

TALOSARVIO 2024 JA TALOUSSUUNNITELMA 2025-2026

VIHDIN KUNTA

Talousarvio 2024 ja Taloussuunnitelma 2025-2026
Julkaisija: Vihdin kunta
Valokuvaaja: Joenrinne Films
Kansi ja taitto: Vihdin kunta

1 YLEISOSA	5
1.1 Kunnanjohtajan katsaus	5
1.2 Kuntastrategia 2022-2025	6
1.3 Taloudelliset lähtökohdat ja toimintaympäristö	20
1.3.1 Yleinen talouskehitys	20
1.3.2 Kuntatalouden kehitys ja taloudellinen kehitys Vihdissä	22
1.3.3 Työllisyys ja elinkeino	28
1.3.4 Väestö ja asuntotuotanto	31
1.4 Vihdin kunnan organisaatio	33
1.5 Henkilöstö	35
1.6 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	44
2 TALOUSARVIOESITYS	45
2.1. Talousarvion ja taloussuunnitelman rakenne, sitovuus ja seuranta	45
2.2 Tilivelvollisen valvontavastuu	46
2.3 Talousarvioehdotuksen yhteenveto	46
2.3.1 Toimintatuotot	47
2.3.2 Toimintakulut	48
2.3.3 Verotulot	49
2.3.4 Valtionosuudet	51
2.3.5 Investoinnit	52
2.3.6 Rahoitustarpeet	53
2.4 Ilmastobudjetti	53
2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	57
2.6 Talouden tasapainotusohjelma VIHTA	58
3 KÄYTTÖTALOUSOSA	61
3.1 Keskusvaalilautakunta	61
3.2 Tarkastuslautakunta	62
3.3 Kunnanhallitus	63
3.3.1 Konsernipalveluiden tulosalue	64
3.4 Sivistyslautakunta	66
3.4.1 Opetuksen tulosalue	69
3.4.2 Varhaiskasvatuksen tulosalue	75
3.5 Hyvinvointilautakunta	77
3.5.1 Hyvinvointi- ja nuorisopalveluiden tulosalue	79
3.5.2 Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tulosalue	81
3.6 Elinvoimalautakunta	83

3.6.1 Liikuntapalvelut	85
3.6.2 Elinvoimapalvelut	86
3.6.3 Tukipalveluiden tulosalue.....	92
3.6.5 Ateria- ja puhdistuspalveluiden tulosalue.....	94
3.6.6 Tilapalvelut	95
3.6.7 Vihdin Vesi	97
3.7 Ympäristölautakunta	100
3.7.1 Ympäristöpalveluiden tulosalue	101
4 INVESTOINTIOSA	105
5 KONSERNIYHTEISÖT JA TAVOITTEET	122
5.1 Tytäryhteisöt.....	122
5.1.1 Nummelan Aluelämpö Oy	122
5.1.2 Palman Tieto-Taito-Keskus Oy.....	123
5.1.3 Nummelan Teollisuustalo Oy	123
5.2 Tytäryhteisöjen seuranta.....	124
6 LASKELMAT	125
6.1 Laskennallisesti eriytetty tilapalvelujen taseyksikkö	125
6.2 Vihdin vesi	127
6.3 Tuloslaskelmaosa.....	129
6.4 Rahoitusosa	130

1 YLEISOSA

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Maailmanpolitiikan näkymät ovat synkentyneet ja yhä suurempi kasvava uhka maailmanpolitiikassa on nykyisten sotien eskaloituminen. Krimin valtausta seurannut Venäjän vuoden 2022 hyökkäys Ukrainaan jatkuu edelleen. Lisäksi tilanne Lähi-Idässä on pahentunut Israelin sekä Hamasin ajaututtua sotaan. Kiina on osaltaan lisännyt sotaharjoituksillaan jännitteitä myös idässä Taiwania kohtaan. Myös Itämerellä on kohdistunut energiainfrastruktuuriin häiriöitä, joiden aiheuttajia selvitetään. Geopoliittisten jännitteiden kasvaessa suurvaltojen rooli eskalaatioiden aikaansaamisessa tai rauhoittamisessa on yhä merkittävämpi – tulevien vuosien kehityksen määrittelee Yhdysvaltojen, Kiinan, Venäjän ja EU:n tulevat päätökset. Muutoksien keskellä Suomi on turvannut geopoliittista asemaansa alkuvuonna toteutuneella Nato-jäsenyydellä sekä sitä edeltäneillä puolustusyhteistyösopimuksilla. Jännitteisessä maailmanpolitiikassa Suomen ja muiden maiden väliseen dynamiikkaan tulevat osaltansa vaikuttamaan lähestyttävät vaalit, kun ensi vuonna järjestetään mm. Suomen, Yhdysvaltojen ja Venäjän presidentinvaalit sekä Euroopan parlamentin vaalit.

Suomen talous on kuluvana vuonna ajautunut taantumaan ja tulevien vuosien talouskasvun ennustetaan olevaan hidasta. Yleisen talouskehitys heijastuu suoraan myös kuntiin ja jokaiseen kotitalouteen. Julkisen talouden kehitykseen taloussuunnittelukaudella tulee vaikuttamaan erityisesti väestön ikääntyminen, inflaatio, julkisen sektorin palkkatarkistukset sekä velkaantuminen ja korkojen nousu. Lisäksi vallitseva taloustilanne ja teollisuuden sekä asuinrakentamisen heikko tilanne heijastuvat verotuloihin. Valtiovarainministeriön tuore kuntatalouden katsaus ennakoii kuntiin menojen ja tulojen epäsuhdan aiheuttamia sopeutuspaineita tuleville vuosille. Oman epävarmuustekijän talouden ennustamiseen tekevät sosiaali- ja terveystalouden uudistuksen sekä TE-uudistuksen vaikutukset kuntiin.

Maailmanpolitiikan tilanteesta ja julkisen talouden kiristymisestä huolimatta Vihti on edelleen luonnonläheinen kunta, jossa voi elää turvattua elämää vauvasta vaariin. Vuoden 2024 talousarvioesitys konkretisoi teko teoilta strategiamme päämääriämme ja tekee Vihdistä elinvoimaisen uusien yhteyksien kodin. Strategisten tekojemme keskiössä tulevalle vuodelle on uusien asuin- ja yritysalueiden rakentaminen. Turunteiden välisestä yritysalueesta muodostuu Vihdin taloussuunnitteluvuosien suurin työmaakohde ja Etelä-Suomen merkittävimpiä työpaikka-alueita, joka kumuloii elinvoimaisuutta koko Vihdin kunnan alueelle sekä naapurikuntaan. Ridalinmetsän alueesta muodostuu meidän tulevien vuosien merkittävimpiä pientaloalueita. Ridalinmetsän aluetta täydentää tulevien vuosien asuinalue- ja yritysalue-alueita Otalammelle rakentuva Helmiharjun alue. Joukkoliikenteessä käynnistyy kesällä 2024 uusi ELY-vetoinen järjestämistapa, joka tekee Vihdin joukkoliikenteestä kilpailukykyisen vaihtoehdon pääkaupunkiseudun HSL:n liikenteelle. Lisäksi Petteri Orpon hallitusohjelmaan sisältyvä Turun tunnin junan toteuttaminen ja Espoo-Lohja-välisen raideyhteyden rakentaminen muodostaa uuden läntisen kasvukäytävän Uudellemaalle sekä uuden kestävämmän liikkumistavan vihtiläisille ja kaikille raidealueen asukkaille.

Ennen edellä mainittujen pitkänaikavälin strategisten tavoitteiden toteutumista Vihdin selkeänä lähivuosien painopisteenä on kunnan asukasluvun kasvun tukeminen. Pääkaupunkiseudun viime vuosien rakentamisen korkeat volyymit sekä metro- ja raideliikenteeseen tehdyt mittavat investoinnit heijastuvat myös kehyskuntien vetovoimaisuuteen. Vihdin tulee menestyäkseen, rakentamisen laskusuhdanteesta huolimatta, tuoda yhä vahvemmin markkinointitoimenpiteillä esille Vihdin vahvuudet asuinpaikkana Uudellamaalla sekä tehdä kunnan tulevien vuosien mahdollisuudet näkyväksi. Kunnan tulee myös keskittyä vahvistamaan kunnan pitovoimaa esimerkiksi hyvinvointialueen kanssa tehtävällä yhteistyöllä, kunnan panostuksilla lapsiystävällisyyteen sekä yhä tiivistyvä korkeakoulu-yhteistyöllä.

Vuoden 2024 talousarvioesitys on lähes kaksi miljoonaa euroa ylijäämäinen. Kunnan vuoden 2024 bruttoinvestoinnit ovat 30 miljoonaa euroa ja investointitaso on taloussuunnittelukaudella keskimäärin 25 miljoonaa euroa per vuosi. Korkea investointitaso edellyttää arvioimaan jatkuvasti uusia taloutta tasapainottavia toimenpiteitä, jotta kunnan lainakannan kasvua saataisiin hidastettua ja velkaantuminen voitaisiin pysäyttää. Velkaantumisen hidastamiseksi talousarvion yhteydessä on esitetty uusia taloutta tasapainottavia VIHTA-toimenpiteitä, joita tulee taloussuunnittelukaudella täydentää vuosittain. Yhä tiukentuvassa taloudellisessa ympäristössä kunta tulee kuitenkin pitämään kiinni strategiaan kirjatusta kuntaverotuksen tavoitteista ja alentaa kunnallisveroprosenttiaan vuodelle 2024. Päätös on historiallinen, sillä Vihdin kunnallisveroprosenttia ei ole ainakaan tällä vuosituhanella koskaan aiemmin laskettu.

Teko teolta suuntamme kohti tulevaisuuden Vihtiä ja muokkaamme kuntamme tulevaisuutta yhdessä. Kiitos kaikille kuntalaisille, henkilökunnalle ja luottamushenkilöille kuluneesta vuodesta – tehdään vuodesta 2024 entistä parempi.

Vihdissä 17.10.2023

Kunnanjohtaja
Erkki Eerola

1.2 Kuntastrategia 2022–2025

TEKNOLOGIA TUO MUUTOSTA

Teknologian nopea kehittyminen muuttaa tapaamme asua, elää ja tehdä töitä. Etäisyyksien merkitys on vähentynyt ja vapaa-ajan merkitys korostunut.

KOTI LÄHELLÄ KAIKKEA

Voimme nauttia pääkaupunkiseudun palveluista ja tavata työkavereita sekä yhteistyökumppaneita jumiutumatta ruuhkiin. Teknologia on kutistanut maailmaa, ja Vihti on entistä lähempänä muita. Vihdissä on koti siellä missä elät – koti, josta voit saavuttaa kaiken oleellisen.

HYVINVOIVA TULEVAISUUS

Tuore kuntastrategia on ohjenuoramme seuraavalle nelivuotiskaudelle, jonka aikana rakennamme kunnastamme hyvinvoivan yhteisön pääkaupunkiseudun kupeeseen - houkuttelevan ja helposti saavutettavan.

HOUKUTTELEVA KUNTA

Kuntamme on kasvava pääkaupunkiseudun kehyskunta, joka toivottaa uudet asukkaat tervetulleeksi - kaipasipa uusi tulija taajamaan palveluiden äärelle tai maaseudun rauhaan. Alueella toimivat yritykset ovat kuntamme keskeinen menestystekijä. Suunnittelemme yritysalueet yritysten tarpeisiin ja tarjoamme elinkeinopalvelut asiakaslähtöisesti ”yhden luokun” periaatteella.

HYVINVOINTIALUE

Hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa, kuntien merkittävin palvelu on edelleen varhaiskasvatus ja opetus. Yhdessä yritysten ja kolmannen sektorin kanssa luomme edellytykset hyvinvoinnille ja turvatulle elämälle vauvasta vaariin.

Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on mutkatonta.

HYVÄT KULKUYHTEYDET

Vihdissä on helppo liikkua, Vihtiin on helppo tulla ja Vihdistä on vaivatonta matkustaa muualle.

Hyvät yhteydet ovat elinvoimaisuutemme perusedellytys. Toimivat kulkuyhteydet ja laadukkaat tietoliikenneyhteydet ovat arjen sujuvuutta kodin, työpaikan, vapaa-ajan ja erilaisten palveluiden välillä.

Ne mahdollistavat meille paikkariippumattoman asumisen, työnteon ja opiskelun.

MISSIOMME

Vihti on koti ihmisille, yrityksille ja aktiiviselle elämälle.

VISIONimme

Kasvava Vihti on Helsingin seudun saavutettavuuden edelläkävijä.

ARVOMME

1. PALVELUHENKISYYS

Kunnan työntekijät ja luottamushenkilöt ovat Vihdin kunnalla töissä kuntalaisia ja paikallisia yrityksiä varten.

Olemme helposti lähestyttäviä ja tartumme ripeästi toimeen.

Tarjoamme laadukkaita palveluita hyvällä asenteella.

2. VASTUULLISUUS

Toimintamme on avointa ja läpinäkyvää ja siten kuntalaisten arvioitavissa.

Teemme niin kuin sanomme ja sanomme niin kuin teemme.

Toimintamme on taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävä.

3. YHTEISÖLLISYYS

Toimimme yhteisöllisyyden alustana ja koko kunnan kehityksen mahdollistajana.

Kanavoimme ja mahdollistamme erilaisten aktiivisten ryhmien toimintaa kuntamme kehittämiseksi. Edistämme yhteistä hyvää kunnan, kuntalaisten ja kolmannen sektorin yhteistyönä.

4. ROHKEUS

Toimimme rohkeasti, luovasti ja ennakoivasti. Uskallamme kokeilla ja onnistua, mutta myös epäonnistua ja yrittää uudelleen.

Rohkeudella Vihdistä luodaan entistä elinvoimaisempi kunta, joka erottuu kuntien välisessä kilpailussa edelläkävijänä.

ROHKEASTI ASKELEEN EDELÄ TULEVAAN – TEOILLA KONKRETIAA

HYVINVOIVAT VIHTILÄISET

Kuntalaislähtöisyys näkyy kaikessa toiminnassamme. Yhdessä yritysten ja kolmannen sektorin kanssa luomme edellytykset hyvinvoinnille ja turvatulle elämälle. Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on mutkatonta.

Tuemme lapsiperheiden hyvinvointia tarjoamalla laadukkaat koulutus- ja varhaiskasvatuspalvelut hyvinvoivissa kiinteistöissä ja luonnonläheisissä miljöissä. Uudet rakennetut koulut takaavat nykyiselle kouluverkostolle monipuoliset ja nykyaikaiset puitteet kymmeniksi vuosiksi.

Vihti on aktiivisen ihmisen koti. Tarjoamme modernit liikuntapaikat ja mahdollistamme liikkumisen lähiluonnossa. Kannustamme vihtiläisiä aktiiviseen elämäntapaan sekä terveydestä ja hyvinvoinnista huolehtimiseen. Monipuoliset taide- ja kulttuuripalvelut tukevat kunnan elinvoimaisuutta ja kuntalaisten hyvinvointia.

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TOTEUMA	ENNUSTE	TAVOITETASO
Tyytyväisyyden lisääntyminen asuinkuntaan	Kuntabarometri	3,41 (2021) vertailukuntien keskiarvo 3,61 (2021)	3,30 (2022) vertailukuntien keskiarvo 3,50(2022)	Toteutuu (edellyttää onnistumasta myös hyvinvointialueen yhdyspinnassa)	Yli vertailukuntien keskiarvon (3,61 vuonna 2021)
Lapsiystävällinen kunta - tunnustuksen saaminen	Unicef	-	Toimintasuunnitelma toteutettu	Toteutuu	Tunnustuksen saaminen
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (TEA-viisari)	TEA-viisari	60 (2021) Koko maa 68 (2021)	63 (2023) Koko maa 69 (2023)	Toteutuu (edellyttää onnistumasta myös hyvinvointialueen yhdyspinnassa)	Yli 70
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE-kerroin)	Kuntien HYTE-kerroin	69 (2021) Koko maa 57,55 (2021) Korkein tulos 77 (2021)	64 (2022)	Toteutuu (edellyttää onnistumasta myös hyvinvointialueen yhdyspinnassa)	Yli 75

VASTUULLINEN TALOUDENPITO

Vastuullisella taloudenpidolla varmistamme kuntamme hyvinvoinnin perustan.

Käyttötalousmenot sovitetaan talouden asettamiin raameihin, jotta verotuksemme pysyy kilpailukykyisenä.

Priorisoimme investoinnit, jotka lisäävät kuntamme saavutettavuutta ja siten kasvutavoitteemme toteutumista

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TOTEUMA	ENNUSTE	TAVOITETASO
Konsernin kumulatiivinen ylijäämä lisääntyy	Tilinpäätös	954 € / asukas (2021)	1 246 € / asukas (2022)	1 450 € / asukas 2025	Vähintään 1000 € / asukas
Investointien omarahoitus pysyy vahvana strategiakaudella (Vuosikate / Investointien omahankintameno)	Tilinpäätös	69,44 % (2018-2021)	104,9 % (2023/9)	92,8 % (2025). Toteutuu (Strategiakaudelle ajoittuvat yhtiöihin tehtävät investoinnit todennäköisesti heikentävät tunnuslukua nyt ennustetusta)	Yli 70 % koko strategiakaudella
Konsernin lainakanta kasvaa hallitusti	Tilinpäätös	4280 € / asukas (2021)	4 649 € / asukas (2022)	4 700 € / asukas (2025)	Alle 4500 € / asukas
Kuntaverotuksen taso ei kasva	Tilinpäätös	20,50 % (2022)	7,86 % (2023)	7,80 %	7,86 % tai alle*

HELSINGIN SEUDUN KASVUKUNTA

Vihti on kasvava kehyskunta, joka kytkeytyy vahvasti Helsingin seudun kehitykseen. Turun tunnin juna on tärkein kasvuinvestointimme

Vuoteen 2025 loppuun mennessä Vihti on koti vähintään 30 000 ihmiselle.

Toivotamme uudet asukkaat tervetulleeksi niin taajaman palveluiden äärelle kuin maaseudun rauhaan. Kaavoitamme uusia asuinalueita taajamiin ja kylien rakentamista helpotetaan.

Teemme tehokkaita ratkaisuja asuntotuotannossa ja maankäytössä, kaavoittaen koteja kaikille. Lisäksi helpotamme hajakentämistä purkamalla lainsäädännön ylittävää sääntelyä.

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TOTEUMA	ENNUSTE	TAVOITETASO
Asukasluku kasvaa	Tilastokeskus	29 241 (31.12.2021)	28 898 (2023/8)	Ei toteudu. <i>(Edellyttää uusia toimenpiteitä toteutuakseen. Kunnan merkittävimmät kasvuun liittyvät investoinnit ajoittuvat vuoden 2025 jälkeiseen aikaan)</i>	Vähintään 30 000 (2025)
Kuntien välinen nettomuutto on positiivinen strategiakaudella	Tilastokeskus	-51 asukasta (2018-2021)	-364 (2022/01-12) -102 (2023/01-08) -466(2022-2023/8)	Ei toteudu. <i>(Edellyttää uusia toimenpiteitä toteutuakseen)</i>	Vähintään +30 asukasta / vuosi

KOTI YRITYSELÄMÄLLE

Vihti on yritysystävällisyyden esimerkkikunta.

Yrityspalvelumme ovat helposti saavutettavissa, laadukkaita ja joustavia. Yritykset saavat kaikki tarvitsemansa palvelut saman katon alta – oli kyseessä sitten suuryritys tai vasta aloittava startup.

Kunnan yritysalueet tarjoavat toimivan ympäristön kehittymiseen sekä nykyisille että toimintaansa laajentaville tai uusille perustettaville yrityksille.

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TOTEUMA	ENNUSTE	TAVOITETASO
Työpaikkojen lukumäärä kasvaa	Tilastokeskus	8141 (2019)	7874 (2020) 8025 (2021)	Toteutuu. <i>(Kunnan investoinnit uusiin työpaikka-alueisiin lisäävät työpaikkojen lukumäärää. Suhdanne-tilanne voi hetkellisesti vaikuttaa tunnuslukuun)</i>	Yli 8 350
Yrittäjien tyytyväisyys lisääntyy	Yrittäjien kuntabarometri	2,80 (2020), koko maan ka 2020 oli 2,97	2,75 (2022)	Toteutuu. <i>(Edellyttää lisäpanostuksia kunnan yrittäjyystävällisyyteen taloussuunnittelukaudella)</i>	Yli 3,5

HYVINVOIVA HENKILÖSTÖ

Kunnan vahvojen, strategian mukaisten peruspalveluiden ja hyvinvoivan yhteisön kulmakivenä on osaava, hyvinvoiva ja arvostettu henkilöstö, joka tuntee työnsä merkityksellisyyden kuntalaisille. Henkilöstötyötä tuetaan arvo- ja strategialähtöisellä johtamisella.

Edistämme myönteistä ilmapiiriä ja yhteishenkeä kunnassa. Kehitämme toimintaamme jatkuvan parantamisen periaatteella.

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TOTEUMA	ENNUSTE	TAVOITETASO
Työhyvinvointi paranee	Työhyvinvointikysely 2022, 2024 (asteikko 1-4)	3,42 (2020)	3,42 (2022)	Toteutuu. (Edellyttää panostamista tulevan henkilöstöohjelman toteuttamiseen)	yli 3,5
	Sosiaalisen pääoman mittaus 2023, 2025 (asteikko 1-5)	4,06 (2021)	4,06 (2023)		yli 4,2
Psyykkisistä syistä johtuvat sairauspoissaolot vähenevät	Henkilöstöraportti	4326 päivää / vuosi (2021)	4365 päivää / vuosi (2022)	Toteutuu. (Edellyttää panostamista tulevan henkilöstöohjelman toteuttamiseen)	Alle 3000 päivää / vuosi
Lähtövaihtuvuus pienenee (ilman eläköitymislukuja)	Henkilöstöraportti	10,2 % (2021)	11,3% (2022)	Toteutuu. (Edellyttää panostamista tulevan henkilöstöohjelman toteuttamiseen)	Alle 7,5 %

DIGITALISAATIO

Hyödynnämme digitalisaation luomia mahdollisuuksia palveluissamme. Edistämme nopeiden verkko-yhteyksien laajentamista kaikilla kunnan eri alueilla. Kehitämme sähköisiä asiointipalveluja siten, että palvelut ovat käytettävissä ympäri vuorokauden vuoden jokaisena päivänä.

Kunta tekee yhteistyötä yrittäjien ja kyläyhdistysten kanssa etätyöpisteiden luomiseksi kunnan eri osiin.

Kokeilemme myös kunnan toimipisteiden käyttöä etätyöpisteinä.

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TOTEUMA	ENNUSTE	TAVOITETASO
Tyytyväisyys kunnan alueella oleviin verkkoyhteyksiin	Kuntabarometri	50% tyytyväisiä (2022) 3,29 (asteikolla 1-5, 2022)	50% tyytyväisiä (2022) 3,29 (asteikolla 1-5, 2022)	Toteutuu (edellyttää taloussuunnittelukaudelle suunniteltujen valokuituhankkeiden toteutumista).	70 % (tavoitetaso tarkistettu lähtötasokartoituksen jälkeen)
Tyytyväisyys kunnan sähköisiin palveluihin	Kuntabarometri	37% tyytyväisiä (2022) 3,29 (asteikolla 1-5, 2022)	37% tyytyväisiä (2022) 3,29 (asteikolla 1-5, 2022)	Toteutuu	60 % (tavoitetaso tarkistettu lähtötasokartoituksen jälkeen)

ILMASTO- JA YMPÄRISTÖTYÖ

Haluamme turvata nykyisille ja tuleville vihtiläisille hyvät elämisen mahdollisuudet. Näemme ilmastotyön kunnan kilpailukykyä lisäävänä tekijänä. Vihdin sisäistä ilmastotyötä toteutetaan läpileikkaavasti koko organisaatiossa. Edistämme kaikessa toiminnassamme Suomen kansallisten ilmasto- ja ympäristötavoitteiden toteutumista yhteistyössä asukkaiden, kiinteistönomistajien ja yritysten kanssa.

Merkittävä osa päästöistä syntyy liikenteestä, jolloin saavutettavuuden kehittäminen on olennaista. Kehitämme julkisia liikenneyhteyksiä ja tuemme ilmastoystävällistä liikkumista.

Haluamme edistää luonnon ja ympäristön hyvinvointia sekä mahdollistamme luonnon monimuotoisuuden säilymisen. Huolehdimme vesistöjen kunnostamisesta yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Tuemme maatalouden vihreää siirtymää.

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TOTEUMA	ENNUSTE	TAVOITETASO
Hiilidioksidipäästöt vähenevät	CO2-raportti	4,9 t CO ₂ -ekv / asukas (2020), kestäväksi arvioitu taso 2,5 t CO ₂ -ekv/asukas (2035)	5,2 (2022)	Ei toteudu. (Edellyttää lisätoimenpiteitä. Tieliikenne kattaa 51% kunnan päästöistä ja tieliikennettä vähentävä raideyhteys valmistuu arviolta 2030-luvulla)	4,1 t CO ₂ -ekv / asukas

LIKKUMINEN

Etsimme liikkumiseen ympäristöystävällisempiä tapoja ja helpotamme liikkumista Vihdissä, Vihdistä ja Vihtiin. Olemme etujoukoissa kokeilemassa liikennemuotoja, jotka innostavat älykkääseen liikkumiseen.

Tulevalla strategiakaudella parannamme kunnan kevyen liikenteen verkostoa. Tunnin junalla ja lähiliikenteen kehittämisellä on vahva rooli päästövähennystavoitteiden sekä saavutettavuuden toteutumiseen.

Nummelan lentokenttä on tulevaisuudessa edelläkävijä sähköisen ja miehittämättömän ilmaliikenteen kehittämisessä.

TAVOITE	MITTARI / LÄHDE	LÄHTÖTASO	TOTEUMA	ENNUSTE	TAVOITETASO
Kevyenliikenteen verkoston kasvu	Väylien pituus (m)	Uusia toteuttamattomia jalankulun ja pyöräilyn maantieverkon kehittämistarpeita tunnistettu 55 181 metriä	n. 500m (2023)	Toteutuu (<i>edellyttää uusia suunnittelu- ja rakentamissopimuksia ELY-keskuksen kanssa</i>)	Uusia väyliä 20 000 metriä
Tyytyväisyys julkiseen liikenteeseen	Kuntabarometri	1,98 (2021), Vertailukuntien ka 2,98 (2021)	2,78 (2022) Vertailukuntien ka 2,88 (2022)	Toteutuu	Yli 3
Tyytyväisyys liikenneolosuhteisiin jalankulkijan kannalta	Kuntabarometri	3,40 (2021) Vertailukuntien ka 3,84 (2021)	3,56 (2022) Vertailukuntien ka 3,8 (2022)	Toteutuu	Yli 3,84
Tyytyväisyys liikenneolosuhteisiin pyöräilijän kannalta	Kuntabarometri	3,21 (2021) Vertailukuntien ka 3,7 (2021)	3,33 (2022) Vertailukuntien ka 3,7 (2022)	Toteutuu	Yli 3,7

TAUSTOITUS STRATEGIAAN

Uusi strategiamme on valmisteltu yhdessä kuntalaisten, henkilökunnan ja luottamushenkilöiden kanssa. Työn pohjana on käytetty edellistä kuntastrategiaa, elinkeinostrategiaa 2021–2025, laajaa hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa 2021–2025, järjestöstrategiaa 2021–2025 sekä Vihdin kunnan kestävän energian ja ilmaston toimintasuunnitelmaa

Työssä on hyödynnetty muuttajatutkimusta, sekä henkilöstö- ja asukaskyselyiden tuloksia.

Työtä on valmisteltu muun muassa työpajoissa ja kunnanvaltuuston seminaareissa.

VIHTI – KOTI LÄHELLÄ KAIKKEA

ARVOMME

1. PALVELUHENKISYYS
2. VASTUULLISUUS
3. YHTEISÖLLISYYS
4. RÖHKIYS

VISIONimme

KASVAVA VIHTI ON HELSINGIN SEUDUN
SAAVUTETTAVUUDEN EDELLÄKÄVIJÄ.

MISSIONimme

VIHTI ON KOTI IHMISILLE, YRITYKSILLE
JA AKTIIVISELLE ELÄMÄLLE.

Hyvinvoivat vihtiläiset

	TAVOITE	TOIMENPIDE JA KUVAUS	MITTARI	LAADULLINEN MITTARI
Hyvinvointilautakunta	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (TEA-viisari)	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhdyspintatyön johtaminen. Asiakkaan/asukkaan näkökulmasta on tärkeintä, että hän saa parhaimman mahdollisen palvelun sen järjestäjästä riippumatta.	Hyte-kerroin Tea-viisari	
		Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen	Tea-viisari Hyte-kerroin	
		Liikunta-aktiivisuuden seurantatieto raportoidaan luottamushenkilöille päätöksenteon pohjaksi vuosittain	TEA-viisari Hyte-kerroin	
Kunnanhallitus	Lapsiystävällinen kunta - tunnustuksen saaminen	Nykytilankartoituksen pohjalta luotavan toimintasuunnitelman toteuttaminen	UNICEF:n kanssa käytävät viralliset seurantatapaamiset	Edetään UNICEF:n luoman rakenteen pohjalta
	Tyytyväisyyden lisääntyminen asuinkuntaan	Kulttuuripalvelujen laadun ja saavutettavuuden parantaminen		Uuden museon täysimittaisen näyttelytoiminnan ja Kirkkoniemen kulttuurikeskuksen toiminnan käynnistyminen
		Kunnan edunvalvonta TE2025 -muutoksessa rakentamalla strategista yhteistyötä muutoksen toteuttamiseksi ja kunnassa tuotettavien työllisyyspalveluiden kehittäminen		Tehdään yhteistyösopimus yhteistyötahojen kanssa ja valmistaudutaan muutokseen kunnan työllisyyspalveluissa

Sivistyslautakunta		Osallisuuden kehittäminen paikalliset yhdistykset ja muut paikalliset toimijat huomioiden		Osallistuvan budjetoinnin kehittäminen. Ennakkovaikutusten arvioinnin systemaattinen käyttö.
	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE-kerroin)	Kuntatasoisen tilastoinnin aloittaminen poissaoloista kouluissa. Tilastoinnin erottelu sairauspoissaoloihin sekä luvattomiin ja luvallisiin poissaoloihin	Hyte-kerroin	
		Liikuntavälituntien järjestäminen ja tilastoinnin aloittaminen	HYTE-kerroin	
	Tyytyväisyyden lisääntyminen asuinkuntaan	Lasten erilaisten harrastus- ja kerhomahdollisuuksien liittäminen koulupäivän yhteyteen. Nuorille suunnatun toiminnan saavutettavuuden parantaminen	Lasten määrä kerhoissa ja lasten määrä/kerhopaikka	Jokaisella lapsella on mahdollisuus mieluisaan harrastukseen koulupäivän yhteydessä. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä toteutetaan säännöllisesti kaikilla yläkouluilla ja oppilaitoksissa. Paikkariippumaton ja liikkuva nuorisotyö mahdollistetaan Nuorten Vihti -autolla.

Vastuullinen taloudenpito

	TAVOITE	TOIMENPIDE JA KUVAUS MITTARI		LAADULLINEN MITTARI
Kunnanhallitus	Konsernin kumulatiivinen ylijäämä lisääntyy	Talous- ja toimintaraportoinnin kehittäminen edistämään kustannustietoisuutta sekä tukemaan päätöksentekoa		Talous- ja toimintaraportteja julkaistaan kuntalaisten avoimeen käyttöön. Kehitetään palvelutuotannon suoritelaskentaa ja tuotteistusta
	Kuntaverotuksen taso ei kasva	Kuntaverotuksen taso ei kasva	Kunnallisveroprosentti	Kunnallisveroprosenttia lasketaan vuodelle 2024

Helsingin seudun kasvukunta

	TAVOITE	TOIMENPIDE JA KUVAUS	MITTARI	LAADULLINEN MITTARI
Elinvoimalautakunta	Asukasluku kasvaa	<p>Asuinalueiden rakentaminen tonttivarannon kasvattamiseksi</p> <p>Asumisen kaavavarantoa lisäävien asemakaavojen laatiminen kaavoitusohjelman mukaisesti.</p>		<p>Asuinalueiden rakentaminen seuraavilla kaava-alueilla Ot18 ja N175. Tonttien luovutusaikataulun tavoite 2024 Ot17 ja 2025 N175.</p> <p>Vähintään yhden pientaloaavavarantoa lisäävän asemakaavan saaminen hyväksymiskäsittelyyn (kaava N175) sekä vähintään yhden kerrostaloaavavarantoa lisäävän (kaava N206) asemakaavan saaminen hyväksymiskäsittelyyn.</p>
		Onnistunut maanhankinta strategisesti tärkeiltä alueilta	Ostetut hehtaarit (ha)	Maanhankintaa kohdistetaan alueille, jotka voivat lähitulevaisuudessa muodostua työpaikka-alueiksi ja lisätä kunnan vetovoimaa yrittämisen näkökulmasta sekä alueille, joista on mahdollista muodostua uusia ja kiinnostavia asuinalueita.
Kunnanhallitus	Kuntien välinen nettomuutto on positiivinen strategiakaudella	Edistetään kunnan merkittävimmän kasvuinvestoinnin Turun tunnin junan rakentumista		Kunta edistää hallitusohjelmassa olevan Turun tunnin junan rakentumista aktiivisella edunvalvonnalla ja edistämällä hankeyhtiön osakassopimuksen päivitystä.
Sivistyslautakunta	Asukasluku kasvaa	Korkeakouluyhteistyön tiivistäminen		Opiskelijoihin/koulutuksiin liittyvän yhteistyön käynnistyminen. Henkilöstöön liittyvän yhteistyön käynnistyminen. Vihdin alue- ja elinkeinokehittämisen yhteistyön käynnistyminen.

Koti yrityselämälle

	TAVOITE	TOIMENPIDE JA KUVAUS	MITTARI	LAADULLINEN MITTARI
Elinvoimalautakunta	Työpaikkojen lukumäärä kasvaa	<p>Monipuolisen ja liikenteellisesti edullisesti sijaitsevan työpaikkakaavavaranon kasvattaminen</p> <p>Uusien työpaikka-alueiden rakentaminen</p>		<p>Rostin yritysalueetta laajentavien, työpaikkakaavavaranon lisäävien asemakaavojen (kaavat N202 ja N205) saaminen hyväksymiskäsittelyyn.</p> <p>Rostin yrityspuiston (N198) kunnallistekniikan rakentaminen: Tilapäisen tieyhteyden rakentaminen alueelle toukokuun 2024 mennessä. Rostin yrityspuiston (N198) kunnallistekniikan rakentaminen: Hankasalontien edistäminen siten, että tieyhteys on valmis kesäkuuhun 2025 mennessä.</p>
	Yrittäjien tyytyväisyys lisääntyy	<p>Valmistellaan ja saatetaan hyväksyttäväksi matkailustrategia yhteistyössä matkailutoimijoiden kanssa vuoden 2024 aikana</p>		<p>Matkailustrategia on hyväksytty.</p>
Kunnanhallitus		Hankintaohjeen päivityksessä huomioidaan aiempaa paremmin paikalliset yritykset ja työllistäminen hankinnoilla.	Julkisten hankintojen määrä kunnan alueelta	Päivitetty hankintaohje on valmistunut ja käyttöön otettu.

Hyvinvoiva henkilöstö

	TAVOITE	TOIMENPIDE JA KUVAUS	MITTARI	LAADULLINEN MITTARI
Kunnanhallitus	Lähtövaihtuvuus pienenee (ilman eläköitymislukuja)	Työnantajakuvan kehittäminen Henkilöstöohjelman täytäntöönpano		Rekrytoinnin kehittäminen Perehdyttämisprosessi kehittäminen Henkilöstöohjelma on viety käytäntöön ja toimenpiteiden toteutus käynnistetty
Sivistyslautakunta	Työhyvinvointi paranee	Yksiköiden psykologista turvallisuutta kehitetään	Työtyytyväisyyskyselyt ja sosiaalisen pääoman mittaukset	Esihenkilöille annetaan koulutusta psykologisen turvallisuuden johtamiseen ja rakennetaan työyhteisökulttuuria jaetun johtajuuden keinoin

Digitalisaatio

	TAVOITE	TOIMENPIDE JA KUVAUS	MITTARI	LAADULLINEN MITTARI
Kunnanhallitus	Tyytyväisyys kunnan sähköisiin palveluihin	Digiohjelman valmistuminen vuonna 2024		Palvelusuhdeprosessin uudistaminen toteutettu vuoden 2024 loppuun mennessä. Siirrytty sähköiseen arkistointiin vuoden 2024 loppuun mennessä. Microsoft 365 -pilvisiirtymä viety loppuun vuoden 2024 aikana.

Ilmasto- ja ympäristötyö

	TAVOITE	TOIMENPIDE JA KUVAUS	MITTARI	LAADULLINEN MITTARI
Elinvoimalautakunta	Hiilidioksidi-päästöt vähenevät	Hiilidioksidipäästöt vähenevät	Kiinteistöt kpl	Öljylämmityksestä luopuminen. Tehtävä selvitys ja suunnitelma aurinkoenergian käytön lisäämisestä soveltuviin kunnan kiinteistöihin.

Liikkuminen

	TAVOITE	TOIMENPIDE JA KUVAUS	MITTARI	LAADULLINEN MITTARI
Elinvoimalautakunta	Kevyenliikenteen verkoston kasvu	Kevyenliikenteen verkoston kasvu	Uutta kevyenliikenteen väylää rakennetaan km	Uusia kevyenliikenteen väyliä rakennetaan Vihtiin Valtion tieverkoilla olevien kevyenliikenteen väylien rakentamisvalmiutta edistetään (Veikkola-Huhmari Mt 110)
		Liikenneturvallisuussuunnitelman toimenpiteiden toteuttaminen	Tyytyväisyys liikenneolosuhteisiin jalankulkijan kannalta Tyytyväisyys liikenneolosuhteisiin pyöräilijän kannalta	Vihdin kestävän ja turvallisen liikkumisen suunnitelman jalkauttaminen sekä toimenpiteiden edistäminen
Kunnanhallitus	Tyytyväisyys julkiseen liikenteeseen	Uuden joukkoliikenteen järjestämistavan vakiinnuttaminen	Joukkoliikenteen käyttäjämäärät Joukkoliikenteen palvelulupauksen toteutuminen %	Markkinoinnin ja tiedotuksen lisääminen järjestämistavan muutoksesta Yhtenäisen lipputuotteen järjestäminen Länsi-Uudenmaan alueelle Selvitetään HSL-lipun yhteensovittamista

1.3 Taloudelliset lähtökohdat ja toimintaympäristö

1.3.1 Yleinen talouskehitys

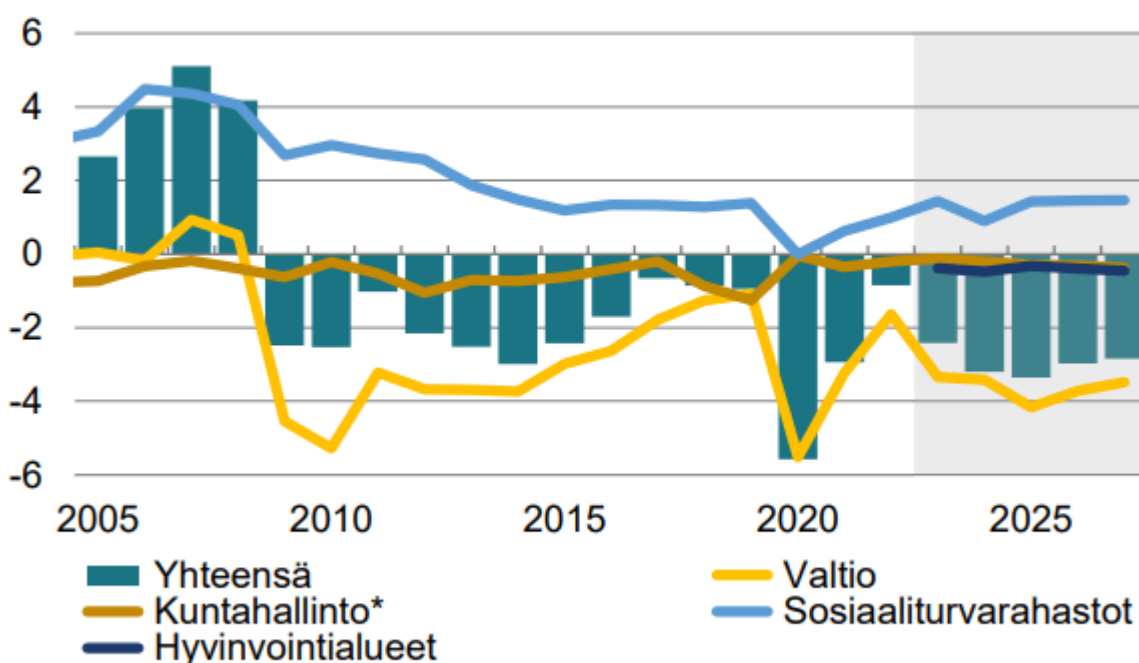
Valtiovarainministeriön julkaisusarjassa 19.10.2023 julkistettu Taloudellinen katsaus, syksy 2023 –julkaisun mukaan talouskasvu oli Suomessa alkuvuonna yllättävän hyvä palveluiden kasvun ansiosta. Teollisuuden tilanne on kuitenkin selvästi heikompi ja rakentaminen on syvässä laskussa. Loppuvuonna korkojen ja hintojen nousun vaikutus on talouteen edelleen negatiivinen ja tuotanto vähenee. Koko vuoden tasolla Suomen bruttokansantuote (BKT) ei kasva vuonna 2023, vaan pysyy viime vuoden tasolla. Suomen talous on siis loppu vuoden 2023 taantumassa.

Kysynnän odotetaan kuitenkin piristyvän niin Suomessa kuin maailmantaloudessa ensi vuonna, kun korkojen nousu pysähtyy, hintojen nousu hidastuu alle palkankorotusten, ja kotitalouksien ostovoima kääntyy kasvuun. Investointinäkyvät ovat valoisat, vaikka tänä ja ensi vuonna asuntorakentaminen väheneekin rajusti. Energiasiirtymään liittyviä investointisuunnitelmia on ennätysellisen paljon. Tuotannon kasvu nopeutuukin ja vuonna 2024 BKT kasvaa 1,2 prosenttia ja 1,8 prosenttia vuonna 2025.

Myös muualla Euroopassa hintojen ja korkojen nousu ovat lähes pysäyttäneet talouskasvun. Erityisesti Saksan talous on ollut ongelmissa. Yhdysvalloissa talouskasvu on yllättänyt positiivisesti reaalityulojen elpymisen ja vahvan työllisyystilanteen ansiosta. Kiinassa kotimainen kulutus on ollut heikko eikä vientikään ole vetänyt. Lisäksi kiinteistösektori on jo ennen koronapandemiaa alkaneessa kriisissä edelleen. Talouskasvun ongelmat ovat kuitenkin saaneet Kiinan elvytystoimiin.

Julkisyhteisöjen alijäämä on 2,4 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023 ja hallituksen päättämistä sopeutustoimista huolimatta kasvaa yli kolmen prosentin vuosina 2024 ja 2025. Julkisyhteisöjen alijäämä supistuu hieman ennustejakson loppua kohti, kun talouskasvu kiihtyy ja hallituksen toimet alkavat purra. Alasektoreista suurinta alijäämää tekee valtionhallinto, jossa ei ole odotettavissa merkittävää kohenemista koko ennustejaksolla. Lisäksi ilman hyvinvointialueiden tai kuntien omia toimia paikallishallinnon alijäämä kasvaa ennustejakson loppua kohti. Sosiaaliturvarahastot ovat ylijäämäisiä.

Julkisyhteisöjen rahoitusasema suhteessa BKT:hen, %

*Ml. hyvinvointialuehallinto vuoden 2022 loppuun saakka

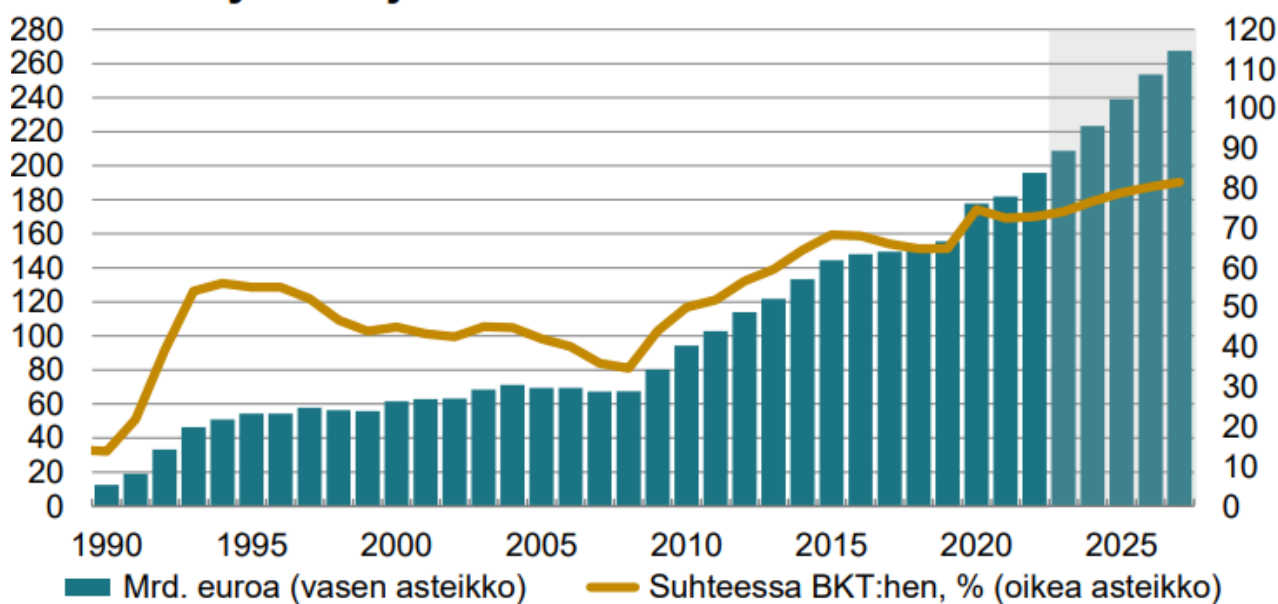
Lähde: Tilastokeskus, VM

Alkuvuoden jatkunut työllisyyden kasvu on taittunut kesällä ja lievä lasku jatkuu loppuvuonna. Heikoin työllisyystilanne on rakentamisessa. Työllisyyden lasku jää kuitenkin lyhytaikaiseksi ja työllisyys kasvaa uudelleen jo ensi vuonna. Vuoteen 2025 mennessä 15–64-vuotiaiden työllisyysaste nousee 74,3 prosenttiin ja työttömyysaste laskee 7 prosenttiin. Avoimien työpaikkojen määrä on vähentynyt huipusta selvästi, mutta niitä on edelleen varsin paljon.

Julkisen talouden kokonaiskestävyyden kannalta tilanne on osin haasteellinen. Valtiolle, kuntiin ja hyvinvointialueille on vaikea rakentaa puskuria pajojen päivien varalle, kun väestön ikääntyminen jarruttaa talouden tulonmuodostusta, kasvattaa palvelutarpeita ja myös palveluiden yksikkökustannukset kasvavat, kun julkisen velan korkoihin uppoaa yhä enemmän rahaa ja kun talouden rakennemuutos nakertaa verotusta. Sopeutustoimista huolimatta julkinen velkasuhde kasvaa hiljalleen ennustejaksolla. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon yhteenlaskettu mittava alijäämä, väestön ikääntyminen, sekä kasvavat

velanhoitokustannukset pitävät velkasuhteen nousevalla uralla jatkossakin.

Julkisyhteisöjen velka

Lähde: Tilastokeskus, VM

1.3.2 Kuntatalouden kehitys ja taloudellinen kehitys Vihdissä

Valtiovarainministeriö on julkaisut 9.10.2023 Kuntatalousohjelman vuosille 2024–2027. Kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2022 tilinpäätöksissä kuntatalouden tilikauden tulos oli 1,3 mrd. euroa, mikä on noin 100 milj. euroa vahvempi kuin tilinpäätösarvioissa. Toiminnan ja investointien rahavirta täsmentyi noin 200 milj. euroa negatiiviseksi ollen lähempänä tasapainoa kuin vielä keväällä arvioitiin. Kuntatalouden lukuja paransivat kuitenkin kertaluonteiset tekijät kuten omaisuuden myyntivoitot ja HKL:n yhtiöittäminen. Kuntatalouden lainakanta kasvoi yhteensä vajaalla 600 milj. eurolla. Lainakantaa kasvattivat etenkin sairaanhoitopiirien lainat, jotka siirtyivät vuoden alusta yhdessä erityishuoltopiirien lainojen kanssa hyvinvointialueille Kuntatalouden vuosikate heikkeni edellisestä vuodesta, mutta oli edelleen yli poistotason ja myös nettoinvestointien. Vuosikate laski vähiten yli 100 000 asukkaan kuntakoryhmässä, muissa ryhmissä lasku jatkui jo toista vuotta peräkkäin. Kuntatalouden eriytyminen näkyikin viime vuonna selkeästi suurten kaupunkien ja pienten kuntien välillä.

Kuntakonsernien lainakanta oli vuoden 2022 lopussa noin 43,5 mrd. euroa. Lainakanta kasvoi lähes 1,2 mrd. euroa edellisestä vuodesta, kun taas peruskuntien lainakanta väheni ensimmäistä kertaa koko 2000-luvun aikana. Tämä kertoo kehityksen, jossa merkittävät investoinnit ja toiminnot ovat siirtyneet yhä suuremmissa määrin kunnista konserniyhtiöissä, kuntayhtymissä ja muissa yhteisöissä toteuttavaksi. Eniten lainamäärä kasvoi yli 100 000 asukkaan kuntakonserneissa, jotka investoivat muita kuntia enemmän infra- ja elinkeinopoliittisiin kehittämishankkeisiin.

Vaikka vuoden 2022 tilinpäätös olikin tilinpäätösarvioita parempi, on vuosien 2024–2027 kuntatalouden lukuja tarkistettu painelaskelmassa alaspäin. Vuosi 2023 näyttää kuntataloudessa edelleen vahvalta, mutta sote-uudistuksen vuoksi siihen liittyy edelleen huomattavaa epävarmuutta. Käänte heikompaan on kuitenkin edessä, kun alkuvuoden suotuisa tulokehitys hiipuu talouskasvun vaimentuessa ja kuntien saamat poikkeuksellisen suuret verohännät poistuvat. Kuntien, kuntayhtymien ja hyvinvointialueiden tilinpäätösennusteet indikoivat merkittävää toimintakatteen heikkenemistä kuluvana vuonna viime vuoteen

verrattuna. Kuntataloudessa paineita aiheuttaa etenkin kustannusten nopea nousu, sillä vuoden 2023 sopimuskorotukset nostavat palkkoja 4,85 prosenttia ja inflaatio on pitkittynyt. Kiihtyneen inflaation täysimääräiset vaikutukset näkyvät kuntapuolella osin viiveellä pitkien ostopalvelusopimusten vuoksi.

Kuntatalouden toimintamenot kasvavat painelaskelmassa vuosina 2024–2027 pääasiassa hintojen kasvun vuoksi, sillä koulutuksen (ml. varhaiskasvatus) palvelutarve pysyy painelaskelmassa kehysvuosina laskevana syntyvyyden laskun ja ikäluokkien pienentymisen vuoksi. Poikkeuksen tähän muodostaa ainoastaan vuosi 2025, jolloin kunnille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä ja samalla niiden rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman suorat kuntatalousvaikutukset sekä kasvattavat että vähentävät kuntatalouden menoja ja tuloja. Kokonaisuudessaan mittaviin julkisen talouden sopeutustoimiin tähtäävän hallitusohjelman kuntatalousvaikutuksia voidaan pitää toistaiseksi varsin maltillisina. On kuitenkin huomioitava, ettei kuntatalouden kehitysarviossa ole vielä mukana täsmentymättömiä hallitusohjelman toimia.

Hallituksen päätösten merkittävimmät suoraan kuntatalouteen vaikuttavat panostukset kohdistuvat muun muassa perusopetuksen vahvistamiseen (yht. 323 milj. 2025–2027) ja tasa-arvon edistämiseen esi- ja perusopetuksessa (yht. 152 milj. 2024–2027). Vaikka nämä panostukset lisäävät kuntatalouden rahoitusta, kasvattavat ne myös menoja vastaavasti. Koulutuksen toimialalle kohdistuu kuntataloudessa kuitenkin myös leikkauksia, sillä sopeutustoimia on kohdistettu esimerkiksi vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin.

Kuntatalouden kehitysarvio vuoteen 2027 kuntien kirjanpidon mukaan, mrd. euroa (lähde VM, Kuntatalousohjelma syksy 2024)

Tuloksen muodostuminen	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1. Toimintakate	-33,7	-13,2	-13,5	-14,8	-15,4	-16,0
2. Verotulot	26,9	14,6	13,9	14,2	14,7	15,3
3. Valtionosuudet, käyttötalous	10,8	3,7	3,4	4,3	4,5	4,6
4. Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,3	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0
5. Vuosikate	4,3	5,3	3,8	3,7	3,8	3,9
6. Poistot	-3,2	-2,9	-3,0	-3,1	-3,2	-3,3
7. Satunnaiset erät, netto	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
8. Tilikauden tulos	1,3	2,4	0,9	0,7	0,7	0,7
Rahoitus						
9. Vuosikate	4,3	5,3	3,8	3,7	3,8	3,9
10. Satunnaiset erät	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
11. Tulorahoituksen korjauserät	-0,9	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
12. Tulorahoitus, netto	3,5	4,7	3,2	3,1	3,2	3,3
13. Käyttöomaisuusinvestoinnit	-5,9	-4,9	-5,1	-5,3	-5,5	-5,7
14. Rahoitusosuudet ja myyntitulot	2,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
15. Investoinnit, netto	-3,7	-3,9	-4,1	-4,3	-4,5	-4,7
16. Rahoitusjäämä (tulorah.-invest.)	-0,2	0,8	-0,9	-1,2	-1,3	-1,4
17. Lainakanta	24,7	19,0	19,9	21,2	22,6	24,2
18. Kassavarat	8,8	8,7	8,8	9,0	9,1	9,2
19. Nettovelka (lainat – kassavarat)	15,9	10,3	11,1	12,3	13,5	14,9

Verotulot laskevat 5,0 prosenttia vuonna 2024, mikä on seurausta siitä, että sote-uudistuksen vaikutus näkyy kuntien verotuloissa viiveellä verovuoden verojen kertyessä useamman kalenterivuoden aikana. Verotulojen laskua hidastaa työttömyysvakuutusmaksun aleneminen, mikä kasvattaa kuntien verotuloja 85 milj. euroa vuodesta 2024 alkaen. Tämän jälkeen kuntien verotulojen kehitys normalisoituu keskimäärin 3,2 prosentin vuotuisen kasvuun vuosina 2025–2027.

Kuntien valtionosuudet laskevat ensi vuonna 9,0 prosenttia. Kuntien valtionosuuksia pienennetään sote-siirtolaskelman tarkentumisen seurauksena. Lisäksi hallituksen valtionosuuksiin kohdistama yhden prosenttiyksikön indeksijarru hidastaa valtionosuuksien kehitystä. Kuntien valtionosuuksien kasvu jää tarkasteluvuosina varsin maltilliseksi lukuun ottamatta vuotta 2025, josta alkaen kuntien valtionosuuksissa huomioidaan kunnille siirtyvät vastuut TE-palvelutehtävien ja työttömyysetuuksien rahoituksesta.

Kuntatalouden keskeiset tunnusluvut, kuten tilikauden tulos ja toiminnan ja investointien rahavirta ovat kuluvana vuonna vahvoja, mikä johtuu pitkälti sote-uudistukseen liittyvistä verohännistä. Kun vielä vanhojen

kunnallisveroprosenttien ja yhteisöverotulojen jako-osuuksien mukaisesti tilittyvät verotulot poistuvat, jää kuntatalouden menojen ja tulojen välille kasvavaa epätasapainoa. Painelaskelman perusteella vuosikateet riittävät kattamaan poistot kaikkina tarkasteluvuosina, mutta nettoinvestointeihin ne eivät riitä. Tulojen ja menojen epätasapaino merkitsee kuntataloudessa sopeutuspainetta tuleville vuosille. Sopeutus voidaan tehdä menoja vähentämällä, tuloja lisäämällä tai näiden yhdistelmällä. Palveluverkon ennakoiva suunnittelun ja investointien tarveharkinnan tärkeys korostuvat. Ongelmat osaavan työvoiman saatavuudessa, kaupungistuminen, syntyvyyden pienentyminen sekä vihreä siirtymä edellyttävät uusia palveluiden järjestämistapoja, joissa yhteistyö korostuu.

Yksi suurimmista hallituksen kuntatalouteen suoraan kohdistamista leikkauksista on valtionosuuksien yhden prosenttiyksikön indeksijarru vuosina 2024–2027, jonka seurauksena valtionosuudet pienenevät 24 milj. euroa vuonna 2024, 48 milj. euroa vuonna 2025, 79 milj. euroa vuonna 2026 ja 111 milj. euroa vuonna 2027. Kehitysarviossa ei ole oletettu, että kunnat sopeuttaisivat menojaan välittömästi indeksileikkauksen seurauksena. Toisaalta indeksijarrun aiheuttamia tulojen pienenemistä kompensoi yleisen maapohjan kiinteistöveron alarajan korotus, jonka arvioidaan lisäävän kuntien verotuloja noin 108 milj. euroa vuodesta 2024 alkaen.

Kehitysarvioon sisällytetyt hallituksen päätökset lisäävät kuntien tuloja menoja enemmän hallituskauden alkuvuosina, mutta niiden nettovaikutus on vuoden 2027 tasolla likimain kustannusneutraali valtionosuuksiin kohdistettavan indeksijarrun kumuloitumisen seurauksena. Päätettyjen toimien nettovaikutukset kohdistuvat kuitenkin erisuuruksina eri kuntiin.

Vuonna 2025 työ- ja elinkeinopalvelut siirretään kuntien vastuulle. Muutos laajentaa kuntien tehtäväkenttää ja kasvattaa kuntatalouden toimintamenoja vajaalla 900 milj. eurolla vuonna 2025. Uudistuksen myötä kuntien henkilöstömäärä kasvaa noin neljällä tuhannella henkilötyövuodella, mikä näkyy vuonna 2025 etenkin henkilöstömenojen voimakkaana kasvuna. Uudistus laajentaa kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksien rahoituksesta, mikä puolestaan heijastuu vuonna 2025 avustusmenojen tason muutokseen. Uudistuksen seurauksena työllisyyskehityksellä on jatkossa entistä suurempi vaikutus kunnan talouteen. Uusiin avustusmenoihin vaikuttaa etenkin työttömyyden kehitys, jonka on ennustettu asettuvan noin 6,4 prosenttiin vuosina 2025–2027, sekä muutokset työttömyysetuuksien tasoa määrittävässä kansaneläkeindeksissä. Hallitus on päättänyt muun muassa sosiaalietuuksiin, kuten työmarkkinatukeen, lastenhoidon tukiin ja peruspäivärahaan, liittyvästä indeksijäädätyksestä vuosina 2024–2027.

Kunnilla on merkittäviä investointitarpeita muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja vihreän siirtymän vuoksi. Investointiympäristön epävarmat näkymät ja noussut korkotaso voivat kuitenkin lykätä investointeja eteenpäin tai estää niiden toteutumisen.

Vuonna 2023 kuntatalouden lainoista siirtyi yli 5 mrd. euroa pois sote-uudistuksen myötä. Kuntatalouden lainakanta jatkaa kasvuaan vuosina 2024–2027, mutta kasvuvauhti hidastuu viime vuosikymmenen keskimääräiseen kasvuvauhtiin verrattuna. Kuntatalouden lainakanta kasvaa tarkastelujakson lopulla 24,2 mrd. euroon.

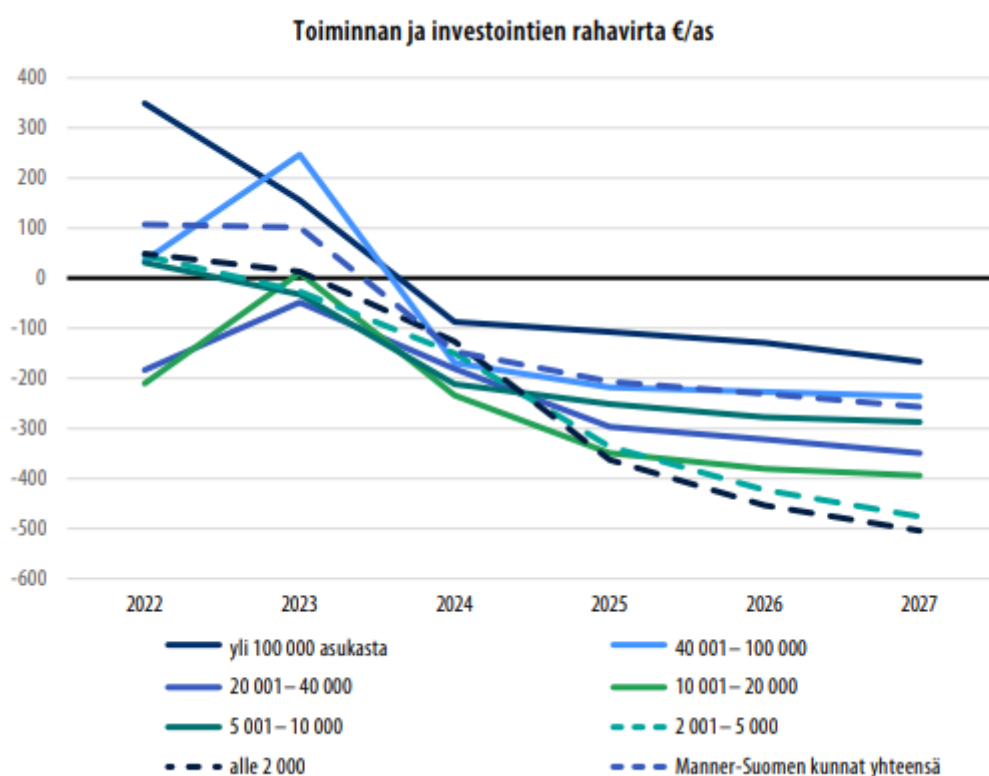
Kuntalain mukaan kuntien rahoitusaseman muutosta arvioidaan kuntatalousohjelmassa koko maan näkymien ohella myös kuntaryhmittäin. Kuntien rahoituksen riittävyttä kuvataan ohjelmassa toiminnan ja investointien rahavirta -käsitteen avulla. Yksinkertaistettuna tunnusluku ilmaisee negatiivisena paineen lainakannan kasvattamiseen tai veroprosentin korottamiseen ja positiivisena laskennallista mahdollisuutta muun muassa lainojen lyhentämiseen tai veroprosentin alentamiseen

Toiminnan ja investointien rahavirtaa tarkasteltaessa on huomioitava, että kuntien kyky rahoittaa lakisääteiset tehtävänsä perustuu pitkän aikavälin tulojen ja menojen tasapainopyrkimykseen. Lyhyemmällä

aikavälillä kuntien nettoinvestointitarpeet voidaan kuitenkin rahoittaa nettolainanotolla, joten toiminnan ja investointien rahavirran negatiivisuus ei välttämättä suoraan kerro siitä, ettei rahoitusperiaate toteutuisi. Kuntien taloudellinen kantokyky ja maksukyky ovat kuitenkin pidemmällä aikavälillä uhattuna, jos toiminnan ja investointien rahavirta on pysyvästi negatiivinen. Kuntien velkakestävyttä arvioitaessa tulisi siten huomioida aina kokonaisuus – tulevat odotetut tulot ja menot suhteessa nykyiseen nettovelkataakkaan.

Toiminnan ja investointien rahavirran ohella on syytä siis tarkastella myös suhteellista velkaantuneisuutta ja tilikauden tuloksen kehitystä ajassa. On tarkoituksenmukaista myös eriyttää käyttötalouden rakenteellinen jäämä investointitaloudesta. Esimerkiksi palveluiden tuottavuutta parantavia investointeja voi olla lyhyellä aikavälillä perusteltua rahoittaa velalla, jos kuntien velanoton riskienhallinta ja tulevat tulot ovat riittävällä tasolla.

Arvio kuntien laskennallisista poikkeamista rahoituksellisesta tasapainosta (toiminnan ja investointien rahavirta) vuosina 2022–2027 kuntakokoryhmittäin, euroa/asukas. (lähde VM, Kuntatalousohjelma syksy 2024)

Negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä laskee vuonna 2023 vain 7 kuntaan. Kuitenkin heti vuoden 2023 jälkeen negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä kasvaa. Näistä kaikki ovat alle 10 000 asukkaan kuntia. Negatiivisen vuosikatteen kuntia on painelaskelman mukaan eniten vuonna 2027. Nämä ovat pääsääntöisesti pieniä alle 5 000 asukkaan kuntia. Tarkastelukauden aikana negatiivisen vuosikatteen kuntien määrä nousee 7 kunnasta 26 kuntaan. Negatiivinen vuosikate kertoo kehityksestä, jossa kuntien käyttötalous on rakenteellisissa ongelmassa.

Negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä vuosina 2022–2027. (lähde VM, Kuntatalousohjelma syksy 2024)

Negatiivisten vuosikatteen kuntien lukumäärä	2022	2023	2024	2025	2026	2027
yli 100 000 asukasta	0	0	0	0	0	0
40 001 – 100 000	0	0	0	0	0	0
20 001 – 40 000	0	0	0	0	0	0
10 001 – 20 000	0	0	0	1	0	0
5 001 – 10 000	3	3	3	2	3	2
2 001 – 5 000	5	2	5	5	12	13
alle 2 000	6	2	9	9	11	11
Manner-Suomen kunnat yhteensä	14	7	17	17	26	26

Kuntatalouden sopeutuspainetta arvioidaan kuntatalousohjelmassa myös laskennallisen kunnallisveroprosentin korotuspaineen avulla. Kuntatalouden vahvojen vuosien 2022–2023 jälkeen laskennallinen paine veroprosentin korotukseen kasvaa koko maan tasolla tarkasteltuna vuonna 2024 ja paine pysyy vajaassa prosenttiyksikössä tarkastelujakson loppuun asti. Kunnallisveron korotuspainetta on kaikissa kuntakoryhmissä vuosina 2024–2027. Suurimmat veroprosentin korotuspaineet kohdistuvat koko maan tasolla vuosiin 2025 ja 2026.

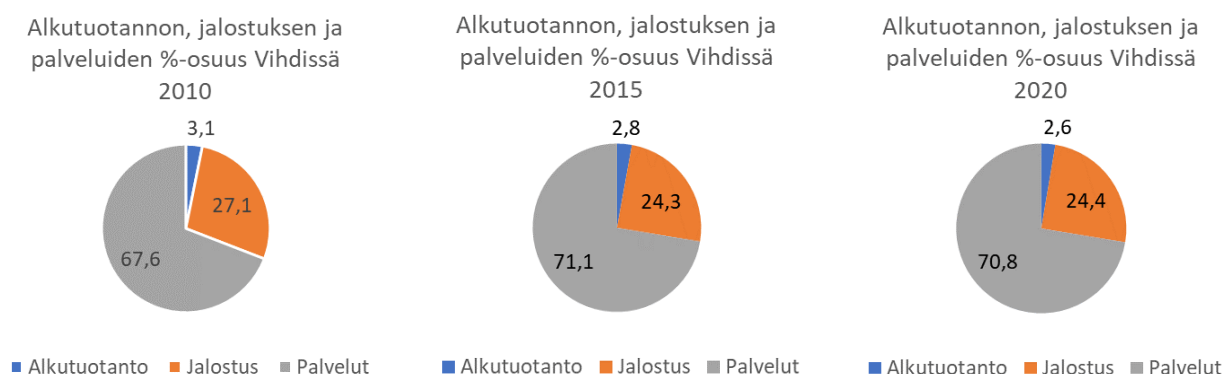
Kuntakoryhmien välillä on veroprosentin korotuspaineessa varsin suuria eroja. Kehyskauden lopussa, vuonna 2027 suurin paine veroprosentin korotukseen on pienissä, alle 5 000 asukkaan kunnissa. Asukasluvultaan pienempien kuntien tilannetta vaikeuttaa se, että niissä veroprosentit ovat usein jo lähtökohtaisesti suuria kuntia korkeammalla ja kunnallisveron yksikkötuotto keskimäärin heikompi. Huomioitavaa kuitenkin on, että painelaskelmaan liittyy tarkastelujaksolla poikkeuksellisen suurta epävarmuutta ja kuntakohtaisiin kehityskuluihin tulee suhtautua sen vuoksi varauksella, varsinkin kehyskauden loppupuolella.

Laskennallinen paine veroprosentin korotukseen (%-yks.), kuntakoryhmittäin. (lähde VM, Kuntatalousohjelma syksy 2024)

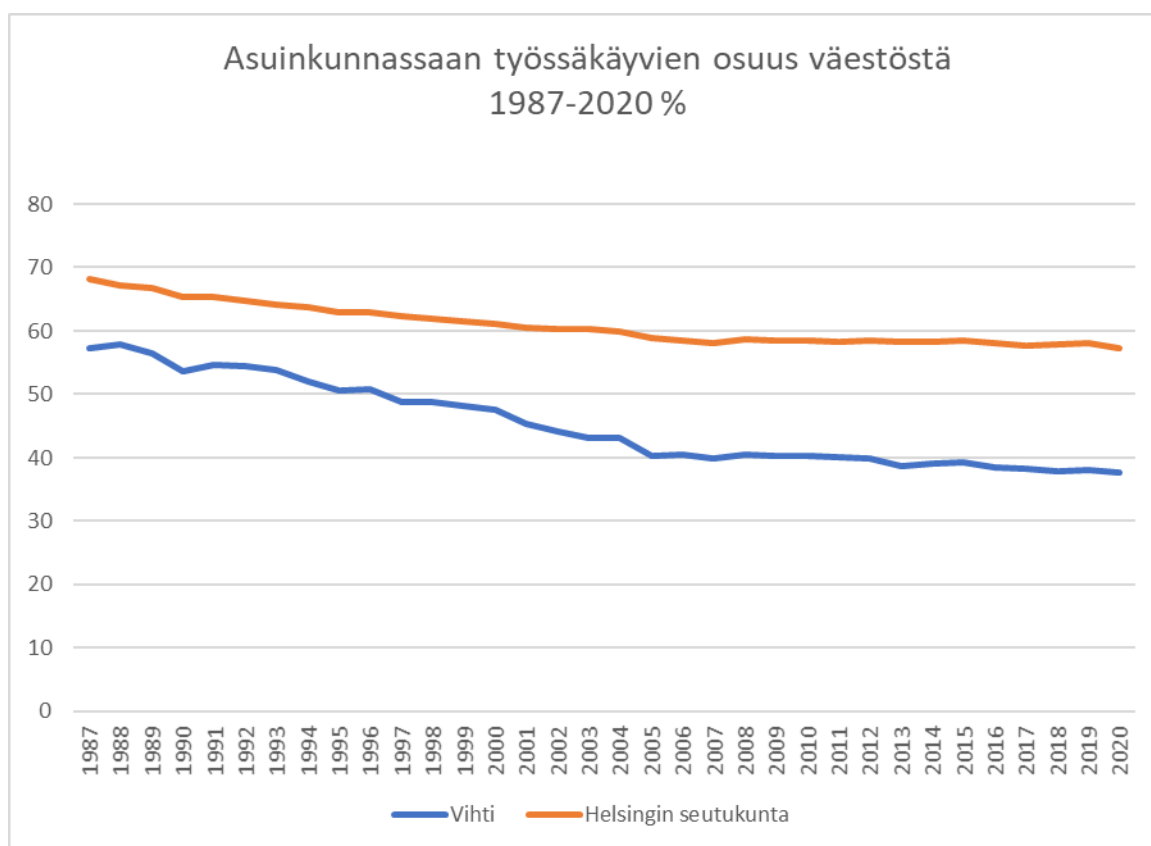
Laskennallinen paine veroprosentin korotukseen (%-yks.)	2022	2023	2024	2025	2026	2027
yli 100 000 asukasta	-1,6	-0,5	0,3	0,4	0,5	0,6
40 001 – 100 000	-0,2	-1,1	0,8	1,0	1,0	1,0
20 001 – 40 000	0,9	0,2	0,7	1,1	1,2	1,2
10 001 – 20 000	1,2	-0,0	1,1	1,7	1,7	1,7
5 001 – 10 000	-0,2	0,2	1,1	1,3	1,4	1,3
2 001 – 5 000	-0,3	0,1	0,9	1,9	2,3	2,5
alle 2 000	-0,4	-0,1	0,8	2,4	2,9	3,1
Manner-Suomen kunnat yhteensä	-0,5	-0,4	0,6	0,9	0,9	0,7

1.3.3 Työllisyys ja elinkeino

Palvelutyöpaikkojen osuus on Vihdissä korkein. Palvelutyöpaikat on prosentuaalisesti kasvanut 2010-luvulla eniten ja alkutuotannon määrä vähentynyt. Näissä on kuitenkin ollut vuosivaihtelua ja mutta tietojen perusteella jalostuksessa olevien työpaikkojen määrä on hienoisessa kasvussa ja palvelujen työpaikkojen määrä laskussa.

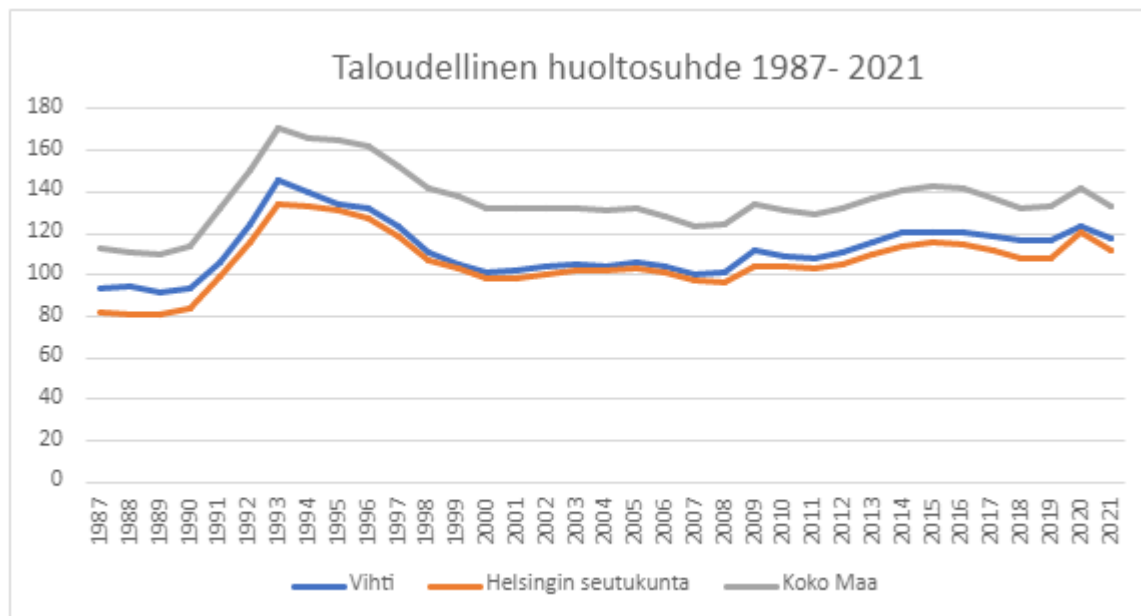

Vihdissä työssäkäyvien osuus väestöstä on alentunut voimakkaasti 1990 ja 2000 - luvun välillä ja tasaantunut 2010-luvulla. Viime vuosina asuinkunnassa työssäkäyvien osuus on hieman laskenut. Samanlainen trendi on ollut nähtävissä Helsingin seutukunnassa.

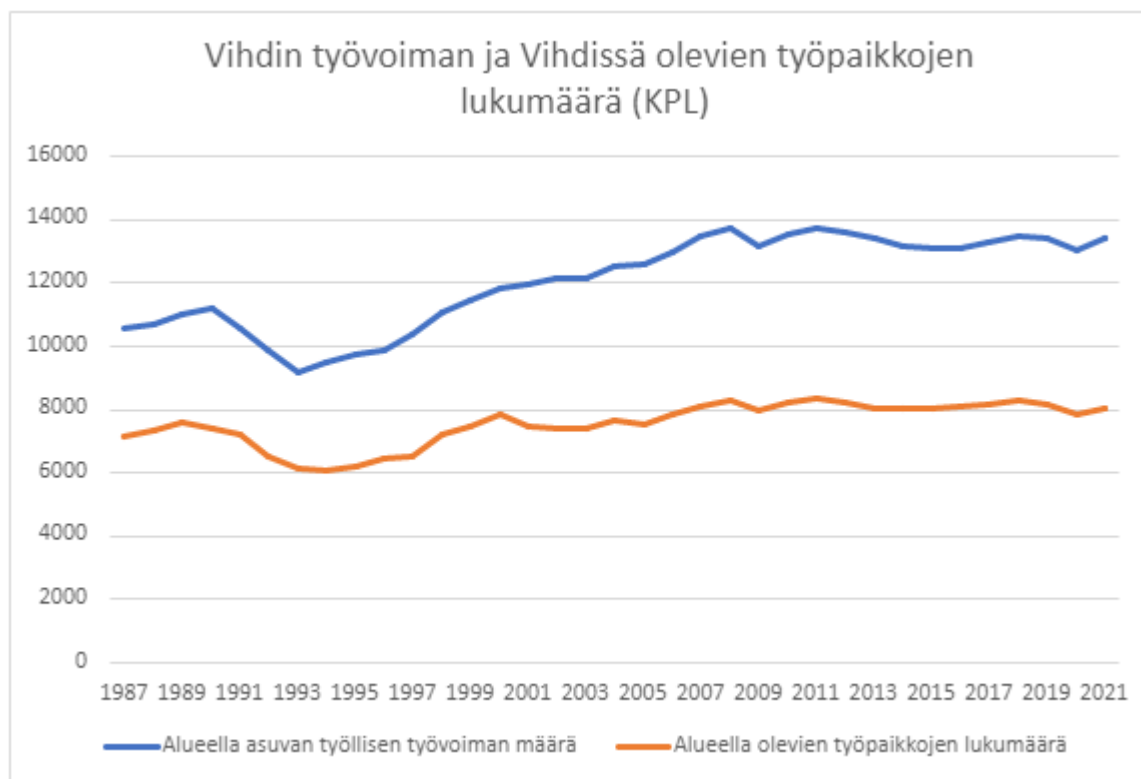

Taloudellisella huoltosuhteella tarkoitetaan työllisten lukumäärän suhdetta työttömiin ja työvoiman ulkopuolella oleviin. Työvoiman ulkopuolisiksi lasketaan 0–14-vuotiaat, opiskelijat ja koululaiset, varusmiehet ja siviilipalvelusmiehet, eläkeläiset sekä muut työvoiman ulkopuolella olevat henkilöt. Vihdin

kunnan huoltosuhte vuonna 2021 117,4, Helsingin seutukunnan 112,2 ja koko maan 133,4.

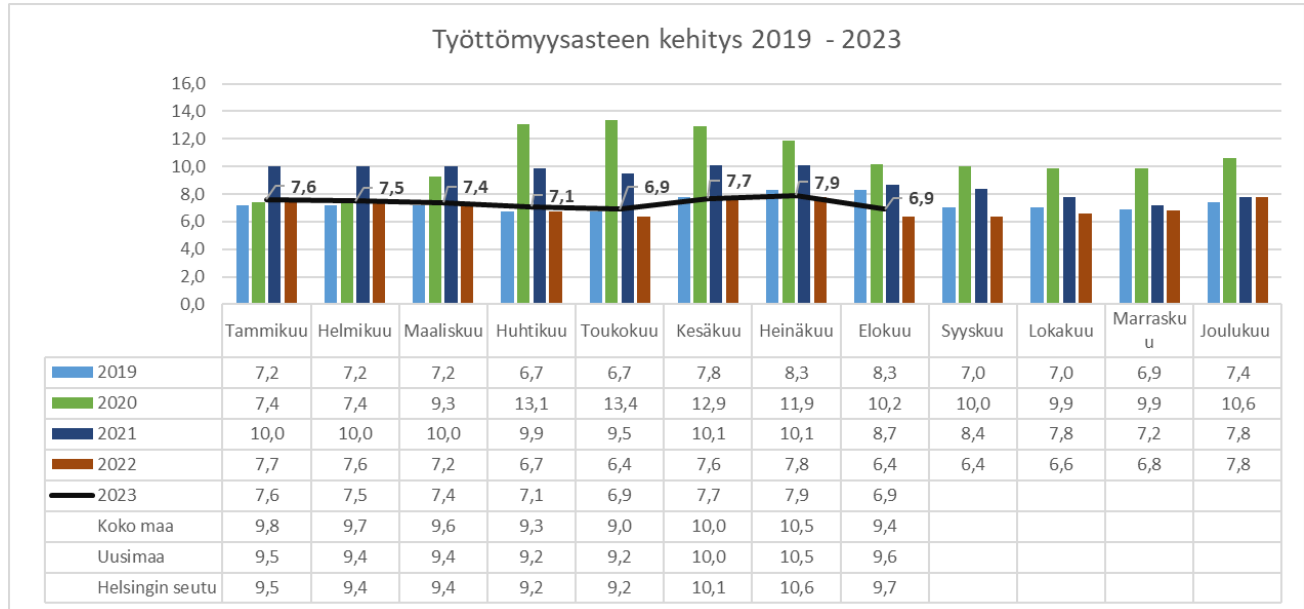

Työpaikkojen lukumäärä on ajallisesti kasvanut 1990-luvun puolista välin 2010 luvulle asti. Tämän jälkeen työpaikkojen lukumäärä on ollut loivassa laskussa. Väkiluvun kasvaessa myös työvoiman määrä on kasvanut.

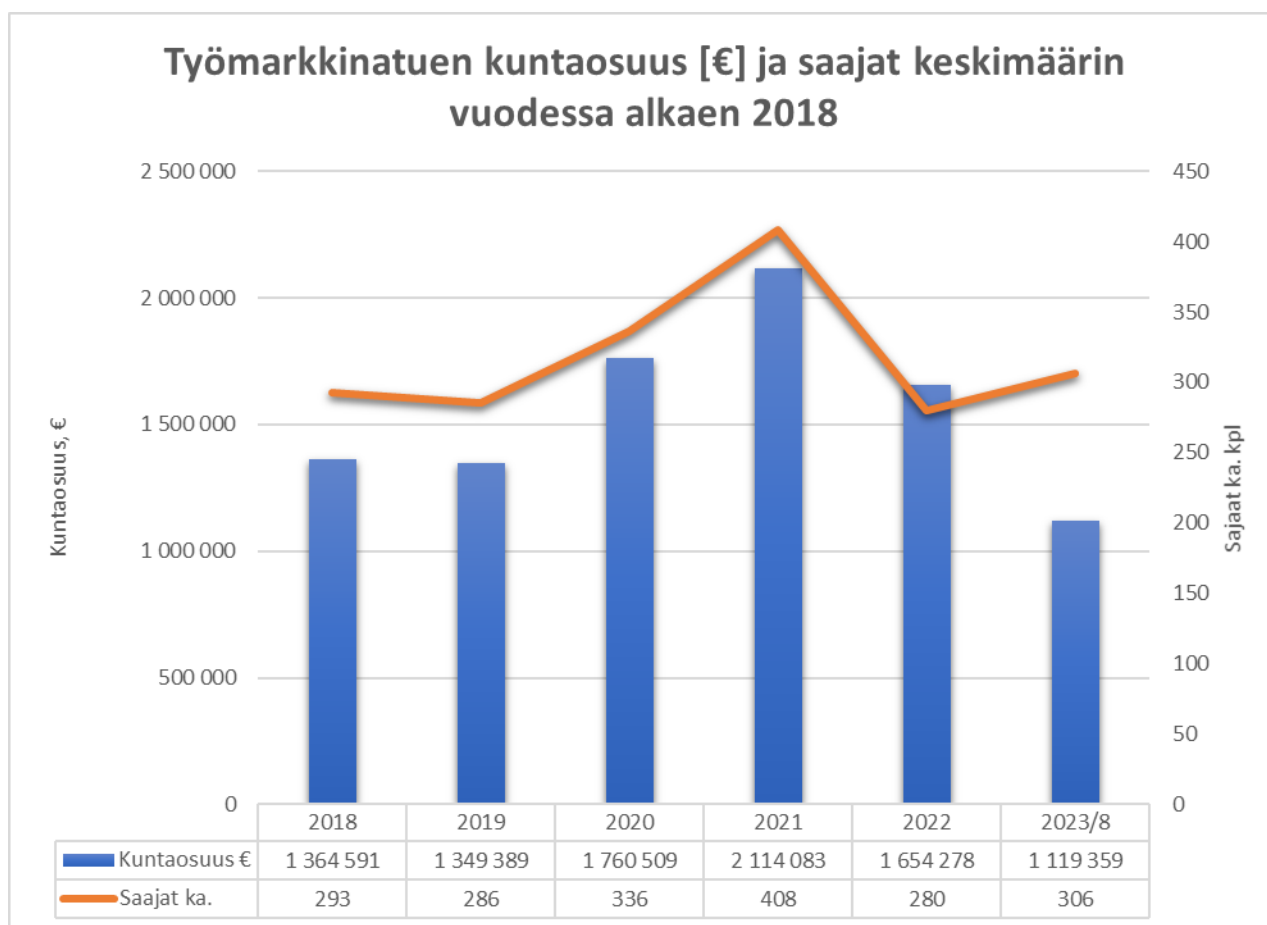
Työvoiman määrä Vihdissä oli vuoden 2023 elokuussa 14 545 henkilöä, joista työttömänä työnhakijana oli 1003 henkilöä. Prosentuaalisesti työttömyysaste on 6,9 % Helsingin ja Uudenmaan seudun keskiarvon ollessa

9,6 %. Pitkäaikaistyöttömien määrä on Vihdissä ollut elokuussa 391 henkilöä. Työmarkkinatukea vähintään 300 päivää saaneita on ollut vuoden 2023 alkupuolella 375 henkilöä, joista nuoria alle 29-vuotiaita oli 43 henkilöä. Avoimien työpaikkojen määrä Vihdissä oli elokuun lopulla 152 avointa työpaikkaa.

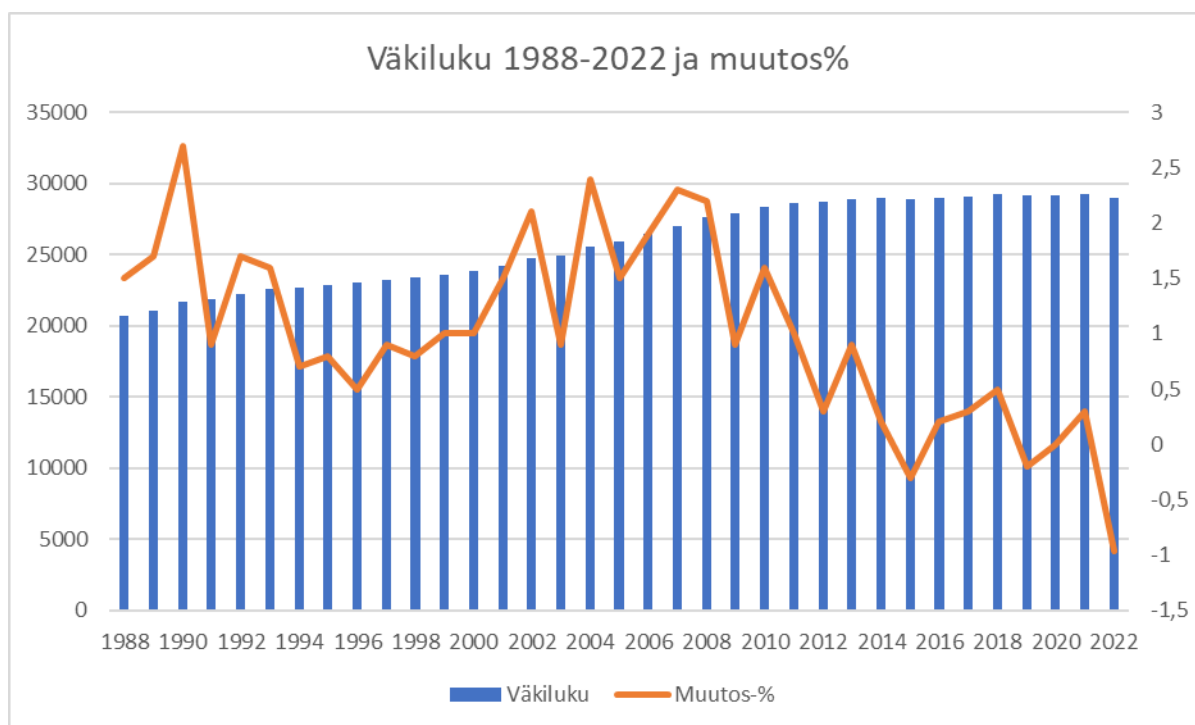
Työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvua rajoitetaan vuonna 2024 noin 200 000 eurolla kunnan omilla työllistämistoimenpiteillä. Yrityksille ja yhdistyksille on myös tarjolla harkinnanvaraisia työllistämiskannustimia: VIHTI-työllistämislisä sekä Työllistämisavustus ja -laina vihtiläisille yhdistyksille. Pääasiallinen kohderyhmä palveluihin ohjattaessa ovat työttömät työmarkkinatukea 200 päivää saaneet, jotka sijoittuvat Työllisyyspalvelujen kautta yrityksiin tai yhdistyksiin työllistymiskannustimien avulla. Palveluun ohjaututaan itsenäisesti, TE-toimiston tai nuorisopalvelujen etsivän nuorisotyön kautta. Alueellisen työllistämisverkostotyön avulla Työllisyyspalveluista tarjotaan aiemmista vuosista poiketen työllistymispaikkaa myös yhdistyksiin tiedossa oleviin tehtäviin/paikkoihin.

Vihdin kunta on valmistellut vuonna 2023 työllisyysalueen muodostamista yhdessä Kirkkonummen ja Siuntion kanssa. Kuntien tulee hyväksyä sopimukset yhteistyöstä lokakuun 2023 loppuun mennessä. Vuoden 2024 alussa Vihdin kunnan kierrätyskeskustyösköön toiminta lopetetaan kunnanhallituksen päätöksellä. Vihdin kierrätyskeskustoiminnan lakkaamisella tulee olemaan suuri merkitys myös nuorten työpajatoiminnalle, jonka toiminnan kehittäminen tulee olemaan yhtenä kehittämisen painopisteenä vuonna 2024. Vihti on mukana ESR-rahoitteisessa Navigaattori-yhteishankkeessa yhdessä Lohjan kunnan ja koulutuskuntayhtymä Luksian kanssa. Hankkeen tavoitteena on yhteisasiointipisteen toiminnan aloittaminen. Hankkeessa keskitytään erityisesti nuoriin, täsmätyökykyisiin sekä maahanmuuttaja työnhakija-asiakkaisiin. Hankkeella pyritään ohjaamaan työllistämistoimia aiempaa enemmän avoimille työmarkkinoille.

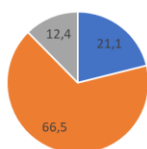
1.3.4 Väestö ja asuntotuotanto

Vihdin asukasluvun kehitys on ollut voimakasta 1990-luvulta lähtien aina 2010-luvulle asti. Vuodesta 2012 asukaslukukehitys on ollut alle prosentin kasvussa. Vuonna 2022 asukasluvun kehitys oli negatiivinen yli prosentin. Asukasluku 31.12.2022 oli 28 954 henkilöä. Elokuun 2023 tilanteen mukaan asukasluku 28 898 asukasta. Vuoden 2022 tilanteen osalta erityisesti kuntien välinen nettomuutto on ollut korkea -224 asukasta ja luonnollinen väestön lisäys -34. Nettomaahanmuutto on positiivinen 32. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan vuodelta 2021 Vihdin kunnan väestömäärä olisi vuoden 2023 lopussa 29 278, mutta nykyinen tämän vuoden väkilukukehitys vaikuttaa, että jäädään väestöennusteesta. Kuntastrategiassa on tavoitteena, että strategiakauden lopussa väkiluku olisi yli 30 000 asukasta, joka tarkoittaa tällä hetkellä yli prosentin kasvua tulevilla vuosilla.

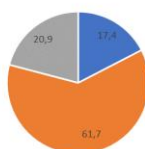
Ikäryhmittäin tarkasteltuna prosentuaalisesti 15–64 -vuotiaiden määrä on suurin. 0–14 -vuotiaiden määrä tulee vähenemään ja yli 65-vuotiaiden määrä tulee kasvamaan. Vuonna 2030 yli 65-vuotiaiden osuus on kaksi kertaa korkeampi kuin vuonna 2020. Vastaavasti 0–14 -vuotiaiden osuus on vähentynyt kolmanneksen tarkastelujaksolla. Ikäryhmässä tapahtuvat muutokset tulevat myös näkymään palvelutarpeiden muutoksina, jotka tulevat vaikuttamaan myös kunnan palveluverkkoon.

Väestö ikäryhmittäin 2010 (Lähde Tilastokeskus)

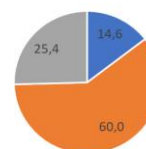
■ 0-14 vuotiaat ■ 15-64 vuotiaat ■ 65 vuotta täyttäneet

Väestö ikäryhmittäin 2022 (Lähde Tilastokeskus)

■ 0-14 vuotiaat ■ 15-64 vuotiaat ■ 65 vuotta täyttäneet

Väestö ikäryhmittäin 2030 (Lähde Tilastokeskus)

■ 0-14 vuotiaat ■ 15-64 vuotiaat ■ 65 vuotta täyttäneet

Talotyyppi	Kaikki asutokunnat	1 henkilö	2 henkilö	3+ henkilöä
Yhteensä	13 254	5 049	4 555	3 650
Kerrostalot	3 169	2 120	754	295
Rivitalot	3 108	1 404	999	705
Oma- ja paritalot	6 780	1 404	2758	2618
Muut rakennukset	197	121	44	32

Vihdin asutokuntien jakauma talotyyppiin ja kokoluokan mukaan 2022 (Lähde: Tilastokeskus)
 Vihdissä oli vuoden 2022 lopussa asutokuntia yhteensä 13 254. Yksin asuvien talouksia oli 5 049, mikä on 38,1 % kaikista asutokunnista (vuoden 2021 vastaava 5 999 / 37,6 %). Kahden henkilön talouksia oli yhteensä 4 555, mikä on 34,3 % asutokunnista (vuoden 2021 vastaavat 4 539 / 34,1 %). Kolmen tai useamman henkilön talouksia oli yhteensä 3 746 (28,1 %) (vuoden 2021 vastaava 3 746 / 28,1 %). Koko maahan verrattessa Vihti poikkeaa hieman asutokuntien vertailussa. Yhden hengen talouksia koko maassa on 46,2 % asutokunnista, kahden hengen talouksia 32,0 % ja kolmen tai useamman henkilön talouksia 21,8

% (Lähde: Tilastokeskus, Asunnot ja asuinolot).

Talotyyppi	Kaikki asutokunnat	1 henkilö	2 henkilö	3+ henkilöä
Yhteensä	13 254	5 049	4 555	3 650
Kerrostalot	3 169	2 120	754	295
Rivitalot	3 108	1 404	999	705
Oma- ja paritalot	6 780	1 404	2758	2618
Muut rakennukset	197	121	44	32

Vihdin asutokuntien jakauma talotyyppiin ja kokoluokan mukaan 2022 (Lähde: Tilastokeskus)

1.4 Vihdin kunnan organisaatio

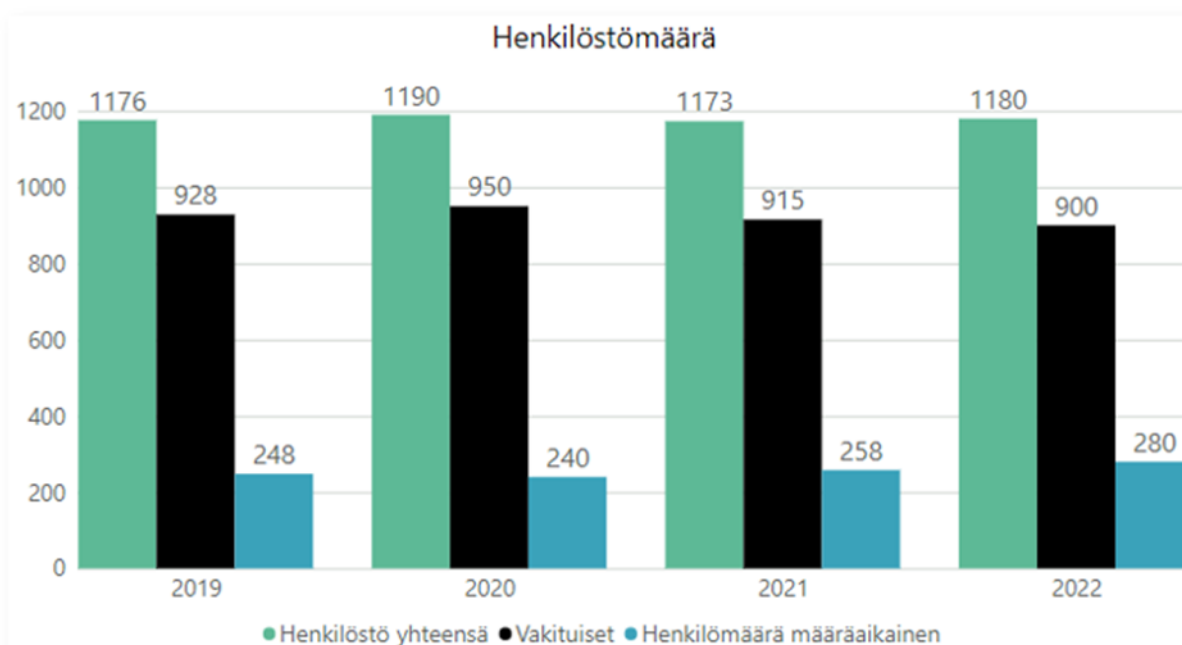
TOIMIELIN	TULOSALUE
Keskusvaalilautakunta	
Tarkastuslautakunta	
Kunnanvaltuusto	
Kunnanhallitus	Konsernipalvelut
Sivistyslautakunta	Opetuksen tulosalue Varhaiskasvatuksen tulosalue
Hyvinvointilautakunta	Kirjasto- ja kulttuuripalvelut Hyvinvointi- ja nuorisopalvelut
Elinvoimalautakunta	Elinvoimapalvelut Liikuntapalvelut Tukipalvelut Kunnallistekniset palvelut Tilapalvelun taseyksikkö Vihdin Vesi Ateria ja puhdistus
Ympäristölautakunta	Ympäristöpalvelut

1.5 Henkilöstö

Henkilöstön määrä

Vihdin kunnan palveluksessa oli vuoden 2022 lopussa 1 180 (v. 2021 1 173; v. 2020 1 190; v. 2019 1 179) eri alojen ammattilaista. Ylivoimaisesti eniten työntekijöitä oli sivistyspalvelukeskuksessa (885/75 %), seuraavaksi eniten infra- ja tukipalvelukeskuksessa (185/15,7 %), sitten konsernipalveluissa (63/5,3 %) ja elinvoimapaaluissa (47/4,10 %). Edellisestä vuodesta henkilöstömäärä vuoden lopussa väheni 7 työntekijällä. Henkilöstön saatavuuden haasteista sekä runsaasta vaihtuvuudesta kertoi se, että nimenomaan vakinaisten työntekijöiden määrä väheni edellisestä vuodesta (15 vakinaista työntekijää vähemmän kuin edellisenä vuonna). Vuoden 2024 talousarvioon sisältyy vakinaisten lisäyksiä ja näistä tarkempi erittely vakanssien koontitaulukossa.

Henkilöstömäärä, koko kunta vuosina 2019, 2020, 2021, 2022

Henkilöstötyön strategiset tavoitteet

Vihdissä kunnan henkilöstötyön strategiset linjaukset sisältyvät kunnan strategiaan: ”Kunnan vahvojen, strategian mukaisten peruspalveluiden ja hyvinvoivan yhteisön kulmakivenä on osaava, hyvinvoiva ja arvostettu henkilöstö, joka tuntee työnsä merkityksellisyyden kuntalaisille. Henkilöstötyötä tuetaan arvo- ja strategialähtöisellä johtamisella. Kunnassa edistetään myönteistä ilmapiiriä ja yhteishenkeä. Toimintaa kehitetään jatkuvan parantamisen periaatteella.” Koko henkilöstöä koskevinä tavoitteina uudessa strategiassa vuodelle 2024 ovat henkilöstön työhyvinvoinnin lisääminen ja psyykkisistä syistä johtuvien sairauspoissaolojen vähentäminen.

Yhteisenä keskeisenä tavoitteena vuoden 2024 aikana on henkilöstöohjelman jalkauttaminen sekä siihen sisältyvät toimenpideohjelmat.

Strategiset teot kussakin palvelukeskuksessa on kuvattu tarkemmin tämän talousarvion palvelukeskusten tuloskortteilla. Henkilöstötyö pyrkii tukemaan palvelukeskusten työtä kehittämällä yhä parempia ja ajantasaisempia raportoinnin työkaluja johdon tueksi.

Henkilöstökustannukset

Käyttötalouden henkilöstökustannusten kokonaismäärä vuoden 2024 talousarviossa on 56,3 milj. € (v. 2023 MTA 54,2 milj. €, v. 2022 TP 51,3 milj. €). Epävarmuutta henkilöstökustannuksiin tuo kunnallisten alojen sopimukseen liittyvä kytkeä teknologia- ja vientialojen palkankorotuksiin siten, että jos näillä verrokialoilla palkankorotusten ja uusien sopimustekstien kustannusvaikutukset ovat suuremmat kuin kunta-alan sopimuskorotukset, erotus lisätään myös kunta-alan palkankorotuksiin. Henkilöstökustannuksiin on budjetoitu myös työhyvinvoinnin edistämiseen, työnantajakuvan parantamiseen ja vaihtuvuuden vähentämiseen pureutuva pito- ja vetovoimaohjelma.

Tulosalueittain tarkasteluna henkilöstökustannusten kasvua selittää vuoden 2023 kunnallisiin sopimukseen sisältyvät palkankorotukset (keskimäärin 3,05 %) sekä eläkekuluihin tullut tasausmaksu. Tasausmaksu korvaa aikaisemmin käytössä olleet eläkemenoperusteiset maksut, jotka on aikaisemmin budjetoitu omana ryhmänä. Nyt tasausmaksu on siirretty konsernipalvelujen hallinnon, sivistystoimen hallinnon, elinvoimalautakunnan tukipalvelujen ja ympäristöpalveluiden tulosalueille. Tulosalueittain tarkasteltuna euromääräisesti suurin kasvu tulee olemaan opetuksen tulosalueella: kasvua 1,4 milj. € /6,2 %. Opetustoimen tulosalueella henkilöstökustannuksiin vaikuttaa alentavasti (0,4 milj. €) se, että opiskeluhoito siirtyy hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta lukien. Varhaiskasvatuksen kustannusten nousua (4,1 %) selittää esitetyt uudet vakanssit (7). Ateria- ja puhdistus -tulosalueella terveystoimen palvelujen puhdistuspalvelujen henkilökunnan siirtyminen vuoden 2022 alusta Karviaisen palvelukseen näkyy kustannusten alenemisena (-8,5 %) vuoden 2023 talousarviossa. Kunnallistekniikassa (10,2 %) ja elinvoimapalveluissa (11,9 %) henkilöstökustannusten kasvu liittyy esitettyihin uusiin vakansseihin sekä henkilöstövajaukseen vuoden 2022 aikana henkilöstön saatavuushaasteiden vuoksi.

	TP2021	TP2022	MTA2023	TPE2023	TA2024	MTA2023 / TA2024%
HENKILÖSTÖKULUT	-50 622 429	-51 314 275	-54 221 974	-54 205 458	-55 599 433	2,5 %
PALKAT JA PALKKIOT	-39 847 624	-40 802 354	-43 765 883	-43 787 878	-44 753 368	2,3 %
HENKILÖSIVUKULUT	-10 774 805	-10 511 921	-10 456 091	-10 417 580	-10 846 065	3,7 %

	TP2021	TP2022	MTA2023	TPE2023	TA2024	MTA2023 / TA2024%
Vihdin kunta						
HENKILÖSTÖKULUT	-50 622 429	-51 314 275	-54 221 974	-54 205 458	-55 599 433	2,5 %
PALKAT JA PALKKIOT	-39 847 624	-40 802 354	-43 765 883	-43 787 878	-44 753 368	2,3 %
HENKILÖSIVUKULUT	-10 774 805	-10 511 921	-10 456 091	-10 417 580	-10 846 065	3,7 %
Keskusvaalilautakunta						
HENKILÖSTÖKULUT	-54 025	-39 939	-40 742	-40 740	-121 218	197,5 %
PALKAT JA PALKKIOT	-48 009	-36 011	-36 000	-36 000	-106 086	194,7 %
HENKILÖSIVUKULUT	-6 016	-3 928	-4 742	-4 740	-15 132	219,1 %
Tarkastuslautakunta						
HENKILÖSTÖKULUT	-5 854	-5 876	-8 047	-8 047	-10 038	24,7 %
PALKAT JA PALKKIOT	-5 450	-5 550	-7 617	-7 617	-9 500	24,7 %
HENKILÖSIVUKULUT	-404	-326	-430	-430	-538	25,1 %
Kunnanvaltuusto						
HENKILÖSTÖKULUT	-76 968	-69 643	-59 046	-59 046	-49 209	-16,7 %
PALKAT JA PALKKIOT	-73 883	-67 053	-57 500	-57 500	-47 917	-16,7 %
HENKILÖSIVUKULUT	-3 085	-2 590	-1 546	-1 546	-1 292	-16,4 %
Kunnanhallitus						
HENKILÖSTÖKULUT	-79 682	-68 123	-106 866	-106 862	-89 067	-16,7 %
PALKAT JA PALKKIOT	-72 884	-62 500	-98 000	-98 000	-81 657	-16,7 %
HENKILÖSIVUKULUT	-6 798	-5 623	-8 866	-8 862	-7 410	-16,4 %
Konsernipalvelut						
HENKILÖSTÖKULUT	-2 689 029	-2 788 350	-3 114 066	-3 076 663	-2 964 186	-4,8 %
PALKAT JA PALKKIOT	-2 066 700	-2 183 814	-2 440 477	-2 410 062	-2 308 848	-5,4 %
HENKILÖSIVUKULUT	-622 329	-604 536	-673 589	-666 601	-655 338	-2,7 %
Sivistyslautakunta						
HENKILÖSTÖKULUT	-13 747	-9 373	-17 686	-17 686	-14 744	-16,6 %
PALKAT JA PALKKIOT	-13 310	-8 975	-16 900	-16 900	-14 088	-16,6 %
HENKILÖSIVUKULUT	-437	-398	-786	-786	-656	-16,5 %
Opetuksen tulosalue						
HENKILÖSTÖKULUT	-22 826 777	-23 378 642	-24 895 075	-24 894 987	-25 464 590	2,3 %
PALKAT JA PALKKIOT	-18 332 727	-18 868 807	-20 002 278	-20 002 252	-20 398 348	2,0 %
HENKILÖSIVUKULUT	-4 494 051	-4 509 835	-4 892 797	-4 892 735	-5 066 242	3,5 %
Varhaiskasvatuksen tulosalue						
HENKILÖSTÖKULUT	-12 743 138	-13 145 696	-13 830 904	-13 830 817	-14 142 997	2,3 %
PALKAT JA PALKKIOT	-10 488 650	-10 885 002	-11 467 398	-11 467 388	-11 692 631	2,0 %
HENKILÖSIVUKULUT	-2 254 488	-2 260 694	-2 363 506	-2 363 429	-2 450 366	3,7 %
Hyvinvointi- ja nuorisopalvelu						
HENKILÖSTÖKULUT	-575 924	-589 621	-600 370	-668 010	-740 128	23,3 %
PALKAT JA PALKKIOT	-473 515	-487 691	-497 708	-555 056	-614 726	23,5 %
HENKILÖSIVUKULUT	-102 410	-101 930	-102 662	-112 954	-125 402	22,2 %
Hyvinvointilautakunta						
HENKILÖSTÖKULUT	-7 990	-7 185	-10 334	-10 336	-8 616	-16,6 %
PALKAT JA PALKKIOT	-7 520	-6 670	-9 996	-9 996	-8 332	-16,6 %
HENKILÖSIVUKULUT	-470	-515	-338	-340	-284	-16,0 %
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut						
HENKILÖSTÖKULUT	-898 905	-902 235	-899 836	-899 542	-916 186	1,8 %
PALKAT JA PALKKIOT	-676 987	-689 916	-710 444	-710 257	-721 854	1,6 %
HENKILÖSIVUKULUT	-221 918	-212 318	-189 392	-189 285	-194 332	2,6 %
Liikuntapalveluiden tulosalue						
HENKILÖSTÖKULUT	-420 737	-458 660	-465 044	-465 038	-480 797	3,4 %
PALKAT JA PALKKIOT	-347 332	-381 728	-385 581	-385 572	-398 407	3,3 %
HENKILÖSIVUKULUT	-73 405	-76 932	-79 463	-79 466	-82 390	3,7 %
Elinvoimapaalvelut						

HENKILÖSTÖKULUT	-1 269 311	-1 358 905	-1 535 506	-1 529 489	-1 643 260	7,0 %
PALKAT JA PALKKIOT	-1 047 217	-1 127 305	-1 273 052	-1 268 127	-1 361 667	7,0 %
HENKILÖSIVUKULUT	-222 095	-231 600	-262 454	-261 362	-281 593	7,3 %
Elinvoimalautakunta						
HENKILÖSTÖKULUT	-20 076	-17 860	-16 522	-16 675	-14 348	-13,2 %
PALKAT JA PALKKIOT	-18 590	-16 815	-15 458	-15 603	-13 423	-13,2 %
HENKILÖSIVUKULUT	-1 486	-1 045	-1 064	-1 072	-925	-13,1 %
Tukipalvelut						
HENKILÖSTÖKULUT	-291 841	-247 104	-568 138	-567 968	-565 109	-0,5 %
PALKAT JA PALKKIOT	-80 578	-80 536	-119 574	-119 487	-86 793	-27,4 %
HENKILÖSIVUKULUT	-211 263	-166 568	-448 564	-448 481	-478 316	6,6 %
Kunnallistekn. palv. tulosalue						
HENKILÖSTÖKULUT	-1 007 056	-1 010 399	-1 193 234	-1 193 938	-1 384 936	16,1 %
PALKAT JA PALKKIOT	-829 912	-841 251	-989 214	-989 916	-1 147 608	16,0 %
HENKILÖSIVUKULUT	-177 144	-169 148	-204 020	-204 022	-237 328	16,3 %
Ateria ja puhdistuksen tulosalue						
HENKILÖSTÖKULUT	-3 929 791	-3 599 764	-3 820 662	-3 820 123	-3 883 800	1,7 %
PALKAT JA PALKKIOT	-3 240 080	-2 978 224	-3 167 741	-3 167 335	-3 218 264	1,6 %
HENKILÖSIVUKULUT	-689 711	-621 539	-652 921	-652 788	-665 536	1,9 %
Ympäristölautakunta						
HENKILÖSTÖKULUT	-9 420	-7 783	0	-9 456	-8 263	0,0 %
PALKAT JA PALKKIOT	-8 698	-7 220	0	-9 050	-7 902	0,0 %
HENKILÖSIVUKULUT	-722	-563	0	-406	-361	0,0 %
Ympäristöpalveluiden tulosalue						
HENKILÖSTÖKULUT	-652 535	-686 560	-859 465	-849 851	-763 909	-11,1 %
PALKAT JA PALKKIOT	-514 301	-545 356	-696 403	-687 294	-614 394	-11,8 %
HENKILÖSIVUKULUT	-138 233	-141 204	-163 062	-162 557	-149 515	-8,3 %

Uudet vakanssit ja resurssilisäykset

Kuntavertailuissa Vihdin kunnan henkilöstöresurssit ovat vertailukuntia alhaisemmalla tasolla. Vuoden 2024 talousarvioon sisältyy kaikkiaan 15 uuden vakanssin perustaminen ja yksi vakanssi puretaan VIHTA-toimenpiteistä.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelujen palvelukeskuksen talousarvioon sisältyy kaikkiaan 3 uutta vakanssia. Varhaiskasvatuksen ohjauksjärjestelmän päivitykseen tarvitaan yksi toimistosihteerin määräaikainen resurssi. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä on laajennettu merkittävästi. Nuorisopalveluihin lisätään vakituinen nuoriso-ohjaaja ja vakanssin perusteena on saada koulu- ja oppilaitosnuorisotyön koordinointi kunnan omaksi toiminnoksi määräaikaisen ja jatkuvuudeltaan epävarman hanketoiminnan sijaan. Lisäksi Nuorten Vihti -matkailuauton käyttöönotto tuo Vihtiin kolmannen, liikkuvan nuorisotilan, joka lisää palvelutarjontaa. Hyvinvointipalveluihin perustetun määräaikaisen hyvinvointikoordinaattorin nimikemuutos sekä vakinaistaminen ei tuo kustannusvaikutuksia vuoteen 2023. Opetustoimen talousarvioon sisältyy määrärahat neljän kouluvalmentajan tehtävään ja nämä tehtävät tulevat koulunkäynnin ohjaajien tehtävien tilalle. Yläkouluissa on aikaisemmin työskennellyt hankerahalla sosiaaliohjaajia ja nyt on tarkoituksena vakinaistaa tämä matalalla kynnyksellä oleva toiminta.

Infra- ja tukipalvelut palvelukeskuksen talousarvioon sisältyy määrärahat mm kunnallistekniikan, tilapalveluiden, vesilaitoksen yhteiselle vakinaisen hankintainsinöörin uudelle vakanssille ja kunnallistekniikan yhdyskuntatekniikan työnjohtajalle.

Konsernipalvelujen palvelukeskuksen talousarvioon sisältyy määrärahat hallinnon asiantuntijan ja hallintosihteerin vakansseille sekä controllerin tehtävän vakinaistamiselle.

Elinvoimapalveluissa uusia vakansseja tulisi mm määräaikaisen ympäristötarkastajan virka ja markkinointiasistentin määräaikaisen tehtävän jatkaminen sekä määräaikaisen skannaajan tehtävän jatkaminen vuodelle 2024. Mittauspalveluissa täytettäisiin vakituinen paikkatietosuunnittelijan toimi, joka on ollut VIHTA-toimenpiteiden vuoksi täyttämättä.

Muita henkilöstömäärään vaikuttavia asioita vuonna 2024 ovat mm oman maanrakennustuotannon vähentyessä muutetaan maanrakennusmestarin vakanssi kunnossapitoinsinööriksi, joka toimii yhdessä katumestarin kanssa kunnossapidon töissä (huolto- ja korjaukset) sekä toisen rakennuttajainsinöörin toimenkuvan laajentaminen ja vastuun kasvattaminen investoinneissa.

Tarkemmat perustelut sekä uusista vakansseista, että vakanssien muutoksista alla olevissa taulukoissa sekä henkilöstöresurssointiin liittyvistä toimenpiteistä, joilla ei suoranaista vaikutusta talousarvioon.

Uudet vakanssit	NIMIKE	VIRKA / TOIMI	VAKINAINEN/ MÄÄRÄAIKAINEN AJALLE	ALKAMIS- PVÄ	KUSTANNUS/VUOSI 2024	VAKANSSIN PERUSTELUT
SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT UUDET TEHTÄVÄT						
Varhaiskasvatus	Toimistos sihteeri	Toimi	Määräaikainen	1.8.-31.12.2024	10 000	Varhaiskasvatuksen ohjausjärjestelmän päivitykseen tarvittava resurssi.
Opetus	Kouluvalmentaja (4 kpl)	Toimi	Vakinainen	1.1.2024	50 000	Vihdin yläkouluissa on työskennellyt hankerahalla sosiaaliohjaajat (lv 2022-2023 nimike kouluvalmentajat), jotka matalalla kynnyksellä antavat tukea sitä tarvitseville oppilaille. Vähennetään neljä koulunkäynnin ohjaajan tehtävää (luonnollinen poistuma) ja lisätään neljä kouluvalmentajien tehtävää.
Nuorisopalvelut	Nuoriso-ohjaaja	Toimi	Vakinainen	1.1.2024	40 000	Koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä on laajennettu viime vuosina merkittävästi. Vakanssin perusteena on saada koulu- ja oppilaitosnuorisotyön koordinointi kunnan omaksi toiminnoksi määräaikaisen ja jatkuvuudeltaan epävarman hanketoiminnan sijaan. Lisäksi Nuorten Vihti -matkailuauton käyttöönotto tuo Vihtiin kolmannen, liikkuvan nuorisotilan, joka lisää palvelutarjontaa.
Hyvinvointipalvelut	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntija	Toimi	Vakituinen	1.1.2024	55 000	Vuoden 2023 talousarviossa määräaikaiseksi perustetun hyvinvointikoordinaattorin nimikemuutos sekä vakinaistaminen. Ei kustannusvaikutuksia vuoteen 2023 verrattuna.
INFRA- JA TUKIPALVELUT UUDET TEHTÄVÄT						
Tilapalvelut, Kunnallistekniikka, Vesilaitos sekä Ateria ja Puhdistus	Hankintainsinööri	Virka	Vakituinen	2.1.2024	60 000	Tuki- ja infrapalveluiden jaettu resurssi. Suorittaa hankintoja kaikille toimialoille; yksittäishankinnat, puitesopimukset ja urakat
Kunnallistekniikka	Yhdyskuntatekniikan työnjohtaja	toimi	määräaikainen	1.12024	55 000	Kenttätöyönjohtaja katumestarin ja johtavan puutarhurin apuna.
KONSERNIPALVELUT UUDET TEHTÄVÄT						

Talousohjelmat	Controller	Virka	Vakinainen	1.1.2024	55 000	Esitetään määräaikaisen controllerin tehtävän vakinaistamista sekä muuttamista viraksi talousohjelmatilanteiden vahvistamiseksi, palveluiden tuoteistamisen edistämiseksi sekä sisäisen valvonnan ja sisäisten prosessien tehostamiseksi.
Hallintopalvelut	Hallinnon asiantuntija	Toimi	Vakituisen	1.1.2024	55 000	Vakituisen hallinnon asiantuntija kunnan hankintapalveluiden resurssien vahvistamiseksi eri palvelukeskusten tueksi sekä päätöksenteon valmistelun tukeen.
Hallintopalvelut	Toimistosihteerin	Toimi	Vakituisen	1.1.2024	40 000	Konsernipalveluiden ja tuki- ja infrapalveluiden jaettu resurssi. Laskujen tiliointi, päätösten valmistelu, viestintä ja muut sihteeritehtävät.
ELINVOIMAPALVELUT/UUDET TEHTÄVÄT						
Rakennusvalvonta	Määräaikainen skannaaja	Toimi	Esitetään määräaikaisen työsuhteen jatkamista vuodelle	1.1.2024	35 000	Tulevalla talousarviokaudella rakennusvalvonnan paperiarkiston digitointityötä ja vanhojen rakennustietojen tarkistusta on tarkoitus jatkaa. Samalla paperiarkiston käyttö vähenee ja sähköinen piirustusarkisto helpottaa ja nopeuttaa sekä rakennuslupien käsittelyä että vanhojen lupapiirustusten toimittamista niitä tarvitseville. Lisäksi sähköinen arkisto tukee osaltaan ilmastotavoitteiden saavuttamista.
Ympäristöpalvelut	Määräaikainen ympäristötarkastaja	Virka	Esitetään vakinaistettavaksi	1.1.2024	55 000	Kahden vuoden määräaikaisen vakanssin aikana toiminta on saatu tehokkaaksi ja saapuvat lupahakemukset pystytään ratkomaan viiveettä. Lisäksi joitakin nykyisin ulkoa ostettavia palveluita pystyttäisiin ottamaan omaksi työksi vakinaistamisen myötä, mm. jätevesien käsittelyyn liittyvä neuvontatyö.

Elinkeinopalvelut	Markkinointiassistentin määräaikaisen tehtävän jatkaminen	Toimi		1.1.2023	35 000	Tehtävinä muun muassa Visit Vihti-matkailusivuston ja somekanavien sisällöntuotanto ja päivitys, markkinointimateriaalien graafinen suunnittelu ja toteutus. Vähentää ostopalveluiden tarvetta.
Mittauspalvelut	Paikkatietosuunnittelija	Toimi	Vakinainen	1.1.2024	50 000	Kaavoituspalveluihin on lähiaikoina lisätty resursseja ja lisäksi asemakaavoittamiseen käytetään myös konsultteja. Tilanne on johtanut siihen, että mittaus- ja paikkatietopalvelut ei enää pysty vastaamaan asemakaavoituksen pohjakarttarpeisiin. Ongelmia on lisäksi ollut myös muun muassa osoiteasioissa sekä rakennusrekisterin ylläpidossa. Tavoitteena on saada täytettyä Vihta-toimenpiteenä vuonna 2020 väliaikaisesti täyttämättä jätetty paikkatietoassistentin paikka. Tehtäväkokonaisuus tulee olemaan laajempi kuin paikkatietoassistentilla olleet tehtävät, jonka johdosta nimike on tarkoitus muuttaa paikkatietosuunnittelijaksi.

Virkanimikemuutokset vuonna 2024

Keskus/tulosalue	Nykyinen nimike	Uusi nimike	Alkamispvä.	Perustelut
Infra- ja tukipalvelut				
Kunnallistekniikka	Maanrakennusmestari	Kunnossapitoinsinööri	2.1.2024	Oman maanrakennustuotannon vähentyessä muutetaan maanrakennusmestarin vakanssi kunnossapitoinsinööriksi, joka toimii yhdessä katumestarin kanssa kunnossapidon töissä (huolto- ja korjaukset)
Kunnallistekniikka	Rakennuttajainsinööri	Projektipäällikkö	1.12.2023	Toisen rakennuttajainsinöörin toimenkuva laajenee ja vastuu kasvaa investoinneissa; suunnittelunjohtaminen, hankinta ja rakentaminen

Muita henkilöstömäärään ja tai henkilöstökustannuksiin vaikuttavia asioita vuonna 2024

Keskus/tulosalue	Toimenpide	Perustelu
Konsernipalvelut		
	Hallinnon korkeakouluharjoittelija	Konsernipalveluihin pyritään vakiinnuttamaan korkeakouluharjoittelijan tehtävä, johon voitaisiin ottaa 1-2 harjoittelijaa vuosittain. Tavoitteena on tarjota vaativia hallinnon ja talouden kehittämistehtäviä ja samalla luoda kunnasta hyvää työnantajakuva hokuttelevana tulevaisuuden työpaikkana.

Henkilöstöresurssointiin liittyviä - ei talousarvioon vaikuttavia muutoksia/tehostamistoimenpiteitä, joita on suunnitteilla/tulossa vuonna 2024

Keskus/tulosalue	Toimenpide	Perustelu
Sivistys- ja hyvinvointipalvelut		
Opetus	Virka-apulaisrehtori Kuoppanummen yhtenäiskouluun ja Otalammen yhtenäiskouluun.	Kyseisissä kouluissa on rehtorin tukena kaksi opettajien työajassa olevaa luottamusapulaisrehtoria. Virka-apulaisrehtorit tuovat tukea johtamiseen, koska ovat samassa työajassa rehtorin kanssa
Opetus	Yhteinen rehtori Jokikunnan ja Vanjärven sekä Haimoon ja Vihtjärven kouluihin.	Jokikunnan ja Vanjärven sekä Haimoon ja Vihtjärven koulun hallinnollinen yhdistäminen lisää rehtorin hallintoon käytettävää työaikaa ja mahdollistaa paremman tuen opettajille. Lisäksi hallinnollisesti yhdessä koulussa toimiminen tuo säästöä mm. digimateriaaleissa.
Opetus	Varhaiskasvatuksen ja opetuksen yhteisen toimistosihteerin siirtyminen opetuksen tulosalueelle vakinaiseksi koordinaattoriksi.	Kyseinen henkilö on ollut varhaiskasvatuksen tulosalueella vakituisena ja opetuksen puolella määräaikaisena toimistosihteerinä/koordinaattorina vuodesta 2017. Tehtävä on syytä vakinaistaa kokonaan ja siirtää opetuksen tulosalueelle. Lisäkuluvaikutuksia ei ole, sillä tulosalueiden välillä on tarkasteltu muiden opetuksen henkilöiden palkkakuluja vastaavasti varhaiskasvatuksen puolelle heidän tehdessään molempien tulosalueiden tehtäviä.
Varhaiskasvatus	Varhaiskasvatuksen lastenhoitajien koulutuksen tukeminen palkallisten koulutusvapaiden muodossa, kun he kouluttautuvat monimuotokoulutuksen kautta varhaiskasvatuksen opettajiksi.	Valtakunnallisesti on todella haastavaa saada rekrytoitua varhaiskasvatuksen opettajia, joten lastenhoitajien koulutuksen tukeminen on ensiarvoisen tärkeää, että avoinna oleviin opettajien tehtäviin saadaan kelpoiset opettajat.

1.6 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Vihdin kunnanvaltuuston 27.1.2014 ja kunnanhallituksen 24.3.2014 hyväksymän sisäisen valvonnan ohjeen mukaan sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Lautakunnalla ja johtokunnalla on velvollisuus valvoa, että sen alainen toiminta tapahtuu kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen hyväksymien tavoitteiden mukaisesti sekä seurata tavoitteiden toteutumista.

Vuoden 2024 aikana on tarkoitus päivittää sisäisen valvonnan prosesseja ja riskikartoitusta kohti kokonaisvaltaisempaa sisäisen valvontaa ja riskienhallintaa. Vuoden 2024 talousarvioon on nostettu lautakunnittain kokonaisvaltaisia riskejä ja hallintakeinoja.

2 TALOUSARVIOESITYS

2.1. Talousarvion ja taloussuunnitelman rakenne, sitovuus ja seuranta

Kuntalain 110 §:ssä on talousarvioperiaatteita koskevat säännökset. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että kuntastrategia toteutuu ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvion käyttötalousosassa perustelut, tavoitteet, tunnusluvut, määrärahat ja tuloarviot esitetään toimielimittäin. Talousarviossa esiintyvät tunnusluvut ja perustelut ovat ohjeellisia ja niiden oleellisista poikkeamista on raportoitava toimielimille. Toimielimet seuraavat talousarvion toteutumista hyväksymillään käyttösuunnitelmilla. Mikäli lautakunta ei hyväksy erillistä käyttösuunnitelmaa talousarvion hyväksymisen jälkeen, käyttösuunnitelma muodostuu lautakuntaehdotuksesta ja siihen tehdyistä mahdollisista kunnanvaltuuston tekemistä muutoksista.

Talousarvio on käyttötalouden osalta sitova valtuustoon nähden toimielimittäin, kunnanhallitukseen nähden tulosalueittain, viranhaltijoihin sekä tulosalueen johtoon nähden yksiköittäin. Sitova määräraha on toimintakate ja sitovina tavoitteina yleisosassa esitetyt strategiset teot. Toimintakatetta laskettaessa ei oteta huomioon käyttöomaisuuden myynnistä kertyviä myyntivoittoja tai myyntitappioita. Myyntivoittoja ei siten voi käyttää tulosalueen tai toimielimen menojen katteeksi, eikä myyntitappioita tarvitse kattaa muilla tuloilla tai menojen vähennyksillä.

Tuloslaskelmaosassa esitettävät kokonaistalouden keskeiset erät ovat varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut, verotuotot, valtionosuudet ja suunnitelman mukaiset poistot. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan, miten tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menojen, rahoitusmenojen ja käyttöomaisuuden kulumista kuvaavien suunnitelman mukaisten poistojen kattamiseen. Rahoitukseen merkityt tulot ja menot ovat sitovia kunnanvaltuustoon nähden tuloslaskelmalajeittain.

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja taloussuunnitelmavuosille. Investointisuunnitelma on muusta talousarviosta poiketen viiden vuoden mittainen. Investointiosassa ovat koottuna kunnan investointimenot ja tulot. Käyttöomaisuushankinnat, jotka ovat 10 000 euroa tai suurempia tai kuuluvat ensikertaiseen kalustamiseen, käsitellään investointiosassa. Jos hankkeen toteutuminen siirtyy talousarviossa arvioidusta aikataulusta, jaksotetaan investoinnin rahoitustarve uudelleen suunnitteluvuosille. Automaattisesti siirtyvää määrärahaa ei ole. Investointitoiminnan rahoitusosuuksina talousarviossa esitetään muun muassa arvioidut valtion ja muiden yhteisöjen rahoitusosuudet. Investoinnit ovat sitovia valtuustoon nähden toiminnoittain. Tähän tekee poikkeuksen aineettoman käyttöomaisuuden myynti, joka on sitova menoperusteisesti sekä investointiosassa yksilöity maanhankinta on sitova menoperusteisesti, mutta sitovan menoperusteisen määrärahan laskennassa ei huomioida maankäyttösopimuksella hankittua omaisuutta.

Rahoitusosassa osoitetaan miten talousarvio vaikuttaa kunnan maksuvalmiuteen. Rahoitusosa on jaettu kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa kuvataan varsinaisen toiminnan ja investointitoiminnan kassavirtaa.

Tästä nähdään, miten tuloslaskelmaosan vuosikate ja muu tulo-rahoitus riittävät investointimenojen kattamiseen. Toisessa osassa arvioidaan rahoitustoiminnan kassavirta. Rahoitusosassa siis kootaan tulo-rahoituksen ja investointien sekä anto- ja ottolainauksen kassavirrat yhteen laskelmaan. Jos tulo-rahoitus ei riitä menoihin, on rahoitusosassa osoitettava tarvittava rahoitus. Rahoitusosassa esitetään talousarviovuodelle valtuudet talousarviolainojen ja lyhytaikaisten lainojen enimmäismääriin.

Vihdin kunnan tilapalvelut on laskennallisesti eriytetty taseyksikkö. Kunnanvaltuusto päättää tilapalvelun toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Tilapalveluita sitoo edellä esitettyjen sitovuustasojen lisäksi jäännöspääoman korko.

Vihdin vesihuoltolaitos on 1.1.2018 alkaen toiminut kirjanpidollisesti eriytettynä taseyksikkönä. Kunnanvaltuusto päättää vesihuoltolaitoksen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Vesilaitoksen sitovia eria valtuustoon nähden ovat peruspääomalle perittävä korko, tilikauden tulos ja investoinnit toiminnoittain. Vesihuoltolaitoksen talousarvio- ja suunnitelma liitetään osaksi kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa, jonka valtuusto hyväksyy.

2.2 Tilivelvollisen valvontavastuu

Kuntalain 125 §:n mukaisesti tilivelvollinen on kunnan toimielimen jäsen ja kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka toimii kunnan johtavassa tehtävässä tai sellaiseen rinnastettavissa vastuullisessa tehtävässä. Valtuutetut eivät ole tilivelvollisia, mutta kunnan muiden toimielinten jäsenet ovat.

Tilivelvollisten määrittäminen liittyy sisäisen valvonnan ketjun varmistamiseen. Tilivelvolliset on määriteltävä mm. siksi, että valtuuston vastuuvapauslausunto tilinpäätöksestä kohdistuu tilivelvollisiin. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että tilivelvollisen toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi. Näin ollen tilivelvolliseen voidaan kohdistaa tilintarkastuskertomuksessa muistutus ja tilivelvolliselle voidaan myöntää vastuuvapaus.

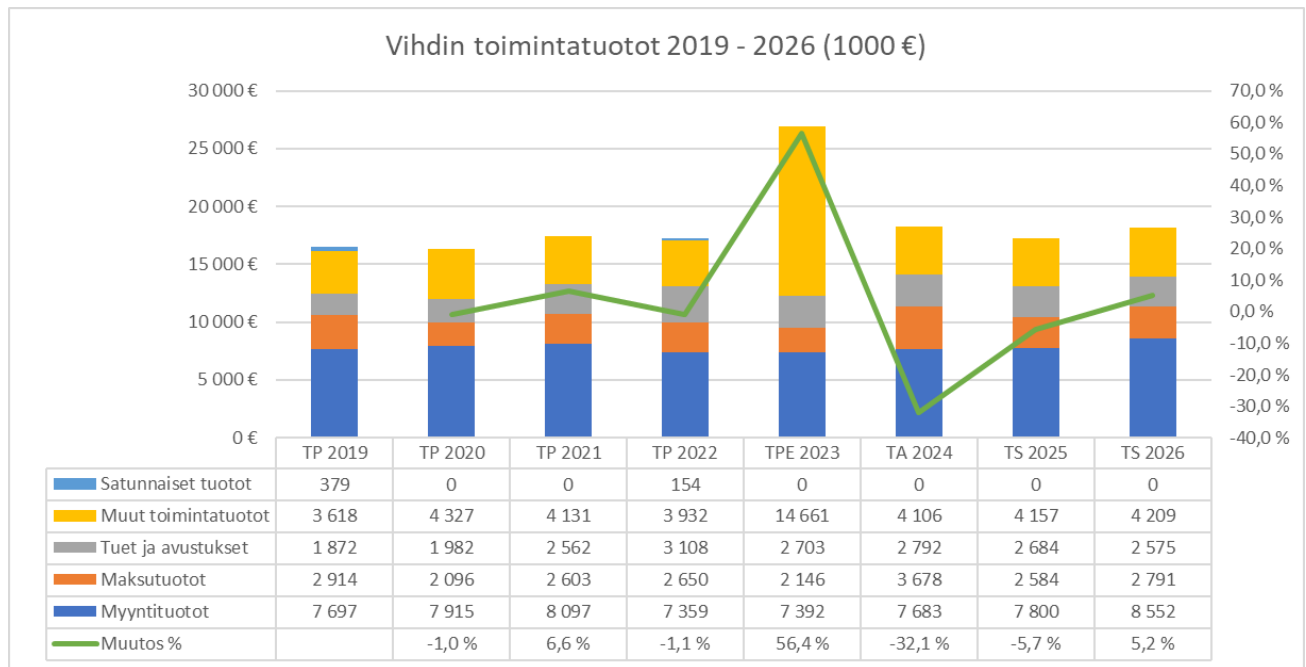
Tilivelvollisuus ei tuo esimerkiksi viranhaltijalle mitään sellaista vastuuta, joka ei kuuluisi hänelle hänen asemansa perusteella muutoinkin - esimiehenä, laskujen hyväksyjänä tai määrärahojen käytöstä päättävänä viranhaltijana. Vaikka päätöksentekovaltaa delegoidaan organisaation alemmille tasoille, tilivelvolliset viranhaltijat eivät vapaudu alaistensa toimintaa koskevasta valvontavastuusta. Valvontavastuu koskee sekä toimintaa että taloutta.

Edellisen organisaatiomuutoksen jälkeen tarkastuslautakunta on määritellyt tilivelvolliset viranhaltijat, sillä tarkastuslautakunnan lakisääteisenä tehtävänä on valmistella valtuustoon päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat (Kuntalaki § 2021). Vihdin kunnan organisaatiouudistus astui voimaan 1.8.2021 alkaen. Mikäli merkittävää organisaatiomuutosta ei ole tapahtunut, tilivelvolliset määritellään kunkin vuoden talousarvion yhteydessä vuodeksi kerrallaan. Kuntalain tulkintateoksen (Harjula-Prättälä 2015 s. 821) mukaan tilivelvollisten luettelon hyväksyminen kuuluu valtuustolle.

Tilivelvollisia ovat toimialallaan seuraavien toimielinten jäsenet ja esittelijät: kunnanhallitus, keskusvaalilautakunta, sivistyslautakunta, hyvinvointilautakunta, elinvoimalautakunta, ympäristölautakunta ja sen jaostot sekä seuraavat johtavat viranhaltijat: kunnanjohtaja, hallintojohtaja, talousjohtaja, henkilöstöjohtaja, tietohallintopäällikkö, hallintopäällikkö, elinvoimajohtaja, johtava rakennustarkastaja, ympäristöpäällikkö, liikuntapäällikkö, sivistys- ja hyvinvointijohtaja, kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja, museotoimenjohtaja, varhaiskasvatuspäällikkö, opetuspäällikkö, nuorisopäällikkö, tekninen johtaja, vesilaitoksen johtaja, yhdyskuntatekniikan päällikkö, tilapäällikkö sekä ruokapalvelupäällikkö.

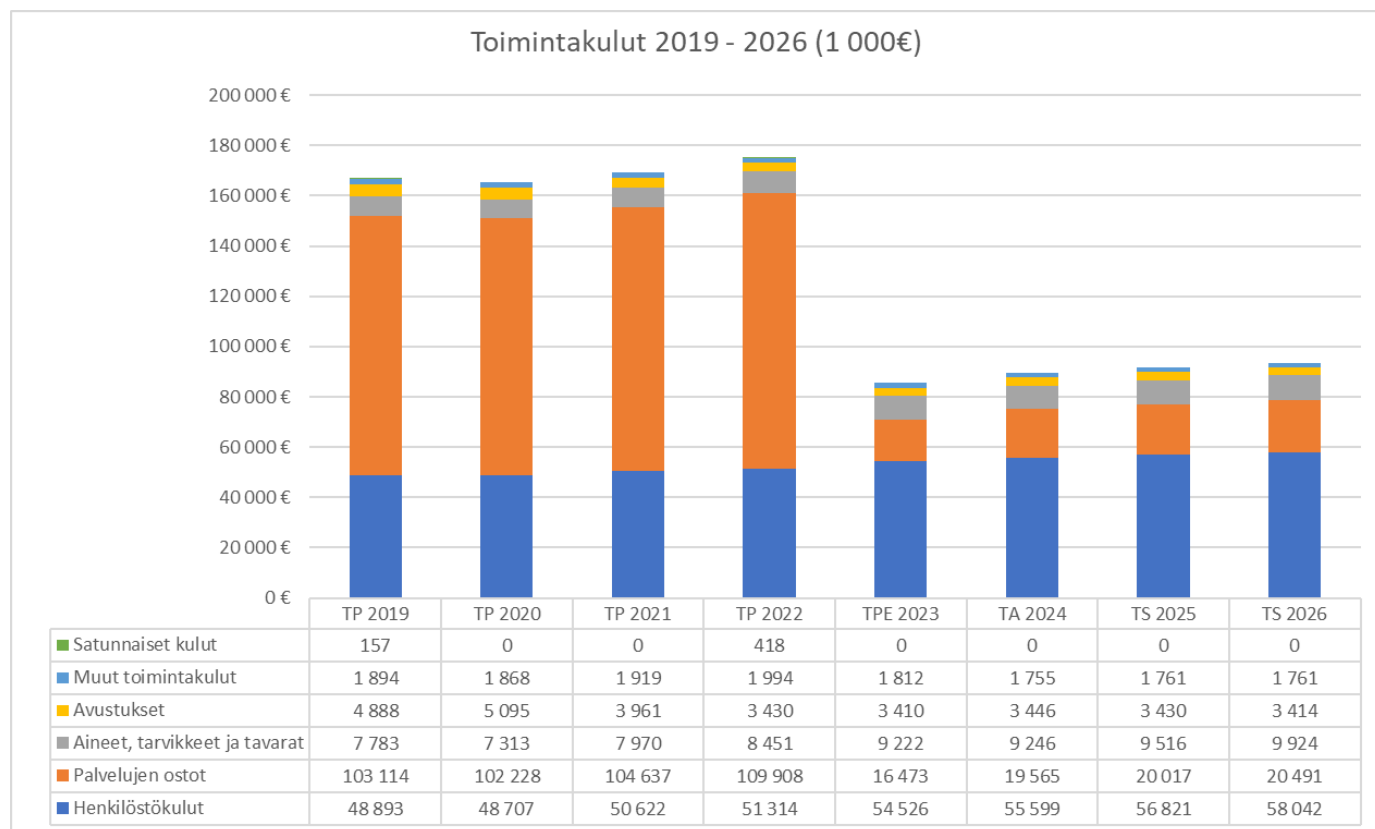
2.3 Talousarvioehdotuksen yhteenveto

2.3.1 Toimintatuotot

Vuoden 2024 ulkoiset toimintatuotot laskevat vuoden 2023 talousarvioennusteeseen nähden 8,644 milj. euroa ja vuoden 2022 tilinpäätökseen nousevat 1,209 milj. euroa. Vuoden 2023 merkittävimmät erot talousennusteen selittyvät muissa toimintatuotoissa vuoden 2023 Microsoftin kaupoilla ja maksutuotoissa on huomioitu vuodelle 2024 Microsoftin maa-alueelle tuleva maankäyttösopimuksen korvaus ja rakennusvalvontamaksut, jotka nostavat tuloarviota. Myyntituotoissa näkyy vesi- ja jätevesimaksujen korotusten vaikutus. Ulkoisten toimintatuottojen kokonaismäärä vuonna 2024 on arvioitu olevan yhteensä 18,258 milj. euroa. Taloussuunnitelma vuosille kertaerät Microsoftin alueelle rakennusvalvonnan ja maankäyttökorvauksesta katoavat. Myyntituotoissa jäte- ja vesimaksut nousevat ja vuodelle 2026 uusien yritysalueiden myyntiarvio.

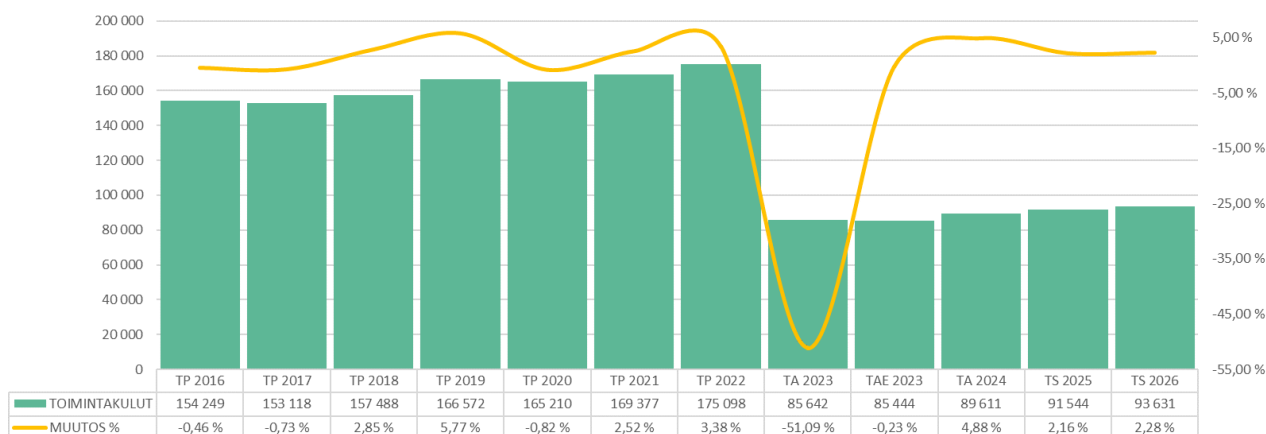
2.3.2 Toimintakulut

Ulkoiset toimintakulut nousevat vuoden 2023 ennusteeseen nähden 4,9 prosenttia eli 4,2 milj. euroa ja laskevat vuoden 2022 tilinpäätökseen nähden 85,5 milj. euroa. Toimintakulujen lisäystä selittää mm. henkilöstökuluissa kesän palkkaratkaisu ja materiaalikustannusten hintojen nousu. Palvelujen ostoissa nousua selittää mm. kierrätyskeskuksen toiminnassa budjetoidut henkilöstömäärärahat, jotka siirrettiin palveluihin ostoihin (540 000 euroa). Nämä kohdistetaan työvalmennukseen. ELY-vetoinen joukkoliikenne nostaa kunnan joukkoliikenteen kustannuksia talousarviovuodelle noin 700 000 eurolla. Henkilöstökulut nousevat vuoden 2023 ennusteeseen nähden 1,07 milj. eurolla (1,97 %) ja tilinpäätökseen nähden 4,29 milj. euroa (8,4 %). Palvelujen ostot nousevat ennusteen nähden 3,092 milj. euroa (15,8 %). Aineet ja tarvikkeet nousevat vuoden 2023 ennusteeseen nähden noin 24 000 euroa (0,26 %) ja vuoden 2022 tilinpäätökseen nähden noin 795 000 euroa (9,4 %).

Tilinpäätökseen 2022 verrattaessa on syytä muistaa, että sosiaali- ja terveystalouden osuus näkyi palvelujen ostoissa (Perusturvakuntayhtymä Karviaisen maksuosuus) ja tehtävien siirtyessä hyvinvointialueelle vuodesta 2023 alkaen sosiaali- ja terveystalouden järjestämisestä aiheutuneet toimintakulut tulevat hyvinvointialueelle.

Toimintakulujen kehitys 2016 - 2026

Historiallisesti Vihdin toimintakulut ovat kasvaneet maltillisesti vuoteen 2018 asti, jonka jälkeen toimintakulut ovat kasvaneet voimakkaasti. Vuoden 2023 sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen tehtävien siirtyessä hyvinvointialueille järjestettäväksi. Toimintakulut vähenivät noin 90 milj. eurolla. Trendi jatkaa kuitenkin HVA-uudistuksen jälkeen samana eli toimintakulut nousevat. Selittävinä tekijöinä on kunta-alan palkkaratkaisu, inflaatio ja siitä johtuva materiaalien ja palveluiden hintojen nousu. Avustusten osalta ennakoitaan, että toimintakulut laskevat mm. työmarkkinatuen alentumisen johdosta, joka madaltaisi hieman toimintakulujen kasvua. Lisäksi tyhjiä toimitiloista luopuessa käyttökulut myös vähenevät.

2.3.3 Verotulot

Kunnan verotulot muodostuvat kunnan tuloverosta, osuudesta yhteisöveron tuottoon ja kiinteistöverosta.

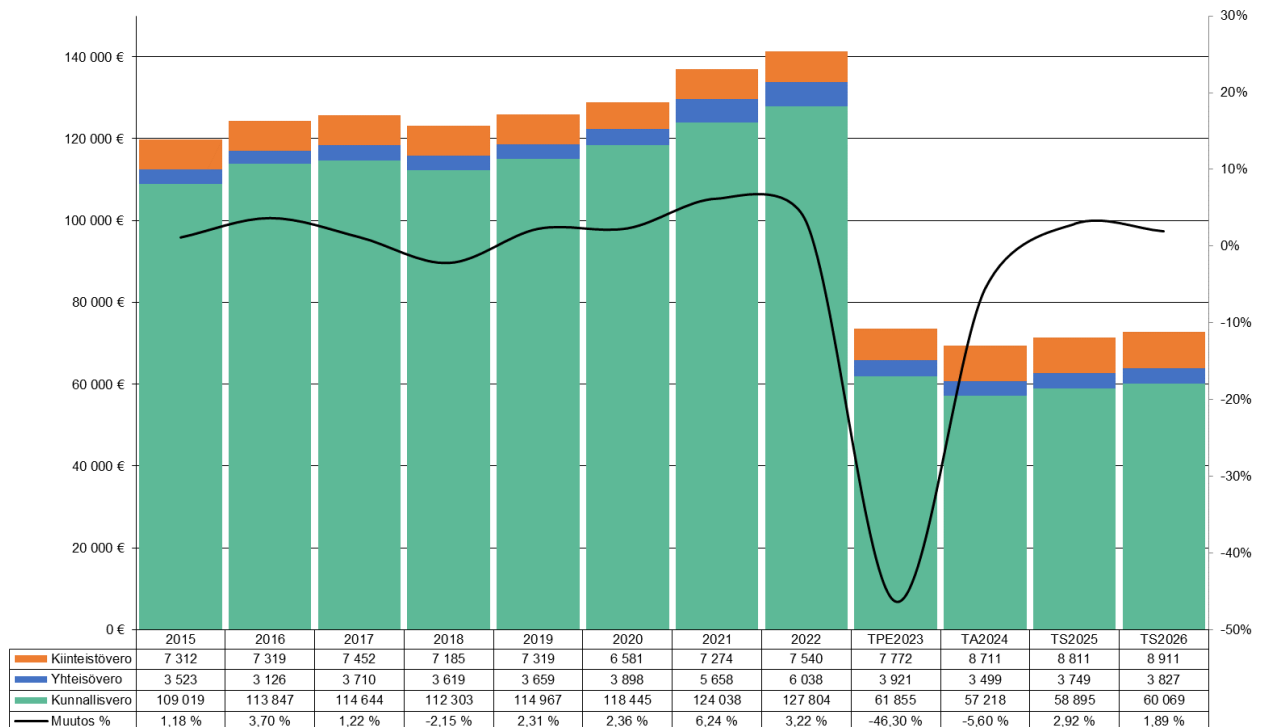
Kunnan tulovero

Kunnallisvero on kunnalle maksettava tulovero. Kunnat vahvistavat kunnallisveroprosenttinsa vuosittain. Veromenettelystä annettu laki (1558/1995) 91 a säättää, että kunnan tulee ilmoittaa Verohallinnolle viimeistään verovuotta edeltävän vuoden marraskuun 17. päivänä tuloveroprosentin suuruus. Kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentteja alennettiin vuodelle 2023 12,64 prosenttiyksiköllä osana Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistustoimeenpanosta. Näin ollen tuloveroprosentit ovat vuonna 2023 prosentin sadasosan tarkkuudella. Ensi vuoden tuloveroprosentit tulee määrätä ja ilmoittaa 0,10 %-yksikön tarkkuudella, eli näin ollen kaikkien kuntien tuloveroprosentit muuttuvat. Vihdin kunnallisveroprosentti vuodelle 2023 on 7,86 %

Kuntastrategian vastuullisen taloudenpidon tavoitteena on, ettei kuntaverotuksen taso kasva. Tämän takia strategian mukaisesti esitetään vuoden 2024 kunnallisveroprosentiksi 7,80 %. Ennakoitu kunnallisvero tuloveroprosentilla 7,80 vuodelle 2024 olisi 57,217 milj. euroa ja tuloveroprosentilla 7,90 ennakoitu kunnallisvero olisi 57,885 milj. euroa. Ero olisi näin ollen noin 638 000 euroa. Yhden veroprosenttiyksikön vaikutus on noin 7,3 milj. euroa.

Kunnallisverotuloihin vaikuttavat ansiotulojen kasvu sekä muu taloudellinen kehitys. Kunnallisverotuloa arvioidaan kertyvän vuonna 2024 siis noin 57,2 milj. euroa ja taloussuunnitelmavuodelle 2025 58,8 milj. euroa ja vuodelle 2026 60,0 milj. euroa. Vuoden 2023 kunnallisvero kertymä oli normaalia korkeammalla tasolla, koska aikaisempien vuosien kunnallisveroja tilittyi vuodelle 2023 vanhojen kunnallisveroprosenttien jako-osuuksien mukaisesti. Tämä ns. verotuksen häntä katoaa vuodelta 2024 lähtien, joka selittää vuoden 2024 alenemaa. Vuoden 2024 osalta on arvioitavassa, että Suomessa on lyhyt taantuma, joka tiputtaa

hieman verokertymää. Vuodesta 2025 työllisyystilanne on parempi, joka taas parantaa verokertymää. Verokertymän osalta kuitenkin on huomioitava, että palkankorotukset nostavat verokertymiä myös.

Yhteisövero

Verontilityslain 3. kappaleessa määrätään perusteet yhteisöveron tilitykselle. Verovuoden yhteisöverot tilitetään ensin veronsaajaryhmien kesken. Toisin kuin kunnallisverossa, yhteisöveron ryhmäjako-osuudet ovat kiinteitä, ja ne otetaan käyttöön heti kalenterivuoden alussa. Ryhmäosuudet muuttuvat vain lainsäädännön kautta. Kuntaryhmän osuudesta tilitetään kuntakohtaiset osuudet, joiden laskenta perustuu verotilityslain 13. §:ään. Kunnan jako-osuus perustuu kahden viimeksi valmistuneen verotuksen keskiarvotietoihin. Yhteisöverojen kuntakohtaisten osuuksien laskennassa huomioidaan kunnassa toimivien yritysten maksamat yhteisöverot (yritystoimintaerä) ja alueelliset puun kantorahatulot (metsäerä). Suurin osa yhteisöveron tuotosta ohjautuu valtiolle.

Osana hva-uudistusta kuntien yhteisöveron osuutta alennettiin kolmanneksella vuodesta 2023 eteenpäin. Varhaiskasvatusmaksujen alentamisen myötä yhteisöverojen kuntaryhmän jako-osuutta nostettiin 1,25 % vuodelle 2023 osana maksujen alentumisen kompensatiota. Talouskasvun taantuessa on arvioitu, että yhteisövero heikenee vuonna 2024, mutta talouden elpyessä yhteisöveron osuus nousee jälleen. Yhteisöveroa arvioidaan vuodelle 2024 Vihdin kunnalle tulevan 3,4 milj. euroa. Taloussuunnitelmavuosille on ennakoitu parempaa yhteisöverokertymää.

Kiinteistövero

Kiinteistövero on kiinteistöveroprosentin mukainen osuus kiinteistön arvosta. Kiinteistöverolain 11 §:n mukaan kunnanvaltuusto määrää kunnan kiinteistöveroprosenttien suuruuden laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa vuosittain etukäteen samalla, kun se vahvistaa varainhoitovuoden tuloveroprosentin. Verotuloihin tehtävien muutosten myötä kiinteistöveron suhteellinen osuus kuntien verotuloista kaksinkertaistuu nykyiseen verrattuna.

Eduskunnan käsiteltävänä oli 12.10.2023 budjettilakina hallituksen esitys (HE 39/2023) kiinteistöverolain

muuttamisesta. Esitys perustuu hallitusohjelman kirjaukseen siitä, että verotuksen painopistettä tulisi siirtää voimakkaammin maapohjan verottamiseen. Esityksen mukaan maapohja eriytetään yleisestä kiinteistöverolajista siten, että siihen sovelletaan omaa veroprosentin vaihteluväliä. Yleisen veroprosentin vaihteluväli rakennusten osalta säilyy ennallaan 0,93–2,00, mutta maapohjan osalta vaihteluvälin alarajaksi määrittäisiin 1,30. Maapohjan kiinteistöveroprosentin yläraja säilyisi 2,00 prosentissa. Kiinteistöverolain muutoksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2024 eli se tulisi sovellettavaksi vuoden 2024 verotuksessa. Kuntien tulisi kuitenkin valmistautua antamaan Verohallinnolle maapohjan vuoden 2024 kiinteistöveroprosentin 17.11.2023 mennessä. Lakia todennäköisesti ei saada vahvistettua ennen lokakuun puolta väliä. Vuoden 2024 veroprosenteista päätettäessä tulee esitetty uusi lainsäädäntö ottaa kunnissa huomioon päättämällä mahdollisesti maapohjan verotuksen tasosta siinä tapauksessa, että 17.11.2023 voimassa olevan kiinteistöverolain mukaan maapohjan osalta sovelletaan vähintään 1,30 %:n tasoa. Esitetyn ehdotuksen mukaan Vihdin kiinteistöverotuotto paranee noin 900 000 eurolla.

Kiinteistövero nousee hallituksen esityksen myötä, mikäli laki saa lainvoiman. Vihdin kunnanvaltuustolle esitetään maa-alueen osalta vähimmäisrajaa 1,30 % ja rakennusten osalta nykyistä yleistä kiinteistöveron osuutta 0,95 %.

Osana talouden tasapainotusohjelmaa VIHTA, toimenpiteenä asetetaan voimallaisille erillinen kiinteistöveroprosentti. Kiinteistöveroprosentti ei tuota arvion mukaan vielä 2024 verotuloa.

Vuodelle 2024 kiinteistöveroja ennakoitaan tulevan 8,7 milj. euroa. Taloussuunnitelma vuosille ennakoitaan kasvua osana kunnan kiinteistöveroselvityksen edetessä.

KIINTEISTÖVEROPROSENTIT		2023	2022	2021	2020
		%	%	%	%
vakituinen asunto	0,41 - 1,00	0,45	0,45	0,45	0,45
muu asuinrakennus	0,93 - 2,00	1	1	1	1
yleinen kiinteistövero	0,93 - 2,00	0,95	0,95	0,95	0,95
rakentamaton rakennuspaikka	2,00 - 6,00*	4	4	4	4
yleishyöd. yhteisön kiinteistö	0,00 - 2,00	0	0	0	0

*Pääkaupunkiseudun ja sen kehyskuntien (mukaan lukien Vihti) on kuitenkin määrättävä prosentti vähintään 3,00 prosenttiyksikköä yleistä kiinteistöveroprosenttia korkeammaksi, kuitenkin enintään 6,00 prosenttia.

2.3.4 Valtionosuudet

VALTIONOSUUDET	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TPE 2023	TA2024	TS2025	TS2026
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	33 086	26 085	26 846	15 559	15 049	21 332	20 604
Valtionosuuksien tasaus	-1 302	-1 072	-1 033	3 695	2 614	0	0
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionos.	-2 662	-3 214	-3 252	-3 298	-3 298	-3 298	-3 298
Veromenetysten kompensatiot	10 988	10 756	13 490	4 188	4 174	4 414	4 478
Yhteensä	40 109	32 555	36 050	20 144	18 539	22 448	21 784

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa kohtuullisella veroasteella. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja. Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö. Valtionosuuksista erillisenä eränä on veromenetysten kompensatio.

Kustannusten laskennallinen määrä perustuu järjestelmässä kunnan ikärakenteen ja sairastavuuden lisäksi kunnan muihin ominaispiirteisiin, kuten muun muassa työttömyysasteeseen, vieraskielisyyteen ja asukastiheyteen. Laskennallisia kustannuksia verrataan järjestelmässä kunnan omarahoitusosuuteen, kunnalle maksettaviin valtionosuuden lisäosiin sekä verotulojen tasaukseen, joka tehdään valtionosuuksien yhteydessä. Valtiovarainministeriö sekä opetus- ja kulttuuriministeriö tekevät lopullisen päätöksen vuoden 2024 maksettavista valtionosuuksista joulukuussa 2023.

Hyvinvointialueiden aloittaessa kuntien peruspalveluiden valtionosuudesta katosi sote-tehtäviin kuuluva osa valtionosuusjärjestelmästä. Näin ollen suurin osa kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmästä määräytyy alle 16-vuotiaiden ikäluokkien perustella. Koska kunnilla on muutoksen jälkeen edelleen tärkeä rooli myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä sekä sosiaali- ja terveysmenojen ennaltaehkäisyssä, valtionosuusjärjestelmään on lisätty vuodesta 2023 uutena kriteerinä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa, joka Vihdin osalta vuodelle 2024 on noin 570 000 euroa. Toinen uusi kriteeri on asukasmäärän kasvuun perustuvaa lisä, jolla vastataan väestömäärän kasvun aiheuttamiin palvelutarpeen lisäyksiin.

Vuonna 2024 peruspalvelujen valtionosuuden, verotulojen tasauksen ja verotulomenetysten kompensatioiden yhteismääräksi arvioidaan 21,8 milj. euroa. Opetuksen ja kulttuurin valtionosuuden osalta Vihdin kunta on nettomaksaja, jonka valtionosuuden miinuseräksi arvioidaan -3,3 milj. euroa. Näin ollen valtionosuuden netto 2024 on 18,5 milj. euroa, joka 1,6 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2023 ennusteessa ja tilinpäätökseen 2022 17,5 milj. euroa. Vuoden 2024 vähenemään vaikuttaa valtionosuusjärjestelmään lisätty sote-kustannusten ja -tulojen siirrosta johtuvan muutosrajoin ja kunnan talouden tasapainotilan muutoksia rajoittava järjestelmämuutoksen tasaus.

Talousarviossa on käytetty ennustamisen apuna Kuntaliiton ja valtiovarainministeriön julkaisemia materiaaleja. Vihdin kunnan valtionosuusarvio perustuu valtiovarainministeriön 10.10.2023 julkaisemiin kuntakohtaisiin painelaskelmiin ja niissä oleviin valtionosuusarvioihin sekä Kuntaliiton 12.10.2023 päivitettyyn uuden kunnan valtionosuuslaskuriin.

2.3.5 Investoinnit

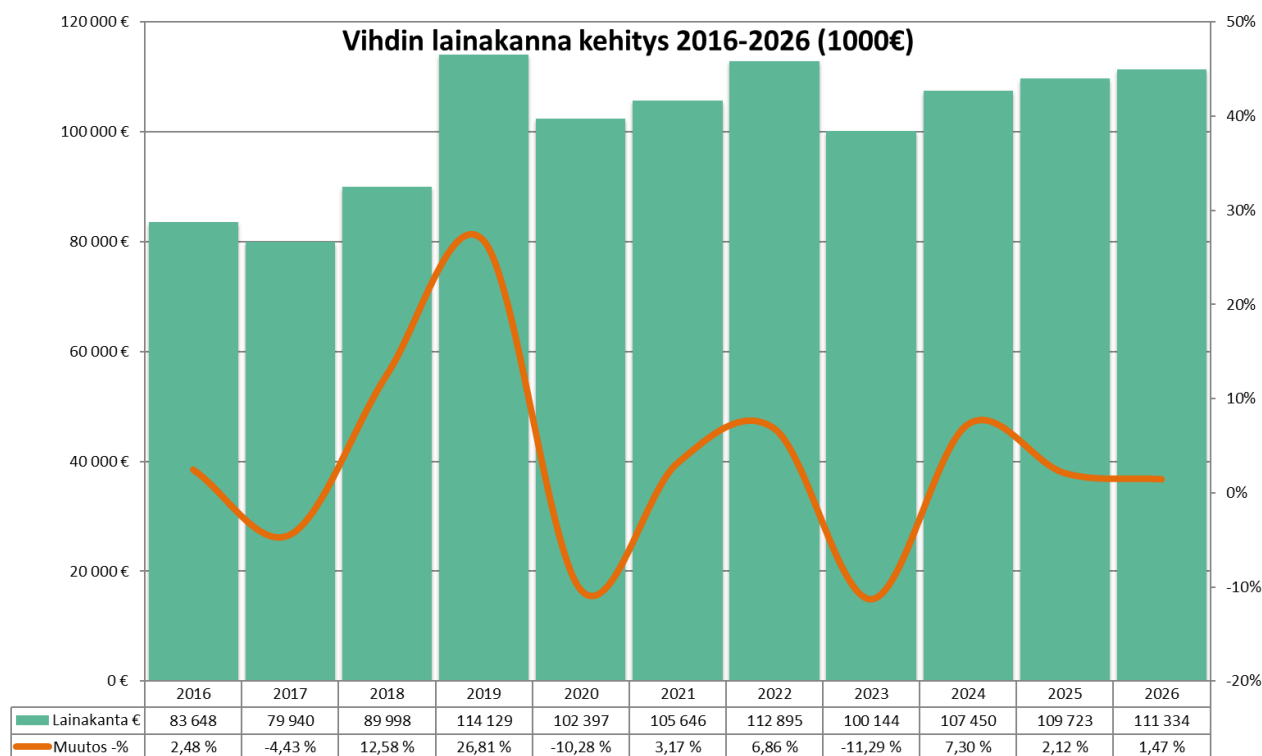
Vihdin kunnan vuoden 2024 talousarviossa ja vuosien 2025–2028 taloussuunnitelmassa on merkittäviä investointeja, jotka tukevat kunnan tulevien vuosien kehitystä ja kasvua. Vuodelle 2024 merkittävimpiä investointeja vuonna ovat Etelä-Nummelan työpaikka-alueen infrastruktuuri 6,5 milj., Etelä-Nummelan koulukeskus- ja päiväkotihankeen viimeiset maksuerät (3,1 milj.), Etelä-Nummelan yritysalue 2 milj., Pihtisillantie 1,9 milj. Tunnin juna pääomitus 1,4 milj. ja kiinteistöjen energiajärjestelmä muutokset 0,750 milj. euroa. Yksityiskohtaisempi tarkastelu ja perustelut investoinneista on talousarvion investointiosassa.

INVESTOINNIT YHTEENSÄ	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
MENOT	-22 019 629	-32 553 743	-29 736 095	-30 001 095	-22 950 000	-22 676 000	-23 330 000	-27 490 000
TULOT	1 191 964	13 500 000	830 000	830 000	830 000	830 000	830 000	830 000
NETTO	-20 827 665	-19 053 743	-28 906 095	-29 171 095	-22 120 000	-21 846 000	-22 500 000	-26 660 000

2.3.6 Rahoitustarpeet

Kunnan lainasalkun kehittyminen vuosina 2024–2026

Merkittävien investointihankkeiden takia Vihdin kunnan lainakanta tulee kasvamaan. On tärkeää, että kunnan tulorahoitusta pystytään vahvistamaan, jotta lainakannan kasvua pystytään hidastamaan. Karkeasti noin 15 milj. euron investointitaso mahdollistaa, että kunnan käyttötaloudesta jää omarahoitusosuutta investointien kattamiseen. Vuoden 2024 lähes 30 milj. euron investointitaso ja taloussuunnitelmavuosilla suunniteltu yli 20 miljoonan tasot tarkoittavat että, kunta joutuu hankkimaan rahoitustarpeen nostamalla lainaa. Kunnan lainakanta vuonna 2022 tilinpäätöksessä oli 112,9 milj. euroa ja vuoden 2023 loppuvuoden ennuste lainakannasta on 100,1 milj. euroa. Vuodesta 2024 lähtien lainakanta lähtee nousemaan. Taloussuunnitelmavuosille ennakoidaan, että lainakanta nousee 111,3 milj. euroon vuoteen 2026 mennessä olettaen, että kuntastrategian vastuullisen taloudenpidon tavoitteesta pidetään kiinni. Strategiakaudelle ajoittuvat mahdolliset yhtiöihin tehtävät investoinnit todennäköisesti heikentävät ennustetta. Näitä ei ole huomioitu taloussuunnitelmakausille.

Budjettilainojen määrän ja lyhytaikaisten lainojen limiitin vahvistaminen

Kunnanhallituksella on talousarviovuoden 2024 aikana oikeus ottaa uutta pitkäaikaista lainaa 20 miljoonaa euroa. Kunnanhallituksella on oikeus ottaa lyhytaikaista lainaa (laina-aika enintään vuosi) siten, että lyhytaikaista lainaa on samanaikaisesti käytettävissä enintään 80 miljoonaa euroa (Kunnanvaltuuston päätös 30.3.2020 §20).

Talousarvion rahoitusosassa osoitetaan tarkemmin, kuinka paljon tarvitaan tulorahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin ja kuinka rahoitustarve katetaan. Samoin ilmenee, kuinka suuri on rahoitusjäämä ja kuinka se käytetään.

2.4 Ilmastobudjetti

Ilmastobudjetti yhdistää kunnan ilmastotyön talousarviomenettelyyn ja raportointiin tilinpäätöksen yhteydessä. Ilmastobudjetoinnissa kootaan talousarviossa ja kunnan alastrategioissa olevat ilmastotoimenpiteet ja -tavoitteet yhteen. Tavoitteena on tuoda näkyväksi kunnan toimenpiteitä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi ja ilmastomuutokseen sopeutumiseksi, sekä mahdollistaa avoin keskustelu ja seurata toimenpiteiden riittävydestä. Ilmastobudjetti koostuu päästöbudjetista ja ilmastotyön toiminnallisista tavoitteista.

Vihdin kunnan tavoitteena on toimia ilmastokriisin hillitsemiseksi ja tehdä osansa Suomen kansallisten ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Vihti on sitoutunut vähentämään asukaskohtaisia päästöjä puolella vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Vihdin ilmastotyön toimenpiteet on kirjattu Kestävän energian ja ilmaston toimenpidekarttaan (SECAP). Toimenpiteiden edistymistä seurataan vuosittain SECAP-seurantareportissa.

Päästöbudjetti

Vihdin päästöbudjetti on sidottu kunnanhallituksen päätökseen ja kuntastrategiassa 2022–2025 määriteltyyn päästövähennystavoitteeseen. Vuosittainen vähennystarve (0,2 t CO₂-ekv) perustuu päästövähennysmäärään vuoden 2020 tilaston ja 2030 tavoitteen välillä.

Tavoite	Mittari	Lähtötaso (2020)*	TP 2021	TP arvio 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	Tavoite 2030
Hiilidioksidipäästöt vähenevät	Asukaskohtaiset päästöt (t CO ₂ -ekv)	4,9	5,1	5,2	4,5	4,3	4,1	3,9	2,8

*Lähde: Vihdin CO₂-raportti. Kuntien päästöissä huomioidaan kaikki kunnan alueella tuotetut päästöt (pl. päästökauppaan kuuluva teollisuus).

Ilmastotyön toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024

Ilmastotyön toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024 perustuvat Vihdin kunnan Kestävän energian ja ilmaston toimenpidesuunnitelmaan (SECAP). Ilmastotavoitteita on asetettu kaikille kunnan palvelualueille. Ilmastobudjettiin on nostettu päästövähennyksiltään sekä taloudellisilta vaikutuksiltaan merkittävimpiä toimenpiteitä. Toteutuessaan vuoden 2024 ilmastobudjetin toimenpiteiden odotetaan tuottavan kunnalle pitkällä aikavälillä säästöjä.

SECAP-toimenpide	Nykytilanne	Tavoite 2024	Tavoite 2030
Selvitetään korvaavien lämmitysratkaisujen käyttöönottoa ja tarvittavia korvausinvestointeja kunnan öljylämmitteisissä kohteissa ja toteutetaan lämmitystapamuutoksia mahdollisuuksien mukaan	33 % kunnan kiinteistöistä on öljylämmitys. Kuntalan ja Metsäpolun päiväkodin maalämpöjen rakentamisen tavoiteaikataulu on vuoden 2023 loppuun. Lisäksi on aloitettu kahden kohteen muutokset öljystä vesi-ilmalämpöpumppuihin.	Kirkonkylän Campuksen lämmitystapamuutos maalämpöön.	0 % kunnan kiinteistöistä on öljy- tai maakaasulämmitys.
Harkitaan aurinkopaneelien hankintoja	Kunnan neljässä kiinteistössä on aurinkopaneelijärjestelmä. Niiden tuotantokapasiteetti on 323 MWh.	Toteutussuunnitelman hyväksyminen aurinkovoimaloiden lisäämiseksi soveltuviin kunnan kiinteistöihin.	Aurinkovoiman tuotantoa kunnan kiinteistöissä lisätään. Niiden tuotantokapasiteetti on 500 MWh.
Siirrytään katuvalaistuksessa LED-valaisinten käyttöön	Kunnan katuvalaistuksesta vuoden 2023 lopussa noin 30 % on LED-valaisimia.	Investointiosassa on valaisinsaneeraukseen varattu 100 000 euroa, jossa mm. vaihdetaan vanhojen elohopea ja suurpainenatrium valaisimet LED-valaisimiin LED-valaistuksen piirissä 35–39 % vuoden 2024 loppuun mennessä.	Kunnan katuvalaistuksesta 100 % on LED-valaisimia.
Panostetaan kevyen liikenteen yhteyksiin ja seudulliseen kävely- ja pyöräilyverkkoon.	Kevyen liikenteen väylien pituus 95 km. Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma valmis 11/23. Kuntastrategiassa tavoitellaan, että uusia väyliä on 20 000 metriä strategiakaudella 2022–2025. Tämänhetkinen toteuma strategikaudelta on yhteensä noin 500 metriä.	Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman jalkauttaminen.	Toteutetaan pyöräilyn pääverkon täydentämistä kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman mukaan. Vuoteen 2030 mennessä toteutettu yksi pääverkon yhteyksistä.

*Vihdin ilmastotyön tilannekuva 2021-raportti

Suoritemittareita kunnan käyttämästä energiasta	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Toteuma 2023 (1-9)
Fossiiliset polttoaineet yhteensä € ja litrat	931 535 € 1 095 657 litraa	1 354 949 € 1 082 663 litraa	729 723 € 690 069 litraa
Lämmitysöljy	848 876 € 1 029 530 litraa	1 226 298 € 1 005 162 litraa	671 732 € 652 167 litraa
Poltto- ja voiteluaineet	82 659 € 66 127 litraa	128 651 € 77 501 litraa	57 991 € 37 902 litraa
Sähkö € (sähkö + siirto = yhteensä)	798 963 € 1 142 808 € 1 941 771 €	612 315 € 1 109 381 € 1 721 696 €	478 120 € 572 720 € 1 050 840 €

Ilmastotyö toiminnallisten tavoitteiden lisäksi vuonna 2024 toteutetaan ilmastotyöhön liittyviä ohjelmia ja kehityshankkeita, joiden puitteissa määritellyt tavoitteet voidaan tulevina vuosina kirjata ilmastobudjetin toiminnallisiin tavoitteisiin:

- Selvitetään mahdollisuutta hiilineutraalin sähkönostosopimuksen solmimiseen. Nykyinen sähkösopimus päättyy vuoden 2023 loppuun mennessä, mutta sopimuksessa on vielä 1+1 vuosien optiot.
- Vihdin kunta on Nummelan Aluelämmön suurin omistaja. Omistajana yhtiötä ohjeistetaan olla aktiivisesti mukana edistämässä taloudellisesti kannattavaa ja järkevää ratkaisua mahdollisen datakeskuksen hukkalämmön talteenotoksi
- Selvitetään osana tiedolla johtamisen projektia ilmastobudjetin kokoamista yhdelle sovellusalustalle, josta näkyy toimenpiteiden seuranta ja tarkoituksenmukaiset suoritustietokokonaisuudet seurannan sekä läpinäkyvyyden lisäämiseksi
- Luonnon monimuotoisuusohjelman toteuttaminen ja seuranta.
- Asukaskohtaiset hiilidioksidipäästöt vähenevät. Vihdin CO2-pudottajat kampanjaa jatketaan haastamalla kuntalaiset osallistumaan.
- Rakennusautomaatioiden uusinnat, joissa yhtenä isona tavoitteena on energiankulutuksen parempi hallinnointi sekä minimointi.

2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Käyttötalousosa (euroa)			
Keskusvaalilautakunta	13 721		
Tarkastuslautakunta	-34 338		
Kunnanvaltuusto	-70 709		
Kunnanhallitus	-9 633 712	Sitova toimintakate:*	-9 693 712
Sivistyslautakunta	-67 108 188		
Hyvinvointilautakunta	-3 896 399		
Elinvoimalautakunta	10 529 425	Sitova toimintakate:*	9 759 525
Ympäristölautakunta	-982 361		
Toimintakate yhteensä	71 182 561	Sitova toimintakate:*	-72 012 61
Verotulot	69 427 679		
Valtionosuudet	18 538 890		
Korkotulot	310 000		
Muut rahoitustulot	185 000		
Korkokulut	-1 336 655		
Muut rahoituskulut	-409 000		
Rahoitusosa (euroa)			
Investointiosa (netto)	-29 171 095	Sitova investointitaso (netto)	-29 251 095
Investoinnit ovat sitovia toiminnoittain. Tarkempi erittely investointiosassa			
Antolainasaamisten vähennykset	783 000	Antolainasaamisten lisäykset	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000 000	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 750 830
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	300 000	Tulorahoituksen korjauserät	-660 000

* Sitova määräraha on toimintakate. Toimintakatetta laskettaessa ei oteta huomioon käyttöomaisuuden myynnistä kertyviä myyntivoittoja tai myyntitappioita. Myyntivoittoja ei siten voi käyttää tulosalueen tai toimielimen menojen katteeksi, eikä myyntitappioita tarvitse kattaa muilla tuloilla tai menojen vähennyksillä.

2.6 Talouden tasapainotusohjelma VIHTA

Voimassa ollut talouden tasapainotusohjelma VIHTA päättyy vuoteen 2023. Kunnanhallitus osana talousarvion laadintaohjetta hyväksyi 19.6. § 153, että osana talousarviovalmistelua lautakunnat käyvät lävitse ja laativat suunnitelman euromääräisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Kesäkuussa tehdyt Vihdin kuntakohtaiset talouden painelaskelmat näyttävät, että kuntatalouden tilannekuva on käyttötalouden ja rahoituksen osalta haastava. Voimassa olevassa VIHTA-ohjelmassa toteutuneista toimenpiteistä euromääräisesti noin puolet tavoitellusta ohjelman säästö- ja tulopotentiaalista saavutettiin. Kuntastrategian vastuullisen taloudenpidon tavoitteen saavuttamiseksi tähdättiin yhteensä 13 miljoonan euron tasapainotukseen vuosille 2024 ja 2025. Ehdotettava VIHTA-ohjelma ei saavuta täysin saavuteltua tavoitetta, mutta tasapainotuksen osalta on tiettyjä investointien jaksotusta myöhennetty taloussuunnitelma vuosilta, mikä helpottaisi negatiivisen rahoitusjäämän liiallista kasvamista. Päivitetyssä VIHTA-ohjelmassa tavoitellaan noin 2 miljoonan euron tasapainotusta. Tasapainotus osuu niin käyttötalouteen kuin investointipuoleen.

TOIMENPITEEN Kuvaus	ARVIO KULUSTA 24-25 YHTEENSÄ (€)	VASTUU- YKSIKKÖ	VAIKUTUKSET JA HUOMIOITAVAA
Kirjastoautotoiminnan lakkauttaminen	560 000	Hyvinvointi- lautakunta	Lakkauttaminen heikentää merkittävästi palvelujen saavutettavuutta. Nummelan ja Kirkonkylän ulkopuolella asuvilta häviää lähikirjastopalvelut. Kirjastopalvelut on järjestettävä varsinkin kouluille ja päiväkodeille vaihtoehtoisella tavalla, joka ei välttämättä säästä vuositasolla rahaa. Investointi vähentää 500 000 euroa ja käyttökulut yhdessä vuodessa 60 000 euroa Vuositasolla säästö riippuu palveluiden vaihtoehtoisen järjestämisen tavasta, palvelut kouluille/päiväkodeille ja taajamien ulkopuolelle.
Lapsimäärän kehityksen seuraaminen ja sopeuttaminen toimintaan	260 000	Sivistys- lautakunta	Lapsimäärän vähentyessä lukuvuonna 2024–2025 neljän opettajan vähennys. Lapsimäärä varhaiskasvatuksen palveluissa on sama 30.5. sekä vuonna 2022 ja 2023. 0–2 –vuotiaita on 35 lasta enemmän, jotka vaativat 4 työntekijää enemmän kuin aikaisemmin. Opetuksessa arvioitu säästö 260 000 ja varhaiskasvatukseen ei tule säästöjä
Vapaaehtoiset henkilöstösäästöt (talkoovapaat)	40 000	Kunnanhallitus	Kannustetaan vapaaehtoisin henkilöstösäästöihin (esimerkiksi talkoovapaiden jatkaminen), kiinnitetään erityistä huomiota huolelliseen henkilöstösuunnitteluun/lomasuunnitteluun. Edellisessä VIHTA-ohjelmassa säästö oli vuodessa noin 20 000 euroa.

In-house hankinnoissa kustannustehokkaan ratkaisun löytäminen	100 000	Kunnanhallitus	Kunta käyttää noin 1,5 milj. euroa Sarastia Oy:n ja Tiera Oy:n palveluiden hankintaan. Talous- ja henkilöstöpalveluiden osalta selvitetään kustannustehokkaamman ratkaisun löytymistä palveluiden järjestämiseksi vuoden 2024 aikana. Tavoiteltu säästö vuodesta 2025 alkaen noin 100 000 euroa.
Vähennetään hallintosäännön mukaisia kokouspalkkioita 20%	60 000	Kunnanhallitus	Jatketaan hallintosäännön mukaisten kokouspalkkioiden vähennystä luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden osalta 20 % ajalta 1.1.2024 - 31.12.2025. Tavoiteltu säästö kahdelta vuodelta 60 000 euroa.
Tukipalveluiden tuottaminen kuntakonsernin sisällä	40 000	Kunnanhallitus	Selvitetään vuoden 2024 aikana voidaanko tuottaa kuntakonsernintukipalveluita sisäisesti, jolloin vähennetään ulkopuolisia kuluja kuntakonsernin ulkopuolelle. Tavoiteltu nettosäästö 20 000 euroa vuodessa.
Strategiset henkilöstölisäykset vähentämään palvelujen ostoja	50 000	Elinvoimalautakunta	Infra- ja tukipalvelut selvittävät vuoden 2024 aikana kunnan oman sähkömiehen ja putkimiehen rekrytointia. Tavoitellaan nettosäästöä 50 000 euroa vuosittain
Tyhjistä tiloista luopuminen	100 000	Elinvoimalautakunta	Tyhjien tilojen luopumisesta syntyy säästöjä käyttökulujen osalta mm. kunnossapidon ja energian osalta. Tavoitellaan 150 000 euron säästöä kahdelta vuodelta.

TOIMENPITEEN KUVAUS	ARVIO TULOSTA 24-25 YHTEENSÄ (€)	VASTUUYKSIKKÖ	VAIKUTUKSET JA HUOMIOITAVAA
Voimalaitosveron määrittäminen kiinteistöveroihin	***	Kunnanhallitus	Asetetaan voimalaitos tulevaisuuden hankkeita varten. Laskennallinen tuloarvio verosta on noin 15 % investointiarvosta.
Tyhjistä tiloista luopuminen myynnillä	200 000	Elinvoimalautakunta	Tyhjistä tiloista luovutaan myyntiohjelman mukaisessa suunnitelmassa. Arvioitu tulo noin 200 000 euroa kohdevuosilta.
Tilavuokrien ja vastikkeettomien vuokratilojen tarkastus	200 000	Elinvoimalautakunta	Tarkistetaan ulkoiset tilavuokrat ja vastikkeettomat tilat. Tähdätään noin 100 000 euron vuosittaiseen tulolisäykseen.

Kiinteistöveroselvitys	100 000	Elinvoimalautakunta	Rakennustietojen tarkistustyö lisää kunnan kiinteistöverotuloja, samalla kun vanhojen rakennusten tarkistettujen, oikeat tiedot palvelevat lupien valmistelutyötä. Kiinteistöjen tietojen selvittäminen parantaa osaltaan myös maanomistajien tasapuolista kohtelua. Tähdätään vuosittain noin 50 000 euron kiinteistöverotuoton lisäykseen
Sotekiinteistöjen myynti tai yhtiöittäminen	***	Kunnanhallitus	Hyvinvointialueella on oikeus ja velvollisuus vuokrata kuntien sotetoimitilat kolmella vuodella ja yhden vuoden optiolla HVA-uudistuksen siirtymäkauden aikana. Siirtymäkauden aikana kunnilla ei ole toimitilojen yhtiöittämisvelvollisuutta. Siirtymäkauden jälkeen kuntien on yhtiötettävä omistamansa hyvinvointialueille vuokrattavat sotetoimitilat. Sotetoimitilojen osalta Vihdissä on edistettävä myyntiä tai pyrkiä tekemään toimitilayhtiö kuntakonserniin. Tuotto ja säästö riippuu mallista, millä edetään.
Museoon nimellismaksu ja museokortin käyttöönotto	3 000	Hyvinvointilautakunta	Pääsymaksu itsessään vähentää kävijöitä, paikallismuseoissa ei usein pääsymaksua ole. Tuottonäkymä esim. 3 euron pääsymaksulla pieni, joitain tuhansia euroa. Jos kävijöitä vuodessa n. 6000 ja näistä puolet ilmaisia vieraita, kuten koululaisryhmiä ja alennettuja/ilmaisia kuten eläkeläiset. Museossa on voimassa oleva opastusmaksu ryhmille. Sopimuksesta aukioloaikoina 60 €/ryhmä ja muina aikoina 80 €/ryhmä.
Hulevesimaksun käyttöönotto	250 000	Elinvoimalautakunta	Infra- ja tukipalvelut selvittävät vuoden 2024 aikana hulevesimaksujen käyttöönottoa kompensoimaan hulevesijärjestelmän suunnittelusta, rakentamisesta sekä kunnossapidosta syntyviä kuluja. Arvioitu tulo vuosittain 250 000 euroa.

3 KÄYTTÖTALOUSOSA

Vihdin kunnan tavoitteita, toimenpiteitä ja määrärahoja tarkastellaan, suunnitellaan, seurataan ja ohjataan kuntastrategiaan perustuvien toiminnallisten teiden. Kuntastrategian mukaiset päämäärät sekä niitä toteuttavat strategiset teot ovat esitelty talousarvion yleisosassa. Käyttötalousoosassa on esitelty toimielimien ja tulosalueiden sitovat toimintakatteet sekä kuvattu vähintään tulosalueittain palvelutarve 2024–2026, palvelujärjestelmä sekä palveluiden järjestämissuunnitelma. Lisäksi tulosalueen kuvauksessa on esitetty toimintaan vaikuttavat keskeiset tunnusluvut.

Käyttötalousoosan taulukoiden lukuohje

TP 2022 = edellisvuoden tilinpäätös

MTA 2023 = vuoden 2023 muutettu talousarvio

TAE 2023 = vuoden 2023 talousarvioennuste

LTK 2024 = lautakunnan talousarvioesitys vuodelle 2024

TA 2024 = valtuuston päättämä talousarvio 2024

TS 2025–2026 = taloussuunnitelmavuodet 2025–2026

3.1 Keskusvaalilautakunta

(sis + ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	LTK 2024	KJ 2024	KH 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT	61 614	61 000	61 000	200 000	200 000	200 000		199 400	198 801
MYYNITUOTOT		61 000	61 000						
MAKSUTUOTOT									
TUET JA AVUSTUKSET	61 614			200 000	200 000	200 000		199 400	198 801
MUUT TOIMINTATUOTOT									
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN									
TOIMINTAKULUT	-56 937	-80 892	-65 390	-186 279	-186 279	-186 279		-189 293	-192 391
HENKILÖSTÖKULUT	-39 939	-40 742	-40 740	-121 218	-121 218	-121 218		-122 998	-124 821
PALKAT JA PALKKIOT	-36 011	-36 000	-36 000	-106 086	-106 086	-106 086		-107 560	-109 071
HENKILÖSIVUKULUT	-3 928	-4 742	-4 740	-15 132	-15 132	-15 132		-15 438	-15 750
PALVELUJEN OSTOT	-12 513	-13 400	-13 400	-46 662	-46 662	-46 662		-12 877	-13 138
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-953	-21 600	-6 100	-7 324	-7 324	-7 324		-7 460	-7 599
AVUSTUKSET									
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 532	-5 150	-5 150	-11 075	-11 075	-11 075		-11 075	-11 075
TOIMINTAKATE	4 677	-19 892	-4 390	13 721	13 721	13 721		10 107	6 410

(ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	KEHYS 2024	LTK 2024	KJ 2024	TA 2024
TOIMINTATUOTOT	61 614	61 000	61 000	161 000	200 000	200 000	
TOIMINTAKULUT	-54 056	-78 392	-62 890	-205 167	-177 228	-177 228	
TOIMINTAKATE	7 558	-17 392	-1 890	-44 167	22 772	22 772	

Toiminnan kuvaus

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate = 13 721.

Kunnan keskusvaalilautakunta vastaa vaalilain mukaan sille kuuluvista tehtävistä.

Vaalien käytännön toimintaa hoidetaan kunnanhallituksen alaisessa konsernipalvelujen palvelukeskuksessa.

Tasavallan presidentin vaali toimitetaan tammi-helmikuussa 2024. Ensimmäisen kierroksen vaalipäivä on 28.1. ja mahdollisen toisen kierroksen vaalipäivä 11.2. Talousarviossa varaudutaan kahteen kierrokseen. Vaalien aikataulusta johtuen pieni osa vaalien hankinnoista joudutaan tekemään vuoden 2023 lopussa ja näiden kustannukset joudutaan kirjaamaan vuoden 2023 menoiksi (enintään noin 20.000 euroa).

Vuoden 2024 maaliskuussa toimitetaan **europarlamenttivaalit** (vaalipäivä 9.6.2024).

3.2 Tarkastuslautakunta

(sis + ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	LTK 2024	KJ 2024	KH 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT									
MYYNITUOTOT									
MAKSUTUOTOT									
TUET JA AVUSTUKSET									
MUUT TOIMINTATUOTOT									
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN									
TOIMINTAKULUT	-20 714	-31 977	-32 407	-34 338	-34 338	-34 338		-35 074	-35 835
HENKILÖSTÖKULUT	-5 876	-8 047	-8 047	-10 038	-10 038	-10 038		-10 039	-10 039
PALKAT JA PALKKIOT	-5 550	-7 617	-7 617	-9 500	-9 500	-9 500		-9 500	-9 500
HENKILÖSIVUKULUT	-326	-430	-430	-538	-538	-538		-539	-539
PALVELUJEN OSTOT	-14 822	-23 830	-23 830	-24 200	-24 200	-24 200		-24 935	-25 696
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-16	-100	-530	-100	-100	-100		-100	-100
AVUSTUKSET									
MUUT TOIMINTAKULUT									
TOIMINTAKATE	-20 714	-31 977	-32 407	-34 338	-34 338	-34 338		-35 074	-35 074

(ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	KEHYS 2024	LTK 2024	KJ 2024	TA 2024
TOIMINTAKULUT	-20 079	-31 447	-31 877	-34 436	-33 638	-33 638	
TOIMINTAKATE	-20 079	-31 447	-31 877	-34 436	-33 638	-33 638	

Toiminnan kuvaus

Sitovuustaso kunnanvaltuuston toimintakate = -34 338

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

Tarkastuslautakunta antaa kultakin vuodelta valtuustolle arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Kunnanhallitus pyytää lautakuntia antamaan vastineensa arviointikertomukseen, vastineet käsitellään syyskuun valtuustossa.

Tarkastuslautakunta toimii Kuntalain 84 §:n mukaisen sidonnaisuusrekisterin ylläpitäjänä ja valvoo sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista.

Valtuuston valitseman tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa hyvän tilintarkastustavan mukaisesti tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös. Hallinnon ja talouden tarkastuksesta säädetään tarkemmin kuntalain 121–125 §:ssä. Kunnan tilintarkastusyhteisö vaihtui kilpailutuksen tuloksena vuonna 2021. Kilpailutuksen perusteella tehty tilintarkastuksen sopimus kattaa kalenterivuodet 2021–2024 (lisäksi optio 1 vuosi).

3.3 Kunnanhallitus

(sis + ulk)	TP	MTA	TAE	LTK	KJ	KH	TA	TS	TS
	2022	2023	2023	2024	2024	2024	2024	2025	2026
TOIMINTATUOTOT	1 661 782	1 222 940	1 385 746	1 581 000	1 581 000	1 581 000		1 522 952	1 524 998
MYYNITUOTOT	771 095	299 000	341 708	356 000	356 000	356 000		361 447	366 977
MAKSUTUOTOT									
TUET JA AVUSTUKSET	824 353	923 940	969 846	1 165 000	1 165 000	1 165 000		1 161 505	1 158 021
MUUT TOIMINTATUOTOT	66 334		74 192	60 000	60 000	60 000		0	0
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN									
TOIMINTAKULUT	-	-	-	-	-	-11 214		-11 457	-11 635
102 332 240	10 502 019	10 408 948	11 027 759	11 214 712	712		351	335	
HENKILÖSTÖKULUT	-3 914 550	-3 279 978	-3 242 571	-2 966 300	-3 053 253	-3 053 253		-3 169 709	-3 238 630
PALKAT JA PALKKIOT	-2 246 314	-2 595 977	-2 565 562	-2 320 023	-2 390 505	-2 390 505		-2 494 142	-2 551 255
HENKILÖSIVUKULUT	-1 668 236	-684 001	-677 009	-646 277	-662 748	-662 748		-675 567	-687 375
T PALVELUJEN OSTOT	-96 008 410	-4 535 815	-4 370 377	-5 840 338	-5 940 338	-5 940 338		-6 081 261	-6 205 381
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-219 495	-150 660	-371 452	-90 400	-90 400	-90 400		-91 160	-91 943
AVUSTUKSET	-1 734 278	-1 835 000	-1 700 000	-1 637 000	-1 637 000	-1 637 000		-1 621 000	-1 605 160
MUUT TOIMINTAKULUT	-455 507	-700 566	-724 548	-493 721	-493 721	-493 721		-494 221	-494 221
TOIMINTAKATE	-	-9 279 079	-9 023 202	-9 446 759	-9 633 712	-9 633 712		-9 934 399	-10 110 337
100 670 458									

(ulk)	TP	MTA	TAE	KEHYS	LTK	KJ	TA
	2022	2023	2023	2024	2024	2024	2024
TOIMINTATUOTOT	1 661 825	1 222 940	1 385 746	1 494 285	1 581 000	1 581 000	
TOIMINTAKULUT	-101 865 519	-10 018 024	-9 924 953	-10 984 472	-10 577 090	-10 764 043	
TOIMINTAKATE	-100 203 694	-8 795 084	-8 539 207	-9 490 187	-8 996 090	-9 183 043	

Kunnanvaltuusto kp (ulk + sis)	TP	MTA	TAE	LTK	KH	TA
	2022	2023	2024	2024	2024	2024
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	
TOIMINTAKULUT	-96 474	-80 046	-	-80 522	-70 709	
TOIMINTAKATE	-96 474	-80 046	-	-80 522	-70 709	

Toiminnan kuvaus

Kunnanhallitus vastaa muun muassa strategisesta suunnittelusta sekä talouden, toiminnan ja maankäytön suunnittelun ja seurannan koordinoinnista, asuntopolitiikasta, joukkoliikenteestä, työllisyyspolitiikasta, tietohallinnosta, omistajapolitiikasta, konserniohjauksesta, henkilöstöpolitiikasta sekä valtuuston käsiteltävien asioiden valmistelusta. Laskenta- ja palkanlaskentapalvelut ostetaan Sarastia Oy:ltä ja tietotekniset palvelut Kuntien Tiera Oy:ltä. Organisatorisesti kunnanhallituksen alaiset viranhaltijat kuuluvat konsernipalveluihin.

Kunnanhallituksen alaisen toiminnan merkittävimmät muutokset kohdistuvat työllisyys- ja joukkoliikennepalveluihin. Kunnanhallitus päätti lokakuussa 2023, että Vihdin kierrätyskeskus suljetaan ja toiminnalle etsitään ulkopuolista jatkajaa. Samassa yhteydessä päätettiin kohdistaa kunnan työvalmennusta ennen kaikkea alueen yrityksiin. Kierrätyskeskuksessa olleet määrärahat kohdistetaan siten työvalmennukseen. Joukkoliikennepalveluissa valmistaudutaan kesällä 2023 alkavaan ELY-vetoisen joukkoliikenteen käynnistymiseen. ELY-vetoinen joukkoliikenne nostaa kunnan joukkoliikenteen kustannuksia talousarviovuodelle noin 700 000 eurolla, mutta tuloarvioissakin on lipputulojen lisäystä arvioitu varovaisuuden periaatetta huomioiden korkeammaksi noin 250 000 eurolla, joka on puolet

pienempi kuin ELY:n arvio.

Merkittävät talouden ja toiminnan onnistumiseen kohdistuvat riskit

Riskin kuvaus	Riskin hallinta	Riskin toteutumisen seuranta
Kuntatalouden heikko näkymä	Talouden tasapainottaminen	Talouden seuranta, palveluiden tavoitettavuus ja seuranta
Erilaiset toiminnalliset riskit ulkoistettuihin palveluihin mm. talous- ja henkilöstöpalveluihin (Sarastia Oy) ja tietohallintopalvelut (Tiera Oy).	Selvitetään mahdollisuus irrottautua henkilöstöjärjestelmän osalta Sarastian monikantaympäristöstä ja kehittää järjestelmää ohjaavaksi ja syötettävien tietojen osalta tiedon oikeellisuutta varmistamistavaksi suoraan CGI:n kanssa.	Sarastian kanssa käytävät laatupalaverit
Kunnan toimintaa haittaavat tai estävät kyberhyökkäykset ovat yleistyneet ja arkipäiväistyneet Suomessa ja maailmalla.	Kyberuhkiin varautuminen jatkuvuudenhallinnan suunnitelmin. Riskienhallinnan toimintamallien käyttö ja riskien seuranta. Toimintaprosessien, tietoturvapalveluiden ja toimittajasopimuksien sopiminen riittäväle jatkuvuudenhallinnan tasolle sekä tietoteknisen palautumisen harjoittelu kunnan toimintojen ja palvelutarjoajien kanssa yhteistyössä. Aktiivisuus kaikissa toiminnoissa havainnoida ja ilmoittaa poikkeamista kunnan kaikkien työntekijöiden toimesta. Investointipanostukset kyberturvan ja tietoturvan hallintapalveluihin ja investoinnit kunnan työntekijöiden varautumiseen ja harjoitteluun käyttämän työajan käytön kautta.	Tekniset tietoturvapalvelut, tietojärjestelmien tapahtumalokien seuranta ja havainnot kunnan työntekijöiden toimesta. Riskienhallinnan seuranta kuukausittain tietoteknisten palvelutoimittajien kanssa.

3.3.1 Konsernipalveluiden tulosalue

(sis + ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	LTK 2024	KJ 2024	KH 2024	TA 202 4	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTO	1 661 782	1 222 940	1 385 746	1 581 000	1 581 000	1 581 000		1 522 952	1 524 998
T									
TOIMINTAKULUT	-	-	-	-	-	-		-11 289	-11 467
	9 883 356	10 107 307	10 013 861	10 813 066	11 017 845	11 017 845		669	545
TOIMINTAKATE	-	-8 884 367	-8 628 115	-9 232 066	-9 436 845	-9 436 845		-9 766 717	-9 942 547
	8 221 574								

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Konsernipalvelut huolehtii koko kuntaa palvelevista tukipalveluista, joihin kuuluu muun muassa hallinnon, talouden, henkilöstön ja tietohallinnon palvelut, kehittäminen sekä investointien ja hankinta-asioiden koordinointi. Konsernipalvelut vastaa myös kunnan maaseutu- ja asuntoasioiden hoidosta, viraston asiakaspalvelusta, maahanmuutosta, työllistämisestä sekä joukkoliikenteen järjestämisestä. Laskenta- ja palkanlaskentapalvelut ostetaan Sarastia Oy:ltä ja tietotekniset palvelut Kuntien Tiera Oy:ltä. Konsernipalveluiden henkilöstö koostuu keskitettyjen yleishallinnon, talouspalveluiden, henkilöstöpalveluiden, joukkoliikenteen, työllistämispalveluiden, tietohallinnon ja kehittämisen sekä maahanmuuton tehtävissä työskentelevistä.

Hallintopalvelut huolehtii keskitetysti kunnan yleishallinto- ja demokratiapalveluista, asianhallinnasta, kirjaamosta, arkistosta, kunnanviraston asiakaspalvelusta sekä osallisuuden kehittämisestä. Hallintopalvelut tukevat yksiköitä keskitetysti julkisiin hankintoihin liittyvissä kokonaisuuksissa ja vastaavat vaalien järjestämisestä. Hankintatoimen kehittäminen on otettu yhdeksi tavoitteeksi vuodelle 2024 ja siihen liittyen on esitetty varattavaksi pientä määrärahaa. Toinen hallintopalveluiden osalta keskeinen kehittämistavoite vuonna 2024 on sähköisen arkistoinnin käyttöönotto.

Talouspalvelut ja henkilöstöpalvelut toimivat kunnan keskitettynä tukipalveluina. Sarastia Oy:ltä ostetaan palkanlaskenta-, maksuliike- ja kirjanpito palvelut. Sarastian palveluiden hinnat nousevat vuodelle 2024 arvioituna noin 126 000 euroa (21 %) järjestelmäkulujen ja palkankorotusten nousun myötä.

Vuoden 2024 aikana kehitetään tiedolla johtamista entisestään lisäämällä tarkoituksenmukaista talous- ja toimintaraportointia. Lisäksi kiinnitetään koko organisaatiossa entistä enemmän huomiota riskienhallintaan ja päivitetään kunnan riskienhallintaa ajantasaiselle tasolle. Toimenpiteiden tarkoituksena on parantaa ja lisätä kustannustietoisuutta ja tukea päätöksentekoa.

Joukkoliikennepalvelut vastaavat kunnan joukkoliikenteestä ja oppilaskuljetuksista. Joukkoliikennepalvelut muodostuvat kuljetusasiatuntijasta ja kahdesta reittisuunnittelijasta. Tulevana vuotena jatketaan suunnittelua ja edunvalvontaan Uudenmaan ELY:n kanssa, kun ELY ottaa joukkoliikenteen Länsi-Uudellamaalla haltuun kesällä 2024. Tiivis yhteistyö on tärkeää, jotta järjestämistavan muuttuessa saadaan järkevä palvelun järjestämistapa ja löydetään yhtenäinen lipputuote alueelle sekä edunvalvontaan että Vihdin kunnan palvelulupauksen mukaiset vuorot toteutuvat uudessa järjestämistavassa. Tämän lisäksi tulevan vuoden aikana on tarkoitus suunnitella ja reitittää uudelleen kunnan sisällä toimiva palveluliikenne.

Maahanmuuttopalveluihin saatiin vuonna 2023 Työ- ja Elinkeinoministeriön lisärahoituksella vuoden määräaikainen palvelussuhde liittyen Ukrainasta saapuneisiin tilapäistä suojelua ja osin kotikuntastatusta hakeneisiin. Lisäresurssi on käytettävissä tämän hetken tiedon mukaan elokuuhun 2024. Vuonna 2024 maahanmuuttopalveluissa valmistaudutaan omalta osalta maahanmuuttajien työllistämisen edistämiseen, kun työvoimapalvelut siirtyvät kuntien hoidettavaksi. Samaan ajankohtaan tulee kohdetumaan kotolain uudistus, mikä tuo kuntien maahanmuuttopalveluille uudistumarpeita.

Työllisyyspalveluiden suurimpana kehityshankkeena vuonna 2024 tulee olemaan TE2024-uudistuksen valmistelu ja kunnan edunvalvonnan varmistaminen tässä yhteydessä. Vihdin kunta on valmistellut vuonna 2023 työllisyysalueen muodostamista yhdessä Kirkkonummen ja Siuntion kanssa. Kuntien tulee hyväksyä sopimukset yhteistyöstä lokakuun 2023 loppuun mennessä. Vuoden 2024 alussa Vihdin kunnan kierrätyskeskusyksikön toiminta lopetetaan kunnanhallituksen päätöksellä. Vihdin kierrätyskeskustoiminnan lakkaamisella tulee olemaan suuri merkitys myös nuorten työpajatoiminnalle, jonka toiminnan kehittäminen tulee olemaan yhtenä kehittämisen painopisteenä vuonna 2024. Vihti on mukana ESR-rahoitteisessa Navigaattori-yhteishankkeessa yhdessä Lohjan kunnan ja koulutus kuntayhtymä Luksian kanssa. Hankkeen tavoitteena on yhteisasiointipisteen toiminnan aloittaminen. Hankkeessa keskitytään erityisesti nuoriin, täsmätyökykyisiin sekä maahanmuuttaja työnhakija-asiakkaisiin. Hankkeella pyritään ohjaamaan työllistämistoimia aiempaa enemmän avoimille työmarkkinoille.

Yrityksille ja yhdistyksille suunnatut harkinnanvaraiset työllistämiskannustimet ovat käytössä myös vuonna 2024: VIHTI-työllistämislisä sekä Työllistämisavustus ja -laina vihtiläisille yhdistyksille. Pääasiallinen kohderyhmä palveluihin ohjattaessa ovat työttömät työmarkkinatukea 200 päivää saaneet, jotka sijoittuvat Työllisyyspalvelujen kautta yrityksiin tai yhdistyksiin työllistymiskannustimien avulla. Palveluun ohjaututaan itsenäisesti, TE-toimiston tai nuorisopalvelujen etsivän nuorisotyön kautta. Alueellisen työllistämisverkostotyön avulla Työllisyyspalveluista tarjotaan aiemmista vuosista poiketen työllistymispaikkaa myös yhdistyksiin tiedossa oleviin tehtäviin/paikkoihin.

Tietohallinnon vastuulla on johtaa ja kehittää kunnan tietohallintoa ja tietoteknisiä palveluita. Tietohallinnossa johdetaan yhteistyötä tietoteknisten palveluiden palvelutoimittajien kanssa ja varmistetaan palvelusopimusten riittävä taso palveluiden järjestämiseen tavoitellulla tasolla. Tiedonhallintamallin jatkuvaa kehittämistä tehdään yhteistyössä tiedonhallinnan asiantuntijan ja kunnan eri osa-alueiden ja toimintaprosessien vastuullisten kanssa. Tietohallintopalvelut tuotetaan pääsääntöisesti ulkoisten palvelutarjoajien toimesta ja kunnan oma organisaatio on hyvin pieni koostuen tietohallintopäälliköstä, tietohallintokoordinaattorista ja osa-aikaisesta suunnittelijasta. Kunnan tietohallinto keskittyy tietohallinnon strategiseen ja taktiseen johtamiseen sekä tietohallinnon palveluiden ja kokonaisarkkitehtuurin kehittämiseen tukeutuen palvelutoimittajien osaamiseen ja palveluihin. Vuoden 2023 lopulla Tieran lähetti uuden sopimustarjouksen, mutta sopimuksen osalta käydään vielä neuvotteluja.

Keskeinen tietohallinnon johtamisen ja palvelujärjestämisen osa-alue on kunnan tietoteknisten palveluiden jatkuvuudenhallinta. Tietohallinto seuraa maailmantilanteen aiheuttamia uhkia ja riskejä yhdessä kunnan muun varautumisenhallinnan kanssa. Tältä osin tietoteknistä ympäristöä kehitetään tiiviissä yhteistyössä palvelutoimittajien kanssa. Kunnan tietohallinto toimii yhteistyössä valtakunnallisten toimijoiden kanssa, esimerkiksi Kuntien Tieran, Digi- ja väestötietoviraston ja Liikenne- ja viestintävirasto Traficom in kyberturvallisuuskeskuksen kanssa. Tietohallinto osallistuu kuntien kanssa tehtävään tietohallintoyhteistyöhön sekä osaamisen kehittämiseen ja jakamiseen parhaiden tietohallinnon käytäntöjen, palvelujohtamisen ja tietohallinnon johtamismallien osalta.

3.4 Sivistyslautakunta

(sis + ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	LTK 2024	KJ 2024	KH 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT	4 902 962	3 739 578	3 857 578	3 946 100	3 946 100	3 946 100		3 868 197	3 790 634
MYYNTITUOTOT	1 394 248	1 192 756	1 192 756	1 372 000	1 372 000	1 372 000		1 392 992	1 414 304
MAKSUTUOTOT	1 713 526	1 445 000	1 445 000	1 471 200	1 471 200	1 471 200		1 475 613	1 480 038
TUET JA AVUSTUKSET	1 790 088	1 101 822	1 219 822	1 102 900	1 102 900	1 102 900		999 592	896 292
MUUT	5 100								
TOIMINTATUOTOT VALMISTUS OMAAAN KÄYTTÖÖN TOIMINTAKULUT	-	-	-	-	-	-		-72 040	-73 053
63 615 295	66 919 593	66 843 520	71 783 447	71 054 288	71 054 288	71 054 288		631	205
HENKILÖSTÖKULU	-	-	-	-	-	-		-40 448	-41 295
T	36 533 711	38 743 665	38 743 490	40 241 490	39 622 331	39 622 331		809	939
PALKAT JA PALKKIOT	-	-	-	-	-	-		-32 789	-33 491
29 762 784	31 486 576	31 486 540	32 618 592	32 105 067	32 105 067		915	874	
HENKILÖSIVUKULU	-6 770 927	-7 257 089	-7 256 950	-7 622 898	-7 517 264	-7 517 264		-7 658 894	-7 804 065
T	-	-	-	-	-	-		-13 449	-13 578
PALVELUJEN OSTOT	11 897 496	12 311 345	12 311 345	13 325 260	13 325 260	13 325 260		666	416
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 204 470	-1 382 483	-1 382 483	-1 361 283	-1 361 283	-1 361 283		-1 396 742	-1 433 436
AVUSTUKSET	-1 267 411	-1 322 500	-1 272 500	-1 304 500	-1 304 500	-1 304 500		-1 304 500	-1 304 500
MUUT	-	-	-	-	-	-		-15 440	-15 440
TOIMINTAKULUT	12 712 206	13 159 600	13 133 702	15 550 914	15 440 914	15 440 914		914	914
TOIMINTAKATE	-	-	-	-	-	-		-68 172	-69 262
58 712 332	63 180 015	62 985 942	67 837 347	67 108 188	67 108 188	67 108 188		434	571

(ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	KEHYS 2024	LTK 2024	KJ 2024	TA 2024
TOIMINTATUOTOT	4 902 962	3 739 578	3 857 578	3 739 578	3 946 100	3 946 100	
TOIMINTAKULUT	-44 732 508	-47 227 568	-47 151 495	-48 993 016	-49 643 240	-48 914 081	
TOIMINTAKATE	-39 829 545	-43 487 990	-43 293 917	-45 253 438	-45 697 140	-44 967 981	

Hankkeiden osuus

	TP 2022	TA 2023	Ennuste 2023	TA 2024
Opetus				
Toimintatuotot	1 046 565	750 800	968 887	924 900
Toimintakulut	-1 289 575	-898 095	-1 179 903	-1 162 063
Toimintakate	-243 010	-147 295	-211 016	-237 163
Varhaiskasvatus				
Toimintatuotot	422 027	339 022	234 280	166 000
Toimintakulut	-551 804	-438 942	-267 099	-209 444
Toimintakate	-129 777	-99 920	-32 819	-43 444
Opiskeluhoolto				
Toimintatuotot	37 594	0	0	0

Toimintakulut	-53 790	0	0	0
Toimintakate	-16 196	0	0	0
Yhteensä				
Toimintatuotot	1 506 186	1 089 822	1 203 167	1 090 900
Toimintakulut	-1 895 169	-1 337 037	-1 447 002	-1 371 507
Toimintakate	-388 983	-247 215	-243 835	-280 607

Toiminnan kuvaus

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut tuottavat yhteistyössä muiden toimialojen kanssa sujuvia, tehokkaita sekä oikea-aikaisia peruspalveluja Vihdin kunnan asukkaille. Sivistyslautakunta vastaa varhaiskasvatuksen ja opetuksen palveluiden järjestämisestä kuntalaisille.

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen toimintaan vaikuttava muutos oli hyvinvointialueen toiminnan käynnistyminen vuoden 2023 alkaessa. Opiskeluhuollon palvelut kuraattoritoiminnan osalta tuotetaan hyvinvointipalvelujen toimesta. Kunta valvoo ja ohjaa opiskeluhoitopalveluiden lakisääteistä toteutumista opiskeluhoollon ohjausryhmän kautta. Hyvinvointialueen toiminnan käynnistäminen vaikuttaa opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluiden järjestämisen osalta myös verkostomaisen työotteen uudelleen jäsentymiseen. Lasten- ja nuorten sekä perheiden palvelut, jotka tukevat osaltaan lasta ja nuorta toimimaan opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluissa rakentuvat ja organisoituvat uudelleen vuoden 2023 aikana, muutos on edelleen rakentumisvaiheessa ja hakee lopullista toimintamuotoaan.

Kokonaisuutena lasten- ja nuorten hyvinvoinnin lakisääteinen monitoimijainen ohjausryhmän järjestämisvastuu siirtyy kunnan järjestämisvastuulle. Opiskeluhoollon ohjaaminen on osa lasten- ja nuortenhyvinvoinnin ohjausryhmän tehtävää.

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluiden strategisena tavoitteena on tuottaa kuntalaisille lähipalveluja. Käytännössä tavoite tarkoittaa opetuksen osalta sitä, että oppilaat saavat tarvitsemasta tuen koulunkäyntiinsä lähikoulussaan. Varhaiskasvatuksen osalta varhaiskasvatusta pyritään tarjoamaan lähipalveluna, maantieteellisesti mahdollisimman läheltä kotia.

Opetuksen tulosalueen erityisenä strategisena tavoitteena on lasten erilaisten harrastusmahdollisuuksien lisääminen ja liittäminen joustavasti osaksi koulupäivää.

Sivistyslautakunnan toimintojen osuus lapsiystävällisen kuntatunnustuksen sisällöissä on merkittävä. Lautakunnan toiminnot muodostavat toimintasuunnitelmassa ja arvioinnissa merkittävän toiminnallisen osuuden.

Merkittävät talouden ja toiminnan onnistumiseen kohdistuvat riskit

Riskin kuvaus	Riskin hallinta	Riskin toteutumisen seuranta
Kuntatalouden heikko näkymä	Talouden tasapainottaminen	Talouden seuranta, palveluiden tavoitettavuus ja seuranta
Kansalliset lakimuutokset: (oppivelvollisuuden laajeneminen, tuen portaat varhaiskasvatukseen, lukiolaki)	Huolellinen lakien esivalmistelu kuntatasolla, resurssien riittävyys.	Lakisääteisten palveluiden järjestäminen
Palvelutason heikentyminen	Ennaltaehkäisevien ei lakisääteisten palveluiden	Korjaavien palveluiden määrän kehittyminen

	tarjonta	
Henkilöstön saatavuus varhaiskasvatuksessa sekä erityisopetuksen osaamisalueella	Henkilöstön veto- ja pitovoiman kehittäminen	Vaihtuvuuden seuranta, kelpoisen henkilöstön määrä

3.4.1 Opetuksen tulosalue

(sis + ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	LTK 2024	KJ 2024	KH 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT	2 607 343	1 996 100	1 996 100	2 378 700	2 378 700	2 378 700		2 295 536	2 212 671
TOIMINTAKULUT	-41 641 191	-43 537 257	-43 521 979	-47 196 208	-46 470 737	-46 470 737		-47 043 829	-47 632 114
TOIMINTAKATE	-39 033 849	-41 541 157	-41 525 879	-44 817 508	-44 092 037	-44 092 037		-44 748 293	-45 419 443

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Opetuksen tulosalue sisältää sivistustoimen hallinnon.

Vihdin kunnassa on yhdeksän vuosiluokkien 1–6 koulua, kaksi vuosiluokkien 7–9 koulua, kaksi yhtenäiskoulua, yksi ruotsinkielinen vuosiluokkien 1–6 koulu ja yksi lukio. Opetushenkilöstöä on noin 300 opettajaa, yhdeksän virkarehtoria sekä noin 90 kouluohjaajaa. Lukuvuoden 2023–2024 tuntikehys perusopetuksessa on 6409,3 vvt. Lukiossa on käytössä 685 kurssia. Perusopetuksen oppilasmäärän ennustetaan vähenevän n. 90 oppilaalla. Vähenneminen mahdollistaa 72 tunnin vähentämisen lukuvuoden 2024–2025 tuntikehykseen, joka on 6 337,3 vvt. Lukiossa käytettävissä oleva kurssimäärä on edelleen 685.

Kunnan kouluverkosta päättää kunnanvaltuusto. Lautakunta määrittelee oppilaaksiottoalueet. Vihdissä noudatetaan lähikouluperiaatetta, mikä tarkoittaa sitä, että lapsi ja nuori opiskelee pääsääntöisesti oman oppilaaksiottoalueensa koulussa. Poikkeuksena on maahanmuuttajien ja kehitysvammaisten lasten opetus. Kehitysvammaisten lasten opetus järjestetään Kuoppa-Nummen koulussa. Erityisen tuen oppilaiden osalta tarkastellaan oppilaskohtaisesti sopivinta luokkamuotoa ja koulua yhdessä huoltajien kanssa.

Lukuvuonna 2023–2024 opetuspalveluissa on yksi valmistava luokka, joka on Nummelanharjun koulussa ja tarkoitettu yläkoulukäisille nuorille. Valmistavaan luokkaan liittyviä palkkakuluja ei ole huomioitu sivistystoimialan kehystä laadittaessa, sillä luokan perustamiseen on vaikuttanut kesällä kuntaan saapuneiden maahanmuuttajalasten määrä. Luokassa työskentelee lukuvuonna 2023–2024 yksi opettaja ja yksi koulunkäynnin ohjaaja.

Vihdin lukiossa opiskelee noin 550 opiskelijaa. Lukion sisänpääsykeskiarvo on 7,4. Lukion henkilökuntaan kuuluu noin 30 opettajaa, kaksi opinto-ohjaajaa, rehtori, apulaisrehtori sekä opintosihteri. Perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen oppilas- ja opiskelijamäärien tilastointipäivä on 20.9.2023, jolloin kaikki oppilasmäärät tarkistetaan ja tilastoidaan.

Oppivelvollisuuden laajenemisen yhteydessä on astunut voimaan toisen asteen koulutuksen maksuttomuus, joka on toteutunut Vihdin lukiossa vuosiluokka kerrallaan siten, että lukuvuonna 2023–2024 kaikki opiskelijat saavat ilmaiset oppimateriaalit ja -välineet. Lukion uusi opetussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2021. Uusi lukiolaki on astunut voimaan 1.8.2019. Koulutuksen järjestäjän on lisättävä opinto-ohjausta ja oppimisen tukea sekä huolehdittava siitä, että opiskelijat voivat rajattomasti osallistua ylioppilaskokeiden uusintoihin. Esityksestä aiheutuu koulutuksen järjestäjälle kustannuksia esimerkiksi opinto-ohjauksen lisäämisestä, oppimisen tuen järjestämisestä ja ylioppilaskokeiden uusimisen järjestämisestä. Oppivelvollisuuden laajeneminen vaikuttaa myös ylioppilaskokeiden uusimisen perittäviin tutkintomaksuihin. Maksuttomuus koskee pääasiassa niitä opiskelijoita, jotka ovat aloittaneet lukion syksyllä 2021 tai myöhemmin.

Erityisopetuksen kehittäminen oppilaiden yhdenvertaisuuden sekä oikea-aikaisen ja –muotoisen opetuksen ja tuen varmistamiseksi jatkuu. Lukuvuoden 2023–24 työtä leimaa vahvasti perusopetuslain 26§ muutos poissaoloihin puuttumisen osalta. Pitkittyneiden poissaolojen erityisopetuksen järjestämiseen aiheuttama kuormitus näkyy erityisesti yläkouluissa. Muu tuen linjauksien mukainen opettajien kouluttaminen ja prosessien jalkauttaminen jatkuu. Erityisesti kunnassa uusina aloittavien opettajien perehdyttäminen huomioidaan. Jokaisen koulun henkilöstön koulutustarve suunnitellaan yhdessä rehtorien kanssa vuosittain.

Yläkouluikäisten autismikirjon oppilaiden opetuksen järjestämisen mallia tullaan kehittämään osana Koulu kuuluu kaikille -hanketta puitteissa perustetun Länsi-Uudenmaan alueen vaativan erityisen tuen verkoston toimintaa.

Sähköisten seulontatestien käyttö (Lukuseula, jonka lisenssi sisältää nyt myös matematiikan seulontatestin) on vakiintunut ja niiden avulla päästään myös kuntatasoiseen oppimisen tuen seurantaan. Lisäksi sähköiset oppimisen tuen salkut (OTuS) on saatu käyttöön KouluKunnossa -hankkeen kautta ja kaikki erityisopettajat on perehdytetty niiden käyttöön. Sähköisten seulojen ja oppimisympäristöjen käyttöä haittaa merkittävästi koulujen huonot verkkoyhteydet.

S2 opetuksen kehittämiseen on saatu hankerahaa vuoden 2024 kevätlukukauden loppuun. Sen avulla luodaan S2 oppilaan tukemisen käytänteet, selkeytetään arviointiprosesseja ja varmistetaan parempi opetusmateriaalien saatavuus sekä kielitaidon testaamiseen tarvittavat testit ja osaaminen.

Avainasemassa on edelleen varmistaa pätevän ja pysyvän erityisopetuksen henkilöstön saaminen kuntaan riittävän hyvillä työskentelyolosuhteilla ja tuella. Erityisopetuksen henkilöstön konsultointi, kollegiaalinen tukeminen sekä yhteisöllisyyden kehittäminen ovat tärkein väylä yhteisten toimintamallien juurruttamiseen ja osaamisen jakamiseen. Erityisopettajiksi pätevoitymistä tuetaan osana Vihdin veto- ja pitovoimaohjelmaa mahdollistamalla palkallinen harjoittelu opintojen yhteydessä. Tähän on varattu 40 000 euroa opetuspalveluiden talousarvioon.

Opiskeluhuollollisen yhteistyön rajapintoja tarkastellaan koulun toimintaympäristön näkökulmasta yhteistyötä tiivistäen. Opiskeluhuollollinen teema ja lukuvuosisuunnittelu on jatkossa kytketty toisiinsa. Opiskeluhuollon palvelut terveydenhoitajien, psykologien, kuraattoreiden ja koululääkärien osalta tuottaa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue.

Etelä-Nummelan uusi koulukeskus valmistuu lukuvuonna 2023–2024. Rehtori, oppilaat ja henkilöstö ovat työskennelleet hallinnollisesti koulussa jo elokuusta 2023 alkaen mutta fyysinen muutto koulukeskukseen tapahtuu kevätlukukauden 2024 alussa.

Vihdin peruskouluissa on aktiivista kerhotoimintaa. Jo useamman vuoden jatkuneen koulukerho-hankkeen avulla lisätään lasten hyvinvointia tarjoamalla monipuolista, ohjattua vapaa-ajan toimintaa koulupäivän jälkeen. Lisäksi mahdollistetaan lasten ja nuorten koulumotivaatiota, jaksamista sekä tunne ja vuorovaikutustaitoja tukevia kerhoja joustavasti koulujen tarpeiden mukaan. Hankkeen puitteissa toteutetaan liikuntakerhoja lasten hyvinvoinnin tukemiseksi. Vihdin kunnan opetus- ja nuorisopalvelut ovat mukana myös Harrastamisen Suomen mallissa, jossa tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä lasten ja nuorten harrastustoiveita kuunnellen.

Opetuspalvelut on hakenut ja saanut vuosittain koulutuksellinen tasa-arvo esi- ja perusopetuksessa- valtion erityisavustusta (hanke päättyy 31.12.2024). Valtion avustus on tarkoitettu esi- ja perusopetuksen tasa-arvoisuuden, yhdenvertaisuuden, ja lähikouluperiaatteen sekä inklusiivisen toimintakulttuurin vahvistamiseen. Lukuvuonna 2023–2024 on lisäksi käytössä COVID-19 hankerahaa (hanke päättyy 31.7.2024) paikkamaan koronaviruksen aiheuttamia haasteita. Hankerahat näkyvät tuloina tuissa ja avustuksissa, mutta yhtä suurina kululuina henkilöstömenoissa. Lisäksi

kouluilla on omia kansainvälisen toiminnan Erasmus-hankkeita. Opetuspalveluiden hankkeiden arvioitu tulo vuoden 2024 osalta on n. 924 900 euroa ja arvioitu kulu palkkoihin 1 162 063 euroa.

Talousarviossa 2024 on varattu 110 000 euroa opetustilojen ICT- ja AV- laitteiden uusimiseen. Se mahdollistaa n. 50 % opetustilojen uudistamisesta. Hankintatavasta eli hankitaanko ne leasing-mallilla vai investointina kunnan omiksi laitteiksi tehdään vielä tarkempi selvitys. Tavoitteena on, että lukuvuoden 1.8.2026 alkuun mennessä kaikissa kunnan yläkouluissa jokaisella oppilaalla olisi henkilökohtainen oppilaskone ja kaikissa tarvittavissa luokissa ICT- ja AV-laitteistot olisivat uusittu.

Kunnassa on hyväksytty liikkumishjelma, jonka toteuttamiseen opetuspalveluissa on varattu 15 000 euroa koulutukseen ja välineistön hankintaan. Koulujen yhteisten liikuntavälineiden koordinointi ja hankinnat siirtyvät opetuspalveluille vuonna 2024. Tähän liittyen myös 30 000 euron määräraha siirtyy tilapalveluilta opetuksen budjettiin.

Kouluille tarkoitettua yhteistä kuljetusrahaa on varattu 10 000 enemmän kuin vuonna 2023. Kyseisellä kuljetusrahalla mahdollistetaan oppilaiden kuljettamiset mm. uima-, palloilu- ja jäähalliin, museoon ja kirjastoon. Lisäksi Hobby Hour-harrastustoiminta tulee mahdollistaa kaikille oppilaille asuin- ja koulupaikasta riippumatta eli kuljetusrahaa on varattu myös kuljetusoppilaiden harrastustoiminnasta johtuviin kuljetuksiin.

Palkankorotusten vaikutukset opetustoimen osalta ovat n. 1 000 000 euroa verrattuna vuoteen 2023. Lisäksi koulukuljetuskustannusten indeksikorotusten ja matkalippujen hintojen korotusten vaikutukset vuoteen 2023 verrattuna ovat n. 226 000 euroa. Kotikuntakorvausmenot lisääntyvät ja tulot vähentyvät, vaikutus toimintakatteeseen -155 050 euroa.

Toiminnallisia muutoksia ovat Vihtijärven koulun ja Haimoon koulun sekä Jokikunnan koulun ja Vanjärven koulun hallinnolliset yhdistämiset. Kouluihin tulee yhteinen rehtori Vihtijärven ja Haimoon kouluun sekä yhteinen rehtori Jokikunnan ja Vanjärven kouluun. Tällä muutoksella saadaan laadukasta johtamista kaikkiin kouluihin. Hallinnollinen yhdistäminen lisää rehtorin hallintoon käytettävää työaika ja mahdollistaa paremman tuen opettajille. Lisäksi hallinnollisesti yhdessä koulussa toimiminen tuo säästöä mm. digimateriaaleissa.

Kuoppanummen yhtenäiskouluun ja Otalammen yhtenäiskouluun tulee kumpaankin kahden apulaisrehtorin sijaan yksi virka-apulaisrehtori.

Opetuspalveluiden talousarvioon on lisätty määräaikainen erityisohjaaja ajalle 1.1.2024 – 31.12.2024, kustannus 39 000 euroa. Vuoden 2024 aikana selvitetään hyvinvointialueen vastuu tuottaa kyseinen palvelu jatkossa. Määräaikaisella tehtävällä halutaan kuitenkin varmistaa keskeytymätön siirtymä hyvinvointialueelle sekä palvelu oppilaille. Oppilashuoltoon liittyen on mahdollisesti saatavissa hankerahaa, mutta sen saaminen on tiedossa vasta talousarviokäsittelyiden jälkeen loppuvuodesta. Mikäli hankerahaa on saatavilla, sitä käytetään ensisijaisesti kyseisen tehtävän osalta.

Talousarvioon on lisätty kouluvalmentajat kaikille yläkouluille siten, että vähennetään neljä kouluohjaajan tehtävää. Arvioitu lisäkustannus on n. 50 000 euroa.

Kouluvalmentajan tehtävän merkitystä ovat tuoneet esille useat tahot myös opetuksen ulkopuolelta. Kouluvalmentajan tehtävä nähdään tärkeänä osana matalan kynnyksen ennaltaehkäisevää työtä niin nopean tuen saamisen, kuin kiusaamisen ja spontaaneiden tilanteiden osalta. Kouluvalmentaja osallistuu muun muassa yhteisölliseen oppilashuoltoryhmään ja toimii osaltaan myös hyvinvointialueiden resurssien suuntaan. Kouluvalmentajan merkitys korostuu lisäksi siinä, että pidennetty oppivelvollisuus ja jatko peruskoulun jälkeen on kunnan vastuulla oleva tehtävä, mikä korostaa yläkoulun merkitystä nuoren oppimispolulla.

IP-toiminnan asiakasmaksuja korotetaan naapurikuntien mukaiselle tasolle siten, että alinta 100 euron kuukausimaksua korotetaan 120 euroon ja ylintä, 140 euron kuukausimaksua 150 euroon. IP-kerhon toiminta nähdään tärkeänä palveluna, joka halutaan säilyttää. Tämän mahdollistamiseksi nousseiden kustannustasojen vuoksi tehdään maksuihin naapurikuntien tasolle menevä korotus. Korotuksen vaikutus opetuksen tuottoihin on vuositasolla noin 20 000–25 000 euroa.

Opetuksen tulosalueelta vähennetään sijaiskustannuksia 100 000 euroa perustuen veto- ja pitovoimahankkeiden kautta sekä uusista tehtävistä saataviin resursseihin. Lisäksi osavuositarkastuksen 1–6 / 2023 mukaan koko kunnan tasolla poissaolot ovat vähentyneet merkittävästi edelliseen vuoteen (yli 2500 päivää).

Tunnusluvut	TP 2022/20.9.2022	TA 2024/20.9.2023	Suomenkielisen opetuksen osuus	Ruotsinkielisen opetuksen osuus
Perusopetuksen oppilasmäärä yht.	3 514	3 405	3 357	48
Oppilasmäärä 1–6 lk.	2 253	2 102	2 054	48
Oppilasmäärä 7–9 lk.	1 240	1 284	1 284	
Valmistavan opetuksen oppilasmäärä	21	19	19	
Vieraskielisten oppilaiden määrä (äidinkieli muu kuin suomi, ruotsi, saame tai romani ja viittomakieli)	228	240	240	
Tehostetun tuen oppilasmäärä	610	641	633	8
Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä, ei pidennetty oppivelvollisuus	466	438	438	
Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä, pidennetty oppivelvollisuus muut kuin vaikeimmin kehitysvammaiset	28	29	29	
Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä, pidennetty oppivelvollisuus, vaikeimmin kehitysvammaiset	<5	<5	<5	
Toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden määrä	22	19	19	
Joustavan perusopetuksen oppilaiden määrä	10	7	7	
Kotiopetuksessa olevien oppilaiden määrä	11	13	13	
Oppilaat, joilla lupa aloittaa ko. lukuvuonna koulunkäynti vuotta säädettyä myöhemmin	<5	<5	<5	
Oppivelvollisuusiän ylittäneet muut perusopetuksen oppilaat	0	0	0	
Vahvistettu tuntikehys	6 409	6 409		
Käytetty tuntikehys	6 409	6 409		

Osa-aikaista erityisopetusta saaneet (%) lv. 2022–2023	28 %	22 %	736	11
Ruotsinkielisten osuus osa-aikaista erityisopetusta saaneista (%)	1,50 %	1,50 %		
Kuraattoripalvelut (oppilasta/kuraattori) 23 alusta alkaen kuraattorit hyvinvointialueella	V.20 745,2	532,5		
Kouluohjaajia	130	126		
Oppilasta/kouluohjaaja	27,03	27,02		
Kuljetusoppilaiden määrä	956	926	903	23
Kuljetusoppilaiden määrä %	27,00 %	27,00 %		
Ruotsinkielisten osuus kuljetusoppilaista	2,20 %	2,50 %		
Lukion oppilasmäärä	543	539	539	

Tunnusluvut	LV 2020- 2021	LV 2021- 2022	LV 2022- 2023	LV 2023- 2024					
Opetustuntien määrä	6 570	6 379	6 409	6 409					
Lukion kurssimäärät	670	685	685	685					
Tunnusluvut	TP2020	TP2021	TP2022	MTA2023 20.9.2022	TA2024 20.9.2023	Suomenkielise n opetuksen osuus 20.9.2023	Ruotsinkielisen opetuksen osuus 20.9.2023	Ennuste 2025	Ennuste 2026
Perusopetuksen oppilasmäärä yht.	3 671	3 643	3 514	3 493	3 405	3 357	48	3 224	3 083
Oppilasmäärä 1–6 lk.	2 429	2 349	2 253	2 241	2 102	2 054	48		
Oppilasmäärä 7–9 lk.	1 239	1 294	1 240	1 231	1 284	1 284			
Valmistavan opetuksen oppilasmäärä	<5	0	21	21	19	19			
Lukion oppilasmäärä	559	549	543	543	539				
Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen lasten määrä yht. (vuoden ka.)	1 205	1 214	1 237	1 239	1 238				
Tunnusluvut	TP2020	TP2021	TP 2022	MTA202 3	TA2024 LTK	TA 2024			
Nettomenot €/ oppilas (ulkoiset +sisäiset erät)									
Varhaiskasvatus ja esiopetus	15 988	15 990	15 900	17 447	18 576	18 576			
Perusopetus	8 648	9 095	9 627	10 390	11 549	11 343			
Lukiokoulutus	6 490	7 245	7 759	8 039	8 429	8 383			
Nettomenot €/ oppilas (ulkoiset erät)									

Varhaiskasvatus ja esiopetus	11 685	11 524	11 417	12 634	13 182	13 182			
Perusopetus	5 684	5 877	6 249	6 883	7 440	7 235			
Lukiokoulutus	4 107	4 782	5 078	5 333	5 711	5 664			
Nettomenot €/opetustunti (ulkoiset+sisäiset erät)									
Perusopetus	4 798	5 105	5 293	5 663	6 136	6 026			
Nettomenot €/opetustunti (ulkoiset erät)									
Perusopetus	3 153	3 299	3 435	3 751	3 953	3 844			
Henkilöstömenot €/opetustunti									
Perusopetus	2 825	2 988	3 114	3 355	3 513	3 417			
Henkilöstömenot €/oppilas									
Varhaiskasvatus ja esiopetus	10 267	10 497	10 627	11 163	11 424	11 424			
Perusopetus	5 093	5 323	5 664	6 156	6 612	6 431			
Lukiokoulutus	3 975	4 394	4 588	4 637	4 874	4 874			
Kotikuntakorvaukset									
Kotikuntakorvaustulot	855 588	928 083	1 069 392	976 063	875 755	875 755			
oppilasmäärä	102	106	118	118	106	106			
Kotikuntakorvausmenot	-741 552	-781 601	-941 808	-988 969	-1 057 264	-1 057 264			
oppilasmäärä	94	95	104	104	110	110			
Netto	114 036	146 483	127 584	-12 906	-181 509	-181 509			
oppilasmäärä	8	11	14	14	-4	-4			
Kotikuntakorvauksissa huomioitu vain valtionosuuksien kautta tulevat erät									

3.4.2 Varhaiskasvatuksen tulosalue

(sis + ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	LTK 2024	KJ 2024	KH 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT	2 295 620	1 743 478	1 861 478	1 567 400	1 567 400	1 567 400		1 572 661	1 577 963
TOIMINTAKULUT	-21 963 979	-23 360 400	-23 299 605	-24 564 507	-24 564 507	-24 564 507		-24 977 755	-25 402 040
TOIMINTAKATE	-19 668 359	-21 616 922	-21 438 127	-22 997 107	-22 997 107	-22 997 107		-23 405 094	-23 824 077

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Talousarvion suurimmat muutokset edellisvuoden vastaavaan ovat tulojen puolella avustuksissa. Hallitusohjelmassa ei ole varattu hankeavustuksia varhaiskasvatuksen puolelle, joten talousarviossa on varattu vain siirtyville hankkeille rahat vuodelle 2024. Avustuksia on 173 000 euroa vähemmän kuin vuoden 2023 talousarviossa. Menojen osalta suurimmat muutokset koskettavat palkkojen, palvelusetelikulujen ja ICT-menojen kasvua. Palkkojen osalta korotus koostuu palkankorotuksista ja uusista tehtävistä, jotka ovat ½ toimistosihiteeri 5 kk, sivistyspalveluiden suunnittelijan (20 %) ja TVT-koordinaattorin (20 %) tehtävät. Palvelusetelimenojen nousu johtuu siitä, että talousarviossa on varauduttu nostamaan alle 3-vuotiaiden lasten palvelusetelin määräytymiskerroin tasolle 1,65. ICT-menoissa on varauduttu versiopäivitykseen varhaiskasvatuksen kokonaisjärjestelmän osalta.

Varhaiskasvatuslaissa säädetään lapsiryhmien enimmäiskoosta päiväkodissa. Päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä enintään kolmea hoito- ja kasvatustehtävissä olevaa henkilöä vastaava määrä lapsia. Henkilöstömitoituksesta ei ole mahdollista poiketa henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Lasten määrä on pysynyt lähes samana kunnallisen varhaiskasvatuksen piirissä vuoden 2022 toukokuusta vuoteen 2023, huomioitavaa on kuitenkin se, että alle 3-vuotiaiden määrä on noussut 35 lapsella. Tämä tarkoittaa henkilöstömitoituksessa neljän henkilön lisäystä. Varhaiskasvatuksen määräaikaiset tehtävät ja sijaisuudet palkataan jatkossa juhannukseen saakka, jos kyseessä on koko toimintavuoden tarve. Perusteena on, että kesäkuussa tarvitaan vielä täysi henkilöstö varhaiskasvatuksen toteuttamiseen.

Kunnallisissa päiväkodeissa työskentelee vuonna 2022 noin 245 henkilöä kasvatusvastuullisissa tehtävissä lasten parissa, avustavissa tehtävissä työskentelee noin 50 työntekijää ja alueellisia erityisopettajien paikkoja on kahdeksan. Päiväkodin johtajia on 12. Perhepäivähoitajien määrä on laskenut ja kunnallisia hoitajia on kaksi. Varhaiskasvatuksen hallinnon käytössä on viisi henkilötyövuotta.

Varhaiskasvatuksen palveluverkossa tapahtuu 1.1.2024 alkaen muutoksia, kun uusi Etelä-Nummelan päiväkotia avautuu. Uuteen yksikköön siirtyy kaksi Annantiellä toiminutta lapsiryhmää, Enärannan päiväkodissa toimineet kolme lapsiryhmää sekä Luontolan päiväkodista 1-2 lapsiryhmää. Myös Daghemmet Aleksandra siirtyy Hiidenrannan päiväkodista Etelä-Nummelan päiväkotiin. Daghemmet Aleksandran tiloihin siirtyy Luontolan päiväkodista kaksi lapsiryhmää. Näiden siirtojen myötä Luontolan ja Enärannan päiväkotien toiminta lakkautetaan. Vihdin varhaiskasvatuksen vuoroahoito on keskitetty Pajuniityn päiväkotiin, vuorohoidon tarvitsijoiden määrä on ollut noin 70 lasta kuukausittain. Avoin päiväkotitoiminta on keskitetty Annantien perhetupaan.

Eri palvelut	Lasten määrä 31.5.2018	Lasten määrä 31.5.2019	Lasten määrä 31.5.2020	Lasten määrä 31.5.2021	Lasten määrä 31.5.2022	Lasten määrä 31.5.2023
Kunnallinen päiväkotihoido	1280	1296	1230	1231	1243	1246

Eri palvelut	Lasten määrä 31.5.2018	Lasten määrä 31.5.2019	Lasten määrä 31.5.2020	Lasten määrä 31.5.2021	Lasten määrä 31.5.2022	Lasten määrä 31.5.2023
<i>Kunnallinen perhepäivähoito</i>	66	45	24	19	20	12
<i>Palvelusetelin piirissä</i>	220	229	213	207	182	165
<i>Yksityisen hoidon tuella</i>	44	26	21	16	17	10

Vuosittain on ollut haettavissa valtion erityisavustukset: koulutuksellinen tasa-arvo esi- ja perusopetuksessa sekä varhaiskasvatuksen vastaava hanke, joita Vihdissäkin on haettu. Hankkeiden kautta on palkattu neljänsiä kasvattajia kaikkein haastavimpiin lapsiryhmiin. Omavastuuosuus näissä hankkeissa on 20 prosenttia, joka on katettu omasta talousarviosta. Hankerahaa vuodelle 2023 näistä hankkeista siirtyy noin 166 000 euroa.

Yksityisessä päiväkotihoidossa tukimuotona on palveluseteli. Yli 3-vuotiaan kokopäivähoidosta myönnettävän palvelusetelin maksimiarvoa nostettiin sivistyslautakunnan päätöksellä 1.8.2023 alkaen 900 euroon ja alle 3-vuotiaan vastaava arvo nousi 1350 euroon. Alle 3-vuotiaiden lasten palvelusetelin arvon nostoon on varauduttu vuoden 2024, kertoimen noston myötä alle 3-vuotiaan palvelusetelin enimmäisarvoksi tulee 1485 euroa. Palvelusetelin arvoon vaikuttavat perheen koko ja tulot. Varhaiskasvatuksen palvelusetelin menettelytapaohjeeksi on laadittu sääntökirja. Vihdin kunnan alueella yksityisiä päiväkoteja on neljä.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksetaan hoitajan kotona tapahtuvaan perhepäivähoitoon sekä lapsen kotona tapahtuvaan hoitoon. Yksityisen hoidon tuki sisältää hoitorahan ja tulosidonnaisen hoitolisän. Lisäksi perhe voi hakea yksityisen hoidon tuen kuntalisää, jonka maksatuksen hoitaa Kela. Yksityisen varhaiskasvatuksen viranomaisvalvonnasta vastaa varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö. Kotihoidon tukeen on perheellä oikeus, jos alle 3-vuotiaista lasta hoidetaan kotona, alle 3-vuotiaan kotona hoidettavan lapsen muista alle kouluikäisistä sisaruksista voidaan myös maksaa kotihoidon tukea. Kotihoidon tuen hoitorahan lisäksi perhe voi saada tulosidonnaista hoitolisää. Perhevapaaudistuksen tuomat muutokset varhaiskasvatukseen ja asiakasmaksulakiin liittyvät siihen, että oikeus varhaiskasvatukseen alkaa sinä kuukautena, kun lapsi täyttää yhdeksän kuukautta sekä siihen, että varhaiskasvatuspaikkaan säilyy oikeus enintään 13 viikon vanhempainvapaasta johtuvan poissaolon ajan. Ajalta ei peritä varhaiskasvatuksen asiakasmaksua.

Vihdin varhaiskasvatuksessa alkoi kuudessa kunnallisessa päiväkodissa kaksivuotisen esiopetuksen kokeilutoiminta elokuussa 2021, muut päiväkodit toimivat viisivuotiaiden osalta verrokkiryhminä. Tähän kokeilutoimintaan liittyy tutkimustoiminta, jota ohjaa opetus- ja kulttuuriministeriö. Paikallinen kokeilutoiminnan esiopetussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2021. Tämä kokeilutoimintaa laajentaa oppilashuollon koskettamaan myös näiden kuuden päiväkodin viisivuotiaita lapsia. Kokeilutoiminta jatkuu vuoden 2024 toukokuuhun.

3.5 Hyvinvointilautakunta

(sis + ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	LTK 2024	KJ 2024	KH 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT	281 290	201 705	256 705	242 100	244 100	244 100		244 969	245 857
MYYNITUOTOT	65 132	51 705	51 705	58 100	60 100	60 100		61 020	61 953
MAKSUTUOTOT	3 160	4 000	4 000	6 000	6 000	6 000		6 018	6 036
TUET JA AVUSTUKSET	187 229	116 000	171 000	148 000	148 000	148 000		147 556	147 113
MUUT	25 769	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000		30 375	30 755
TOIMINTATUOTOT									
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN									
TOIMINTAKULUT	-3 698 952	-3 842 338	-3 911 587	-4 142 654	-4 140 499	-4 140 499		-4 201 060	-4 263 337
HENKILÖSTÖKULUT	-1 499 040	-1 510 540	-1 577 888	-1 667 085	-1 664 930	-1 664 930		-1 703 937	-1 743 913
PALKAT JA PALKKIOT	-1 184 277	-1 218 148	-1 275 309	-1 346 996	-1 344 912	-1 344 912		-1 377 228	-1 410 353
HENKILÖSIVUKULUT	-314 763	-292 392	-302 579	-320 089	-320 018	-320 018		-326 709	-333 560
PALVELUJEN OSTOT	-495 829	-586 242	-589 242	-601 265	-601 265	-601 265		-614 425	-628 039
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-285 364	-268 270	-268 270	-274 270	-274 270	-274 270		-282 664	-291 351
AVUSTUKSET	-176 900	-180 000	-180 000	-180 000	-180 000	-180 000		-180 000	-180 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 241 819	-1 297 286	-1 296 187	-1 420 034	-1 420 034	-1 420 034		-1 420 034	-1 420 034
TOIMINTAKATE	-3 417 663	-3 640 633	-3 654 882	-3 900 554	-3 896 399	-3 896 399		-3 956 091	-4 017 480

(ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	KEHYS 2024	LTK 2024	KJ 2024	TA 2024
TOIMINTATUOTOT	280 417	201 705	256 705	246 705	242 100	244 100	
TOIMINTAKULUT	-2 418 496	-2 513 179	-2 582 428	-2 737 134	-2 684 422	-2 682 267	
TOIMINTAKATE	-2 138 079	-2 311 474	-2 325 723	-2 490 429	-2 442 322	-2 438 167	

Toiminnan kuvaus

Hyvinvointilautakunnan alainen toimintakate on talousarvioesityksessä: ulkoinen ja sisäinen -3 900 554 €.

Ulkoinen kehys on -2 490 429 € ja talousarvioesitys -2 442 322 €, alitus kehykseen nähden 48 107 €.

Käsittelyssä huomioitavaa on, että mahdollinen palkkojen järjestelyvaran tarkistus tehdään kunnanjohtajan käsittelyvaiheessa.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut tuottavat sujuvia, tehokkaita sekä oikea-aikaisia peruspalveluja yhteistyössä muiden toimialojen kanssa.

Hyvinvointilautakunta vastaa kirjasto- ja kulttuuritoimen sekä hyvinvointi- ja nuorisopalvelujen tulosalueesta. Kirjasto- kulttuuri- ja museotoimen ja nuorisopalvelujen sekä hyvinvoinnin- ja terveydenedistämisen tulosalueet ovat osa sivistys- ja hyvinvointipalvelua.

Hyvinvointipalvelut sisältävät lakisääteisen hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen sekä Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyön toiminnot. Hyvinvointipalveluilla on merkittävä rooli olla edistämässä paikallista yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja lapsen oikeuksien toteutumista. Yksi merkittävä hyvinvoinnin- ja terveydenedistämisen tehtäväalue on yhdyspinnan rakentaminen hyvinvointialueen toimijoiden kanssa.

Lautakunnan alaisten toimintojen strategisena tavoitteena on tuottaa laadukkaita ja saavutettavia lähipalveluja kaikille kuntalaisille lisäten kuntalaisten tyytyväisyyttä omaa kotikuntaansa kohtaan.

Nuorisopalvelut tuottavat kasvua ja kehitystä tukevia, osallisuuden kokemuksen mahdollistavia ja hyvinvointia kasvattavia palveluja vihtiläisille nuorille. Vuoden 2024 strateginen painopiste on lisätä kuntalaisten tyytyväisyyttä omaa kotikuntaansa kohtaan kehittämällä nuorille suunnattujen palvelujen

saavutettavuutta. Painopiste on jatkumoa edeltävälle vuodelle. Strategisia tekoja ovat mm. koulu- ja oppilaitosnuorisotyön sekä liikkuvan nuorisotyön kehittäminen.

Hyvinvointipalveluissa pääpaino on kuntatasoisen lakisääteisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen ja koordinointi. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kaiken kunnan palvelutuotannon läpileikkaava teema, jonka avulla palvelutuotantoa voidaan ohjata ja kohdentaa entistä paremmin kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä edistävään suuntaan. Monialainen, onnistunut hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen edellyttää toimivia rakenteita, osaamista, riittäviä palveluja ja hyvinvoinnin edistämistyön resursointia.

Hyvinvointipalveluiden vastuualueeseen kuuluvat mm. hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön sekä Lapsiystävällinen kunta -toiminnan koordinointi sekä yhdyspintatyö Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen sekä muiden paikallisten, alueellisten ja kansallisten toimijoiden kanssa. Tällä hetkellä määräaikaisen hyvinvointikoordinaattorin työpanos on jakautunut hyte -koordinointiin (50 %), ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön koordinointiin (25 %) ja Lapsiystävällinen kunta -toiminnan koordinointiin (25 %). Hyvinvointipalveluihin esitetään vuodelle 2024 100 % hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijan palkkavarausta. Samalla esitetään, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijan tehtävä perustetaan vakituksena. Nimikkeenmuutosta hyvinvointikoordinaattorista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijaksi esitetään tehtävän laajuuden ja vaativuuden vuoksi. Tehtävä sisältää mm. kansallista kehittämistyötä yhdyspinnoilla.

Kunnille otettiin vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtiosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös hyvinvointialueiden toiminnan käynnistymisen jälkeen. Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella: toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista. Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määräajoin, eivätkä ne tule olemaan aina samoja. Kuntastrategian mukaisina tavoitteina hyvinvointilautakunnan tavoitteet linkittyvät juuri HYTE -kertoimeen.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut tuottaa kunnan strategian mukaisesti hyvinvointipalveluja vihtiläisille, tarjoaa pääsyn monipuolisiin kulttuurisisältöihin ja -tapahtumiin ja edistää laaja-alaisesti yhteisöllisyyttä. Toimivan sisäisen ja ulkoisen yhteistyön avulla vuonna 2024 vakiinnutetaan laaja kulttuurikasvatussuunnitelma, joka tuo kulttuurikokemukset osaksi jokaisen lapsen arkea. Vihdin museo on aloittanut täysimittaisen toiminnan uusissa tiloissa ja Kirkkoniemen kulttuurikeskustoiminta käynnistyy laajasti vuonna 2024. Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen tapahtumatuotanto näkyy ja kuuluu. Toimialan pedagoginen koulutustoiminta jatkuu ja kehittyy aktiivisen kirjastotyön, sekä taide- ja museotoiminnan saralla. Digitalisaatio ja tilojen käyttömahdollisuuksien avaaminen näkyvät erityisesti kirjastoaineiston, e-kirjaston ja omatoimikirjastotoiminnan markkinoinnissa.

Merkittävät talouden ja toiminnan onnistumiseen kohdistuvat riskit

Riskin kuvaus	Riskin hallinta	Riskin toteutumisen seuranta
Kuntatalouden tilanne	Talouden tasapainottaminen	Talouden seuranta, palveluiden tavoitettavuus ja seuranta
Palvelutason heikentyminen, hyvinvointialueen	Ennaltaehkäisevien ei lakisääteisten palveluiden	Korjaavien palveluiden määrän kehittyminen

muodostuminen	tarjonta, verkostomaisen työotteen lisääntyminen	
---------------	--	--

3.5.1 Hyvinvointi- ja nuorisopalveluiden tulosalue

(sis + ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	LTK 2024	KJ 2024	KH 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT	177 903	128 205	183 205	173 600	173 600	173 600		173 602	173 611
TOIMINTAKULUT	-806 717	-869 374	-939 617	-1 058 977	-1 058 977	-1 058 977		-1 077 175	-1 095 840
TOIMINTAKATE	-628 814	-741 169	-756 412	-885 377	-885 377	-885 377		-903 573	-922 229

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kunta vastaa kuntalain § 1 ja lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä § 6 mukaan asukkaidensa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. Kunnan on strategisessa suunnittelussa asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Lainsäädäntö velvoittaa kuntia, hyvinvointialueita sekä muita alueen toimijoita toimimaan yhteistyössä sekä tukemaan toisiaan asiantuntemuksellaan. Kunnan laaja tehtäväkenttä antaa monipuolisen alustan, jossa asukkaan hyvinvointia edistetään monella tavalla. Kaikki kunnan palvelut vaikuttavat suoraan tai välillisesti kuntalaisten terveyteen ja hyvinvointiin mahdollistaen osaltaan eheän ja hyvän elämän.

Vihdissä on luotu laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma vuosille 2021–2025, jonka ikäkausiryhmittäin asetetut tavoitteet ja toimenpiteet ohjaavat kunnassa tehtävää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä. Kunnan laajaan hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan sisältyvät mm. lakisäätien lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä ehkäisevä mielenterveys- ja päihdesuunnitelma. Sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman että ehkäisevän mielenterveys- ja päihdesuunnitelman koonnista on aiemman lainsäädännön mukaisesti vastannut perusturvayhtymä Karviainen. Lakimuutosten vuoksi molemmat suunnitelmat tullaan päivittämään syksyn 2023 aikana. Laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman etenemistä ja tavoitteiden toteutumista raportoidaan vuosittain toimielimille hyvinvointiraportin muodossa.

Hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen (HYTE) johtamisesta vastaa kunnassa sivistys- ja hyvinvointijohtaja. Hyte-työn koordinaatorakenteita on kehitetty vuoden 2023 aikana ja tarkoituksena on vakiinnuttaa ja ankkuroida Hyte-työn koordinaatorakenteet osaksi Vihdin kunnan organisaatiota. Hyte -koordinaatorakenteiden kehittämistä edesauttoi vuoden 2023 alussa perustettu hyvinvointikoordinaattorin määräaikainen tehtävä, johon kuuluu hyte -koordinaation lisäksi ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön sekä Lapsiystävällinen kunta -toiminnan koordinointi. Yhdyspintatyö Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen sekä muiden alueellisten ja kansallisten toimijoiden kanssa kuuluu tehtävään.

Vihdin kunta valittiin keväällä 2021 mukaan UNICEF Lapsiystävällinen kunta –kehittämistyöhön. Ohjatun ja systemaattisen kehittämistyön avulla kunnassa voidaan varmistaa, että lapsen oikeudet toteutuvat mahdollisimman hyvin jokaisen vihtiläisen lapsen arjessa. Lapsuus on poikkeuksellinen ja ainutlaatuinen jakso ihmisen elämässä. Varhaisvuosien pohjalle rakentuu sekä yksilön että koko yhteiskunnan tulevaisuus. Kuntien päätöksenteossa tehdään suurin osa päätöksistä, jotka vaikuttavat merkittävästi kunnan lapsien oikeuksien toteutumiseen ja hyvinvoinnin tilaan.

Lapsiystävällinen kunta -malli on Suomen UNICEF:in kunnille tarjoama kokonaisuus, joka auttaa kuntia tekemään lasten kannalta oikeita ratkaisuja niin kunnan hallinnossa kuin lasten arjen palveluissa. Suurin osa suomalaisten lasten ja nuorten arkeen vaikuttavista päätöksistä tehdään nimenomaan kunnissa. Lapsiystävällinen kunta -malli perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen ja UNICEF:in kansainväliseen

Child Friendly Cities -malliin.

Jotta Lapsiystävällinen kunta -mallin mukainen kehittämistyö voi toteutua kunnassa onnistuneesti, UNICEF edellyttää kunnalta nimettyä koordinaattoria, selkeää viestintää sekä poikkihallinnollista koordinaatiota. UNICEF hyväksyi Vihdin Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelman, jonka operatiivinen toteuttaminen alkoi kesällä 2023. Seuraavan kerran etenemistä kohti asetettuja tavoitteita arvioidaan keväällä 2024.

Ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö on systemaattista, monialaista ja koordinoitua verkostotyötä, joka tähtää alkoholin, tupakka- ja nikotiinituotteiden sekä huumeiden käytön ehkäisemiseen ja vähenemiseen sekä mielen hyvinvoinnin tukemiseen. Lisäksi se ehkäisee ongelmallista rahapelaamista. Laadukas työ vaatii selkeää ja koordinoitua viestintää. Syksyllä 2023 perustetun hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen viestintäryhmän yhtenä keskeisenä tehtävänä on pitää kaikkia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen teemoja esillä. Viestintäryhmä järjestää syksyllä 2023 yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa valtuustoaloitteesta lähtöisin olevan viestintäkampanjan, jonka kärkenä on lasten ja nuorten päihteettömyyden tukeminen.

Nuorisopalvelut

Nuorisolaissa säädetään nuorisotyön ja -toiminnan edistämisestä ja nuorisopolitiikasta sekä niihin liittyvistä vastuista. Laki määrittelee nuorisotyön ja -politiikan kuuluvan kunnan vastuunalaisiin tehtäviin. Kunnan rooli on luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Lain tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia, tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista, tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa, edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja.

Kunnallinen nuorisotyö pyrkii vastaamaan kohdennetusti nuorten tarpeisiin, joita voidaan arvioida esimerkiksi Kouluterveyskyselyn tulosten, erilaisten nuorille suunnattujen kyselyjen ja monialaisten verkostojen tuottaman tilannekuvan perusteella. Vuonna 2020 alkanut koronapandemia ja siitä seuranneet rajoitustoimenpiteet ovat vaikuttaneet lasten ja nuorten hyvinvointiin. Varsinkin heikoimmassa asemassa olevien nuorten jälkihoitoon on kiinnitettävä huomiota. Vuoden 2023 Kouluterveyskyselyn mukaan vihtiläisistä 8.- ja 9.-luokkalaisista nuorista 18,6 % kokee vaikeaa ahdistusta. Samasta ryhmästä 27,2 % kokee terveydentilansa huonoksi. Koulukiusattuna tästä ryhmästä on 12,5 %, joka on lähes tuplasti enemmän kuin vuoden 2021 kyselyssä.

Vihdin nuorisopalvelujen tehtävänä on järjestää turvallista, osallistavaa ja laadukasta toimintaa vihtiläisille nuorille. Vihdin nuorisopalvelut jaetaan avoimeen nuorisotyöhön ja erityisnuorisotyöhön. Avoimen nuorisotyön palveluvalikoimaan kuuluvat mm. nuorisotilatoiminta, liikkuva paikkariippumaton nuorisotyö, erilaiset tapahtumat sekä pienryhmien ohjaaminen. Erityisnuorisotyön pääasiallinen tehtävä on toteuttaa palveluohjauksellista etsivää nuorisotyötä tukien opintojen, työelämän tai muiden tarvitsemiensa palvelujen ulkopuolelle jääneitä nuoria. Avoimen nuorisotyön ja erityisnuorisotyön yhteinen työmuoto on koulu- ja oppilaitosnuorisotyö, jota on kehitetty suurelta osin hankemuotoisena noin kahden vuoden ajan. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön tavoitteena on ohjata ja tukea oppilaita ja opiskelijoita esimerkiksi elämänhallintaan, koulunkäyntiin tai opiskeluun, vapaa-aikaan ja sosiaaliseen kanssakäymiseen liittyvissä asioissa. Lisäksi Vihdin, Lohjan ja Karkkilan alueella toimii Ankkuri-tiimi, jossa työskentelee erityisnuorisotyöntekijä, poliisi, sosiaalityöntekijä ja psykiatrinen sairaanhoitaja. Ankkuritiimin tapaamiseen ohjaututaan yleensä rikosilmoituksen tai lastensuojeluilmoituksen kautta. Tapaaminen järjestetään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja sen tarkoituksena on tarjota perheelle tukea ja tarvittaessa ohjata avun piiriin.

Vihdin nuorisopalvelujen toiminnan suunnittelua, kehittämistä ja järjestämistä ohjaa lainsäädännön, Valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman ja nuorten tarpeen lisäksi Vihdin kunnan strategia ja muut kuntatason ohjelmat. Vihdissä on nuorten näkökulmasta pitkät välimatkat ja kaikille pienille taajamille ei kulje aktiivista joukkoliikennettä. Nuorisopalveluiden toiminnan näkökulmasta huomionarvoista onkin palveluiden saavutettavuus. Saavutettavuuden lisääminen on strateginen toimenpide ja pohjaa kuntastrategian tavoitteeseen lisätä kuntalaisten tyytyväisyyttä asuinkuntaan. Nuorisopalveluissa saavutettavuutta parannetaan ottamalla käyttöön uusi Nuorten Vihti –auto, joka toimii liikkuvana nuorisotilana ja vie palvelua kahden kiinteän nuorisotilan lisäksi pienempiin taajamiin. Vuonna 2024 auton käyttöä pilotoidaan ja toiminnalle luodaan rakenteet. Lisäksi saavutettavuutta parannetaan kehittämällä koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä Aluehallintoviraston rahoittamassa hankkeessa, joka toteutuu ajalla 1/2023 –10/2024. Kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävä nuorisotyö tavoittaa hyvin kohderyhmää ja tuo palvelun nuorten luo. Hankkeen kolme kärkitavoitetta ovat pandemian aikaisten rajoitustoimien negatiivisten vaikutusten torjuminen, Ukrainasta Vihtiin sotaa paenneiden nuorten kotoutumisen edistäminen sekä nuorten kokemaan seksuaaliseen häirintään puuttuminen.

Nuorisopalveluiden henkilöstöresurssiin esitetään yhden nuoriso-ohjaajan henkilötyövuoden lisäämistä. Palveluvalikoiman laajentuminen, etenkin koulu- ja oppilaitosnuorisotyön toiminnan voimakas kasvu kolmen viimeisen vuoden aikana, on lisännyt tarvetta toiminnan koordinointiin. Nuorisotyötä toteutetaan useissa toimipisteissä, työtiimin eri jäsenten toimesta. Sisältöjä suunnitellaan, aikataulutetaan ja toteutetaan koulujen ja oppilaitosten aikataulujen mukaisesti laajan verkoston kanssa toimintaa yhteen sovittaen. Tällä hetkellä toiminnan koordinaatio on kaksi lisähenkilötyövuotta mahdollistavan hankeavustuksen varassa ja uhkana on, että avustuksen jälkeen toimintaa joudutaan laajamittaisesti supistamaan. Lisäksi Nuorten Vihti –auton käyttöönotto tarkoittaa käytännössä kolmannen, liikkuvan nuorisotilan avaamista. Henkilöstöresurssin lisääminen on linjassa myös kuntastrategian hyvinvoivan henkilöstön tavoitteen kanssa, koska riittävä henkilöstöresurssointi luo paremmat edellytykset työntekijöiden työhyvinvoinnille ja pitovoimalle.

3.5.2 Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tulosalue

(sis + ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	LTK 2024	KJ 2024	KH 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT	103 387	73 500	73 500	68 500	70 500	70 500		71 367	72 246
TOIMINTAKULUT	-2 884 507	-2 960 530	-2 959 534	-3 070 506	-3 070 506	-3 070 506		-3 112 866	-3 156 474
TOIMINTAKATE	-2 781 120	-2 887 030	-2 886 034	-3 002 006	-3 000 006	-3 000 006		-3 041 499	-3 084 228

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Vihdin kunnankirjasto tarjoaa kuntalaisille monipuolisia, asiantuntevia ja kattavia kirjastopalveluita. Kirjasto tarjoaa pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjoaa tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjoaa tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Toiminta perustuu lakiin yleisistä kirjastoista (2016/1492).

Vihdin kunnankirjasto palvelee pääkirjastossa, Kirkonkylän kirjastossa ja kirjastoautossa. Kirjastojen laajat aukioloajat lisäävät tilojen käyttöastetta ja mahdollistavat esimerkiksi etätyöskentelyn ja kokous- ja tapahtumakäytön. Kirjaston näyttely- ja tapahtumatoiminta tekevät kirjastosta merkittävän kulttuuritoimijan Vihdissä ja kirjastotoiminta tukee laajasti kuntalaisten hyvinvointia. Kehittyvän e-aineiston ja verkkosisällön myötä toiminta tukee kunnan digitalisaatiota. Vihdin kunta liittyy mukaan vuonna 2024 avautuvaan kuntien yhteiseen e-kirjastoon, joka varmistaa tasa-arvoiset ja laadukkaat e-kirjastopalvelut kunnan asukkaille. Kirjasto toimii lukemisen edistämisen, mediakasvatuksen ja elinikäisen oppimisen keskuksena. Laajaa ja aktiivista yhteistyötä toteutetaan muun muassa opetustoimen ja varhaiskasvatuksen, sekä 3. sektorin toimijoiden kanssa. Vihdin kunnan kirjastoautopalvelun jatkon tarkastelu suoritetaan kunnanvaltuuston

päätöksen mukaisesti vuonna 2024. Kirjastoautopalvelun jatkaminen vaatii investoinnin uuteen kirjastoautoon.

Historia on elävää ja ympäröi meitä kaikkia. Kulttuuriperintö tuo merkityksellisyyttä, syvyyttä ja perspektiiviä sekä Vihtiin että koko maailmaan. Vihdin museo on paikallisen kulttuuriperinnön asiantuntija, museopalveluiden tuottaja, toimialansa kehittäjä ja viranomainen. Museon tehtävistä säädetään museoista annetusta laista ja asetuksessa (314/2019). Vihdin museopalvelut tarjoaa uusia malleja ja työkaluja kulttuuriperinnön vapaampaan ja monipuolisempaan käyttöön. Kehitämme jatkuvasti uusia digitaalisia palveluita, yhteistyön tapoja sekä asiakaskokemusten että kuntaorganisaation tavoitteiden valossa. Avaamme osaamisemme yhteiskunnan käyttöön, paikallisen päätöksenteon tueksi ja otamme rohkeasti kantaa alammme liittyviin yhteiskunnallisiin aiheisiin. Työmme vahvistaa kestävästä kehitystä ja yhteistä hyvinvointia. Innostamme kuntalaisia kokemaan vihtiläisen kulttuuriperinnön omakseen ja osallistumaan yhdessä siitä huolehtimiseen.

Kuntien kulttuuritoimintalaki korostaa kulttuurin ja taiteen hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa edistäviä vaikutuksia. Vihdin kuntaorganisaatio on paikallisen kulttuuritoiminnan rakentumisen ja kehittymisen mahdollistaja. Kulttuuripalveluiden tehtävä on vahvistaa vihtiläisten taiteen tuottajien toimintaedellytyksiä, lisätä kuntalaisten osallisuutta taiteeseen ja kulttuuriin sekä edistää kulttuuristen oikeuksien toteutumista.

Kunnassa toimii viisi taiteen perusopetusta antavaa opistoa kuvataiteen, käsityön, musiikin ja tanssin aloilta, joiden toimintaa kunta tukee vuosittain kumppanuussopimuksella sovitulla taloudellisella avustuksella, sekä osoittamalla tiloja opetuskäyttöön. Musiikkiopistopalveluita ostetaan lisäksi Lohjan kaupungilta. Vapaata sivistystyötä alueella tarjoaa Hiiden Opisto, jonka toimintaa tuotetaan kuntasopimuksella yhteistyössä Siuntion ja Lohjan kaupungin kanssa. Vuonna 2023 Vihdin kunta tuki kulttuuri- ja kansalaisjärjestöjä 45.000 eurolla kohde- ja yleisavustuksien muodossa. Kulttuuripalvelut pitää yllä valtakunnallisesti arvostettua, laadukasta kotimaista taidetta ilmaiseksi kuntalaisille esittelevän, taidegalleria Galleria Pictorin toimintaa. Taide- ja tapahtumatuotantoa toteutetaan yhteistyössä paikallisten luovien alojen toimijoiden, yhdistysten ja yritysten kanssa.

Toiminnan ja talouden kannalta yleisten kulttuuripalveluiden suurimmat ponnistukset vuodelle 2024 ovat Kirkkoniemen vanhan koulukiinteistön muuttaminen ja toiminnan kehittäminen aluetta monipuolisesti palvelevaksi kulttuuri- ja tapahtumakeskukseksi, sekä kulttuurikasvatussuunnitelman jalkauttaminen. Kulttuurikasvatussuunnitelma tuo laadukkaat kulttuuri- ja taidekokemukset osaksi jokaisen vihtiläisen lapsen arkea. Laajamittainen kunnan kulttuuritoiminnan ja kulttuurikeskuksen kehittäminen vaativat henkilöstöresursseihin panostamista.

Kulttuuripalveluiden toiminnan ydin on kunnan toimijoiden aktivoimisessa osaksi palvelujen tuottamista ja kehittämistä. Kehitystyön tähtäimenä ovat pitkäjänteisen ja kestävä toiminnan turvaamisen vaatimat rakenteet ja resurssit. Suurin haaste kulttuuripalveluiden tuottamiselle ja kehittymiselle Vihdin kunnassa on valtakunnallisella ja alueellisella tasolla vertailtuna keskiarvoa huomattavasti pienemmät taloudelliset resurssit. Kuntaliiton kustannusrakennetavallisuuden mukaan Vihdin kulttuuripalvelujen kustannukset asukasta kohti ovat alle puolet koko maan keskiarvosta ja vain noin kolmannes Uudenmaan kuntien tasosta.

Kirjaston tunnusluvut	TP2020	TP 2021	TP 2022	TA2023	TOT		
					6/2023	LTK 2024	TA 2024

Lainat	443 844	453 023	525 120	550 000	282 798	550 000	550 000
Lainat / asukas	15	15	18	19	10	19	18,75
Kävijämäärä	343 655	303 906	392 594	400 000	218 518	400 000	400 000
Nettomenot €/ asukas (ulk.+ sis.)	51,79	51,87	53,09	54,84	27,99	57,13	57,13
Nettomenot €/ asukas (ulk.)	30,55	32,06	32,34	33,38	17,41	34,44	34,44
Nettomenot €/laina (ulk.+sis.)	3,4	3,35	2,93	2,92	2,9	3,05	3,05
Nettomenot €/laina (ulk.)	2,01	2,07	1,78	1,78	1,8	1,84	1,84

Huom! Lainoissa fyysiset- ja e-aineistolainat. Kävijämäärässä fyysiset- ja verkkokävijät

Museon tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA2023	TOT 6/2023	LTK 2024	TA 2024
Näyttelyjen määrä	3	4	2	3	2	3	3
Kävijämäärä	2 599	2 504	1 593	6 000	3 264	6 500	6 500
Nettomenot €/ asukas (ulk.+ sis.)	8,6	8,8	11,29	12,78	6,41	13,69	13,63
Nettomenot €/ asukas (ulk.)	3,43	3,55	3,67	4,35	2,19	4,66	4,59
Nettomenot €/kävijämäärä (ulk.+sis.)	96,47	102,75	205,25	62,38	57,52	61,79	61,48
Nettomenot €/ kävijämäärä (ulk.)	38,47	41,49	66,64	21,24	19,66	21,03	20,72

3.6 Elinvoimalautakunta

(sis + ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	LTK 2024	KJ 2024	KH 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT	32 966 790	44 631 305	35 024 212	38 634 796	38 109 443	38 109 443		37 149 714	38 124 284
MYyntITUOTOT	12 365 176	12 933 030	12 903 912	13 523 432	13 538 465	13 538 465		13 628 427	14 352 055
MAKSUTUOTOT	639 838	795 100	805 000	1 729 245	1 729 245	1 729 245		629 876	830 509
TUET JA AVUSTUKSET	215 722	445 250	445 250	176 200	176 200	176 200		175 675	175 151
MUUT TOIMINTATUOTOT	19 746 054	30 457 925	20 870 050	23 205 919	22 665 533	22 665 533		22 715 736	22 766 569
VALMISTUS OMAA KÄYTTÖÖN TOIMINTAKULUT	137 338	218 600	222 024	134 900	169 900	169 900		199 900	199 900
HENKILÖSTÖKULUT	-8 557 173	-9 779 537	-9 733 415	-	-	-		-10 576	-10 821
PALKAT JA PALKKIOT	-6 947 788	-7 725 162	-7 720 506	-8 197 142	-8 127 085	-8 127 085		-8 350 608	-8 554 325
HENKILÖSIVUKULUT T	-1 609 386	-2 054 375	-2 012 909	-2 193 318	-2 179 197	-2 179 197		-2 225 427	-2 267 558
PALVELUJEN OSTOT	-8 148 457	-5 725 544	-5 363 134	-7 024 519	-6 544 200	-6 544 200		-6 731 630	-6 931 621
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-6 804 257	-7 464 746	-7 468 269	-8 385 894	-7 580 730	-7 580 730		-7 806 188	-8 167 134
AVUSTUKSET MUUT TOIMINTAKULUT	-261 398 -3 432 627	-342 000 -3 259 673	-342 000 -3 265 919	-324 500 -3 185 629	-324 500 -2 994 206	-324 500 -2 994 206		-324 500 -2 999 706	-324 500 -2 999 706
TOIMINTAKATE	5 900 215	18 278 405	9 073 499	9 458 694	10 529 425	10 529 425		8 911 555	9 079 340

(ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	KEHYS 2024	LTK 2024	KJ 2024	TA 2024
TOIMINTATUOTOT	9 779 358	21 033 325	11 426 232	11 061 386	12 307 684	12 024 672	
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	137 338	218 600	222 024	218 600	134 900	169 900	
TOIMINTAKULUT	-24 708 393	-24 547 003	-24 148 240	-25 284 503	-27 091 963	-25 773 220	
TOIMINTAKATE	-14 791 698	-3 295 078	-12 499 984	-14 004 517	-14 649 379	-13 578 648	

Toiminnan kuvaus

Elinvoimalautakunta koostuu kahdeksasta tulosalueesta, jotka on jaettu kahteen keskukseseen. Tehtävänä on huolehtia tuki-, kunnallisteknisten-, kaavoitus- ja maankäyttö- ja tilapalveluiden tuottamisesta, liikuntapalveluista, vesihuollon palveluista sekä ateria- ja puhdistuspalveluista. Kunnan strategian ja asetettujen tavoitteiden mukaisesti elinvoimalautakunta kehittää ja ylläpitää hyvää yhdyskuntarakennetta sekä luo edellytykset kunnan asukkaille ja elinkeinoelämälle toimia terveellisessä, turvallisessa, viihtyisässä ja toimivassa ympäristössä. Lisäksi tehtävänä on järjestää kunnan peruspalveluille toimivat ja tehokkaat tilapuitteet.

Lautakunnan osalta talousarviossa pysymistä tai palveluiden tuottamista koskevat merkittävimmät riskit liittyvät mm. energian hinnan ja sääolosuhteiden voimakkaisiin vaihteluihin (mm. lämmitys, valaistus, talvi- ja kesähoito), palvelumäärien nousuun kyseisiä määrärahalisäyksiä nopeammin (uudet tilat, kadut, verkostot, puistot), ulos ja sisään vuokrattujen ja väliaikaisesti tyhjillään olevien kiinteistöjen määrän vaihteluun. Kunnan omistaman rakennuskannan kunnossapitovelka voi realisoitua vaikeasti ennakoitavina korjaustarpeina ja -laajuuksina. Sisäilmaongelmat ovat jatkuvassa seurannassa ja saattavat edellyttää erityistoimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi.

Henkilöstön jaksamiseen ja ikääntymiseen liittyy riskejä vakanssien täyttämisen ja sijaisten saamisen osalta. Toiminnan jatkuvuuden kannalta on tärkeää pitää huolta ns. hiljaisen tiedon siirtymisestä organisaation uudistuessa.

Lautakunnalla on keskeinen tehtävä kunnan maankäytön kehittämisen ohjaajana ja valvojana.

Vuonna 2023 Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue otti hoitaakseen soten ja pelastuslaitoksen asiakokonaisuudet. Aikaisemmin SOTE toiminnoista vastasi Perusturvakuntayhtymä Karviainen ja pelastustoimesta Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos. Pelastuslaitoksen maksuosuuden osuus on ollut poissa määrärahoista elinvoimalautakunnan alta vuodesta 2023 alkaen.

Elinvoimalautakunnan merkittävimmät strategiset tavoitteet liittyvät elinvoimapalveluiden palvelukeskuksen toimialaan. Toinen tärkeä kokonaisuus on Infra- ja tukipalveluiden toimiala, jonka tehtävänä on mahdollisimman hyvin turvata kuntalaisten arjen sujuminen.

Elinvoimapalveluiden palvelukeskuksen strategiaa tavoitteita vuonna 2024 ovat eri tasoisten ja tavoitteiltaan monipuolisten asema- ja osayleiskaavojen edistämisen ohella muun muassa maanhankintaan panostaminen ja matkailustrategian laadinta yhteistyössä kunnan alueella toimivien matkailutoimijoiden kanssa.

Infra- ja tukipalveluiden strategiaa tavoitteita ovat olemassa olevan infrastruktuurin ja rakennuskannan tarkoituksenmukainen ylläpito ja kehittäminen. Korjausvelan syntymistä tulee välttää suunnitelmallisilla toimenpiteillä. Uustuotannon osalta on suunnittelussa teknistaloudellisen optimin ohella tavoiteltava ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja.

Kuntastrategia on asettanut infra ja tukipalveluille tavoitteeksi suunnitelmallisen öljylämmityksestä luopumisen. Tavoite edellyttää kohdekohtaisten suunnitelmien ja ratkaisujen selvittämistä ja toteutuksen suunnittelua. Osana vihreää siirtymää tavoitteeksi on asetettu myös aurinkoenergian hyödyntämisen

lisääminen julkisissa rakennuksissa. Tavoitteen on saada Helmiharjun kaavan ensimmäinen rakennusvaihe käyntiin. Vesilaitoksen vastuualueella keskeisin tavoite on jätevedenpuhdistamohankkeen edistäminen ja suunnitelman saattaminen viranomaiskäsitteeseen lupavalmiuden saavuttamiseksi. Kevyenliikenteen raitiston rakentuminen on mukana keskuksen strategisissa tavoitteissa. Rakentamisen edellyttämät suunnitteluvaiheet on tehtävä yhdessä Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa. Tärkeimmät verkolliset puutteet ovat kylien välisellä kevyenliikenteenverkolla. Nämä raitit sijoittuvat poikkeuksetta valtion maantieverkon yhteyteen. Tavoitteena on vuositaso suunnitteluohjelman laatiminen.

Merkittävät talouden ja toiminnan onnistumiseen kohdistuvat riskit

Riskin kuvaus	Riskin hallinta	Riskin toteutumisen seuranta
Taloustilanteen vaikutus palvelutasoa laskevasti	Toimet kohdistetaan turvallisuuden ja terveyden varmistamiseen	Tehtävien toimeenpanojärjestyksen hallinta
Maailmanolosuhteista johtuen saattaa syntyä tilanteita, joissa sähkön saanti ei ole varmaa	Kunta etsii omaan toimintaan liittyvät mahdollisuudet sähkön kulutushuippujen aikaisen kulutuksen pienentämiseksi. Tällaisia toimia voivat olla mm. rakennusten lämpötilan laskeminen 1–2 asteella sekä valaistuksen käytön vähentäminen.	Jatkuva seuranta mm. yksikköpalavereissa.
Hiljaisen tiedon katoaminen henkilöiden siirtyessä pois kunnan organisaatiosta.	Varmistetaan organisaation rakenteella hiljaisen tiedon hallinta.	Pidetään huolta siitä, että henkilöjärjestelyt tukevat hiljaisen tiedon siirtymistä.

3.6.1 Liikuntapalvelut

(sis + ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	LTK 2024	KJ 2024	KH 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT	211 501	186 000	186 000	205 545	205 545	205 545		207 234	208 947
TOIMINTAKULUT	-780 338	-766 030	-765 688	-779 051	-779 051	-779 051		-791 746	-804 771
TOIMINTAKATE	-568 837	-580 030	-579 688	-573 506	-573 506	-573 506		-584 512	-595 824

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Liikuntapalveluiden toiminta-ajatuksena on tuottaa monipuoliset matalan kynnyksen liikuntapalvelut lähellä kuntalaista sekä kannustaa kuntalaisia omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen.

Liikuntapalveluiden pääasiallinen toiminta keskittyy kuntalaisten aktivointiin. Eniten resursseja kohdistetaan uimahallitoimintojen ylläpitoon, kausiohjelman pyörittämiseen sekä koululaisten uimaopetuksen järjestämiseen. Vuonna 2024 painopistealueiden muutosta tullaan jatkamaan siten, että kaikki ohjattu toiminta ei tapahdu liikuntapalveluiden tiloissa vaan ohjaajat jalkautuvat mm. kouluille. Liikuntalähete -toimintaa tullaan vahvistamaan yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Tarkoituksena on tehdä entistä vaikuttavampaa työtä ja koska ohjattuihin ryhmiin hakeutuneiden määrä on rajallinen, on tarkoituksenmukaista jalkautua harkittuihin pisteisiin ja toisaalta pyrkiä opastamaan yksilöitä kohti

aktiivisempaa elämää. Painopisteiden uudelleen sijoittamisen seurauksena liikuntapalveluiden tulot ohjatusta liikunnasta tulevat todennäköisesti hieman supistumaan, mutta mikäli aktivoinnissa onnistutaan, näkyy onnistuminen todennäköisesti säästöinä mm. sotepalveluiden puolella. Ennen kaikkea tästä hyötyy kuntalainen.

Toimintaa järjestetään pääasiassa Nummelassa sekä kirkonkylällä neljän ohjaajan sekä kahden uimaopettajan voimin. Työnjohdollinen liikunnanohjaaja kiertää Vihdin kouluja n. 2pv/vko. Kylien liikuttamiseen pyritään lähiliikuttajien avulla.

	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Uimahallin kävijät kpl	38 781	22 394	37 925	40 000	40 000	40 000	40 000
Liikuntaryhmien toteutunut lukumäärä kpl	89	73	68	70	70	70	70
Liikuntaneuvonta asiakasmäärä kpl	62	38	38	180	180	180	180
Yleisavustusta saaneiden järjestöjen määrä kpl			24	30	30	30	30
Yleisavustuksen määrä €/harrastaja			12	10	10	10	10
Uimaopetukseen osallistujien uimataito 1.-2. lk (%)	85,7	91,5	90	91	91	91	91

Liikuntapalveluiden toiminnalla on merkittävää vaikuttavuutta kuntalaisten hyvinvointiin. Liikuntapalvelut tuottaa matalan kynnyksen liikuntapalveluita, joihin on helppo osallistua ja kustannukset harrastamiselle ovat kohtuulliset. Koululaisten uimaopetus on maksutonta ja opetuksen piirissä ovat kaikki kunnan 1.-4. luokkalaiset.

3.6.2 Elinvoimapalvelut

(sis + ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	LTK 2024	KJ 2024	KH 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT	1 853 958	12 387 300	2 712 682	3 666 500	2 766 500	2 766 500		1 679 555	1 892 776
TOIMINTAKULUT	-2 237 179	-2 732 741	-2 700 922	-2 870 299	-2 910 299	-2 910 299		-2 985 127	-3 062 162
TOIMINTAKATE	-383 221	9 654 559	11 760	796 201	-143 799	-143 799		-1 305 572	-1 169 386

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Markkinointi ja viestintä

Kunnan markkinoinnin kärkiä vuonna 2024 ovat viestintäohjelman mukaisesti asuminen, rekrytointi, elinkeinopalvelut ja yritykset sekä matkailu. Yleisissä markkinointitoimenpiteissä keskitytään kuntastrategian mukaisesti erityisesti asumisen markkinointiin ja tonttimyynnin edistämiseen. Vuonna 2023 alkanut kotisivuston asteittainen muutostyö ulottuu keväälle 2024. Olemme mukana muun muassa Kevätmessuilla ja

Wuosisatamarkkinoilla sekä järjestämme Vihti Race -seikkailutapahtuman. Markkinointi- ja viestintäpalveluja tuottaa yksi henkilö kokoaikaisesti ja yksi henkilö osa-aikaisesti.

Elinkeinopalvelut

Vihdin kunnan strategian mukaisesti kunnan elinvoimaisuus tarvitsee yritysten ja työpaikkojen kasvua. Vihdin kunnan elinkeinopalvelut ovat viime vuosina alkaneet toimia entistä aktiivisemmin yrittäjyyden ja yritys yhteistyön edistäjänä. Vihti on monipuolinen eri palveluiden tarjoaja sekä yrittäjyyden mahdollistava kunta.

Kunnan tarjoamalla käytännön palveluilla helpotamme yritysten sijoittumista Vihtiin. Yritykset saavat kaikki tarvitsemansa palvelut saman katon alta – oli kyseessä sitten suuryritys tai vasta aloittava pienempi yritys.

Elinkeinopalvelut tuottaa elinkeinoelämän neuvonta- ja asiantuntijapalveluita, elinkeinomarkkinointia, yrittäjyysympäristön toimintaedellytysten, yritystoiminnan kehittymisen ja yritys yhteistyön edistämistä.

Elinkeinopalveluissa esitetään myös vuonna 2024 olevan kolme palkattua henkilöä, vuoden 2023 mukaisesti. Elinkeinopäällikkö vastaa elinkeinopalveluiden kehittämisestä ja johtamisesta, toimivien yritysten neuvonnasta, paikallisesta ja alueellisesta elinkeinotoiminnan verkostoyhteistyöstä ja sijoittumispalveluista. Yritysneuvoja vastaa alkavien yritysten neuvonnasta ja osin myös elinkeinotoiminnan verkostoyhteistyöstä sekä matkailuun liittyvien kampanjoiden ja tapahtumien suunnittelusta ja toteutuksesta. Markkinointiasistentti vastaa erilaisten elinkeinotoiminnan markkinointimateriaalien suunnittelusta ja toteutuksesta sekä VisitVihti.fi -sivustojen päivittämisestä yhteistyössä Vihdin matkailutoimijoiden kanssa sekä matkailuun liittyvien kampanjoiden ja tapahtumien suunnittelusta ja toteutuksesta.

Matkailun kehittämiseen liittyen Vihti, Lohja ja Karkkila käynnistävät yhteisen pyörämatkailun kehittämiseen liittyvän hankkeen, jossa tavoitteena on rakentaa kunkin kunnan alueelle pyörämatkailureitit ja tuoda näkyväksi niihin liittyvät palvelut. Hankkeen päärahoitus (70 %) tulee paikalliselta Leader -ryhmältä ja kuntien osuus rahoituksesta on 30 %. Hankkeen on positiivisen rahoituspäätöksen saatuaan tarkoitus käynnistyä v. 2024 alussa jatkuen v. 2025 loppuun. Kuntien rahoitusosuus kahden vuoden ajalle on n. 10 000 € / kunta.

Uusien yritysten sijoittumisen edistämiseksi Vihtiin panostetaan erityisesti Etelä-Nummelan (Rostin yritys puisto) ja Hiidenlaakson työpaikka-alueiden markkinointiin. Rostin alueen ja myös koko Vihdin vetovoimaan positiivisesti vaikuttaa Microsoftin datakeskuksen sijoittumispäätös Vihtiin.

Jo vuoden 2023 aikana on kysyntää ollut erityisesti suurille teollisuus-/työpaikkatonteille. Vihdin työpaikka-alueiden räätälöitävyys yritysten rakennustarpeiden mukaan ja varautuminen isojen tonttien tarjontaan on Vihdille kilpailuetu.

Yrityspalveluiden parantamiseen tähdätään myös Vihdin elinkeino- ja työllisyyspalveluiden yhteistyötä kehittämällä. Tällaisia toimenpiteitä ovat esim. yhteisen asiakastietojärjestelmän käyttöönotto (Hakosalo) ja yritysten kontaktointien kautta saatujen palvelutarpeiden tehokkaampi jakaminen elinkeino- ja työllisyyspalveluiden kesken. Yhteistyön kehittämisellä tähdätään myös tulevan TE25 -uudistuksen mukana tuomiin toiminnan muutoksiin kuntien sisällä ja välillä. Yrityspalveluiden parantamiseen tähdätään myös Vihdin elinkeino- ja työllisyyspalveluiden yhteistyötä kehittämällä. Tällaisia toimenpiteitä ovat esim. yhteisen asiakastietojärjestelmän käyttöönotto (Hakosalo) ja yritysten kontaktointien kautta saatujen palvelutarpeiden tehokkaampi jakaminen elinkeino- ja työllisyyspalveluiden kesken. Yhteistyön kehittämisellä tähdätään myös tulevan TE25 -uudistuksen mukana tuomiin toiminnan muutoksiin kuntien sisällä ja välillä.

TE25 -toimintamallien kehittämiseksi Vihti, Lohja ja Luksia ovat saaneet ESR -rahoituksen Navigaattori -

hankkeelle, joka on alkanut 2023 puolivälissä ja jatkuu 2025 puoliväliin. Hankkeen kautta saatavilla resursseilla on tarkoitus kunkin toimijan osalta kehittää palvelut ja toimintamallin niin työnhakijoille, rekrytointeja tarvitseville yrityksille kuin myös omistajanvaihdosta suunnitteleville tai tarvitseville yrityksille.

TE 25 -uudistukseen liittyen Vihti, Kirkkonummi ja Siuntio tullevat muodostamaan yhteisen työllisyysalueen. Uudistukseen liittyy vahvasti elinkeinopalveluiden kehittäminen alueen toimiville yrityksille ja yritystoimintaa suunnitteleville henkilöille. Vihdin kunta tuottaa ko. palvelut Vihti Business -brändin alla omalla henkilökunnalla. Kirkkonummi on ostanut elinkeinopalvelut YritysEspoolta ja Siuntio Novago Yrityskehitys oy:ltä. Nyt olemassa olevien tietojen mukaan sekä YritysEspoon että Novagon toiminta loppuu 31.12.2023, joka tarkoittaa, että Kirkkonummella ja Siuntiolla ei ole elinkeinopalveluita vuoden 2024 alusta alkaen. Alustavissa TE25 -yhteistyöneuvotteluissa Vihti on tarjonnut Kirkkonummelle ja Siuntiolle, että ne voisivat jatkossa ostaa elinkeinopalvelut Vihdin kunnalta. Mikäli Kirkkonummi ja Siuntio hyväksyvät tarjotun yhteistyösopimuksen, tarkoittaa se 2-3 uuden henkilön rekrytointia Vihdin elinkeinopalveluihin. Tämä tulisi muuttamaan merkittävästi myös elinkeinopalveluiden budjettia v. 2024 ja siitä eteenpäin. Neuvottelut yhteistyöstä jatkuvat syksyn 2023 aikana.

Mittaus- ja paikkatietopalvelut

Mittaus- ja paikkatietopalvelujen henkilöstö vastaa uudiskartoituksesta, pitää yllä kunnan kantakarttaa ja laatii sekä hyväksyy asemakaavojen pohjakartat, vastaa kaavalaskennasta, pitää yllä osoitekarttaa ja osoiterekisteriä, päättää tienimet asemakaava-alueiden ulkopuolella, huolehtii paikkatietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä, myöntää karttojen julkaisuluvat sekä hyväksyy käyttöoikeussopimukset, suorittaa kiinteistötoimitusten valmistelua sekä antaa ja tarkistaa tietoja Verohallinnolle, Maanmittauslaitokselle sekä Digi- ja väestötietovirastolle. Tehtäviin kuuluu myös rakentamisen valvontaan, maankäytön suunnitteluun, kunnallistekniseen suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tonttituotantoon liittyviä maastomittauksia.

Paikkatietojärjestelminä ovat käytössä Trimblen sovellukset, joilla hoidetaan mm. karttojen ylläpito ja tuottaminen, kaavojen laatiminen, rakennus- ja poikkeamislupien sekä suunnittelutarveratkaisujen käsittely, myytävien ja vuokrattavien tonttien haku, maanvuokrien ja kunnan maaomaisuuden hallinta, katu- ja viheraluerekisterin ylläpito, sisäinen ja ulkoinen karttapalvelu sekä rajapintapalvelut. Paikkatietojärjestelmät sisältävät myös Vihdin alueen kiinteistötiedot, rakennus- ja huoneistotiedot sekä väestötiedot.

Mittaus- ja paikkatietopalvelujen vahvuus on 10 henkilöä, josta Vihti-toimenpiteenä yksi työsuhde on väliaikaisesti ollut täyttämättä vuodesta 2020 lähtien. Palvelutilanteen parantamiseksi tämä paikka on tarkoitus täyttää vuoden 2024 alusta. Lisästarve henkilöstömenoihin on hieman alle 41 000 euroa. Resurssitilanne on tästä huolimatta vaikea, koska kolme henkilöä on irtisanoutunut vuoden 2023 aikana ja rekrytointi alalle on viime aikoina ollut melko haasteellista.

Heikon resurssitilanteen johdosta vuodelle 2023 asetettuja tavoitteita ei ole ollut mahdollista toteuttaa, joten kyseiset tavoitteet siirtyvät vuodelle 2024. Näistä yhtenä on paikkatietosuunnitelman laatiminen, jolla on tarkoitus luoda toimenpiteet paikkatietojärjestelmien, osaamisen sekä paikkatietoaineistojen hyödyntämisen kehittämiselle. Tavoitteena on myös 3D-kantakartan tuottaminen koealueelta, jotta saadaan määriteltä tarkoituksenmukainen tietojärjestelmäympäristö sekä nykyisen kantakartan korjausvaatimukset 3D-kantakartan tuottamisen mahdollistamiseksi. Samalla luodaan selkeä menettelytapa 3D-kantakartan tuottamisesta. Lisäksi jatketaan resurssien puitteissa paikkatietoaineistojen laadun sekä saatavuuden parantamista tarkentamalla rajamerkkejä, täydentämällä kaavalaskentaa sekä lisäämällä paikkatietoaineistoja hyödynnettäväksi.

Kaavoituspalvelut

Kaavoituspalveluita tuottaa kunnassa 11 henkilöä: 1 kaavoituspäällikkö, 5 kaavasuunnittelijaa, kaavoitusinsinööri, kaavoitussihteeri, suunnitteluavustaja- ja assistentti sekä liikennesuunnittelija, jonka vakanssi jaetaan puoliksi yhdyskuntatekniikan kanssa. Kaavoituksessa laaditaan maankäytön suunnitelmia – yleis- ja asemakaavoja sekä valmistellaan maisema- ja poikkeamislupia sekä suunnittelutarveratkaisuja.

Vuoden 2024 aikana on tavoitteena saattaa hyväksyntään konsulttien toimesta laadittavat Tervalammen ja Haimoon osayleiskaavat sekä edistää Vihtijärven, Nummelan ja Jokikunta-Vanjärven osayleiskaavatöitä. Kaavarunkotöistä saatetaan hyväksyntään Nummelan keskustan kaavarunko, joka toimii osaltaan Nummelan osayleiskaavatyön pohjana. Asemanseudun kaavarunko ja viedään eteenpäin Nummelan keskustan alueen vastaavaa työtä. Asemakaavoituksessa on ensi vuoden työohjelmassa useita kunnan strategisia tavoitteita edistäviä hankkeita, joilla kasvatetaan monipuolista ja kysyntään vastaavaa asuin- ja yritystonttivarantoa liikenteellisesti edullisilla sijainneilla, erityisesti Nummelan alueella. Tavoitteena on saada hyväksymiskäsittelyyn muun muassa Rostin yritysalueita laajentavat työpaikka-alueiden asemakaavat, Etelä-Nummelan työpaikka-alue II (N202) ja Linnanmäen yritysalue (N205) sekä pientalokaavavarantoa Etelä-Nummelassa merkittävästi kasvattava Ridalinmetsän asemakaava (N175). Kaiken kaikkiaan on vuoden 2024 aikana hyväksyttäväksi vietävillä asemakaavoilla tavoitteena saada lisättyä monipuolista asumisen kaavavarantoa noin 80 000 k-m²:llä ja työpaikkakaavavarantoa reilulla 300 000 k-m²:llä.

Vuoden 2024 aikana jatketaan yhdyskuntakehittämisen kokonaisprosessiin liittyvän yhteistyön kehittämistä ja parantamista niin, että jo asemakaavaprosessien aikana tunnistetaan ja tehdään tarvittavat toteutusta parantavat ja nopeuttavat toimenpiteet. Yhteensovittamalla asemakaavan, infran ja yleisten alueiden suunnitteluprosesseja mahdollistetaan kaavatalouden, toteutuksen ja laadun kannalta parempi elinympäristön suunnitelma kullakin alueella sekä pystytään aikataulutuksen ja resurssien käytön parempaan hallintaan.

Maankäyttöpalvelut

Maankäyttöpalveluita kunnassa tuottaa 3 hengen tiimi, jossa työskentelevät maankäyttöinsinööri sekä kaksi maankäyttöasiantuntijaa. Toisen maankäyttöasiantuntijan rekrytointi pyritään saada päätökseen vuoden 2023, jotta maankäyttöpalvelut voi toimia täydellä teholla vuoden 2024 alusta lukien. Maankäyttöpalvelut vastaa kunnan maapoliittisten linjausten valmistelusta ja toteuttamisesta, sekä hallinnoi kunnan maaomaisuutta asemakaavatonttien sekä asemakaava-alueen ulkopuolisten alueiden osalta.

Yhtenä maankäyttöpalveluiden keskeisimmistä tehtävistä on hankkia kunnan omistukseen vuosittain uusia asemakaavoittamattomia maa-alueita, eli ns. raakamaata, tulevaisuuden maankäyttötarpeita varten. Tehtävänä on myös asemakaavoitettujen tonttien myynti / vuokraus asumisen ja elinkeinotoiminnan tarpeisiin. Lisäksi tehtäviin kuuluvat maankäyttösopimusten laatiminen yksityisten omistamien alueiden asemakaavoja laadittaessa sekä kunnan omistamien, palvelurakenteen kannalta tarpeettomien kiinteistöjen myynti.

Vuonna 2024 on tavoitteena jatkaa aktiivista ja kohdennettua maanhankintaa erityisesti tulevaisuuden työpaikka-alueita varten. Tulevaa asumista varten tehtävässä maanhankinnassa tulee muuttuvat asumispreferenssit huomioida jo maanhankintavaiheessa. Maanhankintaa on tehtävä liikenteellisesti keskeisiltä sijainneilta pohjavesiolosuhteet huomioiden sekä asumisen osalta painottaen erityisesti sellaisia alueita, jotka voisivat toteutuessaan tukeutua joukkoliikenteeseen.

Lisäksi tontinluovutustavoitteiden saavuttamiseksi on tavoitteena luoda vuosittain uusia ja kiinnostavia asuinalueita sekä kehittää prosesseja yhteistyössä muun organisaation kanssa.

MAL-sopimuksessa asetettujen asuntotuotantotavoitteiden saavuttamiseksi maankäyttöpalveluissa tehdään

määrätietoista työtä. Maankäyttöpalveluiden tavoitteena on, että kunnan alueella käynnistyy ainakin kaksi kerrostalohanketta vuosittain.

Palvelun vaikuttavuus

Elinkeinopalvelut

Palvelun vaikuttavuus aloittavien yrittäjien osalta

Kunnan omana palveluna paikallisesti toteutetut neuvontapalvelut madaltavat yrityksen perustamiseen liittyvien asioiden hoitamiseen liittyviä epävarmuuksia ja haasteita aloittavien yrittäjien osalta. Palvelun tuloksena aloittavat yrittäjät saavat apua liiketoimintasuunnitelman ja siihen liittyvien laskelmien laatimiseen. Laadukas liiketoimintasuunnitelma lisää myös mahdollisuutta saada starttiraha. Kokonaisuutena uusien yritysten määrä kasvaa enemmän kuin ilman ko. palvelua tapahtuisi.

Palvelun vaikuttavuus toimivien yritysten osalta

Toimivat yritykset saavat paikallisesti toteutettuna yritysten kasvuun, kehittymiseen ja toimintaedellytysten parantamiseen liittyvät palvelut. Erilaisten rahoitus-, työllistämisen- ja kasvupalveluiden parempi hyödyntäminen vihtiläisten yritysten osalta lisää yritysten kasvupotentiaalin hyödyntämistä ja sitä kautta positiivisia vaikutuksia työllisyyteen ja kunnan verotuloihin.

Palvelun vaikuttavuus Vihtiin sijoittumista suunnittelevien yritysten osalta

Vihtiin sijoittumista suunnittelevat yritykset saavat joustavat ja nopeat palvelut. Sijoittumispalvelumme lupaavat potentiaaliselle asiakkaalle yhden päivän aikana

- Tontti- tai toimitilakatselmuksen teollisuusalueella tai vapaana olevassa toimitilassa/tiloissa.
- Päätätapaamisen kunnan johdon, luottamushenkilöiden tai toimialajohdon kanssa.
- Lupaprosessien selkiinnyttämisen kunnan lupaviranomaistapaamisessa kanssa. Yrittäjä tapaa kaikki tarvittavat päättäjät samalla kertaa saman pöydän (tai Teamsin) äärellä.

Yrittäjän kannalta kunnan toimitilatontteihin ja rakentamiseen liittyvien asioiden käsittely kunnan eri yksiköissä yhteistyössä tekee palvelusta joustavaa, nopeaa ja koordinoitua. Tämä helpottaa yrityksen sijoittumispäätöksen tekemistä Vihtin eduksi.

Markkinointi ja viestintä

Markkinoinnin ja viestinnän tehtävä on tukea kuntastrategian toteutumista. Lisäämme kunnan kiinnostavuutta matkailu- ja asuinpaikkakuntana, työmarkkinoilla sekä yrittäjien keskuudessa. Kuntalaisille suunnattu ajankohtaisviestintä vastaa asukkaiden tiedontarpeeseen: kerromme kunnan toiminnasta sekä luomme väyliä, joiden kautta vihtiläiset voivat osallistua ja vaikuttaa siihen, mitä kunnassa tapahtuu.

Mittaus- ja paikkatietopalvelut

Mittaus- ja paikkatietoja käytetään laajasti mm. kaava-, infra- ja rakennussuunnittelussa, erilaisissa lupakäsittelyissä, infra- ja talon rakentamisessa, rakennuspaikkojen muodostuksessa ja luovutuksissa, kiinteistöverotuksessa, hälytystehtävissä, tavara- ym. kuljetuksissa sekä tietojen analysoinnissa eri tarpeisiin. Käyttäjinä ovat kunnan eri toimialat sekä viranomaiset, yritykset ja yksityishenkilöt.

Heikko resurssitilanne on hidastanut merkittävästi mittaus- ja paikkatietopalvelujen saatavuutta. Selkeitä vaikutuksia on muun muassa kaavan pohjakarttojen laatimiseen sekä rakennus- ja osoitetietojen ylläpitoon.

Haasteellinen tilanne tulee jatkumaan myös vuoden 2024 puolelle. Kaikkien avoinna olevien paikkojen täyttämällä saadaan resursseja järjestettyä siten, että jatkossa voidaan paremmin vastata muun muassa kaavoituksen ja muidenkin mittaus- ja paikkatietoja käyttävien palvelutarpeisiin.

Paikkatietosuunnitelmalla on tarkoitus varmistaa paikkatietojärjestelmien jatkuva ylläpito ja kehittäminen, osaamisen parantaminen ja käytön tehostaminen sekä paikkatietoaineistojen monipuolisuuden, laadun ja saatavuuden parantaminen.

3D-kantakartan avulla voidaan jatkossa paremmin havainnollistaa mm. kaava- ym. hankkeita sekä tarjota monipuolisempaa aineistoa asiakkaiden käyttöön.

Oleellista aineistojen hyödyntäjille on paikkatietojen kattavuus, saatavuus ja laatu. Paikkatietojen laadun parantaminen vastaa tähän tarpeeseen. Rajamerkkien tarkennuksen ja kaavalaskennan täydentämisen myötä saadaan jatkossa tehostettua muun muassa kaavan pohjakarttojen laatimista, kiinteistötoimitusten valmistelua sekä rakennuslupiin liittyvää palvelua.

Kaavoituspalvelut

Kaavoituspalvelut mahdollistavat toiminnallaan kunnan maankäytön kehittämisen poikkihallinnollisessa yhteistyössä muiden yksiköiden kanssa. Maankäytön kehittymisen kautta kaavoituspalvelut luovat edellytyksiä muun muassa kunnan väkimäärän kasvulle ja sijoittumismahdollisuuksia elinkeinoalan toimijoille.

Kaavoitus		TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	06/2023
Yleiskaavat				*Selostus alla							1
Asemakaavat, hyväksytyt	kpl	8	6	5	2	4	1	3	3	4	2
Poikkeusluvut/Suunnittelu- ratkaisut käsitelty	kpl	70	50	56	62	75	80	47	63	53	34
Maisematyöluvut käsitelty	kpl	75	46	39	59	50	23	32	48	30	8
Asuntoalueet	p-a ha	25,14	4,4	6,4	0	3,83	0	8	26,52	10,24	5,98
Asuntoalueet	k-m ²	89 884	18 743	30 475	0	2 331	350	21 000	37 218	8 846	11 030
Työpaikka-alueet	p-a ha	0,69	9,97	2,2	0,48	1,45	0	0	0	73,35	0
Työpaikka-alueet	k-m ²	1 950	21 734	1 918	1 700	5 798	0	0	5000	484 734	0
Henkilöstömäärä	kpl	8,15	7,18	7,94	8,17	8,2	8	8,5	9,5	8,5	9,5
Yleiskaavat	Vuoden 2023 syyskuuhun mennessä ei ole saatu yleiskaavoja hyväksyttäväksi.										
Asemakaavat, hyväksytyt	Vuonna 2023 on hyväksytty ja tullut voimaan kaksi asemakaavaa Nummelassa: N170 Asemantien keskustakaava sekä N194 Kappelitie.										

Maankäyttöpalvelut

Maankäyttöpalveluiden oikea-aikaisella sekä kohdennetulla maanhankinnalla luodaan mahdollisuuksia ja edellytyksiä kunnan maankäytön kehittämiseksi sekä uusien asuin- ja työpaikka-alueiden luomiselle. Tonttien luovuttamisella asumisen ja elinkeinotoiminnan tarpeisiin luodaan edellytyksiä muun muassa kunnan väkimäärän kasvulle, että työpaikkojen lisääntymiselle.

3.6.3 Tukipalveluiden tulosalue

(sis + ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	LTK 2024	KJ 2024	KH 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT									
TOIMINTAKULUT	-2 402 601	-588 669	-592 068	-631 523	-610 798	-610 798		-614 162	-617 613
TOIMINTAKATE	-2 402 601	-588 669	-592 068	-631 523	-610 798	-610 798		-614 162	-617 613

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Teknisen tukipalvelut sisältävät elinvoimalautakunnan kokouskulut ja lautakunnan alaisen toiminnan yhteiset jakamattomat henkilöstö- ja toimistokulut. Jakamattomiin kuluihin kuuluu myös aurinkopaneelien leasingvuokrat, jotka näkyvät tukipalveluiden alla. Vuodelle 2022 asti tukipalveluiden tulosalueelle kuului Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen yhteistoimintasopimuksen maksuosuus. SOTE-lainsäädännön myötä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy maakunnalle.

3.6.4 Kunnallisteknisten palveluiden tulosalue

(sis + ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	LTK 2024	KJ 2024	KH 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT	454 645	131 450	182 450	205 545	205 545	205 545		208 088	210 669
TOIMINTAKULUT	-3 307 600	-3 106 963	-3 006 283	-3 133 988	-3 113 262	-3 113 262		-3 180 777	-3 250 289
TOIMINTAKATE	-2 771 273	-2 866 913	-2 711 809	-2 841 343	-2 805 617	-2 805 617		-2 850 589	-2 917 520

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kunnallistekniikka huolehtii kunnan katu- ja viheralueiden, liikuntapaikkojen, leikkipuistojen, ulkovalaistuksen, liikennevalojen, ylijäämämaan ja lumenvastaanottoa paikkojen kunnossapidosta, rakentamisesta ja rakennuttamisesta sekä ajoneuvojen siirrosta.

Kunnallistekniikan liikenneväyliin sisältyvät tiet ja kadut, pientareet, kevyenliikenteen väylät, pysäköintialueet ja torit. Yhteensä kunnossapidettävää katuverkostoa on noin 650 000 m² (n. 150 km). Kunnallistekniikan palveluiden katuverkosto kasvaa vuosittain keskimäärin 10 000 m² (1 km) ja kevyenliikenteenväyliä 500 m². Kunnan vastuut ovat kasvamassa tulevaisuudessa oman rakennustoiminnan lisäksi joidenkin ELY-keskuksen ylläpitämien tieosien siirtymisestä kunnan kaduiksi.

Katuverkoston kasvu lisää vuosittain kunnallistekniikan palveluverkon kunnossapitokustannuksia. Katuverkon laajuuden ja etäällä toisistaan olevien taajamien vuoksi on perusteltua hoitaa alueita talvisin alueurakoina. Kunnan oma henkilöstö keskittyy pääasiassa Vihdin päätaajaman Nummelan katujen talvikunnossapitoon. Kunnallistekniikan katuverkoston korjausvelan hillitsemiseksi tulee katujen saneerauksiin ja uudelleen päällystyksiin varata riittävä määrä rahaa.

Viheralueisiin sisältyvät kaikki Vihdin kunnan alueella sijaitsevat puistot, uimarannat virkistysalueet, teiden viheralueet, kiinteistöjen istutukset, kosteikot, leikkipuistot, matonpesupaikat ja muut viheralueet, joita on noin 700 000 m². Vuosittain viheralueet kasvavat keskimäärin 5 000 m². Viheralueiden kunnossapito tehdään vakituisen henkilökunnan lisäksi suureksi osaksi kausityöntekijöiden avustuksella.

Kunnallistekniikan liikuntapaikkatuotanto kunnossapitää sekä kesä- että talvilajien ulkoliikunta- ja harrastepaikkoja kuten kahta urheilukenttää, luistinratoja ja kuntoratoja. Talvisin lumiolosuhteiden salliessa ajetaan latuja päiväkotien puistoihin ja noin 25 km pituinen järvilatu Hiidenvedellä, jäädytetään retkiluistelurata lentokentälle sekä Vihdin kirkonkylän urheilukentän ympärille. Liikuntapaikkatuotannolle kuuluu myös uimahallin ja kuntosalilaitteiden järjestelmien sekä liikuntapaikkojen kuntoiluvälineiden

kunnossapito. Urheilukenttien kunnossapidon ja kustannuksiin vaikuttaa se, millä tasolla ja mitä urheilua siellä harrastetaan, käyttävätkö sitä esim. koululaiset, urheiluseurat ja käytetäänkö sitä kesällä, vai talvella sekä mikä on kentän hoitotaso. Vihdin urheilukentistä suurin osa on hiekkapintaisia. Hiekkakentät ovat yleensä harjoitus- ja koululaiskenttiä. Kesäisin niillä harrastetaan mm. jalkapalloa ja pesäpalloa sekä talvisin luistelua ja jääkiekkoa. Lisäksi kunnallistekniikka kunnossapitää kahta nurmikenttää sekä kahta kilpailutasoista tekonurmea, kilpatason pesäpallokenttää ja kahta harjoituskenttätasoisista tekonurmea. Näiden lisäksi kunnossapitoon kuuluu tennis- ja beachvolley-kenttiä.

Kunnallistekniikan kunnossapidon toiminnan seuraukset ovat yleensä välittömästi tekijänsä ja kuntalaisten havaittavissa. Toimintaa ohjaa myös kohteista tuleva tai suoraan kuntalaisilta tuleva palaute. Kunnallistekniikan suunnitelmallinen kunnossapito takaa kohteiden kunnan ja käytettävyyden säilymisen sekä optimaaliset käyttö- ja kunnossapitokustannukset.

Kunnallistekniikan osalta palvelutuotantoa hoidetaan perustasolla 25,5 henkilön voimin. Vuoden 2023 aikana henkilöstömuutoksia on jonkin verran. Tämänhetkinen vahvuus on 23 henkilöä. Kunta hoitaa itse alueiden rakentamisen, kunnossapidon sekä rakennuttamisen. Ulkoisilta palveluntuottajilta ostetaan muun muassa erikoistyöt, joihin kunnalla ei ole kalustoa tai henkilökuntaa.

Kunnallistekniikan vastuualueet jakaantuvat seuraaviin pääalueisiin: liikennealueet, puistot ja viheralueet, liikuntapaikat sekä maanrakennusyksikkö, jossa pääpaino on investointikohteiden rakentamisessa, mutta myös esim. putkirikkojen korjaaminen kuuluu maanrakennuksen vastuusiin. Lisäksi kunnallistekniikassa on tiivis asiantuntijaryhmä, joka hoitaa mm. suunnittelun ohjauksen, omat suunnittelutehtävät, talouden pidoon, yksityistieavustukset, metsäomaisuuden ylläpidon, jätehuollon sisältäen romuajoneuvojen käsittelyn, kilpailutukset sekä rakennuttamistehtävät, johon kuuluu myös tilaajan työturvallisuusvastuiden hoitaminen.

Kunnallistekniikan toiminnan keskiössä ovat kadut sekä yleiset alueet (puistot, leikkikentät, uimarannat sekä liikunta-alueet). Kunnan rakentamien alueiden kunnossapitoon tulee kiinnittää erityistä huomiota, jotta alueet ovat parhaalla mahdollisella tavalla kuntalaisten käytettävissä ja mahdollisimman hyvin saavutettavissa vuoden jokaisena päivänä. Kunnossapidon merkitys korostuu etenkin siinä, että korjausvelan kertyminen tulisi saada tasapainoon tehtävien uudisinvestointien suhteen, jolloin investointien tulisi tukea peruskorjausten muodossa tätä tavoitetta. Myös henkilöstön kehittäminen tukee voimakkaasti peruspalveluiden järjestämistä ja tähän tavoitteeseen tulee panostaa, jotta henkilöstön osaaminen ja suoriutuminen ovat oikealla tasolla suhteessa tehtävien määrään sekä vaikeustasoon nähden.

Kunnallistekniikan toimialalla tulee kehittää sähköisiä järjestelmiä omaisuuden hallintaan liittyen, joka tukee osaltaan peruspalveluiden luotettavaa tuottamista ja tuo lisäarvoa kuntalaisille oikea-aikaisten korjaus sekä saneeraustoimien myötä. Lisäksi sähköisten palautejärjestelmien sekä sähköisten lupapalveluiden kehittäminen on tärkeässä roolissa kunnallistekniikan toiminnassa.

Kunnan uusi tavoite metsien hoidon sekä metsäomaisuuden käytön suhteen on, että metsien hoito tapahtuu kestäväällä tavalla ja ilmastonmuutosta ehkäisevästi. Tämä vaatii toiminnan voimallista kehittämistä sekä osaamistaidon sekä yhteistyön syventämistä eri sidosryhmien välillä. Erityisesti nämä tavoitteet korostuvat alueilla, joissa virkistyskäyttö on merkittävässä roolissa sekä alueilla, joilla on luonnonsuojelullista merkitystä sekä arvoa. Tämän tavoitteen saavuttaminen vaatii kunnassa panostamista niin henkilöstöön kuin uuden metsänhoitosuunnitelman laatimiseen ennen voimassa olevan suunnitelman suunnittelujakson päättymistä.

Vihdin kuntastrategiassa kuntaa kuvataan aktiivisten ihmisten Vihtinä – strategian tukemiseksi kunnallistekniikan tavoitteena on tuottaa kestävästi uusia palveluja kuntalaisille ja keskittää resursseja etenkin olemassa olevien alueiden kunnossapitoon sekä peruskorjausten tekemiseen. Lisäksi tulee panostaa kaluston ylläpitoon, koska kunnan käytössä olevat laitteet ja koneet alkavat olla käyttöikänsä lopussa. Lisäksi tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että liikuntapaikkatuotannon vastuut ovat kasvaneet merkittävästi ja uusien alueiden kunnossapittäminen vaativat henkilöstöresurssien kasvattamista.

3.6.5 Ateria- ja puhdistuspalveluiden tulosalue

(sis + ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	LTK 2024	KJ 2024	KH 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT	7 259 325	7 541 780	7 564 180	7 708 861	7 708 861	7 708 861		7 712 509	7 716 212
TOIMINTAKULUT	-6 721 971	-7 266 077	-7 262 380	-7 564 149	-7 564 149	-7 564 149		-7 742 733	-7 926 582
TOIMINTAKATE	537 354	275 703	301 800	144 712	144 712	144 712		-30 224	-210 370

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Vihdin Aterian ja Puhdistuksen palvelut ovat asiakaslähtöisiä ja matalalla kynnyksellä tavoitettava henkilöstö toimii kuntalaisten hyväksi päivittäin. Reagoimme asiakkaidemme muuttuviin tarpeisiin ja kehitämme toimintaamme säännöllisesti. Palautetta keräämme sähköisellä asiakastytyväisyyskyselyllä kerran vuodessa ja muuten otamme palautetta vastaan päivittäisissä kohtaamisissa.

Vihdin Ateria valmistaa vuonna 2024 kunnan päiväkoteihin aamupalaa, lounasta ja välipalaa ennakoon tilattujen määrien mukaisesti. Päiväkoti lounaita on tilattu 1 293 lapselle ja aikuisten valvonta-aterioita 234 kappaletta. Koululounaita on tilattu 4 221 opiskelijalle (sis. lukion opiskelijat) ja aikuisten valvonta-aterioita 261 kappaletta.

Lisäksi kunnan ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen työntekijät voivat ostaa päivittäisen lounaan virastotalon henkilöstöravintolasta arkipäivisin. Yläkouluissa ja lukiossa tarjoamme mahdollisuuden ostaa välipalaa niin sanotulla kioskiälytunnilla.

Vihdin alueella toimii neljä tuotantokeittiötä, joista kolme valmistaa lounaan myös 17 palvelukeittiölle ja kolmelle erilliselle toimipisteelle (Luontolan päiväkotito, Vanjärven sekä Vihtijärven koulu ja päiväkotito). Lähettävät tuotantokeittiöt sijaitsevat Otalampi-talossa, Kuoppaanummen koulukeskuksessa ja Vihdin yhteiskoulussa. Nummelanharjun koulun keittiö valmistaa omalle koululle ja lukiolle lounaat.

Aterian ruokatuotantojärjestelmänä käytetään Jamix-sovellusta. Sen kautta hoituvat niin keittiöiden elintarvikkeiden tilaukset, sisäisten asiakkaiden kokoustarjoilutilaukset kuin laskutuskin. Puhdistuksen laskutukset tehdään myös Jamixin kautta.

Omavalvonnan lämpötilojen dokumentointi, hävikin kirjaaminen, laadun seuranta ja keittiön siivoustehtävät Fredman Chefstein-sovellukseen. Sovelluksen kautta voi tarkistaa kylmiöiden lämpötiloja, hävikin kirjaamista ja tehtävien suorittamista. Sovelluksen lukuoikeus on annettu kunnan terveystarkastajalle. Hän hyödyntää sovellusta tehdessään säännöllisiä lakisäätteisiä terveystarkastuksia keittiöihin.

Vihdin Puhdistuksen kokonaismääräala on 76 713 m². Tästä koulujen osuus on 50 174 m² ja päiväkotien osuus on 13 921 m². Lisäksi Puhdistus siivoaa kunnan toimistotiloja sekä uimahallin. Edellä mainittujen kokonaismääräalan ollessa 12 618 m². Puhdistus pystyy tekemään omana työnä 95 % ja ostaa palveluntuottajilta 5 % kaikesta puhdistuksesta. Puhdistuksen ulkoinen myynti koostuu Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen neuvoloihin (600 m²) ja virastotalon toimistotilojen (2700 m²) siivouksesta. Puhdistuspalvelulla hyödynnetään siivouksen suunnittelussa sekä työohjeiden laatimisessa Atop- mitoitussuunnitelma.

Ateria- ja Puhdistuspalveluiden toiminnasta kerrotaan vanhempain illoissa ja jatkossa hyödynnetään enemmän kunnan informaatio- ja somekanavia. Kanavilla kerrotaan erilaisista teemapäivistä ja luodaan positiivista kuvaa aterian ja puhdistuksen toiminnasta.

Kuntalaisten käytössä on Jamix Menu-sovellus, josta näkee päiväkotien, koulujen ja henkilöstöravintolan ajantasaiset ruokalistat. Kaikkien aterioiden suunnittelun pohjana käytetään pohjoismaisia

ravitsemussuosituksia sekä ikäryhmäsuosituksia. Erityisruokavaliot valmistetaan Vihdin yhteiskoulussa ja toimitetaan sieltä edellisenä päivänä toimipisteisiin valmiiksi. Erityisruokavalion perusteeksi vaaditaan lääkärintodistus tai muu vastaava dokumentti.

Vihdin yhteiskoulu tullaan peruskorjaamaan keittiön osalta kesällä 2024. Hiidenrannan päiväkotiin tehdään pitkäkestoinen remontti ajalle 1/24– 6/25. Päiväkodin ateriat tarjoillaan väistötiloissa normaalin päivärytmin mukaisesti. Kuluvan vuoden aikana valmistaudutaan Otalammen koulun keittiön peruskorjaukseen katselmuksella ja hankesuunnitelmalla, jotta keittiön toiminta voidaan suunnitella jaettavaksi kahteen muuhun tuotantokeittiöön korjauksen ajaksi.

Ateriatuotantoa ja puhdistuksen toteuttamista tarkastellaan strategisesti resurssien ja kapasiteetin näkökulmasta. Toimintaa pyritään kehittämään uusilla toimintatavoilla ja välineillä, jotta esimerkiksi sairauspoissaolot vähenisivät.

Henkilöstöä koulutetaan mahdollisuuksien mukaan olemassa olevilla laadukkailla koulutuksilla. Työturvallisuudesta ja ergonomisesta työskentelystä huolehtiminen on kaikkien vastuulla.

Vihdin Ateria		TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Päiväkotiateriat (ap,lo,vp,pä,ip)	kpl	767 446	675 302	504 512	639 374	805 823	873 523
Peruskoulun, lukion ja ip ateriat	kpl	901 460	803 742	637 011	791 779	828 784	806 157
Luontaisetuateriat	kpl	75 672	88 042	75 751	91 356	98 367	104 457
Myyntisopimukset (sairaala)	ateria	40 200	40 848	44 131	43 976	45 318	14 000
Kassamyyni (oppilas, hlöstö, sop.)	€	256 000	295 669	201 288	159 932	285 000	213 000
Ostopalvelusopimus; palvelutyö	h	372	372	375	375	372	372
Vihdin Puhdistus		TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Siivottavat kokonaism ² :t, joista:	m ²	85 645	88 052	86 581	85 135	83 267	76 713
päiväkodit	m ²	14 831	13 751	13 921	13 021	12 417	13 921
koulut	m ²	50 058	51 345	53 078	50 174	49 519	50 174
muut (toimisto, kirjasto mm.)	m ²	12 093	12 628	11 793	12 866	11 194	12 618
myyntisopimus	m ²	6 632	7 631	7 789	6 217	7 738	3 746
ostopalvelusopimus	m ²	1 979	3 797	4 266	2 857	2 399	1 534
Ateria- ja Puhdistuksen henkilöstö		TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Työntekijämäärä vak.	hlö	126	125	119	116	125	115
Henkilöstön kokonaisresurssi htv:	htv	122,13	120,65	122,42	118,78	120,00	106,93
Hallinto, esimiehet, asiantuntijat	htv	7,52	7,50	7,64	7,79	7,79	6,79
Ateriapalvelu: kokit, rpte, yhd.	htv	54,74	57,20	56,73	53,85	54,11	53,08
Puhdistuspalvelu: ohj., lh, yhd.	htv	59,87	55,95	58,05	57,14	58,10	47,06
Yhdistelmätyöntekijät sis. ed.	htv	26,06	31,63	31,64	32,64	30,29	28,67

3.6.6 Tilapalvelut

(sis + ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	LTK 2024	KJ 2024	KH 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT	4 565 318	5 211 900	5 100 000	5 588 480	5 588 480	5 588 480		5 670 409	6 385 882
TOIMINTAKULUT	-2 704 031	-2 684 983	-2 619 893	-2 729 370	-2 729 370	-2 729 370		-2 823 325	-3 017 451
TOIMINTAKATE	1 868 536	2 536 917	2 490 107	2 859 110	2 859 110	2 859 110		2 847 084	3 368 431

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kunnanhallituksen päätöksellä 24.10.2011 § 218 Tilapalvelun tulosalue on muutettu laskennalliseksi taseyksiköksi. Järjestelyn tavoitteena on ollut tilavuokrien läpinäkyvyys ja Tilapalvelun kehittäminen kunnan tilaomaisuuden hallintayksiköksi. Pitkällä aikavälillä Tilapalvelun taseyksikön tavoitteena on vastata palvelutuotannon tilojen hankinnasta ja ylläpidosta siten, että korjausvelkaa ei synny.

Tilapalvelun taseyksikön tehtävänä on kunnan rakennettujen kiinteistöjen omistajaohjaus, tilojen suunnittelu- ja rakennuttamisasiat, kiinteistöjen isännöinti, suunnitelmallinen kunnossapito ja huolto sekä vuokraustoiminta. Tilapalveluiden jäännöspääomaan sovelletaan 3 prosentin korkoa. Tilapalvelulle on kohdistettu kunnan lainasalkun pitkäaikaisista veloista vuoden 2023 lopussa yhteensä 75,9 miljoonaa euroa vierasta pääomaa.

Kiinteistönpidon merkittävimmät riskit liittyvät mm. korjausvelan hallitsemattomaan kasvuun, suhdanteisiin (kustannusten nousu), kiinteistöihin kohdistuvan ilkeän kasvun (valvonta- ja korjauskustannukset), käytöstä poistuviin kohteisiin (myyntiajankohta, ylläpitokustannus), parakkien poistokustannuksiin (ajoitus) sekä tilavarusteiden ja -järjestelmien ylläpitoon (kustannuskasvu). Kasvava rakennuspinta-ala aiheuttaa käyttökustannusten kasvua. Talousarvio on laadittu energian osalta 2023 puolen vuoden toteuman sekä tiedossa olevien korotuksien perusteella.

Tilapalvelun talousarvioon riskin muodostaa energiakustannusten hinnan kehitys sekä keliolosuhteiden vaihtelut sekä henkilöstön eläköitymiset. Lisäksi riskin vuodelle 2024 voi tehdä rakentamis- ja materiaalikustannuksien nousun jatkuminen osin mm. Ukrainassa käytävän sodan vuoksi.

Taloussuunnitelmavuosille korjausinvestointien määrää on kasvatettava, koska muutoin hätäkorjauksien määrä kasvaa ja kustannukset nousevat huomattavasti. Viisivuotiskauden 2021–2025 merkittävin talonrakennuksen investointi on Etelä-Nummellan koulu- ja päiväkotikeskus –hanke. Etelä-Nummellan koulu- ja päiväkotikeskus otetaan käyttöön vuonna 2024. Toteutus perustuu elinkaarimalliin, jossa palveluntuottaja rakentaa kiinteistön ja ylläpitää sitä 20 vuotta.

Tilapalvelu vastaa tilojen järjestämisestä kunnan toiminnoille. Merkittävimmän kiinteistömäärän muodostavat varhaiskasvatuksen ja koulujen tilat. Tilapalvelu ylläpitää myös uimahallin kiinteistöä.

Keskeisiä tehtäviä ovat suunnittelu, rakennuttaminen, kunnossapito, kiinteistöhoito, isännöinti sekä tilojen hallinnointi. Tilojen vuokraaminen kuntalaisille on tehostumassa sähköisen varaustalouden avulla. Tilojen kuntokartoitukset kuuluvat tehtäviin. Mahdollisiin sisäilmaongelmiin reagoidaan nopeasti ja korjaustoimiin ryhdytään sisäilmantutkimustulosten edellyttämin keinoin.

Tilapäällikön johdolla yksikössä työskentelee tällä hetkellä kiinteistöisännöitsijä, projektipäällikkö, rakennuttajasihteeri, kaksi rakennustöiden valvojaa ja kunnossapitopäällikkö. Avoimena on rakennuttajainsinöörin toimi. Uutena toimena talousarviossa esitetään tilapalvelulle työnjohtajaan ja Infra- ja tukipalveluille yhteistä hankintainsinööriä.

Kiinteistöhoitajat, kiinteistöhoitaja/lvi- asentaja, ilmanvaihtoasentaja, valvomonhoitaja ja rakennusammattimiehet ovat tuntipalkkaisessa työsuhteessa. Tilapalvelussa on tiedossa eläköityminen lähivuosina. Tärkeä tehtävä ja jossain määrin myös riski, on ns. hiljaisen tiedon siirtäminen organisaation sisällä. Samalla tavoitellaan uuden osaavan henkilöstön onnistuneita rekrytointeja.

Kasvukauteen sisältyy paljon kausiluontoisia töitä. Näiden töiden ruuhkahuippuihin Tilapalvelu käyttää kausityöntekijöitä. Kausityöntekijöiden työtehtäviin kuuluu mm viheralueiden ja kasvien hoitaminen sekä kiinteistöhoitajien sijaistamista loma-aikoina. Tälläkin hetkellä Tilapalvelu toimii vajaalla henkilöstöllä. Tämän johdosta on turvaututtava ostopalveluihin, jotta välttämättömät työtehtävät pystytään hoitamaan.

Suurin osa kiinteistöpalvelun tiloista on kouluja ja päiväkoteja. Kouluja on 15, joista osassa toimii myös päiväkotia. Päiväkoteja on 11, terveysasemia yksi ja paloasemia kaksi. Lisäksi kirjastot, useat huoltorakennukset, kerhokeskukset sekä lukuisia asuntoja kuuluu Tilapalvelun omistuksessa tai hallinnassa oleviin kiinteistöihin.

Oman työn tukena Tilapalvelu hankkii suurten hankkeiden suunnittelun, rakennuttamisen ja valvonnan ostopalveluina. Samoin sisäilmamittauksissa ja –tutkimuksissa käytetään ulkopuolisia asiantuntijoita.

Kunnan väkiluvun kasvutavoite strategiassa on 1 % vuodessa. Tämä edellyttää kunnan palvelurakenteen kehittämistä vastaamaan väkiluvun edellyttämään määrää julkisia tiloja. Keskeisiä tilatarpeita ovat lasten ja nuorten palveluihin tarvittava päivähoidon ja koulun tilat. Suunnitellut korjaukset ovat päätehtävä, jota täydentävät ennakoimattomat korjaustyöt.

3.6.7 Vihdin Vesi

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Vihdin Veden ydintehtävä on tuottaa ja toimittaa asiakkailleen hyvää ja laatuvaatimukset täyttävää talousvettä sekä huolehtia asiakkaiden jätevesien poisjohtamisesta ja käsittelystä kunnanhallituksen vahvistamalla toiminta-alueella. Hyvä asiakaspalvelutaso tuotetaan kustannustehokkaasti ja ympäristöystävällisesti. Vesihuoltolaitoksen toiminnan menot katetaan kokonaan asiakkailta perittäviltä maksuilla. Vihdin Vedellä on asiakkaina yli 3 600 kiinteistöä, joissa vedenkäyttäjää yhteensä noin 21 000 henkilöä.

Vesihuoltolaitoksen talousarvio ja taloussuunnitelma on laadittu niin, että vesihuoltolaitos pystyy asiakkailtaan perimillä maksuilla kattamaan toiminnastaan aiheutuvat kulut sekä maksamaan peruspääoman korkoa kunnalle. Vihdin Vedelle asetetaan vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä peruspääoman korko. Peruspääoman korko on ollut viime vuosina yhteensä 393 000 euroa ja samaa esitetään vuodelle 2024. Vihdin kunta maksaa Vihdin Vedelle kuukausittain yhdyttelin saldon mukaisesti 1 kk:n euriborin mukaista korkoa. Korkotason ollessa miinusmerkinen, ei Vihdin Vesi ole velvollinen maksamaan vastaavaa korkoa kunnalle.

Vesihuoltolaitoksen merkittävimmät talouden riskit vedenkulutuksen laskun lisäksi ovat käyttömeneihin liittyvät ennalta arvaamattomat tapahtumat mm. ikääntyvän tai virheellisesti rakennettujen verkostojen putkirikot ja viemäritukokset, jotka saattavat aiheuttaa taloudellisen riskin lisäksi myös ympäristöön kohdistuvia riskejä sekä sääolosuhteiden merkittävät vaihtelut, joiden vaikutus näkyy energia- ja kemikaalikustannuksissa jätevedenpuhdistamoilla hetkellisesti kasvavan sade- ja sulamisvesien määrän vuoksi. Energia-, lämmitysöljy- ja kemikaalikustannusten mahdollinen hinnankorotus aiheuttaa riskin käyttömeneihin ja havaittavissa on ollut kohtalaisen suurta kustannusten kasvua näiden osalta viime vuosien aikana. Kemikaalien hinnan nousuun viime vuosina on vaikuttanut koronaepidemia sekä energiakustannusten nousu kemikaalien valmistuksessa. Lämmitysöljyn ja kemikaalien hinnankehitys on edelleen kasvanut vuoden 2023 aikana ja tämä on huomioitu talousarvion laadinnassa siten, että käyttömene on arvioitu 2023 puolen vuoden toteuman sekä tiedossa olevien korotuksien perusteella.

Vesihuoltolain mukaan laitos voi sisällyttää maksuihin kohtuullista tuottoa. Vihdin kunta on määritellyt Vihdin Vedelle talousarviovuodelle 2024 sitoviksi tasoiksi liikeylijäämän vähintään 400 000 € ja kunnalle maksettavan peruspääoman koron suuruudeltaan 393 000 €.

Vesilaitoksen kymmenen vuoden taloussuunnitelmaa on päivitetty ja siinä on hyödynnetty vuonna 2017 hankittua taloudenmallinnusohjelmaa. Taloussuunnitelma on nyt laadittu vuoteen 2032 asti ja suunnitelmassa on huomioitu tulevien vuosien suuret jäteveden käsittelyyn liittyvät investoinnit sekä niiden vaikutus lainanottoon ja maksujen korotustarpeisiin. Taloussuunnitelmaa ylläpidetään ja päivitetään vuosittain. Kiinteistöjen vesikalusteiden kehittymisen ja ihmisten vedenkulutustottumusten muutosten myötä, on vedenkulutuksessa ollut havaittavissa laskua, vaikka asiakkaiden määrä on kasvanut samanaikaisesti. Vedenkulutuksen mahdollinen lasku ja suuret investoinnit tulevina vuosina edellyttävät vesilaitoksen taksarakenteen uudelleen tarkastelua perusmaksujen ja käyttömaksujen osalta. Vesilaitosyhdistys ry:n vesihuoltolaitosten maksuja koskevat suositukset tähtäävät vesilaitosten tulorakenteessa 50–50 malliin, jossa 50 % tuloista kertyisi perusmaksuista. Vihdissä perusmaksujen osuus on tällä hetkellä 15 % vesilaitoksen tuloista.

Taloussuunnitelmassa on arvioitu tarvittavat maksujen korotukset vuosittain vuoteen 2032 asti. Vuonna 2021 maksuja korotettiin ensimmäisen kerran ja vuodesta 2023 lähtien korotuksia tulee tehtäväksi vuosittain. Vuonna 2024 korotuksia tehdään veden käyttömaksuun 5 % ja jäteveden käyttömaksuun 10 % sekä veden perusmaksuun noin 5 % ja jäteveden perusmaksuun noin 10 %. Vihdin maksut ovat korotuksenkin jälkeen keskitasoa naapurikuntiin nähden.

Vesihuoltolaitoksen asiakkaille tehtävien töiden palvelumaksuja korotetaan vuoden 2024 alusta noin 5 %. Palvelumaksuja on muutettu edellisen kerran vuonna 2020.

Vuotovesimäärät ovat Suomen mittakaavassa Vihdissä erittäin pienet. Jätevesiviemäriin johtuvien hulevesien määrää pyritään entisestään vähentämään. Laskuttamattoman veden osuus muodostuu lähes pääasiallisesti laitoksen omista kunnossapidon ja saneerausten huuhteluista. Nykyinen noin 10 % vuotovesimäärä vesijohtoverkostossa on hyväksyttävä taso, eikä resursseja ole järkevää keskittää sen pienentämiseen. Viemäriverkostoon kulkeutuvat vuotovedet muodostuvat sade- ja sulamisvesistä sekä jonkin verran kiinteistöjen johtamista hulevesistä jätevesiverkostoon. Viemäriverkostoon kuntoa parannetaan ennalta tehtävien tutkimusten perusteella kaivojen ja putkistojen saneerauksilla ja tiivistämistoimenpiteillä. Suuret määrät hulevesiä jätevesiviemäriverkostossa aiheuttavat lisäkustannuksia jätevedenpumppaamoilla ja puhdistamoilla sekä aiheuttavat häiriöitä jäteveden puhdistustuloksissa.

Vesilaitoksen näköpiirissä on tarve uudistaa jätevesien käsittelyratkaisuja nykyisten puhdistamojen ikääntyessä sekä maankäyttöisten haasteiden vuoksi. Aiempina vuosina on selvitetty eri vaihtoehtoja jätevesien käsittelyratkaisuksi ja vuonna 2021 päätettiin molemmat nykyiset puhdistamot Nummelassa ja Vihdin kirkonkylällä uudistaa sekä hakea niille tarvittavat ympäristöluvut. Mikäli tarvittavia ympäristölupia ei myönnetä, jatketaan neuvotteluja HSY:n kanssa jätevesien johtamisesta Espooseen rakenteilla olevaan Blominmäen puhdistamolle. Kirkonkylän puhdistamon saneerauksesta on toimitettu suunnitelma Uudenmaan ELY-keskukselle, joka on valvova viranomainen. On mahdollista, että kirkonkylän puhdistamon saneeraus voidaan toteuttaa nykyisen ympäristöluvan puitteissa ja saneeraukseen liittyvä tytenpoistopilotointia on tarkoitus toteuttaa talven/kevään 2024 aikana. Nummelan uuden puhdistamon ympäristölupahakemus on jätetty Etelä-Suomen aluehallintoviraston käsiteltäväksi keväällä 2023. Lupakäsittelyyn mahdollisine valituskierröksineen odotetaan kuluvan aikaa 2–4 vuotta.

Vesilaitos pumppaa neljältä vedenottamoltaan yhteensä yli miljoona m³ vettä vuodessa. Luontolan vedenottamo kattaa noin 90 % koko laitoksen vedentuotannosta. Vesilaitoksella on käynnissä lisäveden hankintatutkimuksia nykyisten vedenottamoiden alueella sekä muilla Vihdin vedenhankintaan soveltuvilla

pohjavesialueilla vedentuotannon varmistamiseksi tulevaisuudessa. Vihdin strategisen osayleiskaavan ja Etelä-Nummelaan osayleiskaavan ratkaisut edellyttävät vesihuollon järjestämisen tarkastelua erityisesti Etelä-Nummelaan uusilla alueilla sekä laajemmin koko Vihdin kunnan alueella. Vihdin Veden nykyisillä vedenottamoilla ei pystytä vastaamaan Etelä-Nummelaan suunniteltua väestönkasvua ja vedentarvetta, joten veden hankkimiseen toiselta vesihuoltolaitokselta tulee varautua. Uudenmaan ELY-keskus on käynnistämässä vuonna 2024 alueellisen vesihuollon kehittämissuunnittelun, joka viimeisimpien tietojen mukaan tulee kattamaan koko Uudenmaan alueen. Tämän työn yhteydessä tarkastellaan vedenhankintamahdollisuuksia kuntarajojen ulkopuolelta.

Hulevesiä koskevat maankäyttö- ja rakennuslain sekä vesihuoltolain muutokset tulivat voimaan 1.9.2014. Lakimuutoksilla on merkittäviä vaikutuksia hulevesien hallinnan järjestämiseen ja vastuisiin kunnissa. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on 9.3.2015 antanut lausunnon, jossa ohjeistetaan kuntia lakimuutoksen vaikutuksista vesihuoltolaitosten kirjanpitoon ja tilinpäätökseen. Vesihuoltolain mukaan vesihuoltolaitoskokonaisuus (vesihuolto ja huleveden viemärointi) tulee eriyttää kirjanpidollisesti joko kunnallisena liikelaitoksena tai taseyksikkönä. Sen sijaan huleveden viemärointi voidaan eriyttää muusta vesihuoltolaitoksen toiminnasta laskennallisesti. Vihdin Vesi käyttää hulevesien eriyttämiseksi laskennallista 5 %:n osuutta vesihuoltolaitoksen kokonaismenoista/tuloista. Hulevedet eriytetään toteumatietojen mukaan toimintakertomukseen. Vihdin Vesi ja kunnallistekniset palvelut jatkavat selvitystä hulevesien hallinnan kokonaisvastuun järjestämisestä ja asian etenemisestä tulee tehdä ratkaisu talousarviovuonna lakimuutoksien edellyttämällä tavalla.

Vesihuoltolaitoksen työajan ulkopuolinen varallaolo on 14.4.2023 lähtien hoidettu Vihdin Veden omana työnä. Muutoksen tarkoituksena on lisätä vesihuoltopalveluiden toimintavarmuutta sekä saada aikaan kustannussäästöjä verrattuna ostopalveluna järjestettyyn päivystykseen. Muutos näkyy vesilaitoksen käyttömenoissa aiempia vuosia suurempina henkilöstökustannuksina, mutta vastaavasti palvelujen ostojen osuus on pienentynyt aiemmilta vuosilta.

Vihdin Veden henkilöstössä on tulevana vuosina odotettavissa eläköitymisiä. Talousarviovuonna varaudutaan määräaikaisen henkilön palkkaamiseen tulevan eläköitymistilanteen rekrytilanteen helpottamiseksi. Vihdin Vedellä on ollut hyviä kokemuksia kesätyöntekijöistä useamman vuoden ajalta ja talousarviovuodelle 2024 esitetään yhden kesätyöntekijän palkkaamista vuosiloma-ajan resurssitilannetta paikkaamaan ja mahdolliseen projektiluonteiseen työhön. Henkilöstöön esitetyt muutokset on huomioitu talousarvion tuloslaskelmassa.

Vesilaitos		TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	TS 2025	TS 2026
Toiminnan laajuus						
Kulutus pisteitä / liittyneet kiinteistöt	kpl	3626	3690	3710	3729	3747
Pumpattu vesimäärä	m ³	1 117 724	1 100 000	1 100 000	1 105 500	1 111 028
Myyty vesi	m ³	993 209	1 030 000	1 030 000	1 036 180	1 042 397
Laskuttamattoman veden osuus	%	10,5 %	6,4 %	6,4 %	6,3 %	6,2 %
Puhdistettu jätevesi	m ³	1 284 394	1 290 000	1 280 000	1 296 450	1 302 932
Laskutettu jätevesi	m ³	972 724	990 000	980 000	994 950	999 925
Vastaanotettu lokajäte	m ³	35 532	33 000	35 000	35 710	33 165
Jätevesiverkoston vuotovedet	%	21,5 %	21%	21%	20,5 %	20,7 %
Vesijohtoverkosto	km	275	288	280	285	290
Viemäriverkosto	km	205	219	210	215	220

Hulevesiviemäriverkosto	km	138	150	140	143	145
Jätevedenpumppaamot	kpl	98	99	101	102	104
Henkilöstö	htv	13	13	13	13	13
Toiminnan tehokkus/taloudellisuus						
Vesitaksa m ³ (alv 0%)	€	1,18	1,23	1,29	1,35	1,42
Jätevesitaksa m ³ (alv 0%)	€	2,59	2,80	3,08	3,38	3,72
Muut toiminnan suoritteet						
Saneeratut vesijohdot	km	0,8	3	2	2	2
Saneeratut jätevesiviemärit	km	0,3	2	1	1	1
Saneeratut jätevedenpumppaamot	kpl	2	2	2	2	2

3.7 Ympäristölautakunta

(sis + ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	LTK 2024	KJ 2024	KH 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT	372 396	405 000	405 000	505 000	505 000	505 000		506 700	508 407
MYYNITUOTOT	19 009	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000		15 230	15 463
MAKSUTUOTOT	324 053	390 000	390 000	490 000	490 000	490 000		491 470	492 944
TUET JA AVUSTUKSET	29 334								
MUUT TOIMINTATUOTOT									
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN									
TOIMINTAKULUT	-1 270 693	-1 555 251	-1 565 570	-1 489 011	-1 487 361	-1 487 361		-1 510 056	-1 533 371
HENKILÖSTÖKULUT	-694 343	-859 465	-859 307	-773 822	-772 172	-772 172		-789 355	-806 964
PALKAT JA PALKKIOT	-552 576	-696 403	-696 344	-623 876	-622 296	-622 296		-636 534	-651 127
HENKILÖSIVUKULUT	-141 767	-163 062	-162 963	-149 946	-149 876	-149 876		-152 821	-155 837
PALVELUJEN OSTOT	-503 132	-621 660	-621 660	-662 217	-662 217	-662 217		-667 599	-673 172
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-8 017	-8 850	-8 850	-8 700	-8 700	-8 700		-8 830	-8 963
AVUSTUKSET	9 754								
MUUT TOIMINTAKULUT	-74 955	-65 276	-75 753	-44 272	-44 272	-44 272		-44 272	-44 272
TOIMINTAKATE	-898 297	-1 150 251	-1 160 570	-984 011	-982 361	-982 361		-1 003 356	-1 024 964

(ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	KEHYS 2024	LTK 2024	KJ 2024	TA 2024
TOIMINTATUOTOT	363 159	405 000	405 000	405 000	505 000	505 000	
TOIMINTAKULUT	-1 205 340	-1 489 977	-1 500 296	-1 560 474	-1 442 797	-1 441 147	
TOIMINTAKATE	-842 181	-1 084 977	-1 095 296	-1 155 474	-937 797	-936 147	

Toiminnan kuvaus

Ympäristöpalvelut -tulosalue koostuu kahdesta ns. tulosyksiköstä: Rakennusvalvontapalveluista sekä ympäristöpalveluista. Ympäristölautakunnan tehtävänä on ohjata ja valvoa rakentamista, käsitellä ympäristöä ja rakentamista koskevat lupa-asiat sekä huolehtia ympäristön tilan seurannasta.

Ympäristölautakunnan alaisen toiminnan osalta merkittävimmät muuttujat ovat viime vuosina olleet tulojen kehityksessä. Rakennusvalvonnan tulot koostuvat lupamaksuista, joiden kehitystrendi on viime vuodet ollut pääasiassa laskeva. Koronapandemia heikensi tilannetta vuonna 2020, mutta vuonna 2021 rakentamisessa ja siten lupamaksuissa näkyi elpymistä. Vuonna 2022 tapahtui uusi notkahdus sodan alettua Euroopassa, millä on muun muassa rakennusmateriaalien hintojen nousun vuoksi ollut merkittävä vaikutus rakennusalaan ja käynnistytävien hankkeiden määrään. Rakennusalan matalasuhdanteesta huolimatta vuosi 2023 näyttäisi paikallisesti muodostuvan tulojen näkökulmasta varsin hyväksi, ja samaa kehitystä on ennakoitu talousarviossa vuodelle 2024.

Ympäristövalvonnan tulot kertyvät niin ikään lupamaksuista, mutta niiden kehitys ei ole rakennusvalvonnan tavoin suhdanneriippuvaista. Tuloja muodostuu ympäristövalvonnassa myös valvontasuunnitelman mukaisesta valvonnasta.

Vuodelle 2024 laaditussa talousarvioesityksessä selkeää poikkeamaa vuoteen 2023 verratessa aiheuttavat seuraavat kohdat:

- Esitys sähköisen lupapalvelun, Lupapisteen, käyttöönotosta ympäristöpalveluissa.
- Rakennusvalvonnan tulojen näkökulmasta ennakoidaan nousua suhteessa vuoteen 2023.
- Kiinteistöveroselvitystä esitetään jatkettavan ostettavana asiantuntijapalveluna.

Merkittävät talouden ja toiminnan onnistumiseen kohdistuvat riskit

Riskin kuvaus	Riskin hallinta	Riskin toteutumisen seuranta
Taloustilanteen vaikutus palvelutasoa laskevasti	Toimet kohdistetaan turvallisuuden ja terveyden varmistamiseen	Tehtävien toimeenpanojärjestyksen hallinta
Vajaan henkilöstöresurssin vaikutus työn kuormittavuuteen ja siten henkilöstön työssäjaksamiseen.	Mikäli vakansseja vapautuu, priorisoidaan tähän liittyvät toimenpiteet esihenkilötyössä muiden tehtävien edelle.	Jatkuva seuranta mm. yksikköpalavereissa.
Rakentamisen matalasuhdanteen ennakoimattomat vaikutukset lupamaksuihin.	Jatkuva seuranta, käynnissä olevien tai käynnistyvien hankkeiden edistäminen viipymättä sekä aktiivinen asiakasneuvonta	Jatkuva seuranta ja tarvittaessa ennakoiva reagointi talousarvion toteutumisen osalta.

Taulukko 25. Merkittävät talouden ja toiminnan onnistumiseen kohdistuvat riskit vuonna 2024.

3.7.1 Ympäristöpalveluiden tulosalue

(sis + ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	LTK 2024	KJ 2024	KH 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT	372 396	405 000	405 000	505 000	505 000	505 000		506 700	508 407
TOIMINTAKULUT	-	-	-	-	-	-		-1 499	-1 523
	1 261 957	1 554 451	1 554 314	1 477 298	1 477 298	1 477 298		994 993	308
TOIMINTAKATE	-889 561	-	-	-972 298	-972 298	-972 298		-993 293	-1 01 014
		1 149 451	1 149 314						901

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Ympäristöpalvelut -tulosalue koostuu kahdesta ns. tulosyksiköstä: Rakennusvalvontapalveluista sekä ympäristöpalveluista. Ympäristölautakunnan tehtävänä on ohjata ja valvoa rakentamista, käsitellä ympäristöä ja rakentamista koskevat lupa-asiat sekä huolehtia ympäristön tilan seurannasta.

Ympäristöpalvelut

Yksikön tehtävänä on hoitaa kunnan ympäristönsuojelun valvonta- ja edistämistehtävää, luonnonsuojelua ja eräitä hallintosäännöllä määrättyjä tehtäviä. Ympäristöterveydenhuoltoa ja eläinlääkintähuoltoa hoitaa Länsi-Uudenmaan ympäristöterveys. Ympäristöpalvelut valvoo palvelun järjestämissopimusta.

Vihdin kunta on hyväksynyt Länsi-Uudenmaan kuntien vesienhoidon yhteistyön vision ja strategian 2019–2026. Tavoitteena on yhteistyön avulla parantaa vesien tilaa. Vesiensuojelua toteutetaan monivuotisia yhteishankkeina. Jätevesien käsittelyn viranomaisratkaisut työllistävät edelleen vuonna 2024, sillä haja-asutuksen jätevesijärjestelmiä saatetaan lainsäädännön vaatimuksia vastaavaksi tai toteutukseen haetaan lykkäystä tai poikkeamista ympäristönsuojelumääräyksistä. Neuvontapalvelun kehittämistarpeena tunnistettua ohjeistusten laatimistyötä jatketaan vuonna 2024. Ympäristönsuojelumääräysten päivitystyö viimeistellään. Vuonna 2024 ympäristövalvonta ottaa käyttöön lupapiste-palvelun.

Vuonna 2024 aloitetaan toteuttamaan ja valvomaan vuonna 2023 laaditun LUMO-ohjelman mukaisia toimenpiteitä.

Ilmastotyötä jatketaan vuonna 2024. Vihdissä vauhditetaan tavoitteellista ilmastotyötä Kestävän energian ja ilmaston toimintasuunnitelman (SECAP) pohjalta siten, että jokaisella palvelukeskuksella ja yksiköllä on toteuttamisvastuu. SECAP-suunnitelma sisältää tavoitteet, strategian ja vision; perus- ja seurantavuoden päästölaskennan; hillintätoimenpiteet ja niiden vaikuttavuuden arvioinnin; skenaariotarkastelut (vapaaehtoinen); riskien ja haavoittuvuuksien analyysin; sopeutumisen tilannekatsauksen ja sopeutumistoimet. Vuonna 2024 ilmastotyötä edistetään vuoden 2023 talousarviossa hyväksytyyn ilmastoasiantuntijan työnä (asiantuntija palkattu puoliksi Kirkkonummen kanssa). Pysyvä ilmastoasiantuntija auttaa merkittävästi kunnan ilmastotyön jatkuvuutta ja systemaattisuutta, ja mahdollistaa osallistumisen käynnissä oleviin valtakunnallisiin ja kansainvälisiin rahoitushakuihin sekä mahdollistaa kunnan strategian tukemisen. Ilmastovahdin ominaisuuksia ja sen mahdollista käyttöönottoa selvitetään yhteistyössä Kirkkonummen kanssa.

Ympäristölupien käsittelyaika on tällä hetkellä Vihdissä saatu normalisoitua, mikä johtuu lisätystä henkilöstöresursseista.

Ympäristöpalveluiden osalta palvelutuotantoa hoidetaan viiden henkilön voimin. Yksikössä työskentelee ympäristöpäällikön lisäksi vuonna 2023 kolme vakituista ympäristötarkastajaa ja yksi määräaikainen tarkastaja. Sihteeripalvelut on hajautettu ja jaettu usealle toimistosihteerille.

Kunta hoitaa itse kunnan ympäristövalvonnan tehtävät. Vuonna 2024 ympäristön valvonnan toimenpiteiden tavoitteet määrittelee valvontasuunnitelman perusteella laadittava valvontaohjelma.

Vihdin ympäristönsuojeluhankkeet ja käynnissä olevat monivuotiset projektit toteutetaan alueellisena yhteistyönä kuntien, Uudenmaan ELY-keskuksen ja Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry:n kanssa. Näitä ovat mm. Hiidenvesihanke, Lohikalat Karjaanjokeen -hanke, Elinvoimainen ja esteetön Siuntionjoki - vesistövisio 2030, Vihdin järvien seurantaohjelman toteuttaminen, osallistuminen Hiidenveden sekä Vihtijoen ja Siuntionjoen yhteistarkkailuseurantoihin (yhteistyössä kunnat ja tarkkailuvolliset laitokset). Kasvihuonekaasupäästöjen seuranta ja ilmanlaadun seuranta ostetaan ulkopuolisina asiantuntijapalveluina alueellisen ohjelman mukaisesti. Lisäksi Siuntion latvajärvien pilottihanke on käynnissä. Ympäristönsuojeluavustuksia ei esitetä jaettavan vuonna 2024.

Löytöeläinten tilapäisestä hoidosta vastaa Läntisen Uudenmaan Eläinsuojeluyhdistys ry, jonka kanssa kunta on tehnyt toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen. Ympäristöpalvelut koordinoi palvelun järjestämistä.

Rakennusvalvontapalvelut

Rakennusvalvonnassa työskentelee johtavan rakennustarkastajan lisäksi kolme rakennustarkastajaa, kaksi toimistosihteerä ja määräaikainen skannaaja. Rakennustarkastajista yksi on ollut vuonna 2023 opintovapaalla, mutta palaa töihin ennen vuoden päättymistä.

Rakennusvalvonnassa on käytössä sähköinen asiointijärjestelmä lupapiste.fi-palvelu, jolla lupahakemukset vastaanotetaan, sekä Trimble-sovellus, jota käytetään rakennuslupien käsittelyyn, minkä lisäksi se toimii karttaohjelmuna.

Tulevalla talousarviokaudella rakennusvalvonnan paperiarkiston digitointityötä ja vanhojen rakennustietojen tarkistusta on tarkoitus jatkaa. Samalla paperiarkiston käyttö vähenee ja sähköinen piirustusarkisto helpottaa ja nopeuttaa sekä rakennuslupien käsittelyä että vanhojen lupapiirustusten toimittamista niitä tarvitseville. Lisäksi sähköinen arkisto tukee osaltaan ilmastotavoitteiden saavuttamista. Työn jatkamiseksi määräaikaisen skannaajan tehtävää on esitetty jatkettavan vuodeksi 2024.

Rakennustietojen tarkistustyö lisää kunnan kiinteistöverotuloja, samalla kun vanhojen rakennusten tarkistetut, oikeat tiedot palvelevat lupien valmistelutyötä. Kiinteistöjen tietojen selvittäminen parantaa osaltaan myös maanomistajien tasapuolista kohtelua. Näin ollen kiinteistöveroselvitystyötä on tarpeen jatkaa. Työtä esitetään jatkettavan VIHTA-toimenpiteenä vuonna 2024 ulkoa ostettavana asiantuntijapalveluna.

Ympäristönsuojelu ja -valvonta		TP2019	TP2020	1-6/2021	1-6/2022	TP2022	1-6/2023
Ympäristölupapäätökset	kpl	1	4	2	2	4	0
Maa-aineslupapäätökset	kpl	1	3	1	1	1	1
Vesilain mukaiset päätökset	kpl	0	0	0	0	0	0
Ympäristölautakunnan antamat määräykset	kpl	4	0	0	0	0	0
Rekisteröinnit	kpl	1	3	0	1	1	0
Hallintopakkoapäätökset	kpl	5	4	2	0	0	0
Viranhaltijapäätökset	kpl	6	23	17	9	15	19
Ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeaminen	kpl	1	5	8	2	2	3
Lykkäys jätevesien käsittelyvaatimuksista	kpl	0	0	0	0	2	1
Vapautus vesijohtoon ja viemäriin liittymisvelvollisuudesta	kpl	0	1	0	1	5	1
Kirjalliset vireillepanot, ratkaistu	kpl	3	4	1	0	0	1
Lausunnot	kpl						88
Ympäristönsuojelu ja -valvonta		TP2020	TP2021	1-6/2022	1-6/2023	TP2023	1-6/2024

Ympäristöpalvelut

Ympäristövalvonta toimii kunnan palveluntuottajana ja lupaviranomaisena erilaisissa ympäristöasioissa. Yritysten ympäristö- ja lupaneuvonta on tärkeä osa ympäristövalvonnan toimintaa. Kunnan sisällä ympäristövalvonta toimii poikkiteieteellisesti eri osastojen kanssa yhteistyössä.

Ympäristölainsäädännön ja ympäristöpolitiikan nopean muutoksen seuraaminen ja sen käytäntöönpano on merkittävä asia ympäristövalvonnan toiminnassa ja sen kehittämisessä. Muun työn ohessa vuonna 2024 jatketaan vesistöprojekteja, vuonna 2023 laaditun luonnon monimuotoisuusohjelman toimenpiteitä sekä aktiivista ilmastotyötä.

Rakennusvalvontapalvelut

Rakennusvalvonta palvelee kuntalaisia ja huolehtii yleisen edun huomioon ottamisesta sekä tasapuolisesta kohtelusta. Rakennusvalvonta opastaa ja edistää laadukkaan rakennuskannan sekä viihtyisän ja turvallisen ympäristön syntymistä ja säilymistä ohjaamalla ja neuvomalla suunnittelijoita, rakentajia, rakennuttajia ja kiinteistöjen omistajia.

Rakennusvalvonnan tehtävänä on valvoa kaavojen ja rakentamisen säädösten noudattamista, huolehtia rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelystä sekä niihin ja niiden mukaiseen rakentamiseen liittyvästä ennakko-ohjauksesta, neuvonnasta ja valvonnasta.

4 INVESTOINTIOSA

Investointisuunnitelman laadinnassa periaatteena on, että talousarvio- ja taloussuunnitteluvuosille varataan määrärahat tai rahavaraukset vain niihin merkittäviin hankkeisiin, joista on tehty hankesuunnitelmat. Poikkeuksena tähän ovat suunnitteluvaraukset. Taloussuunnitteluvuosilla olevista hankkeista tehdään investointipäätökset erikseen. Hankkeet, joihin on suunniteltu myös tuloja, käsitellään uudelleen, jos tuloodotus olennaisesti muuttuu. Korjausinvestointien tarve jatkuu läpi koko suunnittelukauden.

Investointisuunnitelma on tehty viisivuotiskaudelle 2022–2026, koska investointien suunnittelu on pitkäjänteistä toimintaa ja investointeihin tulee varautua hyvissä ajoin ennakkoon.

INVESTOINNIT YHTEENSÄ	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
MENOT	-22 019 629	-32 553 743	-29 736 095	-30 001 095	-22 950 000	-22 676 000	-23 330 000	-27 490 000
TULOT	1 191 964	13 500 000	830 000	830 000	830 000	830 000	830 000	830 000
NETTO	-20 827 664	-19 053 743	-28 906 095	-29 171 095	-22 120 000	-21 846 000	-22 500 000	-26 660 000

HANKE	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
KUNNANHALLITUS								

KONSERNIPALVELUIDEN TULOSALUE

Aineeton käyttöomaisuus

Pysyvien vastaavien arvopaperihankinnat/sijoitukset /muut pitkävaikutteiset menot

	MENOT	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Asunto-osakkeiden myynti *	TULOT	173 146	100 000	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000
	NETTO	-679 483	-1 178 085	-1 024 095	-1 024 095	80 000	80 000	80 000	80 000

Tietohallinnon hankinnat

Keskitetty tietohallinnon hankinta

	MENOT	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-191 329	-495 000	-250 000	-250 000	-250 000	-250 000	-250 000	-250 000

Valokuiturakentaminen

	MENOT	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-300 000	0	-150 000	-150 000	0	0	0

Irtain omaisuus

	MENOT	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Konsernipalveluiden irtaimen omaisuuden hankinta	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-26 275	-50 000	-310 000	-310 000	-50 000	-20 000	-20 000	-20 000

KUNNANHALLITUS YHTEENSÄ	MENOT	-1 125 063	-2 123 085	-1 664 095	-1 814 095	-450 000	-270 000	-270 000	-270 000
	TULOT	173 146	100 000	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000
	NETTO	-951 916	-2 023 085	-1 584 095	-1 734 095	-370 000	-190 000	-190 000	-190 000

HANKE	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
SIVISTYSLAUTAKUNTA								

OPETUKSEN TULOSALUE	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
----------------------------	----------------	-----------------	-----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Irtain omaisuus

MENOT	-69 698	-80 000	-120 000	-325 000	-265 000	-261 000	-40 000	-40 000
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-69 698	-80 000	-120 000	-325 000	-205 000	-201 000	0	0

Ensikertainen kalustaminen

MENOT	0	-1 789 740	-193 400	-193 400	0	0	0	0
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	0	-1 789 740	-193 400	-193 400	0	0	0	0

VARHAISKASVATUKSEN TULOSALUE	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
-------------------------------------	----------------	-----------------	-----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Ensikertainen kalustaminen

MENOT	0	-535 418	-56 600	-56 600	0	0	0	0
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	0	-535 418	-56 600	-56 600	0	0	0	0

SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ

MENOT	-69 698	-2 405 158	-370 000	-575 000	-265 000	-261 000	-40 000	-40 000
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-69 698	-2 405 158	-370 000	-575 000	-265 000	-261 000	-40 000	-40 000

HANKE	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
HYVINVOINTOLAUTAKUNTA								

KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUIDEN TULOSALUE	TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
--	----------------	-----------------	-----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Muu irtain omaisuus

MENOT	-59 235	-55 000	-12 000	-12 000	0	0	0	0
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0

	NETTO	-59 235	-55 000	-12 000	-12 000	0	0	0	0
Ensikertainen kalustaminen	MENOT	-84 249	-200 000	-100 000	-100 000	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-84 249	-200 000	-100 000	-100 000	0	0	0	0
HYVINVOINTI- JA NUORISOPALVELUN TULOSALUE		TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Ensikertainen kalustaminen	MENOT	0	-40 000	0	0	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-40 000	0	0	0	0	0	0
HYVINVOINTILAUTAKUNTA YHTEENSÄ									
	MENOT	-143 484	-295 000	-112 000	-112 000	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-143 484	-295 000	-112 000	-112 000	0	0	0	0
HANKE		TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
ELINVOIMALAUTAKUNTA									
KUNNALLISTEKNISTEN PALVELUIDEN TULOSALUE		TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Kunnan osuudet valtion tiehankkeisiin	MENOT	-429 678	-670 000	-350 000	-350 000	-1 500 000	-3 600 000	-4 450 000	-6 050 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-429 678	-670 000	-350 000	-350 000	-1 500 000	-3 600 000	-4 450 000	-6 050 000
Työpaikka-alueet	MENOT	-177 109	-1 700 000	-3 650 000	-3 650 000	-3 900 000	-1 450 000	-2 100 000	-1 900 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-177 109	-1 700 000	-3 650 000	-3 650 000	-3 900 000	-1 450 000	-2 100 000	-1 900 000
Asuinalueiden rakentaminen	MENOT	-531 171	-1 100 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 200 000	-1 150 000	-600 000	-400 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-531 171	-1 100 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 200 000	-1 150 000	-600 000	-400 000
Meritien rautatiesillan saneeraus	MENOT	-121 558	0	-200 000	-200 000	0	-2 500 000	-3 000 000	-2 500 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-121 558	0	-200 000	-200 000	0	-2 500 000	-3 000 000	-2 500 000

Muu kunnallistekniikan rakentaminen	MENOT	-969 791	-2 560 000	-4 870 000	-5 070 000	-4 020 000	-4 170 000	-1 420 000	-1 170 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-969 791	-2 560 000	-4 870 000	-5 070 000	-4 020 000	-4 170 000	-1 420 000	-1 170 000

Liikunta-alueiden rakentaminen	MENOT	-41 575	-450 000	-160 000	-160 000	-520 000	-50 000	-50 000	-50 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-41 575	-450 000	-160 000	-160 000	-520 000	-50 000	-50 000	-50 000

Muu irtain omaisuus

Kunnallistekniikan irtaimen omaisuuden hankinta	MENOT	-379 985	-150 000	-300 000	-300 000	-250 000	-250 000	-250 000	-250 000
	TULOT	5 994	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-373 991	-150 000	-300 000	-300 000	-250 000	-250 000	-250 000	-250 000

KUNNALLISTEKNIISTEN PALVELUIDEN TULOSALUE YHTEENSÄ

MENOT	-2 650 868	-6 630 000	-10 530 000	-10 730 000	-11 390 000	-10 670 000	-11 370 000	-12 820 000
TULOT	5 994	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-2 644 874	-6 630 000	-10 530 000	-10 730 000	-11 390 000	-10 670 000	-11 370 000	-12 820 000

ELINVOIMAPALVELUIDEN TULOSALUE TP 2022 MTA 2023 LTK 2024 TA 2024 TS 2025 TS 2026 TS 2027 TS 2028

Maa-alueet

Kiinteään omaisuuden osto	MENOT	-1 007 085	-3 000 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Kiinteään omaisuuden myynti	TULOT	812 823	13 400 000	750 000	750 000	750 000	750 000	750 000	750 000
	NETTO	-194 262	10 400 000	-750 000	-750 000	-750 000	-750 000	-750 000	-750 000

Irtaimen omaisuuden hankinta	MENOT	0	-50 500	-25 000	-25 000	-60 000	-25 000	-50 000	-60 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-50 500	-25 000	-25 000	-60 000	-25 000	-50 000	-60 000

ELINVOIMAPALVELUIDEN TULOSALUE YHTEENSÄ

MENOT	-1 007 085	-3 050 500	-1 525 000	-1 525 000	-1 560 000	-1 525 000	-1 550 000	-1 560 000
TULOT	812 823	13 400 000	750 000	750 000	750 000	750 000	750 000	750 000
NETTO	-194 262	10 349 500	-775 000	-775 000	-810 000	-775 000	-800 000	-810 000

TILAPALVELUN TASEYKSIKÖ

TP 2022 MTA 2023 LTK 2024 TA 2024 TS 2025 TS 2026 TS 2027 TS 2028

Talonrakennus

Uudisrakentaminen

Vihdin kirkonkylänkoulukeskus VIHKO	MENOT	-536 020	-150 000	-30 000	-30 000	-400 000	0	0	0
Lähiliikunta-alue	TULOT	200 000	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-336 020	-150 000	-30 000	-30 000	-400 000	0	0	0
Kirkonkylän VPK:n paloasema	MENOT	-15 344	-60 000	-50 000	-50 000	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-15 344	-60 000	-50 000	-50 000	0	0	0	0
Etelä-Nummelan koulukeskus	MENOT	-10 829 638	-9 800 000	-3 100 000	-3 100 000	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-10 829 638	-9 800 000	-3 100 000	-3 100 000	0	0	0	0
Hyvinvointikeskuksen suunnittelu	MENOT	0	-170 000	-200 000	-200 000	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-170 000	-200 000	-200 000	0	0	0	0
Talonrakennus		TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Perusparannus ja muutokset									
Hyvinvointialueen tilamuutokset ja korj. (ent. Karviainen)	MENOT	-26 751	-300 000	-300 000	-300 000	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-26 751	-300 000	-300 000	-300 000	0	0	0	0
Kiinteistöjen suunnitelmalliset pienkorj.	MENOT	-765 501	-774 221	-1 000 000	-1 450 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-765 501	-774 221	-1 000 000	-1 450 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Kunnanviraston remontointi	MENOT	-793 810	-390 779	-35 000	-35 000	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-793 810	-390 779	-35 000	-35 000	0	0	0	0
Kirkkoniemen muutos kulttuuritilaksi	MENOT	-70 226	-750 000	-700 000	-700 000	-300 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-70 226	-750 000	-700 000	-700 000	-300 000	0	0	0
Pappilanpellon koulun korjaus	MENOT	-1 341 730	-1 060 000	-160 000	-160 000	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-1 341 730	-1 060 000	-160 000	-160 000	0	0	0	0
Kunnanviraston varikon parantaminen	MENOT	-84 985	0	-550 000	-550 000	-250 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0

	NETTO	-84 985	0	-550 000	-550 000	-250 000	0	0	0
Kiinteistöjen energiajärj. muutokset	MENOT	-45 329	-750 000	-750 000	-750 000	-1 000 000	-750 000	-800 000	-800 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-45 329	-750 000	-750 000	-750 000	-1 000 000	-750 000	-800 000	-800 000
Valmistuskeittiöiden peruskorjaukset	MENOT	0	-75 000	-520 000	-520 000	-85 000	-500 000	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-75 000	-520 000	-520 000	-85 000	-500 000	0	0
Kalustohallit, liikuntapaikkatuotanto	MENOT	0	-50 000	-150 000	-150 000	-850 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-50 000	-150 000	-150 000	-850 000	0	0	0
Hiidenrannan päiväkotihanke	MENOT	0	0	-1 000 000	-300 000	-3 000 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	0	-1 000 000	-300 000	-3 000 000	0	0	0
Muu irtain omaisuus	MENOT	0	-120 000	-45 000	-45 000	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-120 000	-45 000	-45 000	0	0	0	0
TILAPALVELUN TASEYKSIKKÖ YHTEENSÄ	MENOT	-15 210 507	-14 450 000	-8 590 000	-8 340 000	-6 885 000	-2 250 000	-1 800 000	-1 800 000
	TULOT	200 001	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-15 010 506	-14 450 000	-8 590 000	-8 340 000	-6 885 000	-2 250 000	-1 800 000	-1 800 000
VIHDIN VESI		TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Vihdin puhdistamoprojekti	MENOT	-101 550	-100 000	-50 000	-50 000	-200 000	-200 000	-4 000 000	-10 000 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-101 550	-100 000	-50 000	-50 000	-200 000	-200 000	-4 000 000	-10 000 000
Puhdasvesilaitoksen hankinnat	MENOT	-80 261	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-250 000	-50 000	-50 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-80 261	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-250 000	-50 000	-50 000
Verkon uudisrakentaminen ja saneeraminen	MENOT	-1 161 395	-2 800 000	-6 100 000	-6 100 000	-1 750 000	-5 100 000	-1 600 000	-400 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0

	NETTO	-1 161 395	-2 800 000	-6 100 000	-6 100 000	-1 750 000	-5 100 000	-1 600 000	-400 000
Puhdistamoiden investoinnit	MENOT	-59 199	-100 000	-50 000	-50 000	-100 000	-2 000 000	-2 500 000	-400 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-59 199	-100 000	-50 000	-50 000	-100 000	-2 000 000	-2 500 000	-400 000
Irtaimistoinvestoinnit	MENOT	-8 440	-70 000	0	0	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-8 440	-70 000	0	0	0	0	0	0
Pumppaamot	MENOT	-62 021	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-50 000	-50 000	-50 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-62 021	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-50 000	-50 000	-50 000
VIHDIN VEDEN TULOSALUE									
YHTEENSÄ									
	MENOT	-1 472 867	-3 320 000	-6 450 000	-6 450 000	-2 300 000	-7 600 000	-8 200 000	-10 900 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-1 472 867	-3 320 000	-6 450 000	-6 450 000	-2 300 000	-7 600 000	-8 200 000	-10 900 000

ATERIA JA PUHDISTUS TULOSALUE

Ensikertainen kalustaminen

		TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Ateria ja puhdistuksen ensikertainen kalustaminen	MENOT	-267 851	-180 000	-395 000	-355 000	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-267 851	-180 000	-395 000	-355 000	0	0	0	0
Ateria ja puhdistuksen irtaimen omaisuuden hankinta	MENOT	-72 206	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-72 206	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000

ATERIAN JA PUHDISTUKSEN TULOSALUE YHTEENSÄ

	MENOT	-340 057	-280 000	-495 000	-455 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-340 057	-280 000	-495 000	-455 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000

ELINVOIMALAUTAKUNTA YHTEENSÄ

MENOT	-20 681 384	-27 730 500	-27 590 000	-27 500 000	-22 235 000	-22 145 000	-23 020 000	-27 180 000
TULOT	1 018 818	13 400 000	750 000	750 000	750 000	750 000	750 000	750 000
NETTO	-19 662 566	-14 330 500	-26 840 000	-26 750 000	-21 485 000	-21 395 000	-22 270 000	-26 430 000

INVESTOINTIEN PERUSTELUT

Kunnanhallitus

Aineeton käyttöomaisuus

Turun tunnin Juna Oy:n rahoittamiseen on varauduttu rahoitussuunnitelman mukaisesti 1 278 085 euron suuruisella määrärahalta ja vuodelle 2025 1 104 095 euroa.

Kunnan omistamien asunto-osakkeiden myynnistä saatavan myyntivoiton arvioidaan kasvavan vuonna 2023 n. 100 000 euroon.

Tietohallinnon hankinnat

Toimivat tietoliikenneyhteydet on nykyisin olennainen osa päivittäistä työskentelyä. Tietohallinto haluaa panostaa vuoden 2024 aikana kunnan tietoliikenneyhteyksien kehittämiseen ja vuosittaisiin korjausinvestointeihin ja jatkaa systemaattisesti teknistä ylläpitotyötä tulevien vuosien aikana.

Tämän tavoitteena on varmistaa esimerkiksi koulujen- ja päiväkotien ja muiden kunnan toimintojen tueksi toimivat tietoliikenneyhteydet, ei vain pistemäisin korjaustoimin vaan systemaattisen ennakoinnin ja tietoteknisten vuosihuoltojen avulla.

Valokuiturakentaminen

Kuntalaisten laajakaistayhteyksien saatavuutta ja laatua pyritään kehittämään valtakunnallisten tukihankkeiden avulla sen lisäksi miten kaupalliset toimijat kehittävät omaehtoisesti kunnan tietoliikenneyhteyksiä.

Irtain omaisuus

Kunnanviraston remontti on saatu päätökseen. Tilamuutosten johdosta varauduttu tarvittaviin kalustehankintoihin vuoden 2024 puolelle 235 000 eurolla. Tämän lisäksi on varauduttu yleisiin irtaimen omaisuuden hankintoihin, joita tulee vuoden aikana eteen.

Sivistyslautakunta

Irtain omaisuus

Vuosi 2024

Vanjärven koulun ruokalan kalusteet, 20 000 €

Vanhat ja kuluneet kalusteet tulee vaihtaa uusiin.

Koulukalusteita, 40 000 € (päivitettävät kalusteet)

Jotta kouluissa olisi opetussuunnitelmien mukainen kalustus, tarvitaan niihin vuosittain investointeja 40 000 euron edestä.

Otalammen koulun ja ns. pienten koulujen teknisen käsityön laitteet, 40 000 €

Osa alakoulujen ja yläkoulujen teknisen käsityön laitteista on toimimattomia ja korjauskelvottomia. Niiden tilalle hankitaan opetussuunnitelman mukaiset ja tilan käytön kannalta turvalliset laitteet. Lisäksi varustus on puutteellinen nykyteknologian mukaiseen opetukseen.

Iwall- peliseinä Otalammen kouluun, 20 000 €

Vihdin yhteiskoulussa on ollut käytössä keväällä 2023 Iwall- peliseinä, joka on lisännyt oppilaiden välituntiliikuntaa merkittävästi. Lisäksi seinää voidaan käyttää mm. nuoriso- ja liikuntapalveluiden toiminnassa kouluaikojen ulkopuolella.

Opetustilojen ICT- ja AV-laitteistojen uudistaminen 205 000 €

Uudistetaan ja yhdenmukaistetaan Vihdin koulujen luokkien näytöt, dokumenttikamerat ja tietokoneet vastaamaan nykyajan vaatimuksia jaksottaen vuosilta 2024–2026.

Vuosi 2025

Koulukalusteita, 40 000 € (päivitettävät kalusteet)

Jotta kouluissa olisi opetussuunnitelmien mukainen kalustus, tarvitaan niihin vuosittain investointeja 40 000 euron edestä.

Iwall- peliseinä Nummelanharjun/Kuoppanummen kouluun, 20 000 €

Vihdin yhteiskoulussa on ollut käytössä keväällä 2023 Iwall -peliseinä, joka on lisännyt oppilaiden välituntiliikuntaa merkittävästi. Lisäksi seinää voidaan käyttää mm. nuoriso- ja liikuntapalveluiden toiminnassa kouluaikojen ulkopuolella.

Opetustilojen ICT- ja AV-laitteistojen uudistaminen 205 000 €

Uudistetaan ja yhdenmukaistetaan Vihdin koulujen luokkien näytöt, dokumenttikamerat ja tietokoneet vastaamaan nykyajan vaatimuksia jaksottaen vuosilta 2024–2026.

Vuosi 2026

Koulukalusteita, 40 000 € (päivitettävät kalusteet)

Jotta kouluissa olisi opetussuunnitelmien mukainen kalustus, tarvitaan niihin vuosittain investointeja 40 000 euron edestä.

Iwall -peliseinä Nummelanharjun/Kuoppanummen kouluun, 20 000 €

Vihdin yhteiskoulussa on ollut käytössä keväällä 2023 Iwall -peliseinä, joka on lisännyt oppilaiden välituntiliikuntaa merkittävästi. Lisäksi seinää voidaan käyttää mm. nuoriso- ja liikuntapalveluiden toiminnassa kouluaikojen ulkopuolella.

Opetustilojen ICT- ja AV-laitteistojen uudistaminen 201 000 €

Uudistetaan ja yhdenmukaistetaan Vihdin koulujen luokkien näytöt, dokumenttikamerat ja tietokoneet vastaamaan nykyajan vaatimuksia jaksottaen vuosilta 2024–2026.

Vuosi 2027

Koulukalusteita, 40 000 € (päivitettävät kalusteet)

Jotta kouluissa olisi opetussuunnitelmien mukainen kalustus, tarvitaan niihin vuosittain investointeja 40 000 euron edestä.

Vuosi 2028

Koulukalusteita, 40 000 € (päivitettävät kalusteet)

Jotta kouluissa olisi opetussuunnitelmien mukainen kalustus, tarvitaan niihin vuosittain investointeja 40 000 euron edestä.

Ensikertainen kalustaminen

Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen ensikertainen kalustaminen, 250 000 €

Vuodelle 2023 varatuista ensikertaisen kalustamisen investoinneista siirretään 250 000 euroa vuodelle 2024, jotka jakaantuvat seuraavasti: opetus 193 400 € ja varhaiskasvatus 56 600 €.

Hyvinvointilautakunta

Irtain omaisuus

Kirjasto

Vuosi 2024

Kirkonkylän kirjaston omatoimikirjaston päivittäminen, 12 000 €

Kirkonkylän kirjaston omatoimikirjastojärjestelmä vaatii päivittämisen uuteen tekniikkaan. Hankitaan toimittajan uusittu järjestelmä ja mahdollisia kalusteita.

Ensikertainen kalustaminen

Kulttuuri

Vuosi 2024

Kirkkoniemen kulttuurikeskuksen ensikertainen kalustaminen ja av-tekniikka, 100 000 €

Kirkkoniemen kulttuurikeskuksen remontointi tapahtuu loppuvuonna 2023. Av-tekniikka ja kalustaminen jää vuodelle 2024.

Elinvoimalautakunta

Kunnallistekniset palvelut

Kunnan osuudet valtion tiehankkeisiin

- Asemantien vt. 25:n eritasoliittymän tiesuunnitelman laatiminen jatkuu. Tiesuunnitelma on tavoitteena saada valtion hyväksymiskäsittelyihin vuoden 2024 aikana.
- MT 110 (Vanhan Turuntien) välillä Hankasalontie – VT 2 (Porintie) tie- ja katusuunnittelu jatkuu vuoden 2024 aikana. Em. suunnitelmilla parannetaan Pillistöntien liittymäaluetta ja kehitetään tukemaan Rostin yrityspuiston turvallisia yhteyksiä. Katualueen yleissuunnittelu käynnistetään MT 110 muuttamiseksi kaduksi asemakaavamuutoksen edistyessä Rostin alueella.
- Kunnan strategian mukaisten kevyenliikenteen yhteyksien parantamisen edistäminen yhdessä ELY-keskuksen kanssa. Kevyen liikenteen turvallisuushankkeena rakennetaan korotetut suojatiet Naaranpajuntielle.
- Ukintien / Hiekkahentusen liittymän turvallisuuden parantaminen yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa.
- VT25 Ukintien liittymän rakennussuunnittelu vuoden 2024 aikana.

Työpaikka-alueet

- Merkittävin uudisrakennushanke on Rostin yrityspuiston kunnallistekniikan rakentaminen.

Ensimmäisten katujen rakennusurakat käynnistyvät vuoden 2024 aikana. Tällä turvataan alueen uusien toimijoiden aloitusedellytykset tavoiteaikataulun mukaisesti.

Asuinalueiden rakentaminen

- Palmankadun asuinalueen kunnallistekniikan rakentaminen jatkuu vuoden 2024 aikana. Katu rakennetaan valmiiksi, kun tontteja on myyty.
- Kevyenliikenteenväylän rakentaminen Pillistöntieltä välillä Pillistöntaival – Pajuniityntie.
- Pihtisillantien jalankulun ja pyörätien rakentaminen välillä Hakalanrinne – Pajuniityntie
- Helmiharjun rakennussuunnittelu. Rakentaminen aloitetaan 2025.

Muu kunnallistekniikan rakentaminen

- Helsingintie kirkonkylällä on nykyisin valtion maantie. Valtio on esittänyt ja kunta päättänyt valtatie 2 alikulun toteutus päätösten yhteydessä, että Helsingintie otetaan kaavoituksen edessä kaduksi VT2:lta Olkkalantien liittymään asti. Osuudelle laaditaan katusuunnitelma. Kaavavalitus viivyttää katusuunnitelman käynnistämistä. Katusuunnitelmaa ei voi hyväksyä ennen asemakaavan vahvistumista. Katusuunnitelmassa esitetään jk+pp-tie / jalkakäytävä Helsingintien kirkon puoleiselle reunalle.
- Tärkeä hanke on Hanko - Hyvinkää radan ylittävä Kuoppanummen ylikäytäväsilta. Ylikäytäväsiltojen toteutussuunnitteluun on varattu vuoden 2024 talousarviossa 200 000 €. Alustava rakennusaikataulu on 2025–2026. Kustannusarvio ylikäytäväsiltoille on 6,0 milj. euroa. Ylikäytäväsiltojen rakentamisella turvataan yhteydet mm. Enärannan suunnalta Kuoppanummen koulukeskukselle kuten myös Kuoppanummen alueelta kaupallisiin palveluihin radan eteläpuolelle.
- Meritien rautatiesillan ja katualueiden uudistamisen rakennussuunnittelu aloitetaan 2024. Alustava rakennusaikataulu on 2027–2028. Kustannusarvio hankkeelle on 5,7 milj. euroa.
- Nissolan ylikulkusilta tulee tukemaan Ojakkalasta ja Lankilasta kulkua Nummelan keskustaan. Samalla se helpottaa työmatkapaluuliikennettä Nummelaan.
- Hannankadun uudistaminen välillä Väinämöisentie – Pisteenskaari.
- Höytiönummen maanvastaanotto paikan pilaantumattoman kierrätysmaa-aineksen käsittelyalueen ja portin rakentaminen.
- Kotikyläntien uudistaminen ja turvallisuuden parantaminen lisäämällä katualueelle kevyen liikenteen väylä.
- Kirkonkylän ranta-alueen ilmeen uudistaminen.
- Nummelan venerannan veneen laskupaikan uudistaminen.
- Nummelan aseman alikulun korjaussuunnittelu 2024.
- Ridalin alueen ja Vesikansan kevyen liikenteen väylän katusuunnittelu 2024.
- Nummelan torin puiston suunnittelu 2024.
- Päälylystystöihin varatulla määrärahalla uusitaan päälylysteitä siinä laajuudessa kuin määrärahat sallivat.

- Valaistuksen parantamishankkeessa vaihdetaan mm. vanhojen elohopea tai suurpainenatrium valaisimet LED valaisimiin.

Puistot

- Määrärahaalla ylläpidetään kunnallistekniikkayksikön ylläpidossa olevien leikkipaikkojen kuntoa. Määrärahaalla on varauduttu parantamaan joitakin puistopolkuja sekä kirkonkylän rannan viihtyisyyttä.
- Talousarviossa on varattu 200 000 euron määräraha Nuuksion läntisen portin palvelualueen - pysäköinti ja sosiaalilat - suunnittelua ja toteutuksen valmistelua varten.

Liikunta-alueiden rakentaminen

- Nummelan lentokentän eteläpuoleisen polun ja Lentokentätien ylittävän sillan toteuttamiselle on varattu määräraha.

Tilapalvelut

UUDISRAKENTAMINEN

Kirkonkylän paloasema

- Vihdin VPK:n paloasema nykyinen paloasema sijaitsee Vihdin kirkonkylässä, osoitteessa Kyläaukio 6, 03400 Vihti. Paloasema on rakennettu 1938 ja sitä on laajennettu vuonna 1952. Paloasema ei täytä työsuojelullisia, toiminnallisia eikä rakenteellisia vaatimuksia.
- Kunnanvaltuusto hyväksyi uuden paloaseman hankesuunnitelman syksyllä 2021. Hankkeen rakennussuunnittelu on käynnissä. Rakentamisen käynnistämistä saattaa viivyttaa paloaseman asemakaavasta tehty valitus, joka on oikeuslaitoksen käsittelyssä.
- SOTE uudistuksen myötä pelastustoimi siirtyy kokonaisuudessaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen vastuulle. Paloaseman kustannusarvio on noin kolme miljoonaa euroa. Talousarviossa on varattu määräraha rakennussuunnitelmien viimeistelyyn. Pelastustoimen siirrettyä hyvinvointialueen vastuulle paloaseman rakentaminen kunnan taseeseen ei ole kunnan investointikuorman kannalta paras ratkaisu. Rakentamiseen ryhtyminen ja toteutusmalli on päätettävä vuoden 2024 aikana.

Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskus

- Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen ohjeellinen suunnitelma käsiteltiin kunnanhallituksessa keväällä 2018. Kunnanvaltuusto päätti koulu- ja päiväkotikeskuksen rakentamisesta keväällä 2021. Rakentaminen alkoi kesällä 2021 ja jatkuu aina vuoden 2023 loppuun asti. Määrärahoja on varattu vuodelle 2023 9,8 milj. euroa. On mahdollista, että joitakin vuodelle 2022 budjetoituja maksueriä siirtyy maksettavaksi vuoden 2023 puolella. Hankkeen viimeiset maksuerät menevät vuoden 2024 puolelle

Hyvinvointikeskuksen suunnittelu

- Määräraha uuden hyvinvointikeskuksen suunnittelulle on varattu hyvinvointipalveluiden turvaamiseksi myös tulevaisuudessa. Tehtävänä on laatia hankesuunnitelma Nummelaan sijoittuvalle uudelle hyvinvointikeskukselle. Lähtökohtana on vuoden 2022 aikana yhteistyössä perusturvakuntayhtymä Karviaisen kanssa määritellyt toiminnot sekä hyvinvointialueen kanssa

käydyt keskustelu palveluiden järjestämisen edellytyksistä.

Uimahallihanke

- Määräraha varattu uuden uimahallin ja/tai maauimalan suunnitteluun.

PERUSPARANTAMINEN

Hyvinvointialueelle vuoratut tilat (Nummelan ja kirkonkylän terveysasema sekä virastotalo)

- Vuodella 2023 on varattu talousarvioon 300 000 euron määräraha. Määrähalla toteutetaan HVA:n toiminnan muutosten edellyttämiä rakennusteknisiä ja taloteknisiä muutoksia lähinnä Nummelan terveysasemalla ja kirkonkylän terveyskeskuksessa sekä virastotalolla.

Kiinteistöjen suunnitelmalliset pienkorjaukset

- Määrarahajako on alustavasti kuvatus mukainen. Määrärahan tarve vaihtelee vuotuisesti eri kohtien välillä ja sitovana määrarahana on yhteissumma 1 milj. euroa. Vihdin kunnan kiinteistöjen suunnittelemattomien ns. vikakorjauksien määrä on kasvanut. Tämä ilmentää kiinteistöjen ylläpitoon kertynyttä korjausvelkaa.

Tila- ja toimintamuutokset

- Riippuvainen tilojen käytön tehostamistarpeesta.

Pihavarusteiden ja liikuntavarusteiden korjaukset

- Päiväkotien ja koulujen leikkivälineiden ja pihavarusteiden EU-normien mukaisuus on tarkastettu ja leikkivälineitä ja pihavarusteita korjataan tulevina vuosina. Vuosittaisella määrarahalla jatketaan turvallisuuden parantamiseen tähtäävää korjausten sarjaa.

Talotekniikkakorjaukset

- ilmanvaihtokoneiden korjaukset, kuluvien osien uusimisen, iv -pääte-elinten ja säätimien uusimisen
- Lämmitysjärjestelmien korjaukset, kuluvien osien uusimisen
- välttämättömiä talotekniikkaan liittyviä parannuksia ja korjauksia.

Rakennusautomaation uusiminen / päivittäminen

- rakennusautomaation kehittämiseen, suunnitteluun sekä kaukokäyttö- ja -valvontajärjestelmän parantamiseen

Turvallisuus: paloturvallisuus, ilkvaltakorjaukset ja ilkvallan ehkäiseminen

- Vihdin kunnan vanha kiinteistökanta sekä jatkuvasti tarkentuvat turvallisuuteen liittyvät vaatimukset ja määräykset aiheuttavat tarpeen turvallisuusriskien kartoittamiseen ja korjaamiseen. Kartoitustyötä tehdään yhteistyössä palotarkastajien kanssa.
- Määräraha käytetään ilkvaltakorjauksiin ilkvallan ennaltaehkäisyyn sekä kameravalvonnan uusimiseen

Kiinteistöjen suunnitelmalliset pienkorjaukset

- Vuoden 2024 talousarvioon on pienkorjaukset jaettu suunnitelmallisiin ja odottamattomiin

korjauksiin.

- Vihdin kunnan vanhenevaa kiinteistökantaa sekä vanhenevaa talotekniikkaa tulee korjata ja ylläpitää suunnitelmallisesti. Suunnitelmallisilla korjausinvestoinneilla voidaan pidentää kiinteistöjen käyttöikää hallitusti.
- Vuoden 2024 talousarvioon varatulla summalla jatketaan suunnitelmallisten korjausten sarjaa. Pienkorjaukset käsittävät yleisesti mm. julkisivurakenteiden korjauksia ja huoltomaalauksia; vesikattorakenteiden korjauksia ja uusimisia; sisäpintojen korjauksia mm. lattiapinnoitteiden, uusimisia, sisäseinien huoltomaalauksia; kiintokalusteiden ja varusteiden korjauksia ja uusimista.
- Lisäksi varattu määräraha kunnanviraston koulutusluokan muutostöihin vuodelle 2024 150 000 euroa sekä varautumiseen tarvittaviin muutostöihin ja hankintoihin 250 000 euroa.

Kiinteistöjen odottamattomat korjaukset "ns. vikakorjaukset"

- Odottamattomat vikakorjaukset lisääntyvät vuosittain kiinteistökannan sekä talotekniikan ikääntyessä. Vikakorjaukset ovat arvaamattomia korjaustarpeita, jotka täytyy suorittaa, jotta kiinteistön käyttö voi jatkua. Arvaamattomiin vikakorjauksiin tarvittavien resurssien määrä vaihtelee vuosittain. Tarvittavia resursseja on näin ollen luonnollisesti vaikea etukäteen arvioida.

Energiamuutokset

- Iso osa kunnan kiinteistöistä on öljylämmityksen varassa. Osa lämmityskattiloista on huonokuntoisia ja riski hintavista hätäkorjauksista kasvaa jatkuvasti. Investoinnin ensivaiheessa laaditaan kiinteistökohtainen suunnitelma öljylämmityksestä luopumisesta ja valitaan kustannustehokkaimmat korvaavat ratkaisut. Kunnan tavoitteet hiilineutraaliuden osalta edellyttävät osaltaan öljylämmityksestä luopumista.

Kirkkoniemen kulttuurikeskus

- Kirkkoniemen muutos kulttuurikeskuksessa on edennyt hitaasti. Kirkkoniemi toimii rokotuskeskuksena pandemian alkuaikoina ja parhaillaan Pappilanpellon koulu on Kirkkoniemessä väistössä. Kirkkoniemen toisen muutosvaiheen hankesuunnitelman on kunnanhallitus hyväksynyt. Työt alkavat vuoden 2023 puolella ja jatkuvat vuonna 2024–2025.

Kunnan viraston varikon parantaminen

- Varikon pihan järjestelyt aloitettiin vuonna 2022 ja niitä on tarkoitus jatkaa vuoden 2024 ja 2025 puolella mm. kylmien varastokatoksien rakentamiselle. Samalla varmistetaan mm. romuautojen säilytysalueen turvallisuus autoista mahdollisesti vuotavien öljyjen ja polttonesteiden asianmukaisen käsittely osalta.

Kiinteistöjen energijärjestelmämuutokset

Tavoitteena on luopuminen kokonaan öljylämmityksestä. Ensimmäisinä kohteina ovat Kuntala ja Metsäpolun päiväkotit, joiden työt alkoivat vuonna 2023 ja jatkuvat vuonna 2024. Lisäksi pääpaino on Vihdin Kirkonkylän Vihko koulukeskuksen lämmitysjärjestelmän suunnittelussa ja rakentamisessa.

Valmistuskeittiöiden peruskorjaus

- Vihdin kunnassa on kolme valmistuskeittiötä: Kuoppanummi, Otalampi ja Vihdin yhteiskoulu.

Vuonna 2024 toteutetaan seuraava peruskorjaus ja aloitetaan jo kolmannen valmistuskeittiön peruskorjauksen suunnittelu, joka toteutetaan vuonna 2026.

Tilapalvelun irtain omaisuus

- Tilapalvelun irtaimen omaisuuden hankintaa on varattu 45 000 € sähköautoja varten.

Vihdin Vesi

Vihdin puhdistamo projekti

- Vihdin jätevesihuollon kehittäminen. Vihdin Veden nykyiset jätevedenpuhdistamot ovat rakennettu 1970-luvulla. Molempien puhdistamoiden rakenteellinen elinkaari ja kapasiteetti alkavat olla päättymäisillään. Tulevaisuuden maankäyttösuunnitelmat ja puhdistamoiden kuormituksen aiheuttamat haasteet vesistöissä ovat tuoneet tarpeen selvittää eri vaihtoehtoja jätevesien käsittelylle. Hankkeen tarkoitus on löytää elinkaareltaan tehokkain tapa toteuttaa Vihdin kunnan jätevesien käsittely kustannukset ja ympäristövaikutukset huomioiden. Kesällä 2021 päätettiin uudistaa molemmat nykyiset puhdistamot ja hakea niille ympäristöluvat. Vuonna 2024 varaudutaan Nummelan uuden puhdistamon ympäristölupahakemuksen mahdolliseen täydentämiseen. Budjetti vuodelle 2024 on 50 000 €.

Puhdasvesilaitos hankinnat

- Uudet vedentuotantolähteet. Jatketaan vuonna 2020 käynnistettyjä lisäkaivotutkimuksia ja koepumppauksia olemassa olevilla vedenottamoilla sekä täysin uusien vedenhankintalähteiden selvittämistä. Hankkeen tarkoitus on palvelukyvyn parantaminen sekä talousvedentuotannon palveluresurssien lisääminen. Budjetti vuodelle 2024 on 100 000 €.
- Laitoksien peruseräparannuksissa varaudutaan pieniin korjausinvestointeihin sekä automaatiojärjestelmän ajotapaselvityksiin. Budjetti vuodelle 2024 on 50 000 €.

Puhdistamoiden investoinnit

- Puhdistamoiden investoinnit sisältävät kirkonkylän puhdistamon saneeraussuunnitteluun liittyvän typenpoiston pilottihankkeen toteuttamisen suunnitellun prosessin toimivuuden varmistamiseksi. Hankkeen budjetti vuodelle 2024 on 50 000 €.

Verkoston uudisrakentaminen ja saneeraus

- Verkostojen saneeraus. Vuonna 2024 jatketaan asbestivesijohtojen uusimista Haapakyläntiellä ja Vanhan Nummelan alueella, mm. Hannankadulla. Jätevesiviemäreitä saneerataan noin 2 km, saneerauskohteet valitaan vuotovesitutkimusten perusteella kirkonkylän alueelta ja Nummelassa kohteet pyritään yhdistämään vesijohdon saneerauksien yhteyteen. Vuoden 2024 verkostosaneerauksien budjetti on 600 000 €. Hankkeilla on tarkoitus parantaa vesihuollon toimivuutta.
- Verkoston uusinvestoinneissa keskitytään Etelä-Nummelan siirtolinjojen ja yritysalueen vesihuollon rakentamiseen sekä uusien verkostojen suunnitteluun ajankohtaisissa kaavoitushankkeissa. Uusinvestointeihin varataan 5 300 000 € vuodelle 2024.

- Nummelan alueen tulvaherkkien hulevesiviemäreiden parannukseen varataan vuodelle 2024 yhteensä 200 000 €.

Pumppaamot

- Pumppaamoiden saneeraus. Vihdissä on lähes 100 pumppaamoja, joista noin 20 % on rakennettu ennen vuotta 1985. Pumppaamoiden laskennallinen saneerausikä on 40–70 vuotta. Osa pumppaamoista on luokiteltu saneerausta vaativaksi vuonna 2024 ja lisäksi useamman pumppaamon huonokuntoisia sähkökeskuksia ja automaatiolaitteita uusitaan. Pumppaamoiden saneerauksien budjetti on vuonna 2024 yhteensä 100 000 €. Hankkeen tarkoitus on parantaa jätevesiverkon luotettavuutta.

Vesilaitoksen kalusto

- Vuodelle 2024 ei esitetä kalustoinvestointeja.

Ateria- ja Puhdistuspalvelu

- Vihdin yhteiskoulu tullaan peruskorjaamaan keittiön osalta kesällä 2024. Päiväkodin ateriat tarjoillaan väistötiloissa normaalin päivärytmin mukaisesti. Kuluvan vuoden aikana valmistaudutaan Otalammen koulun keittiön peruskorjaukseen katselmuksella ja hankesuunnitelmalla, jotta keittiön toiminta voidaan suunnitella jaettavaksi kahteen muuhun tuotantokeittiöön korjauksen ajaksi.
- Ateriatuotantoa ja puhdistuksen toteuttamista tarkastellaan strategisesti resurssien ja kapasiteetin näkökulmasta. Toimintaa pyritään kehittämään uusilla toimintatavoilla ja välineillä, jotta esimerkiksi sairauspoissaolot vähenisivät.

Elinvoimapalveluiden tulosalue

2024 Mittauslaitteiston uusiminen

Vuonna 2023 hankittu Trimble R12i GNSS-vastaanotin on todettu toimivan nykyisin käytössä olevan vanhempia malleja selkeästi paremmin muun muassa peitteisillä alueilla. Tämä tehostaa huomattavasti mittaustehtävien hoitamista monissa työkohteissa. uudessa laitteessa on myös ominaisuuksia, jotka parantavat työturvallisuutta mittaustehtävissä. Resurssitilanne huomioiden myös toisen tyhjän GNSS-vastaanotin on tarpeen uusita mahdollisimman pikaisesti, jotta uudet ominaisuudet saadaan käyttöön ja työtä tehostettua sekä työturvallisuutta parannettua entisestään.

samalla hankitaan Trimble Access Roads -tiemittausohjelmisto yhteen maastotietokoneeseen, jolloin tiemittauksia on mahdollista suorittaa käyttämällä mitä tahansa maastotietokonetta.

2025 Pakettiauton vaihto

Vastuualueen toinen pakettiauto Volkswagen Transporter on hankittu 2010 eli investointivuonna on ollut käytössä jo 14 vuotta. Ikääntymisen myötä huoltotarve ja -kustannukset tulevat kasvamaan. Auton uusimisella saadaan varmistettua, että mittaustoiminta sujuu jatkossakin mahdollisimman hyvin.

Hankinnassa tullaan huomioimaan mahdollisuuksien mukaan auton ympäristöystävällisyys. Tämä on huomioitu määrärahavaroituksessa, joka mahdollistaa myös täyssähköisen pakettiauton hankinnan

kilpailuttamisen.

2026 Ilmakuvauskohterin (drone) uusiminen

Nykyinen drone on hankittu 2019 eikä täysin täytä uusia säännöksiä. Hakemalla Traficomilta lupa erityinen kategoriaan laitteella on nykyisen tiedon perusteella mahdollista toimia vuoden 2025 loppuun. Muuttuneiden säännösten sekä laitteen iän perusteella uusiminen on syytä tehdä laitteeseen, joka täyttää sille asetetut vaatimukset.

2027 Mittauslaitteiston uusiminen

Trimble S6 takymetri on hankittu vuonna 2013 eli investointivuonna on ollut käytössä jo 14 vuotta. Luotettavan toiminnan takaamiseksi laite on tarpeen vaihtaa uuteen ja myös monipuolisempia ja tehokkaampi toiminnallisuuksia sisältävään mittauslaitteeseen.

2028 Pakettiauton vaihto

Mittaustoiminnan sujumisen kannalta on tärkeää, että myös käytössä olevat autot ovat mahdollisimman luotettavia. Toinen pakettiautoista on hankittu vuonna 2019 ja ollut jatkuvassa käytössä siitä lähtien. Hankinnassa tullaan huomioimaan mahdollisuuksien mukaan auton ympäristöystävällisyys mm. käyttövoima ja kulutus. Tämä on huomioitu määräraharavauksessa, joka mahdollistaa myös täyssähköisen pakettiauton kilpailuttamisen.

Maankäyttöpalvelut

Kiinteä omaisuus

Vihdin kunnanvaltuusto on 3.6.2019 §25 hyväksynyt Vihdin kunnan päivitetyn maapoliittisen ohjelman. Maapoliittisessa ohjelmassa määritellään kunnan maapoliittiset tavoitteet sekä esitetään ne periaatteet ja maapoliittiset keinot, joita noudatetaan pyrittäessä asetettuihin tavoitteisiin.

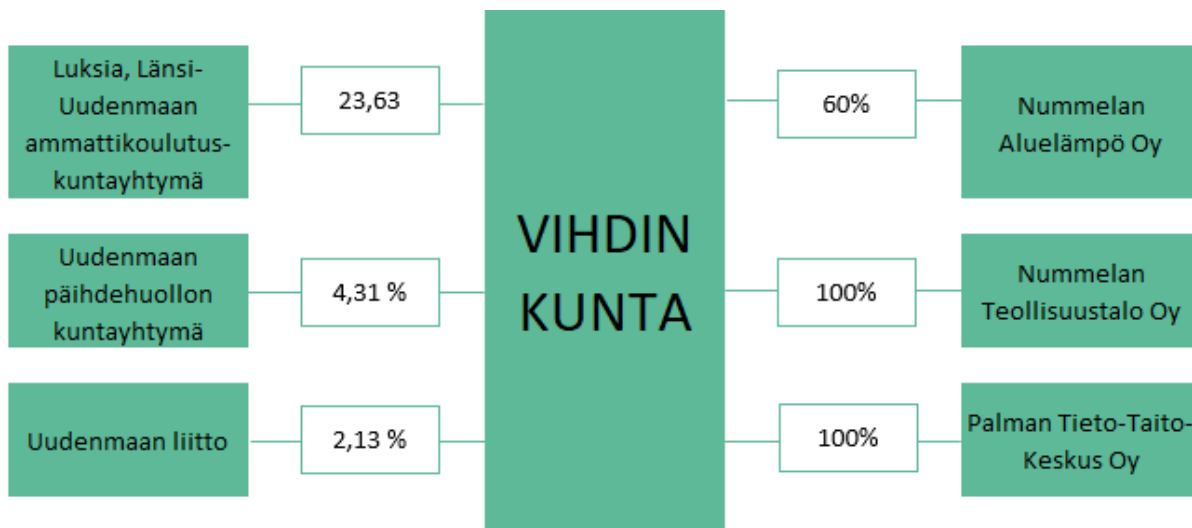
Talousarviota laadittaessa kunnan työpaikkatonttien tarjonta parantunut Etelä-Nummelan yritysalue I:n saatua lainvoiman vuoden 2023 aikana. Käynnissä olevat ja vireille tulevat työpaikka-alueiden kaavatyöt parantavat kunnan työpaikkatonttien tarjontaa tulevina vuosina merkittävästi. Alkavallakin kaudella maanhankintaa tullaan painottamaan sellaisille alueille, jotka voivat lähitulevaisuudessa muodostua työpaikka-alueiksi ja lisätä kunnan vetovoimaa myös yrittämisen näkökulmasta.

Jotta Vihti kuntana voi säilyttää ja lisätä vetovoimaansa asuinpaikkana, on uusiin, kaavoitettaviin asuinalueisiin sekä olevien asuinalueiden ympäristön ylläpitoon ja parantamiseen pystyttävä satsaamaan nykyistä enemmän. Yksi keino käytettävissä olevan resurssin kasvattamiseen on laatia ensimmäiset asemakaavat ensisijaisesti kunnan omistamalle maalle, jolloin kaavoituksesta saatava hyöty voidaan ohjata kokonaisuudessaan kunnan kehittämiseen. Jotta näin voidaan toimia, on raakamaata myös pystyttävä hankkimaan asumisen tarpeisiin silloin, kun sitä on kohtuuhintaan tarjolla kunnan kehittämisstrategian mukaisilla alueilla.

Vuosina 2022 ja 2023 maanhankintaan varattiin 1,5 miljoonaa euroa. Riittävää sekä asumisen että työpaikkatonttien tarpeeseen vastaavaa kaavoitusta varten tulee budjetissa varautua maanhankintaan 1,5 miljoonalla eurolla myös vuodelle 2024 sekä taloussuunnitelmavuosille.

5 KONSERNIYHTEISÖT JA TAVOITTEET

Vihdin kuntakonserniin yhdisteltäviä organisaatioita ovat kunnan tytäryhteisöt ja kunnan osin omistamat kuntayhtymät: Länsi-Uudenmaan ammattikoulutuskuntayhtymä, Uudenmaan Liitto ja Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä. Kuntakonsernia ohjataan talousarvioon asetetuilla tavoitteilla, kunnanvaltuuston 12.11.2012 § 60 hyväksymällä konserniohjeella. Kunnanhallitus on konserniohjeen mukaan nimennyt konserniohjauksen valvontavastuulliset 5.6.2023 § 139.

Kuvio 14. Vihdin kuntakonserni 2021

5.1 Tytäryhteisöt

5.1.1 Nummelan Aluelämpö Oy

Vihdin kunnan omistusosuus jakeluyhtiöstä on 60 % ja Adven Oy omistaa 40 %. Yhtiöllä on sivutoiminen toimitusjohtajana ja yhtiö ostaa tekniset palvelut ostopalvelusopimuksena Adven Oy:lta.

Yhtiön talous on aikaisemmin kehittynyt positiivisesti, mutta vuoden 2023 alkaen tilanne on heikentynyt johtuen hake-energian hinnan noususta ja verkostourakoiden kustannusarvioiden ylityksistä. Yhtiöllä on hinnan korotuspaineita ja kassan haasteiden takia yhtiö on pyytänyt vuoden 2023 aikana antolainaa kunnalta, jonka kunnanvaltuusto hyväksyi kesäkuun valtuuston kokouksessa.

Vuodelle 2024 omistajan asettama tulostavoite:

Tilinpäätöksessä käyttökate on vähintään +200 000 euroa.

Vuodelle 2024 omistajan asettamat toiminnalliset tavoitteet:

1. Lämmöntoimitusten keskeytykset asiakkaille 0
2. Pyrkä toimii, että hinta alle Energiateollisuus ry:n keskiarvon vuoteen 2030 mennessä
3. Olla aktiivisesti mukana edistämässä taloudellisesti kannattavaa ja järkevää ratkaisua mahdollisen datakeskuksen hukkalämmön talteenotoksi

4. Fossiilisten tuontipolttoaineiden osuus vuotuisesta käytöstä on maksimissaan 6 prosenttia

5. Yhtiö voi laajentua hallitusti vähäriskisiin alueille

Talous	TP 2021	TP 2022	TA 2023	1-9 /2023
Liikevaihto	3 214 919	3 021 038	4 193 650	2 357 383
Liikevoitto	130 208	-204 939	-20 690	-238 142
Lainat	38 000	19 000	700 000	700 000

5.1.2 Palman Tieto-Taito-Keskus Oy

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Nummelan rakennuskaava-alueella korttelissa 4 sijaitsevia kiinteistöjä. Yhtiö voi rakentaa tähän kortteliin tai muualle Vihdin kunnan alueella tarvitsemiaan toimitiloja. Yhtiön tuotot ovat koostuneet osakkeenomistajien maksamista hoito- ja korjausvastikkeista sekä vuokratuotoista, jotka on kirjattu tulosaikutteisesti yhtiön kirjanpitoon.

Yhtiöön on tehty viime vuosina vain välttämättömiä korjauksia alueen asemakaavan muutostyön ollessa kesken. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt alueen kaavamuutoksen N123 kokouksessaan 9.8.2021 § 41. Hyväksymispäätökseen ei ole haettu oikaisua, ja se on saanut lainvoiman. Kaavan lainvoimaiseksi tulon myötä on astunut voimaan maankäyttösopimus, jossa on sovittu yhtiön maa-alueiden luovuttamisesta vastineena kaavan toteuttamisesta kunnalle aiheutuvista kustannuksista. Maankäyttösopimuksen toimeenpanon jälkeen yhtiön omistukseen jää alueella korttelin 4 tontti 6, jolla on asuin-, liike- ja toimistorakennusoikeutta 3 000 k-m², sekä osa korttelin 372 tonttia 1, jolla on asuinrakennusoikeutta 2 900 k-m².

Yhtiön aiemmin omistamien, mutta maankäyttösopimuksen myötä kunnan omistukseen siirtyneiden rakennukset tullaan purkamaan. Yhtiön omistamista rakennuksista Rakves on määrä säästää kaavan tarkoituksen mukaisesti.

Vuodelle 2024 omistajan asettama tulostavoite:

Positiivinen tilikauden tulos.

Vuodelle 2024 omistajan asettamat toiminnalliset tavoitteet:

Edistää yhtiön myyntiä

Talous	TP 2021	TP 2022
Liikevaihto	165 440	37 783
Liikevoitto	-13 766	-17 274
Lainat	0	0

5.1.3 Nummelan Teollisuustalo Oy

Yhtiön tarkoituksena on ylläpitää yhtiön rakennukset olemassa olevassa kunnossa ja tarjota suhteellisen edullisia vuokratiloja vihtiläisille pk-yrityksille. Yhtiön osakekannan omistaa kokonaisuudessaan Vihdin kunta. Yhtiö omistaa teollisuushallit osoitteissa Harjutie 14 ja Tehtaantie 4–6. Yhtiön kiinteistöjen korjauksia toteutetaan hallituksen päätösten mukaan. Yhtiöllä ei ole lainaa eikä kirjaamattomia korkoja.

Vuodelle 2024 omistajan asettama tulostavoite:

Positiivinen tilikauden tulos.

Vuodelle 2024 omistajan asettamat toiminnalliset tavoitteet:

Selvittää vähäriskisiä tapoja tarjota yrityksille lisää toimitiloja ja huolehtia omistamiensa kiinteistöjen kunnosta

Talous	TP 2021	TP 2022
Liikevaihto	151 289	157 679
Liikevoitto	46 309	31 413
Lainat	0	0

5.2 Tytäryhteisöjen seuranta

Kunnan edustajien tytäryhteisöissä tulee raportoida yhteisön toiminnasta kaksi kertaa vuodessa. Raportit toimitetaan valvontavastuullisille. Valvontavastuullisten tulee raportoida edelleen asioista, jotka vaativat omistajan kannanottoa ja aiheuttavat riskiä omistajalle.

6 LASKELMAT

6.1 Laskennallisesti eriytetty tilapalvelujen taseyksikkö

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kunnanhallituksen päätöksellä 24.10.2011 § 218 Tilapalvelun tulosalue on muutettu laskennalliseksi taseyksiköksi. Järjestelyn tavoitteena on ollut tilavuokrien läpinäkyvyys ja Tilapalvelun kehittäminen kunnan tilaomaisuuden hallintayksiköksi. Pitkällä aikavälillä Tilapalvelun taseyksikön tavoitteena on vastata palvelutuotannon tilojen hankinnasta ja ylläpidosta siten, että korjausvelkaa ei synny.

Tilapalvelun taseyksikön tehtävänä on kunnan rakennettujen kiinteistöjen omistajaohjaus, tilojen suunnittelu- ja rakennuttamisasiat, kiinteistöjen isännöinti, suunnitelmallinen kunnossapito ja huolto sekä vuokraustoiminta. Tilapalveluiden jäännöspääomaan sovelletaan 3 prosentin korkoa. Tilapalvelulle on kohdistettu kunnan lainasalkun pitkäaikaisista veloista vuoden 2023 lopussa yhteensä 75,9 miljoonaa euroa vierasta pääomaa.

Tuloslaskelma

(sis + ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	LTK 2024	KJ 2024	KH 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
LIIVEVAIHTO	18 622 042	19 172 875	19 278 900	21 259 865	21 634 512	21 634 512		21 671 019	21 709 798
Myyntituotot	41 664	15 000	25 000	17 796	32 829	32 829		33 332	33 843
Vuokrat	18 553 009	18 867 875	18 963 900	21 242 069	21 601 683	21 601 683		21 638 587	21 675 955
Tuet ja avustukset	27 300	290 000	290 000						
Liiketoiminnan muut tuotot	69								
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	48 406	100 000	100 000	47 800	67 800	67 800		77 800	77 800
Materiaalit ja palvelut	-6 448 706	-6 445 171	-6 245 171	-8 477 556	-7 152 073	-7 152 073		-7 374 295	-7 60 233
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 494 835	-4 069 839	-4 069 839	-4 874 934	-4 069 770	-4 069 770		-4 200 076	-4 334 943
PALVELUJEN OSTOT	-2 953 872	-2 375 332	-2 175 332	-3 602 622	-3 082 303	-3 082 303		-3 174 219	-3 269 290
HENKILÖSTÖKULUT	-1 121 939	-1 280 374	-1 280 291	-1 438 919	-1 399 062	-1 399 062		-1 434 040	-1 469 889
PALKAT JA PALKKIOT	-935 272	-1 061 528	-1 061 513	-1 192 342	-1 159 316	-1 159 316		-1 188 299	-1 218 007
HENKILÖSIVUKULUT	-186 667	-218 846	-218 778	-246 577	-239 746	-239 746		-245 741	-251 882
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 939 567	-6 459 987	-6 459 987	-6 349 972	-6 349 972	-6 349 972		-6 980 718	-7 480 843
Liiketoiminnan muut kulut	-1 864 151	-1 679 470	-1 678 738	-1 665 629	-1 474 206	-1 474 206		-1 474 206	-1 474 206
Liikelylijäämä (-alijäämä)	3 296 085	3 407 873	3 714 713	3 375 589	5 326 999	5 326 999		4 486 460	3 758 427
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-369 732	-1 635 591	-1 049 907	-1 049 907	-1 049 907	-1 049 907		-1 002 637	-1 071 475
Muut rahoitustuotot									
Korkokulut lainoista liikelait									
Korkokulut lainoista ulkopuoli	-368 198	-735 591	-1 049 907	-1 049 907	-1 049 907	-1 049 907		-1 002 637	-1 071 475
Muut rahoituskulut									
Satunaiset tuotot ja kulut									
SATUNNAISET TUOTOT									
SATUNNAISET KULUT									
POISTOERON MUUTOS	189 199	-189 200			189 199	189 199		189 199	189 199
POISTOERON LIS(-) TAI VÄH(+)	189 199	-189 200			189 199	189 199		189 199	189 199
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	3 115 552	1 583 082	2 664 806	2 325 682	4 466 291	4 466 291		3 673 022	2 886 952

RAHOITUSLASKELMA	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	TA 2024	TS 2025	TS2026
Toiminnan rahavirta	10 051 733	11 503 451	11 745 571	13 851 787	13 594 724	13 435 654
Liikelylijäämä (-alijäämä)	3 296 085	3 407 873	3 313 677	5 551 908	4 711 369	3 983 336
Poistot ja arvonalentumiset	5 939 567	6 459 987	6 459 987	6 349 972	6 980 718	7 480 843
Rahoitustuotot ja -kulut	816 081	1 635 591	1 971 907	1 949 907	1 902 637	1 971 475
Investointien rahavirta	-15 010 506	-14 450 000	-13 065 000	-8 340 000	-6 885 000	-2 250 000
Investointimenot	-15 210 507	-14 450 000	-13 215 000	-8 340 000	-6 885 000	-2 250 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	200 001	0	150 000	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-4 958 773	-2 946 549	-1 319 429	5 511 787	6 709 724	11 185 654
Rahoituksen rahavirta	22 953 335	9 109 021	-10 043 666	-9 990 019	-9 933 333	-9 993 333

Lainakannan muutokset	22 953 335	9 109 021	-10 043 666	-9 990 019	-9 933 333	-9 993 333
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	30 000 000	15 000 000	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-7 046 665	-5 890 979	-10 043 666	-9 990 019	-9 933 333	-9 993 333
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	0	0	0
Taseyksikön vaikutus maksuvalmiuteen	17 994 561	6 162 472	-11 363 095	-4 478 232	-3 223 609	1 192 321

Investointien tulorahoitus %	21,67%	23,58%	25,08%	66,57%	68,43%	177,04%
Pääomamenojen tulorahoitus %	45,16%	56,55%	50,50%	75,57%	80,83%	109,74%
Lainanhoitokate	1,48	2,32	1,21	1,48	1,46	1,43

6.2 Vihdin vesi

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Vihdin vesihuoltolaitos on 1.1.2018 alkaen toiminut kirjanpidollisesti eritettynä taseyksikkönä. Vesihuoltolaitoksen toiminta on elinvoimalautakunnan alaista toimintaa. Organisaatiouudistuksen myötä toiminta on 23.8.2018 alkaen kuulunut infra- ja tukipalveluiden toimialaan.

Vihdin Veden ydintehtävä on tuottaa ja toimittaa asiakkailleen hyvää ja laatuvaatimukset täyttävää talousvettä sekä huolehtia asiakkaiden jätevesien poisjohtamisesta ja käsittelystä. Hyvä asiakaspalvelutaso tuotetaan kustannustehokkaasti ja ympäristöystävällisesti. Vesihuoltolaitoksen toiminnan menot katetaan kokonaan asiakkailta perittäviltä maksuilla.

Vesihuoltolaitoksen talousarvio ja taloussuunnitelma on laadittu niin, että vesihuoltolaitos pystyy asiakkailtaan perimillä maksuilla kattamaan toiminnastaan aiheutuvat kulut sekä maksamaan peruspääoman korkoa kunnalle. Vihdin Vedelle asetetaan vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä peruspääoman korko. Peruspääoman korko on ollut viime vuosina yhteensä 393 000 euroa ja samaa esitetään vuodelle 2023. Vihdin kunta maksaa Vihdin Vedelle kuukausittain yhdytilin saldon mukaisesti 1 kk:n euriborin mukaista korkoa. Korkotason ollessa miinusmerkinen, ei Vihdin Vesi ole velvollinen maksamaan vastaavaa korkoa kunnalle.

Vesihuoltolaitoksen merkittävimmät talouden riskit vedenkulutuksen laskun lisäksi ovat käyttömenoihin liittyvät ennalta arvaamattomat tapahtumat mm. ikääntyvän tai virheellisesti rakennettujen verkostojen putkirikot ja viemäritukokset, jotka saattavat aiheuttaa taloudellisen riskin lisäksi myös ympäristöön kohdistuvia riskejä sekä sääolosuhteiden merkittävät vaihtelut, joiden vaikutus näkyy energia- ja kemikaalikustannuksissa jätevedenpuhdistamoilla hetkellisesti kasvavan sade- ja sulamisvesien määrän vuoksi. Energia- ja kemikaalikustannusten mahdollinen hinnankorotus aiheuttaa riskin käyttömenoihin ja havaittavissa on ollut kohtalaisen suurta kustannusten kasvua näiden osalta viime vuosien aikana. Kemikaalien hinnan nousuun on vaikuttanut koronaepidemia erityisesti glyserolin osalta. Energian ja kemikaalien hinnan kehitys vaikuttaa tasaantuneen vuoden 2021 aikana ja tämä on huomioitu talousarvion laadinnassa siten, että käyttömenot on arvioitu energian ja kemikaalien osalta 2021 puolen vuoden toteuman sekä tiedossa olevien korotuksien perusteella.

Vesihuoltolain mukaan laitos voi sisällyttää maksuihin kohtuullista tuottoa. Vihdin kunta on määritellyt Vihdin Vedelle talousarviovuodelle 2024 sitoviksi tasoiksi ylijäämän vähintään 400 000 € ja kunnalle

maksettavan peruspääoman koron suuruudeltaan 393 000 €.

Tuloslaskelma

RAHOITUSLASKELMA	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	TA 2024	TS 2025	TS2026
Toiminnan rahavirta	1 475 471	2 143 917	1 968 027	2 466 110	2 454 084	2 975 431
Liikelyijäämä (-alijäämä)	649 476	981 208	805 318	1 426 024	1 300 588	1 586 382
Poistot ja arvonalentumiset	1 219 060	1 555 709	1 555 709	1 433 086	1 546 496	1 782 049
Rahoitustuotot ja -kulut	-393 066	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000
Muut tulorahoituksen korjaukset	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta	-1 472 867	-3 320 000	-1 665 581	-6 450 000	-2 300 000	-7 600 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-1 472 867	-3 320 000	-1 665 581	-6 450 000	-2 300 000	-7 600 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0	0
Käyttöomaisuuden myyntitulot	0	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 604	-1 176 083	302 446	-3 983 890	154 084	-4 624 569
Rahoituksen rahavirta	-2 604	686 705	1 474 223	680 000	680 000	700 000
Lainakannan muutokset	0	0	0	0	0	0
Muilta saat. pitkäaik. lainojen väh.	0	0	0	0	0	0
Kunnalta saat. lyh.aik. lainojen muut.	0	0	0	0	0	0
Muilta saat. lyhytaik. lainojen muutos.	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Peruspääoman muutos	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 604	686 705	1 474 223	680 000	680 000	700 000
Vaihto-omaisuuden muutos	-7 429	0	0	0	0	0
Saamisten muutos muilta	0	0	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta	45 124	306 705	1 144 223	300 000	300 000	300 000
Liittymismaksujen muutos	16 339	380 000	330 000	380 000	380 000	400 000
Liittymismaksujen muutos kunnalta	0	0	0	0	0	0
Korott.velk.muutos muilta	-56 638	0	0	0	0	0
Korott.velk. muutos kunnalta	0	0	0	0	0	0
Rahavarojen muutos	0	-489 378	1 776 669	-3 303 890	834 084	-3 924 569

6.3 Tuloslaskelmaosa

Vihdin kunta	TP 2021	TP 2022	TAE 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT	39 972 367	40 246 834	50 261 528	44 585 643	43 491 932	44 392 981
MYYNTITUOTOT	14 981 502	14 614 660	14 552 491	15 341 565	15 459 116	16 210 752
MAKSUTUOTOT	2 634 021	2 680 577	2 634 100	3 696 445	2 602 977	2 809 527
TUET JA AVUSTUKSET	2 562 771	3 108 339	2 587 012	2 792 100	2 683 728	2 575 378
MUUT	19 794 074	19 843 257	30 487 925	22 755 533	22 746 111	22 797 234
TOIMINTATUOTOT						
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	169 606	137 338	218 600	169 900	199 900	199 900
TOIMINTAKULUT	-191 688 560	-198 295 217	-109 503 570	-115 938 104	-117 871 524	-119 958 318
HENKILÖSTÖKULUT	-50 622 429	-51 314 275	-54 221 974	-55 599 433	-56 820 882	-58 042 189
PALKAT JA PALKKIOT	-39 847 624	-40 802 354	-43 765 883	-44 753 368	-45 765 487	-46 777 505
PALVELUJEN OSTOT	-111 560 926	-117 104 644	-23 817 836	-27 165 142	-27 617 276	-28 091 221
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-7 949 982	-8 522 979	-9 296 709	-9 322 807	-9 593 144	-10 000 526
AVUSTUKSET	-3 961 619	-3 430 233	-3 679 500	-3 446 000	-3 430 000	-3 414 160
MUUT	-17 593 605	-17 923 086	-18 487 551	-20 404 722	-20 410 222	-20 410 222
TOIMINTAKULUT						
TOIMINTAKATE	-151 546 587	-157 911 046	-59 023 442	-71 182 561	-74 179 682	-75 365 437
VEROTULOT	136 970 735	141 382 019	73 217 551	69 427 679	71 455 220	72 807 401
VALTIONOSUUDET	32 554 877	36 050 375	20 393 616	18 538 890	22 448 200	21 784 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-19 223	32 240	-1 601 003	-1 250 655	-1 503 955	-1 607 212
KORKOTUOTOT	91 647	99 917	80 000	310 000	160 000	160 000
MUUT	1 107 524	991 085	563 000	185 000	170 000	80 000
RAHOITUSTUOTOT						
KORKOKULUT	-561 217	-662 816	-934 903	-1 336 655	-1 503 955	-1 607 212
MUUT	-657 178	-395 946	-1 309 100	-409 000	-409 000	-409 000
RAHOITUSKULUT						
VUOSIKATE	17 959 802	19 553 588	32 986 722	15 533 353	18 140 773	17 449 752
POISTOT JA	-11 809 173	-11 080 207	-13 686 878	-13 743 769	-15 390 136	-16 532 378
ARVONALENTUMISET						
SATUNNAISET ERÄT		-264 301				
SATUNNAISET TUOTOT		153 899				
SATUNNAISET KULUT		-418 200				
TILIKAUDEN TULOS	6 150 629	8 209 081	19 299 844	1 789 584	2 750 637	917 37
POISTOERON	189 199	189 199	189 200	189 199	189 199	200 000
MUUTOS RAHASTOJEN MUUTOS						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	2 589 829	3 783 122	19 489 044	1 978 783	2 939 836	1 117 374

Toimintakate

Kunnan tuloslaskelman välituloksena esitettävä toimintakate ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Vuoden 2024 talousarvion mukainen toimintakate on noin 72,811 miljoonaa euroa. Tämä tarkoittaa sitä, että kunnan verotuloilla ja käyttötalouden valtionosuuksilla on merkittävä osuus toiminnan rahoituksessa.

Vuosikate

Kunnan tuloslaskelman välituloksena esitettävä vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien suunnitelmapoistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus olisi riittävä. Kunnan vuosikate on vuonna 2024

yhteensä 15,553 miljoonaa euroa. Vuosikate riittää kattamaan kunnan poistoja.

Suunnitelman mukaiset poistot

Poistoina esitetään kaikki suunnitelman mukaiset poistot pysyviin vastaaviin kuuluvien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista. Määrältään ne ovat vuoden 2024 talousarvioissa noin 13,743 miljoonaa euroa. Korkea investointitaso tulee asettamaan taloussuunnitelmavuosille paineita ylläpitää vahvaa vuosikatetta.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Vihdin kunnan tilikauden tulos on 1 789 584 euroa ylijäämäinen ja kun huomioidaan poistoeron muutos, tilikauden ylijäämäksi tulee 1 978 783 euroa.

Taseeseen kertynyt kumulatiivinen yli-/ alijäämä

Vuoden 2022 tilinpäätöksessä Vihdin kunnalla on kertynyttä ylijäämää 16 704 036,13 miljoonaa euroa. Kumulatiivisen ylijäämän arvioidaan nouseva 39 miljoonaan euroon vuodelle 2023.

Kuntalain 110 §:n mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Taloussuunnitelma sisältää Vihta tasapainotusohjelman toimenpiteet. Taloussuunnitelma ei tässä laskelmassa ole kuntalain mukainen, koska on kumulatiivisesti alijäämäinen.

6.4 Rahoitusosa

Rahoitusosassa osoitetaan, kuinka paljon tarvitaan tulorahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin ja kuinka rahoitustarve katetaan. Samoin ilmenee, kuinka suuri on rahoitusjäämä ja kuinka se käytetään.

RAHOITUSLASKELMAN RAKENNE JA SISÄLTÖ

Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta

Tulorahoitus muodostuu tuloslaskelmaosasta tuotavasta vuosikatteesta, satunnaisista menoista ja tuloista sekä rahoituksen korjauseristä. Käyttöomaisuusinvestoinnit ovat investointiosan käyttöomaisuuden hankintamenot ja tuloina rahoitusosuudet investointeihin sekä käyttöomaisuuden myyntitulot.

Rahoitustoiminnan nettokassavirta

Antolainojen muutokset sisältävät kunnan myöntämät lainat ja sijoitukset ja lainasaamiset. Antolainojen muutoksina esitetään erikseen lainojen lisäykset ja vähennykset. Lainakannan muutokset sisältävät arvion siitä kuinka paljon kunta ottaa pitkäaikaista lainaa talousarviovuoden aikana eli lainojen lisäyksen. Pitkäaikaisten lainojen vähennykset osoittavat arvion pitkäaikaisten lainojen lyhennysten määrästä talousarviovuoden aikana.

Budjettilainojen määrän ja lyhytaikaisten lainojen limiitin vahvistaminen

Kunnanhallituksella on talousarviovuoden 2024 aikana oikeus ottaa uutta pitkäaikaista lainaa 20 miljoonaa euroa. Kunnanhallituksella on oikeus ottaa lyhytaikaista lainaa (laina-aika enintään vuosi) siten, että lyhytaikaista lainaa on samanaikaisesti käytettävissä enintään 80 miljoonaa euroa (Kunnanvaltuuston päätös 30.3.2020 §20).

	TP 2022	MTA 2023	Ennuste 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta						
Tulorahoitus	18 915 079	22 711 722	22 313 613	14 873 353	17 533 273	16 834 658
Vuosikate	19 553 588	33 886 722	34 413 613	15 533 353	18 140 773	17 449 752
Satunnaiset erät	-264 301	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-374 209	-11 175 000	-12 100 000	-660 000	-607 500	-615 094
	-20 827	-19 053	-10 457 415	-31 491	-24 387	-24 121
Investoinnit	664	743	-10 457 415	095	500	094
Pysyvien vastaavien investoinnit	-22 019	-32 553	-24 116 834	-30 001	-22 950	-22 676
	629	743	-24 116 834	095	000	000
	200 000	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien myyntitulot	991 964	13 500 000	13 659 419	-1 490 000	-1 437 500	-1 445 094
				-16 617		
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	-1 912 585	3 657 979	11 856 198	742	-6 854 227	-7 286 436
Rahoitustoiminnan rahoitusvirta						
Antolainauksen muutokset	84 915	83 000	-617 000	783 000	85 000	87 000
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	-700 000	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	84 915	83 000	83 000	783 000	85 000	87 000
Lainakannan muutokset	7 249 175	2 411 000	-12 750 830	7 305 817	2 273 000	1 611 200
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 000 004	15 000 000	0	20 000 000	15 000 000	15 000 000
		-12 589		-12 694	-12 727	-13 388
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 750 829	000	-12 750 830	183	000	800
	-13 000					
Lyhytaikaisten lainojen muutos	000	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	-11 661	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	4 236 143	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	11 558 571	2 794 000	-13 067 830	8 388 817	2 658 000	1 998 200
Rahavarojen muutos	9 645 986	6 451 979	-1 211 632	-8 228 925	-4 196 227	-5 288 236

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Investointien tulorahoitus %	90%	104%	143%	52%	79%	77%
Pääomamenojen tulorahoitus %	61%	75%	90%	36%	51%	48%
Lainanhoitokate	2	1	3	2	2	2
Lainakanta 1000 €	112 895	112 057	100 144	107 450	109 723	111 334
Lainaa /asukas	3 899	3 827	3 420	3 663	3 735	3 784
Asukasluku	28 954	29 278	29 278	29 330	29 379	29 422

V/HTA